

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	13
Financiële samenvatting	15
Jaarverslag	20
College Actie Programma	21
Collegeactieprogramma	23
Overige collegeprioriteiten	51
Programmaverantwoording	65
Programma Mens en samenleving	67
Programma Kunst, cultuur en erfgoed	81
Programma Leefomgeving en duurzaamheid	87
Programma Economie, toerisme en recreatie	111
Programma Bestuur en dienstverlening	119
Financiële recapitulatie programma's	129
Overzicht bestuurlijke kaders per programma	130
Totaaloverzicht verplichte beleidsindicatoren	134
Verklarende lijst beleidsindicatoren	136
Paragrafen	139
Lokale heffingen	141
Weerstandsvermogen en risicobeheer	149
Onderhoud kapitaalgoederen	157
Financiering	173
Bedrijfsvoering	179
Grondbeleid	195
Verbonden partijen	201
Jaarrekening	213
Rechtmatigheidsverantwoording	213
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	216
Overzicht van baten en lasten met toelichting	221
Balans met toelichting	236
Overzicht gerealiseerde lasten en baten per taakveld	257
Bijlagen	261

Voorwoord

Van links naar rechts: de wethouders Maurice Remery en Esther Prent, burgemeester Ruud van den Belt, de wethouders Kees Gommeren en Nadir Baali .

Terugkijkend op 2023 zien we een jaar dat werd gekenmerkt door een hoge mate van onrust en onzekerheid in een turbulente wereld. De voortdurende oorlog in Oekraïne en de uitbraak van de oorlog in Gaza brachten veel internationale spanning teweeg, maar hebben onmiskenbaar ook invloed op de situatie in ons eigen land. Zowel in maatschappelijke als in economische zin zijn de gevolgen merkbaar. Tegenstellingen over (politieke) opvattingen zijn ontegenzeggelijk verhard, mede als gevolg van aanhoudende crisissen op het gebied van migratie en inflatie.

De val van het kabinet begin juli, met als voornaamste struikelblok het migratiebeleid, heeft onvermijdelijk geleid tot een periode van besluiteloosheid op majeure dossiers, zoals de stikstofcrisis en de woningnood.

Op het moment van schrijven, wordt ons land nog altijd geregeerd door een demissionair kabinet. De langdurige formatie komt de stabiliteit van de landelijke overheid evenmin ten goede, wat ook weer effect heeft op de bestuurslagen daaronder.

Dit alles ontslaat ons geenszins van de verantwoordelijkheid om, als gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie, ons werk te blijven doen, in het belang van al onze inwoners. Integendeel zelfs, want onze inwoners hebben zeker in roerige tijden behoefte aan een lokale overheid die niet in doemscenario's denkt, maar juist toekomstperspectief biedt door koers te houden én ervoor zorgt dat iedereen in onze samenleving mee kan (blijven) doen.

Samenleving

Een belangrijke ontwikkeling van het afgelopen jaar is dan ook de vaststelling van het participatie(beleids)kader. Een cruciale stap in de versterking van onze samenwerking met onze inwoners, bedrijven en organisaties. Zij vormen immers onze gemeenschap, waar het allemaal om draait en zijn derhalve een onmisbare schakel in het democratische besluitvormingsproces.

Wij gaan voor sterke kernen en zelfredzame inwoners, streven naar verbondenheid in gemeenschappen en kernen, en versterking van de sociale samenhang. We hebben hierbij een extra focus gelegd op onze jeugd, jongeren en het gezinsgericht werken.

Let wel: participatie betekent niet “u vraagt, wij draaien”. Het is tweerichtingsverkeer, gebaseerd op wederzijdse afhankelijkheid, dat vraagt om wederzijds begrip en respect. Het biedt ons de mogelijkheid om de kennis, ervaring, kracht en betrokkenheid van onze inwoners optimaal te benutten.

Participatietrajecten, zoals wijktafels en beeldvormende bijeenkomsten, vereisen vooral ook zorgvuldigheid. Je wilt eerst en vooral helder hebben hoe mensen betrokken willen worden of zijn. Dit kan in eerste aanleg tot vertraging leiden bij de realisatie van plannen en de uitvoering van projecten, maar zijn nodig om uiteindelijk tot het voor iedereen best haalbare resultaat te komen.

Participatie valt of staat bij de betrokkenheid van onze inwoners. Zij die zichzelf niet kunnen vertegenwoordigen, moeten zich uiteraard vertegenwoordigd weten. Daarnaast heeft iedereen de gelegenheid om actief deel te nemen aan onze samenleving. Over de mate waarin dat gebeurt mogen we geenszins klagen.

Die betrokkenheid uit zich onder meer in de actieve deelname aan dorpsraden en andere platforms die de belangen van onze inwoners behartigen. Boven alles mogen we onszelf gelukkig prijzen met het enorme vrijwilligerslegioen, dat met de organisatie van verenigingsactiviteiten en evenementen de leefbaarheid in al onze kernen zo nadrukkelijk borgt. De waardering hiervoor uitte zich afgelopen jaar in de uitreiking van elf Koninklijke onderscheidingen, een ereburgerschap en vier Herauten.

Voor het eerst sinds de coronatijd mochten we weer een aanzienlijk gezelschap Canadese gasten verwelkomen in ons gemeentehuis, voorafgaand aan de herdenking in het eerste weekend van november bij De Klok op Welberg. De sterke band met de nazaten en de opvolgers van onze bevrijders houden we, uit dankbaarheid voor onze vrijheid, uiteraard graag in ere.

Samen Blijven(d) Herdenken

Een mooi voorbeeld van participatie en betrokkenheid is voorts het project “Samen Blijven(d) Herdenken” dat in het voorjaar van 2023 is opgestart. We hebben het voortouw genomen en middelen beschikbaar gesteld om alle organisaties en individuen die verantwoordelijkheid dragen voor herdenkingsactiviteiten in onze gemeente met elkaar in verbinding te brengen en de krachten

te bundelen. Dit heeft gaandeweg het jaar niet alleen geresulteerd in een uitgebreid programma dat zich in 2024, in al onze kernen, ontrolt onder de noemer “Samen 80 jaar vrij”, maar ook in een sterk toegenomen sociale samenhang op dit belangrijke thema. Inclusief een versterkte relatie binnen de drie Brabantse Wal-gemeenten.

Organisatieontwikkeling

Onze koers is onveranderd gestoeld op het raadsakkoord “Van ambitie naar actie”, waaruit vervolgens het College Actie Programma (CAP) is voortgekomen. In 2023 hebben we die koers met elkaar nader afgebakend en vooruitgang geboekt op diverse prioriteiten.

In 2023 is het organisatieontwikkelingsproces afgerond. Op basis van onze strategie en de prioriteiten uit het CAP is de gewenste en benodigde structuur aangebracht in onze organisatie, die in transitie is van een traditionele beheergemeente naar een ontwikkelgemeente. Een noodzakelijke verandering, want er komen steeds meer opgaven op ons af, die we niet langer op de traditionele manier kunnen aanvlagen. Om onze gemeente toekomstbestendig te maken, moet de bedrijfsvoering ondersteunend zijn aan de ontwikkelorganisatie, terwijl we tegelijkertijd de dienstverlening aan onze inwoners op peil houden.

Dit vereist, naast de betrokkenheid van onze medewerkers waarop we altijd al konden rekenen, rolduidelijkheid (wie is waarvan) en sturing. We hebben 3 van de 4 benodigde, vaste concernmanagers geworven en vanuit onze organisatie zijn binnen de diverse teams coördinatoren aangesteld. Verantwoordelijkheden liggen “lager” in de organisatie en de lijnen zijn korter.

Vanuit de doelstelling “de juiste mensen, op de juiste plek, de juiste dingen laten doen” zijn we ook aan de slag gegaan met het invullen van alle overige vacatures. Dat waren er in de zomer van 2023 welgeteld 44. Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt zijn we erin geslaagd dit aantal terug te dringen tot zo’n 10 vacatures; een heel gangbaar aantal voor een gemeente van onze omvang.

Jong talent

Onze organisatie is op de verschillende beleidsterreinen versterkt met vaste krachten, vaak afkomstig uit onze eigen gemeente of regio, onder wie ook veel jonge mensen. Voor jong talent liggen er in een gemeente als de onze geweldige kansen om zich – breed – te ontwikkelen. Vervolgens is het de kunst om deze medewerkers voor langere tijd aan ons te binden, door ze te boeien met uitdagend werk en opleidingsmogelijkheden. Dat geldt natuurlijk evenzeer voor alle loyale collega's die we al in dienst hadden. We streven ernaar minder personeel in te huren op reguliere vacatures. Uitzondering zijn functies die specifieke kennis vereisen en vaak gerelateerd zijn aan grote(re) projecten.

De organisatieontwikkeling wordt nu geïmplementeerd en dat is een voortdurend proces, want de wereld om ons heen staat niet stil. We zullen altijd onderhevig zijn aan veranderingen in de maatschappij, waarop we moeten voorsorteren of anticiperen. In 2023 hebben we daarom ook het bestuurlijk-ambtelijk samenspel versterkt en dat zullen we continu moeten blijven doen, om mét elkaar het beste uit elkaar te halen, ieder binnen zijn of haar eigen verantwoordelijkheden.

Het voorgestelde herinrichtingsplan voor het gemeentehuis, mede in relatie tot de organisatieontwikkeling, heeft de handen in 2023 nog niet op elkaar gebracht. Met een voorbereidingskrediet van twee ton wordt alsnog wel onderzocht hoe de voorgenomen verhuizing van Vraagwijzer naar ons gemeentehuis mogelijk te maken en onze raadszaal de noodzakelijke update kan krijgen.

Leefomgeving

Afgelopen jaar zijn - ook in onze gemeente - de jarenlange, intensieve voorbereidingen afgerond om op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking te kunnen laten treden. De Omgevingswet gaat over de (openbare) ruimte waarin mensen wonen, werken en ontspannen. Oude wetten, regelgeving en (vergunning)procedures van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk zijn erin samengevoegd. De Omgevingswet biedt een overzichtelijk(er) geheel, waardoor inwoners, ondernemers en de behandelaars van aanvragen het proces vlotter kunnen doorlopen en de uitkomst beter aansluit bij de totale leefomgeving.

In 2023 heeft tevens de aanbesteding, met bijhorende inventarisatie, plaatsgevonden voor de Omgevingsvisie die elke gemeente uiterlijk 1 januari 2027 dient vast te stellen.

Met de vaststelling van het Actieplan Wonen, de afronding van het locatieonderzoek en het ontwerp van de Woonzorgvisie, zijn concrete stappen gezet voor de toekomstige woningbouw- en huisvestingsopgave(n) van alle doelgroepen in onze samenleving, in nauwe samenspraak met de woningcorporaties Woonkwartier en Stadlander.

Onlosmakelijk verbonden met de zorg voor voldoende, passende woningen en de leefomgeving, zijn de ontwikkelplannen voor al onze kernen. In 2023 is een zogeheten "veegactie" uitgevoerd, die als input heeft gediend voor het opstellen van het plan van aanpak voor het ontwikkelplan Dinteloord, waarvoor eind vorig jaar het participatieproces is opgestart.

Vitale Vesting

Om het wooncentrum van de (vesting)stad Steenberghe toekomstbestendig te maken, hebben we met onze partners TanteLouise en Stadlander ook in 2023 weer verdere stappen gezet in het omvangrijke project “Vitale Vesting”, dat binnen nu en tien jaar de verduurzaming en de vervanging behelst van 300 huurwoningen. Hiertoe is het handboek “Vitale Vesting” totstand gekomen, waarin de doelen, ambities en afwegingskader zijn opgenomen.

Er is participatie gevoerd en er zijn kansenkaarten gemaakt. Met nieuwbouwappartementen zoals “de Spindel” op Couveringe Park en de verhuizing van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne vanuit de vroegere woonvoorziening aan de Vestinghlaan naar sociale huurwoningen in verschillende wijken, is de doorstroming bevorderd die noodzakelijk is voor bewoners van onder meer de Gummarusvelden en het Doktersdreefje.

In 2023 is het Vastgoed- en Accommodatiebeleid vastgesteld en een projectleider aangetrokken voor het hierop volgende uitvoerings/programmplan. Onderdeel van dit beleid is ook de ontwikkeling van De Vossenburcht in Nieuw-Vossemeer, waarvoor mede in relatie tot de omgeving van het gemeenschapshuis een plan van aanpak is opgesteld en een gebruikersonderzoek is uitgevoerd.

Ook is er een programmamanager Duurzaamheid aangesteld en we staan in de startblokken om Steenberghe verder te ontwikkelen tot een energieneutrale, klimaatbestendige, circulaire en biodiverse gemeente. Onder het motto “tegel eruit, plantje erin”, maakten in onze gemeente - bij het “NK tegelwippen” - 2002 tegels en klinkers plaats voor groen. Verder gingen we vorig jaar “samen aan de bak” ter voorbereiding op de overgang (per 1 januari 2024) naar Saver als onze nieuwe afvalinzamelaar/ verwerker.

Ter voorbereiding op de komst van een projectleider, zijn we er met onze bestaande ambtelijke bezetting in geslaagd om de verkeerskundige onderzoeken uit te voeren, die nodig zijn om verder invulling te kunnen geven aan de behoeften en wensen op het gebied van verkeersveiligheid, zoals (de haalbaarheidsstudies naar) de aanleg van omleidingsroutes in Steenbergen, Dinteloord en Kruisland.

De geplande afronding van het integraal huisvestingsplan voor het onderwijs is halverwege 2023 gestagneerd en eind van het jaar weer opgepakt. In de loop van 2024 verwachten we tot een investeringsagenda voor de komende jaren te kunnen komen.

Het eerder aangehaalde migratiebeleid is een complex verhaal, waarbij de opvang van vluchtelingen/asielzoekers feitelijk slechts het topje van de ijsberg is. Daaronder speelt ook de huisvestingsproblematiek van Oekraïners, statushouders en arbeidsmigranten, waarvoor wij nadrukkelijk onze verantwoordelijkheid nemen. In afwachting van de Spreidingswet heeft de raad ervoor gekozen om vooralsnog vast te houden aan het amendement uit 2015. Nu de Spreidingswet inmiddels de door Eerste en Tweede Kamer is aangenomen, bereiden we ons voor op de mogelijke consequenties en verplichtingen die hieruit voortvloeien voor onze gemeente.

De “blauwe gang”, het veiligheidscluster in ons gemeentehuis, heeft verder gestalte gekregen. De nauwe samenwerking van alle disciplines en functionarissen op dit gebied heeft grote voordelen bij de doorlopende uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan zoals dat binnen ons district (De Markiezaten) is vastgesteld en de bestrijding van ondermijning. Inmiddels beschikken we bovendien over een team van 4 BOA's in eigen dienst.

Landschap van allure

In 2023 heeft de afronding plaatsgevonden van het langlopende miljoenen(subsidie)project “Landschap(pen) van Allure” van de provincie, waarvan wij in onze regio penhouder waren. “Landschap van Allure” is een prachtige én terechte titel voor een dito omgeving, die ons trots maakt op onze eigen stad en streek en een impuls geeft aan de recreatieve en toeristische beleving vanuit de Recreatieve Poort Steenberg (haven) en de Recreatieve Poort Benedensas. Tot ons lokale “Landschap van Allure” behoren onder meer de gebiedsontwikkeling Inundatiegebied Cruislandse Kreken, met de Blauwe Sluis als veelgebruikte uitvalsbasis, en de wederoprichting van Fort Henricus als onderdeel van de West-Brabantse en Zuiderwaterlinie. Fietsen, wandelen en watersporten in een aantrekkelijke, cultuurhistorische en natuurlijke entourage; het behoort allemaal tot de mogelijkheden in onze eigen gemeente.

Stadspark

Van allure is, na de grondige opknappbeurt van afgelopen jaar, ook weer het stadspark in Steenberg. De renovatie heeft het kloppend hart en de groene long van het centrum in oude luister hersteld. Met dank ook aan de “Vrienden van het Stadspark” kunnen jong en oud er genieten van de natuurlijke speeltuin of een wandeling, maar ook tot bezinning komen bij het propellermonument dat na de herinrichting veel beter tot z'n recht komt. De officiële opening van het vernieuwde park staat voor 1 juni 2024 op de kalender.

Sociaal domein

In tijden dat de bestaanszekerheid voor menigeen onder druk staat, groeit ook het risico dat mensen afhaken, of verward raken in situaties op het snijvlak van veiligheid en maatschappelijk welzijn, waardoor zij een groter beroep doen op de voorzieningen in het sociaal domein. Of juist zorg mijden, met alle risico's voor zichzelf en hun omgeving van dien.

Een pilot met het zogenoemde Ernaartoe-team, in samenwerking met Vraagwijzer, heeft onmiskenbaar z'n vruchten afgeworpen, werkt preventief (vroegsignalering) en draagt bij aan onze doelstelling dat het sociaal domein voor iedereen toegankelijk moet zijn. Het Ernaartoe-team is structureel toegevoegd aan de dienstverlening Vraagwijzer en het preventieve aanbod (o.a. babymassage en pré ouderschap) is uitgebreid.

Onderzoek naar regionale samenwerking op het gebied van de Wmo is afgerond. Waar mogelijk, en vooral bekeken vanuit de meerwaarde, willen we dit steeds meer op het niveau van de negen gemeenten binnen ons district gaan organiseren. In het kader van de Wmo komen immers steeds grotere uitdagingen op ons af, naarmate onze bevolking verouderd en langer zelfstandig wil blijven (wonen).

Om bestaanszekerheid zoveel mogelijk te garanderen en niemand buiten de boot te laten vallen, is de inkomensgrens voor armoederegelingen in 2023 verhoogd van 120 naar 130 procent. Eind vorig jaar had bovendien 93 procent van alle rechthebbenden de energietoeslag aangevraagd en ontvangen, conform de rijksregeling hieromtrent. Verenigingen en maatschappelijke instellingen die moeite hadden hun sterk gestegen energielasten te betalen, konden gebruik maken van een regeling, bedoeld om het verenigingsleven en daarmee de leefbaarheid in stand te houden.

Het beleidskader sociaal domein is, als gevolg van noodzakelijke prioritering, doorgeschoven naar 2025.

Economische kracht

Met agrofood, bedrijventerreinen, vrije tijdeconomie en vervolgens ook de zorg economie als voornaamste pijlers, is het uitvoeringsprogramma Economische Kracht ter hand genomen. In toenemende mate hebben we de samenwerking gezocht met lokale ondernemers en aanverwante partners, volgens het triple helix-principe waarin overheid, ondernemers en onderwijs met elkaar een zo gunstig mogelijk economisch klimaat scheppen.

Er is hard gewerkt om onze economische kracht – het goud dat we hier in handen hebben – zo optimaal mogelijk in te zetten. Nog niet al onze plannen en ideeën zijn door verschillende omstandigheden van de grond gekomen, maar we boeken zonder meer progressie. Alle beschikbare kavels op Reinierpolder I, II en Reinierpark zijn uitgegeven. Er wordt gewerkt aan de uitbreiding van deze terreinen en voor Reinierpolder III is de programmastatus verkregen. Hoewel de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht te kennen hebben gegeven hierin niet risicodragend te willen participeren, vertrouwen wij onverminderd in nut en noodzaak van een regionaal bedrijventerrein, strategisch gelegen aan de A4.

Uiteraard is er ook onveranderd samengewerkt in de brede regio, om als West-Brabant West onze economische positie landelijk en internationaal te versterken, in het belang van brede welvaart voor al onze inwoners. Met name in relatie tot wereldwijd opererende, innovatieve bedrijven op het AFC Nieuw-Prinsenland, hebben we bovendien onze contacten met Canada geïntensiveerd, in de overtuiging dat er grenzeloze mogelijkheden liggen om elkaar economisch te versterken.

In 2023 hebben we ons aandeel geleverd aan de totstandkoming van de Regiodeal. Met de start van de podcast “We hebben hier goud in handen!” is een eigentijds communicatiemiddel ingezet om onze gemeente nader te positioneren als dé strategische plek in de Zuidwestelijke Delta, waar eindeloze toekomstkansen liggen. Voorwaarde om deze positie te gelde te maken is dat we - met geloof in eigen kunnen - koers houden en keuzes durven te maken.

Financiën

Uit het bovenstaande valt al op te maken, dat een jaarrekening veel meer is dan de “kille cijfers” en de financiële balans van het voorbije boekjaar. Onder aan de streep willen we niettemin allemaal weten hoe we ervoor staan.

In afwijking van de verwachtingen sluiten we het jaar 2023 af met een positief saldo van € 2,3 miljoen. Dit komt voornamelijk door incidentele inkomsten, zoals die voor de Oekraïense oorlogsvluchtelingen, tussentijdse winstneming op de uitbreiding van Reinierpolder I en de compensatie voor energiekosten voor minima via de algemene uitkering.

Als we de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves buiten beschouwing laten, resulteert dit in een gerealiseerd saldo van kosten en opbrengsten van €170.000 negatief.

Onze financiële positie is onveranderd stevig te noemen, de liquiditeit is voldoende, aan vrije ruimte van de algemene reserves geen gebrek en de buffer om stoten op te vangen (weerstandvermogen) is verder gegroeid.

We zien een duidelijke tendens, waarbij het Rijk minder structurele en meer incidentele middelen of specifieke uitkeringen beschikbaar stelt aan gemeenten, waarop we ons financieel beleid moeten aanpassen. Ook de algemene uitkering aan gemeenten is onder druk komen te staan. Met het schrikbeeld van een zogenaamd “ravijnjaar” in de meerjarenbegroting, vloeide hieruit ook al een fundamentele discussie voort over het sluitend maken van de begroting 2024-2027. Deze jaarrekening is het eerste document in de P&C Cyclus waarvan, naar aanleiding van nieuwe wetgeving, de rechtmatigheidsverantwoording niet zoals voorheen door de accountant wordt afgegeven, maar door het college. Een verandering die als een katalysator mag worden gezien om processen – en de controle daarop – binnen onze organisatie nog beter te laten verlopen. De accountant stelt nog wel de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording vast.

Tot besluit

Alles overziend is er in 2023 veel in gang gezet om onze gemeente klaar te stomen voor de toekomst. De basis is gelegd voor een nieuwe manier van werken, met realistischere plannings. We hebben niet altijd de daad bij het woord kunnen voegen, vaak doordat we afhankelijk zijn en blijven van maatschappelijke veranderingen en andere externe factoren waarop we weinig tot geen invloed kunnen uitoefenen. Zolang we binnen onze mogelijkheden echter het maximale presteren, en op koers blijven, mogen we tevreden zijn over hetgeen we samen wél hebben bereikt.

In die wetenschap sluiten we het voorbij jaar af en bouwen we verder aan een bloeiende gemeente. Dat doen we met dank aan allen binnen ons bestuur en onze organisatie die zich ook afgelopen jaar weer met grote betrokkenheid hebben ingespannen voor het welzijn van al onze inwoners.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit:

1. Een financiële samenvatting
2. Het jaarverslag
  - De programmaverantwoording
  - De paragrafen
3. De jaarrekening
  - Inclusief de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (Sisa)

In het **jaarverslag** zijn per programma de volgende onderdelen opgenomen:

- Een korte beschrijving van de inhoud van het programma.
- *Wat hebben we bereikt?* Hierin staan: voortgang van de effectindicatoren, de verschillende opgaven van het programma en de kaders en beleidstukken waarbinnen het programma wordt uitgevoerd.
- *Wat heeft het gekost?* Hier wordt een cijfermatige opstelling gepresenteerd van de baten en lasten per programma met een toelichting op de voornaamste verschillen tussen realisatie en begroting (na wijziging).

Voortgang beleid

In elk programma is een tabel gemaakt met de informatie. Deze tabel bevat het betreffende activiteit uit de begroting, de stand van zaken en een icoontje waarmee we aangeven of het op schema ligt.

	"Behaald"
	"Gestart"
	"Niet gestart" of "Stil komen te liggen"

Een "groene smiley" betekent dat het is behaald, een "gele smiley" dat het gestart is en een "rode smiley" dat het niet gestart is of stil komen te liggen. Om uw raad goed te informeren hebben we voor elk onderdeel de stand van zaken beschreven, ook voor de items die op schema liggen.

Financiële toelichting per programma

Voor een toelichting op en de analyse van de afwijkingen, verwijzen wij u naar de toelichtingen onder de desbetreffende programma's in de jaarstukken. Als ondergrens voor een te geven toelichting is in principe een voor- of nadeel van € 50.000 (0,1 % van de totale lasten) op een taakveld gehanteerd. Het komt dus voor dat de toegelichte bedragen niet optellen tot het totale programmaverschil. Het niet toegelichte resterende saldo per programma betreft een cumulatie van kleinere verschillen.

In diverse tabellen wordt middels een i of s aangegeven of een genoemd bedrag incidenteel (i) of structureel (s) is.

Beleidsindicatoren

De verplichting van het opnemen van deze beleidsindicatoren is ingegaan bij de begroting 2017. Het doel daarbij is om de sturing van de raad te versterken en gemeenten beter te kunnen vergelijken.

Na de programmaverantwoording volgen de wettelijk verplichte **paragrafen**. Hierin staan de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen.

De **jaarrekening** is een financiële verantwoording waar een toelichting wordt gegeven op de balans en het resultaat.

De jaarrekening bestaat uit diverse onderdelen:

- * Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- * Toelichting op het overzicht van baten en lasten. Hierbij wordt specifiek ingegaan op:
  - *overzicht van baten en lasten;*
  - *de post onvoorzien;*
  - *het overzicht van incidentele baten en lasten;*
  - *het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve;*
  - *informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector (WNT);*
  - *overzicht algemene dekkingsmiddelen.*
- * De balans: geeft inzicht in de financiële positie als uitkomst van het financiële beheer en beleid
- * Sisa: verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Financiële samenvatting

Hieronder geven wij de financiële resultaten van 2023 op hoofdlijnen weer. Verder is een overzicht van onze reservepositie opgenomen.

Financiële resultaat op hoofdlijnen

De jaarrekening sluit af met een positief resultaat van € 2.319.344. Na de verwerking van alle raadsbesluiten werd er in 2023 rekening gehouden met een positief rekeningsaldo van €18.511. Een verkort overzicht van de lasten en baten over 2023 luidt als volgt:

Programma	Begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Mens en samenleving	19.586.229	881.267	21.400.600	2.806.267	22.105.733	3.636.081
Kunst, cultuur & erfgoed	804.826	115.646	983.025	275.646	853.075	174.171
Leefomgeving & duurzaamheid	22.209.185	11.503.908	23.799.935	11.637.553	23.150.668	13.388.110
Economie, werk, toerisme en recreatie	12.264.608	5.934.574	13.228.634	6.310.123	14.172.228	6.395.870
Bestuur en dienstverlening	15.548.645	52.107.098	16.142.258	54.543.374	16.625.893	55.632.709
Totaal	70.413.493	70.542.493	75.554.452	75.572.963	76.907.596	79.226.941
Geraamd begrotingssaldo/ gerealiseerd resultaat (- =N/+ =V)		129.000		18.511		2.319.344

Het verloop van het verwachte resultaat naar het werkelijk resultaat (opgenomen zijn afwijkingen > € 50.000) is als volgt:

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Saldo begroting 2023		129.000		
RAADSBESLUITEN:				
Raadsbesluit 15-12-2022	Actualisatie woonwagenebeleid en scenariokeuze		90.759	
Raadsbesluit 29-06-2023	Begrotingswijziging Verbonden Partijen 2023		269.554	
Raadsbesluit 28-09-2023	Tussenrapportage 2023	249.824		
1. Mens en samenleving				
Onderwijshuisvesting	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs	82.101		I
Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingenopvang Oekraïne	359.186		I
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Centrum Jeugd en Gezin	78.547		I
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Loketvoorziening jeugd		64.933	S
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Kleinschalig collectief vervoer		69.955	I
Jeugdhulp behandeling	Jeugdhulp behandeling	100.887		I
Jeugdhulp dagbesteding	Jeugd dagbesteding		244.339	I
Jeugdhulp zonder verblijf overig	Jeugdhulp zonder verblijf overig		255.811	I
Gezinsgericht	Gezinsgericht		126.205	I
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Landelijk transitie arrangement		103.928	S
Gesloten plaatsing	JeugdzorgPlus	208.757		I
Beschermd wonen (WMO)	WMO beschermd wonen	68.822		I
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	WMO wvggz, maatschappelijke- en vrouwenopvang	58.145		I
Jeugdbescherming	Jeugdbescherming		112.258	I
Jeugdreclassering	Jeugdreclassering	91.359		I
Volksgezondheid	Jeugdgezondheidszorg	79.269		I
Diverse overige verschillen*			24.964	I
2. Kunst, cultuur en erfgoed				
Mutaties reserves	Mutatie progr.kunst,cultuur en erfgoed		126.824	I
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Kunst-en cultuurbeleid	111.366		I
Cultureel erfgoed	Monumenten	50.220		I
Diverse overige verschillen*			6.287	I
3. Leefomgeving en duurzaamheid				
Mutaties in de reserves	Mutaties in de reserves programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid	236.044		I

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Vennootschapsbelasting	Vennootschapsbelasting		130.676	I
Crisisbeheersing en brandweer	COVID-19 & Energiecrisis		203.214	I
Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid		84.476	I/S
Verkeer en vervoer	Centrumhaven Dinteloord RO	50.000		I
Verkeer en vervoer	GVVP	402.476		I
Verkeer en vervoer	Kunstwerken	50.685		I
Verkeer en vervoer	Onderhoud verharding/wegen	113.161		I/S
Verkeer en vervoer	Wegen, straten en pleinen	254.657		I/S
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Uitbreiding Reinierpolder I	519.836		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbaar groen	196.289		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	191.373		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Verbetering openbaar groen	176.797		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Waterlossingen, sloten enz.	51.612		I
Afval	Afvalfonds	132.313		I
Afval	Baten reinigingsrecht afvalstoffenheffing	52.038		I
Afval	Milieustraat		163.179	I
Milieubeheer	Energietransitie/duurzaamheid	772.470		I
Ruimte en leefomgeving	Opgave Omgevingswet	107.633		I
Ruimte en leefomgeving	Projecten (algemeen)		134.306	I
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Centrumplan Welberg (vml. voetbalveld)	76.585		I
Wonen en bouwen	Bouwleges	68.298		I
Wonen en bouwen	Exploitatie overige panden		648.990	I
Wonen en bouwen	Project Normalisatie Woonwagencentra Steenberg	136.995		I
Diverse overige verschillen*		175.403		I
4. Economie, werk, toerisme en recreatie				
Economische ontwikkeling	Economische kracht	102.882		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Subsidie Landschappen van Allure	172.346		I
Inkomensregelingen	Gebundelde Uitkering inkomensvoorziening gemeenten		72.117	I
Inkomensregelingen	Gemeentelijk minimabeleid		1.145.983	I
Inkomensregelingen	Uitvoeringskosten participatiewet		131.354	I
WSW en beschermt werk	Sociale werkvoorziening (WSW)	93.916		I
Diverse overige verschillen*		122.463		I
5. Bestuur en dienstverlening				
Mutaties reserves	Mutaties reserves	194.677		I

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Burgerzaken	Dienstverlening	142.645		I
Burgerzaken	Reisbescheiden		64.938	I
Burgerzaken	Verkiezingen		150.488	I
Burgerzaken	Wet Open Overheid	51.454		I
Overhead	Collegeactie programma	572.513		I
Overhead	Facilitaire Zaken		56.293	I
Overhead	HR		506.281	I
Overhead	Huisvesting Sociaal domein Fabrieksdijk 6		125.523	I
Overhead	Juridische zaken		61.492	I
Overhead	Rollend materieel algemeen	55.831		I
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Algemene uitkering	649.367		I
Overige baten en lasten	Onvoorziene lasten	84.670		I
OZB woningen	Uitvoering wet woz		119.849	I
Diverse overige verschillen*			60.592	I
Totaal		7.674.912	5.355.568	
Voordelig resultaat jaarrekening 2023		2.319.344		

*Dit betreft het saldo van diverse verschillen. In de financiële verantwoording bij de afzonderlijke programma's is een meer gedetailleerde toelichting opgenomen van de verschillen boven € 50.000 per taakveld. Tevens worden de verschillen daar bruto toegelicht. Een compensatie met een afwijkende mutatie uit een reserve komt in de toelichting zowel terug bij het taakveld waarop de kosten worden verantwoord als bij de mutaties in de reserves van het betreffende programma. In bovenstaand samenvattend overzicht worden deze verschillen niet vermeld.

Reservepositie

Op 9 november 2017 is de geactualiseerde nota "Reserves en voorzieningen" door de gemeenteraad vastgesteld. In principe zijn er nog een 6-tal reserves. Een vergelijkend overzicht van 2022 en 2023 is als volgt:

Reserves	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	9.648	8.694
<i>Waarvan vrije ruimte</i>	<i>6.691</i>	<i>6.043</i>
Reserve Transitie Organisatie	-	377
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	179	168
Reserve Economische ontwikkeling	3.036	2.278
Reserve Beheer openbare ruimte	6.712	6.956
Bestemmingsreserve overig	9.751	10.963
Totaal	29.326	29.436

Vrije ruimte algemene reserve

De weergegeven vrije ruimte is het bedrag aan vrije reserves exclusief de eventuele verplichtingen die er op de algemene reserve nog drukken. Zoals in de toelichting op de balans is aangegeven betreft het op de algemene reserve drukkende bedrag aan verplichtingen per 31 december 2023 € 470.000. In de meerjarenbegroting van 2024-2027 is besloten om in 2025 in elke kern een watertappunt te plaatsen en operationeel te maken, waarvoor € 30.000 wordt onttrokken uit de algemene reserve. Hierdoor bedraagt de netto vrije ruimte van de algemene reserve dan **€ 6.191.000**, zie onderstaande tabel.

Vrije ruimte Algemene Reserve (bedrag * 1.000)	
Stand vrije ruimte	6.691
Overloop verplichtingen 2023 naar 2024	470
Verplichtingen meerjarenbegroting 2024-2027	30
Netto vrije ruimte algemene reserve	6.191

De vrije ruimte van de algemene reserve is boven de minimale ondergrens van € 2.000.000 gebleven zoals is opgedragen in de motie "ondergrens Algemene Reserve" van 7 november 2019. Voor nadere analyses, toelichtingen en specificaties wordt verwezen naar hetgeen bij de diverse afzonderlijke onderdelen in de jaarrekening is opgenomen.

Jaarverslag

College Actie Programma

Inleiding

Het College Actie Programma (CAP) is de uitwerking van het raadsakkoord 'Van ambitie naar actie' 2022-2026. Met het CAP geeft het college vorm en inhoud aan de inzet van capaciteit, tijd en middelen ten behoeve van het raadsakkoord. In de begroting 2023 heeft het college hiervoor al een fundament gelegd door negen collegeprioriteiten te benoemen, te weten:

1. Participatie(beleids)kader (*het beleidskader is op 18 december 2023 vastgesteld*)
2. Toegankelijk sociaal domein
3. Actieplan Wonen
4. Ontwikkelplannen
5. Duurzaamheid
6. Gebiedsontwikkeling en Verkeer
7. Maatschappelijk Vastgoed
8. Economische Kracht en
9. Organisatieontwikkeling (*het programma is afgerond*)

Daarnaast heeft het college aanvullend nog tien projecten benoemd waar prioriteit aan gegeven wordt als het gaat om het verdelen van schaarse middelen (geld en capaciteit). Dit zijn:

1. Onderwijshuisvesting
2. Ontwikkeling Vossenburcht
3. Programma Ontwikkeling en herstructurering Vitale Vesting Steenbergens
4. Woonwagens
5. Omgevingsvisie 2024
6. Uitvoeringsprogramma GVVP
7. Project Verkeersveiligheidsagenda 2025-2026
8. Fort Henricus
9. Linie van de Eendracht
10. Toekomstvisie Nieuw-Vossemeer

Over de voortgang op deze 19 collegeprioriteiten wordt uw raad vier keer per jaar geïnformeerd. Dit wordt gekoppeld aan de planning en controlcyclus. Rapportages vinden plaats bij de perspectiefnota, de tussenrapportage, de begroting en de jaarrekening. Vorig jaar is hiermee bij de perspectiefnota gestart. Na de rapportage in deze jaarrekening zal het rapporteren van de voortgang op de collegeprioriteiten geëvalueerd worden.

De CAP-prioriteiten Participatie(beleids)kader is op 18 december 2023 door uw raad vastgesteld en het programma Organisatieontwikkeling is op 1 december 2023 opgeleverd.

CollegeActieProgramma Jaarstukken 2023

Hieronder is een overzicht opgenomen van de uitgaven voor de CAP prioriteiten in 2023. Ook is een doorkijk gegeven van de reserve CollegeActieProgramma voor de komende jaren.

College Actie Programma	Begroting 2023	Rekening 2023	Resultaat	Budget
Programmabudgetten				
Actieplan Wonen	80.000	85.188	-5.188	Via eenmalige budget
Duurzaamheid	100.000	68.970	31.030	Via SPUK CDOKE
Economische kracht	196.500	93.618	102.882	Via Uitvoeringsprogramma Economische kracht
Organisatie ontwikkeling	377.177	369.534	7.642	Via de reserve Transitie Organisatie
Budget CollegeActieProgramma				
Participatie(beleids)kader	100.000	32.500	67.500	Budget CollegeActieProgramma
Ontwikkelpannen	60.000	25.000	35.000	Budget CollegeActieProgramma
Gebiedsontwikkeling en verkeer	356.000	127.480	228.520	Budget CollegeActieProgramma
Maatschappelijk Vastgoed	85.000	-	85.000	Budget CollegeActieProgramma
Overige budget	149.000	-	149.000	Budget CollegeActieProgramma
Totaal	750.000	184.980	565.020	Overhevelen naar reserve CAP

Doorkijk reserve CollegeActieProgramma

Reserve CollegeActieProgramma (CAP)	2024	2025	2026	2027
Beginsaldo	-	460.020	1.080.020	835.020
Overheveling 2023 (voorstel)	565.020	-	-	-
Extra middelen CAP (PPN 2024)	-	430.000	-	-
Aanvullende (onder)bestedingen	-105.000	190.000	-245.000	-215.000
Eindsaldo (verwacht)	460.020	1.080.020	835.020	620.020

Collegeactieprogramma

Collegeprioriteit Participatie(beleids)kader

Resultaat 2023	Status
Een vastgesteld beleidskader burgerparticipatie (inclusief projectparticipatie en jongerenparticipatie)	

Coördinerend wethouder

Wethouder Baali

Doelstelling

Wij gaan voor sterke kernen en zelfredzame inwoners. Daarvoor ondersteunen en versterken wij de sociale samenhang in de kernen. Wij betrekken inwoners eerder en anders bij het maken van beleid en uitvoering. Samen met inwoners stellen wij een plan op voor een concreet participatiebeleid. Jongerenparticipatie speelt daarbij een belangrijke rol. Wij streven naar verbondenheid in gemeenschappen en kernen. (Programmabegroting 2023)

Het uiteindelijke resultaat zijn gedragen uitgangspunten over de betrokkenheid van inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid in Steenbergen.

Toelichting

Het (werken aan) participatiebeleid biedt ruimte om te zoeken naar manieren die passen bij de gemeente, bij de gemeentelijke organisatie en bij de inwoners, bedrijven en andere organisaties. Om zo samen tot de beste resultaten te komen voor een vitale leefomgeving. Werken aan een participatiekader voor Steenbergen doen we dus door verschillende participatietrajecten te doorlopen. Daarmee verzamelen we ingrediënten die mensen (inwoners en ambtenaren) in staat stellen te participeren in Steenbergen; los van het inhoudelijke vraagstuk. Deze ingrediënten worden vastgelegd in een kaderstellend document dat (uiteindelijk) wordt vastgesteld door de raad.

Stand van zaken

In 2023 heeft een ambtelijke werkgroep alle voorbereidingen voor het opstellen van het participatiebeleid opgepakt. Hierbij is binnen de ambtelijke organisatie op een integrale manier gewerkt en draagvlak georganiseerd voor het participatiebeleid. Daarbij is het beleid ook in een participatief traject opgesteld. Onder andere zijn de stadsraad, dorpsraden, jongerengroep, adviesraad sociaal domein en de gemeenteraad in dat traject geraadpleegd. Het Participatie(beleids)kader is op 18 december 2023 door uw raad vastgesteld. Daarbij is een motie unaniem aangenomen door de gemeenteraad om jongeren te laten participeren in het participatiebeleid. Dit wordt in 2024 opgepakt door concrete initiatieven te ontplooiën.

Jaarrekening 2023

Er was een budget beschikbaar voor het opstellen en implementeren van het participatie(beleids)kader van € 100.000. Voor het opstellen is € 32.500 besteed. Dit is dus ruim binnen de beschikbare middelen gebeurd. Ook de inhoudelijke doelstelling om het participatie(beleids)kader in 2023 vast te laten stellen door de raad is behaald.

Er resteert een budget van € 67.500. De implementatie van het participatie(beleids)kader moet binnen deze middelen gerealiseerd worden. In 2024 wordt dit opgepakt binnen het reguliere werk. Het resterende budget is hier ruim voldoende voor. Een eventueel overschot zal terugvloeien naar de reserve CAP. Hiermee is de cap-prioriteit Participatie(beleids)kader afgerond.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil
Projectleiding (inhuur)	100.000	32.500	67.500
Totaal	100.000	32.500	67.500

Voortgang actie uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij stellen een beleidskader burgerparticipatie op, waar ook projectparticipatie en jongerenparticipatie deel van uitmaken.	Het participatie(beleids)kader is in december 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.	

Collegeprioriteit Toegankelijk sociaal domein

Resultaat 2023	Status
Een evaluatie van de huidige werkwijze binnen Vraagwijzer samen met onze zorg- en welzijnspartners	

Coördinerend wethouder

Wethouder Prent

Doelstelling

Het (kunnen) bieden van passende zorg en ondersteuning op alle levensgebieden van inwoners vanuit één herkenbaar punt. Informatie, advies, hulp en ondersteuning zijn letterlijk en figuurlijk goed toegankelijk en worden in een zo vroeg mogelijk stadium geboden daar waar nodig.

Toelichting

Vraagwijzer is onze toegang voor het sociaal domein in Steenberg, waar we met verschillende partners samenwerken binnen één concept. Uitvoeren van deze collegeprioriteit doen we dan ook in samenspraak met deze partners.

Stand van zaken

Op dit moment is *Vraagwijzer* nog steeds onze 1 loket voorziening voor alle hulpvragen in zijn totaliteit binnen het sociaal domein. Er is gewerkt aan de uitbreiding van de toegankelijkheid van de website *Vraagwijzer*. We hebben de pilot afgerond van het Ernaartoe team, en met procesregisseurs wordt ingezet op inwoners die zelf geen hulp kunnen of durven vragen. We hebben voorts een pilot van aanvraagafhandeling naar hulpvraagoplossing gelopen van 1-9-2023 tot 1-12-2023. Dit betrof een samenwerking van alle partners binnen *vraagwijzer*, om de cliënt die zelf om hulp kwam vragen de juiste zorg te geven en dat zoveel mogelijk voorliggend op te lossen. Geconstateerd hebben we bij deze pilots dat het belangrijk is om zoveel mogelijk achter de voordeur te komen en zo het sociaal domein voor iedereen toegankelijk te maken. Daarnaast hebben we het preventief aanbod (bv. babymassage, pre ouderschap) uitgebreid.

In verband met prioritering wordt het nieuwe beleidskader sociaal domein in zijn totaliteit (bestaanszekerheid, jeugd, zorg en volksgezondheid) doorgeschoven naar 2025. Buiten het opleveren van het nieuwe beleidskader worden er al wel voorbereidende werkzaamheden in 2024 uitgevoerd. Buiten het opleveren van het nieuwe beleidskader worden er al wel voorbereidende werkzaamheden in 2024 uitgevoerd.

Jaarrekening 2023

Toegankelijk sociaal domein is een doorlopend proces, het is belangrijk dat *Vraagwijzer* zichtbaar blijft en ruimte krijgt om door te ontwikkelen. Het beleidsplan sociaal domein is nog niet geactualiseerd, dit volgt in 2025 en in de tussentijd werken we zo praktisch mogelijk aan toegankelijkheid in brede zin.

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij evalueren de huidige werkwijze binnen Vraagwijzer samen met onze zorgen welzijnspartners. Wij maken daarbij gebruik van beschikbare informatie zoals klanttevredenheidsinformatie en/of in- en doorstroomgegevens.	Binnen Vraagwijzer is er doorlopend aandacht voor de samenwerking en werkwijze met onze zorg- en welzijnspartners, hierbij maken we gebruik van relevante data. Daarnaast houden we elkaar op de hoogte van ontwikkelingen binnen ieders werkgebied. Dit doen wij 2 maal per jaar met een vraagwijzer bijeenkomst die enorm goed (98%) bezocht wordt.	
Wij kijken bij omliggende gemeenten naar de inrichting van hun toegang sociaal domein.	Wij zijn in 2023 door een aantal gemeenten bezocht betreffende onze toegang. Dit in verband met de pilot van aanvraagafhandeling naar hulpvraagoplossing binnen Vraagwijzer. Daarnaast wordt deze prioriteit verder uitgewerkt in 2024 met onder andere bezoeken aan MEE en de toegang van Roosendaal.	
Wij werken samen met partners aan een plan waarmee wij inwonersondersteuning vanuit Vraagwijzer versterken.	In 2023 is ingezet om samen met onze samenwerkingspartners in te zetten om bij inwoners 'achter de voordeur' te komen. Denk hierbij aan het Ernaartoe-team die inwoners laagdrempelig en outreachend ondersteunen als zij geen hulp durven, willen of kunnen vragen. Deze prioriteit zal verder uitgewerkt worden in 2024.	
Wij geven uitvoering aan de motie 'huisvesting Vraagwijzer', zoals genoemd in programma 5 : Bestuur en dienstverlening.	Deze motie is uitgewerkt in het inrichtingsplan voor het gemeentehuis. Het plan is afgerond en aangeboden aan de raad. De raad heeft de stukken niet doorgeleid naar de besluitvormende vergadering. Tijdens de behandeling van de perspectiefnota 2024 is er een nieuwe motie aangenomen voor de verhuizing vraagwijzer en herinrichting raadszaal.	

Collegeprioriteit Actieplan Wonen

Resultaat 2023	Status
1. Overzicht mogelijke instrumenten voor college omtrent sturing van de woningopgave, verdeeld naar direct toepasbaar en nieuwe beleidsinstrumenten	
2. Locatiekeuze flexibele woonvormen	

Coördinerend wethouder

Wethouder Baali

Doelstelling

Het Actieplan Wonen maakt het gehele scala aan instrumenten inzichtelijk (fase 1) en geeft daarmee de bouwstenen voor het actualiseren en aanpassen van het woonbeleid. Dit laatste wordt gecombineerd met het spoor van het opstellen van woonzorgvisies per kern. Met als kader de afspraken in de Woondeal 2022 t/m 2030 met een uitvoeringsprogramma (uitvoeringsprogramma=actualisering actieplan wonen) .

Toelichting

Op weg naar het Actieplan worden de volgende stappen gezet:

1. Overzicht van de mogelijke instrumenten voor het college omtrent sturing van de woningopgave, verdeeld over direct toepasbaar en nieuwe beleidsinstrumenten.
2. Vertaling naar woonbeleid en integratie met Woonzorgvisie te samen met een Uitvoeringsprogramma, alsmede;
3. een locatiekeuze flexibele woonvormen en realisatie daarvan. Er wordt een locatieonderzoek uitgevoerd om zicht te hebben op de mogelijkheden om op korte en langere termijn de bouw van ten minste 100 flexwoningen te realiseren.

Stand van zaken

Toelichting stap 1; Op 14 augustus 2023 is het actieplan wonen vastgesteld, waar o.a. een overzicht in is opgenomen over de verschillende sturingsinstrumenten.

Toelichting stap 2; Het ontwerp van de woonzorgvisie is in november 2023 ter inzage gelegd, inclusief een voorgestelde aanpassing van het actieplan.

Toelichting stap 3; Het locatieonderzoek is op 4 april 2023 afgerond en vervolgens toegestuurd naar de woningstichtingen Stadlander en Woonkwartier Er hebben gesprekken plaatsgevonden over de ontwikkeling met Stadlander en Woonkwartier. Met Woonkwartier is de voortgang planvorming vrij ver gevorderd. Met Stadlander loopt het traject om Flexwoningen te realiseren moeizamer.

Jaarrekening 2023

Er zijn geen extra uitgaven gedaan i.v.m. met het actieplan wonen. Wel zie er extra middelen € 85.188 uitgegeven voor het eenmalig inhuren van capaciteit voor het volgen van ruimtelijke procedures. Het instellen van het meldpunt wet goed verhuurderschap, één van de actiepunten heeft met eigen ambtelijke capaciteit plaatsgevonden. De enige externe kosten die gemaakt zijn, zijn vertaalkosten naar Roemeens, Pools en Engels voor degene die een melding willen indienen. Vanuit het rijk zijn voor de uitvoering Wet goed verhuurderschap middelen beschikbaar gesteld.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Vershil
Aanvulling RO capaciteit voor vrijmaken projectleider	65.000	85.188	-20.188
Onderzoeksbudget	15.000	-	15.000
Totaal	80.000	85.188	-5.188

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij stellen een Actieplan Wonen op en starten met de uitvoering daarvan.	gereed en afgerond	
Wij stellen woonzorgvisies op, te beginnen met Steenberg en Dinteloord. Deze zijn in het tweede kwartaal gereed (worden later opgenomen in de ontwikkelplannen, zie prioriteit Ontwikkelplannen).	Niet gereed in 2023 omdat de resultaten van het regionale woningmarktonderzoek later werden opgeleverd dan gepland.	
Wij zetten bij lopende projecten extra in op woningen voor nestverlaters, starters, ouderen en andere bijzondere doelgroepen.	Wordt uitgevoerd	
Wij dringen bij projectontwikkelaars aan op het gebruik van de KoopStart-regeling.	Wordt gedaan indien van toepassing	

Collegeprioriteit Ontwikkelplannen

Resultaat 2023	Status
Veegactie	
Ontwikkelplan Dinteloord	

Coördinerend wethouder

Wethouder Baali

Doelstelling

De maatschappelijke doelstellingen uit de begroting 2022 richten zich op het streven naar een vitale gemeente met vitale kernen. Door in te zetten op vitaliteit kan elke kern van de gemeente Steenbergens haar eigen identiteit en bestaansrecht houden. Dit wordt bereikt door de vraagstukken en wensen, eigenschappen en potenties van elke kern scherp in beeld te hebben.

Dit betreft zowel ruimtelijke vragen als vragen van maatschappelijke aard met ruimtelijke consequenties. Om zicht te krijgen op de vraagstukken en wensen per kern, wordt een ontwikkelplan per kern uitgewerkt.

Toelichting

Veegactie

Voor alle kernen wordt opgehaald wat er aan plannen is. Dit kunnen reeds uitgewerkte plannen zijn, maar ook de minder ver uitgewerkte plannen. Er zijn al visies en plannen beschikbaar of worden binnenkort beschikbaar gesteld die van toepassing zijn op alle kernen, zoals de woonzorgvisie. Deze stap noemen we de Veegactie omdat we alle lopende initiatieven bij elkaar vegen en per kern een eerste overzicht maken.

Ontwikkelplannen

De ontwikkelplannen zijn een middel om:

- In gesprek te blijven met een kern;
- Samen met een kern de ruimtelijke ontwikkelingen af te stemmen;
- Afwegingen te kunnen maken die consequenties hebben voor het gebruik van ruimte.

Het doel van het project "ontwikkelplannen" is om per kern een ontwikkelplan te maken. In het ontwikkelplan worden de ontwikkelingen per kern weergegeven die consequenties hebben voor het gebruik van ruimte in brede zin.

Stand van zaken

De veegactie is in 2023 opgeleverd en heeft als input gediend voor het opstellen van het plan van aanpak voor het opstellen van het ontwikkelplan Dinteloord.

Eind 2023 is gestart met de voorbereidingen van het participatieproces voor het opstellen van het ontwikkelplan Dinteloord. Voor dit participatieproces worden scenario's opgesteld die als input voor de participatie gebruikt kunnen worden.

In de begroting 2024 was aangekondigd dat de planning is aangepast naar oplevering in kwartaal 2 van 2024. Het ontwikkelplan zal dan aan het college opgeleverd worden. De raad kan hierover dan in september 2024 een besluit nemen.

Jaarrekening 2023

Voor 2023 was een budget van € 60.000 beschikbaar. Voor het opstellen van de Veegactie en het ontwikkelplan Dinteloord. Hiervan is € 25.000 besteed aan de inhuur van een projectleider.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil	Toelichting
Ontwikkelplannen Regievoering	-	25.000	-25.000	Inhuur projectleider
Ontwikkelplannen Extra participatie	-	-	-	
Ontwikkelplannen extra communicatie (0,3)	30.000	-	30.000	
Ontwikkelplannen diverse uitbestedingsbudgetten	30.000	-	30.000	
Totaal	60.000	25.000	35.000	

Voortgang actie uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij stellen als eerste een ontwikkelplan Dinteloord op.	Eind 2023 is gestart met de voorbereidingen van het participatieproces voor het opstellen van het ontwikkelplan Dinteloord. Voor dit participatieproces worden scenario's opgesteld die als input voor de participatie gebruikt kunnen worden. Het ontwikkelplan zal voor het zomerreces aan het college opgeleverd worden. De raad kan hierover dan in september 2024 een besluit nemen.	

Collegeprioriteit Duurzaamheid

Resultaat 2023	Status
Programma Duurzaamheid Steenberg	
MeerjarenUitvoeringsprogramma Isolatie in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP)	

Coördinerend wethouder

Wethouder Remery

Doelstelling

In het verdrag van Parijs hebben 195 landen afgesproken om in 2050 de stijging van de wereldtemperatuur te beperken om de klimaatdoelstellingen te halen. Wij voelen hierin een sterke lokale verantwoordelijkheid. Naast een beperking van de stijging van temperatuur, speelt ook het aanpassen aan klimaat een rol. Beperken is immers niet hetzelfde als nul. Aanpassen aan de toekomst dus. Niet alleen wat betreft klimaat. Ook aanpassen aan de gevolgen van steeds schaarser wordende fossiele brandstoffen, gebruik maken van circulaire bouwmaterialen en leven in harmonie met een bio-diverse natuur.

De gemeente Steenberg wil een leefbare gemeente zijn, voor mens en dier. Een gemeente waar duurzame energie-, water-, voedsel-, grondstoffen-, en afvalkringlopen vanzelfsprekend zijn in een samenhangende duurzame samenleving. Een samenleving in balans economie, ecologie en de mens.

Bovendien wil de gemeente Steenberg haar sterke positie in de voedselvoorziening uitbouwen. Uitgroeien tot hét wereldwijde kenniscentrum - en als zodanig internationaal worden herkend - voor het verkorten van de voedselketen en de omslag naar een groene, plantaardige toekomst.

In 2023 worden een Programma Duurzaamheid Steenberg en vier Uitvoeringsprogramma's opgeleverd, te weten:

- Energieneutraal Steenberg
- Klimaatbestendig Steenberg
- Circulair economisch Steenberg
- Biodivers Steenberg

Programma Duurzaamheid Steenberg

Toelichting

De eerste stap die moet worden gezet is het ontwikkelen van een gedragen en integraal duurzaamheidsbeleid. De uitvoeringsprogramma's worden vervolgens hiervan afgeleid.

Stand van zaken

Het beleidskader wordt in april 2024 voor besluitvorming aan de raad aangeboden.

Uitvoeringsprogramma's voor de vier deeltrajecten:

- a. Energieneutraal Steenberg
- b. Klimaatbestendig Steenberg
- c. Circulair economisch Steenberg
- d. Biodivers Steenberg

Toelichting

Met het opstellen van de uitvoeringsprogramma's is nog niet gestart. Hiervoor is eerst het Programma Duurzaamheid nodig.

Stand van zaken

Er worden al een groot aantal activiteiten uitgevoerd op de vier deelonderwerpen, waaronder de vervolgaanpak van de Transitievisie Warmte en het Meerjarenuitvoeringsprogramma in het kader van het NIP (zie ook hieronder).

De uitvoeringsprogramma's zijn in ontwikkeling en worden in kwartaal 2 van 2024 opgeleverd.

Meerjarenuitvoeringsprogramma (MJUP) Isolatie in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP)

Toelichting

In het kader van de afspraken in het klimaatakkoord zijn gemeenten verplicht om een MJUP Isolatie te maken. Op basis hiervan worden in combinatie van de Uitwerking van de Transitievisie Warmte per kern/wijk gedetailleerde uitwerkingen gemaakt om met name bestaande woningbouw beter te isoleren en alternatieven te bieden voor verwarming door middel van het verbranden van fossiele brandstoffen. In dat kader kan dan ook gebruik worden gemaakt van rijkssubsidiereregelingen. Het MJUP is een belangrijke stap in het behalen van ons doel om in 2030 voor 50% energieneutraal te zijn.

Stand van zaken

Het MJUP NIP is in het tweede kwartaal van 2023 opgeleverd. In kwartaal 4 van 2023 is het aanbestedingsdocument opgesteld. Deze wordt in kwartaal 1 2024 opengesteld.

Ook is in 2023 opdracht verleend voor de uitvoering van het soortenmanagementplan (SMP). Dit is nodig om te voldoen aan de flora en faunawet, wat een vereiste is voor het uitvoeren van bepaalde isolatiemaatregelen. De uitvoering van het SMP wordt in 2024 opgepakt. Zonder de uitvoering van het SMP kan het MJUP NIP niet (volledig) worden uitgevoerd.

Jaarrekening 2023

In de begroting 2024 is aangegeven dat het duurzaamheidsbeleid en de uitvoeringsprogramma's niet meer in 2023 worden opgeleverd, maar in kwartaal 1 of 2 van 2024. Deze planning is nog steeds actueel. In kwartaal 2 van 2024 worden het duurzaamheidsbeleid en de vier uitvoeringsprogramma's opgeleverd.

Voor de inhuur van een programmamanager is in 2023 € 68.970 uitgegeven. Het beschikbare budget was € 100.000. De reden van onderbesteding is het pas laat aan kunnen trekken van een programmamanager.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil	Toelichting
Duurzaamheid Programmamanager 1 fte (inhuur)	100.000	68.970	31.030	Dekking via SPUK CDOKE
Duurzaamheid Beleidsadviseurs overig	pm			
Totaal	100.000	68.970	31.030	

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Onderwerp/ Prioriteit	Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i>	Wij herijken het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid.	Het Programma Duurzaamheid is in de afrondende fase en wordt in kwartaal 2 2024 afgerond en aangeboden aan de raad.	
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i>	Wij onderzoeken het instellen van een adviescommissie duurzaamheid.	De Duurzame Denktank is opgenomen als onderdeel van het Programma Duurzaamheid. Zodra het programma is vastgesteld zal deze worden ingesteld.	
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i> <i>Pijler 1: Energietransitie</i>	Wij starten met de wijkplannen Transitievisie Warmte.	In kwartaal 4 van 2023 is een warmteregisseur/projectleider warmtetransitie aangetrokken. In kwartaal 1 en 2 van 2024 werken we een aanpak uit.	
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i> <i>Pijler 1: Energietransitie</i>	Wij maken een plan van aanpak voor het verduurzamen van het eigen wagenpark.	We hebben in kwartaal 4 van 2023 een marktconsultatie voorbereid om inzicht te krijgen in technische mogelijkheden en kosten. Ook heeft er onderzoek plaatsgevonden naar energiegebruik en behoefte op de gemeentewerf. De marktconsultatie en onderzoek worden in kwartaal 1 van 2024 afgesloten waarna we (indien noodzakelijk) met een voorstel naar de raad zullen gaan.	
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i> <i>Pijler 2: Klimaat</i>	Wij gaan het gesprek aan met onze omgeving over het klimaat (KlimaatPraat).	De gesprekken zijn in 2023 afgerond en deze input is meegenomen in het programma duurzaamheid. In de uitvoeringsfase van het programma zal op projectniveau gericht participatie plaatsvinden waar nodig.	
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i> <i>Pijler 2: Klimaat</i>	Wij leveren een klimaatstrategie op.	De klimaatstrategie is een onderdeel van het programma duurzaamheid en vervat in de thema's biodiversiteit en klimaatadaptatie. De groenblauwe structuur- en ambitiekaart vormt de leidraad voor het uitvoeringsprogramma en geeft inzicht in de kansen voor groen en blauw ontwikkeling. Deze wordt in kwartaal 2 van 2024 opgeleverd.	
<i>Prioriteit Duurzaamheid</i> <i>Pijler 2: Klimaat</i>	Wij werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit volgens de Kader Richtlijn Water.	Dit is een doorlopende actie.	

Onderwerp/ Prioriteit	Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
<i>Prioriteit Duurzaamheid Pijler 3: Circulaire Economie</i>	Wij gaan verder met de resultaten van het onderzoek aanbestedingstrategie afval.	nvt	nvt

Collegeprioriteit Gebiedsontwikkeling en Verkeer

Resultaat 2023	Status
Variantenstudie randweg Steenbergen	
Onderzoeken naar mogelijkheden voor tijdelijke en definitieve oplossingen voor de verkeersknelpunten	

Coördinerend wethouder

Wethouder Remery

Doelstelling

Dankzij de A4 heeft Steenbergen een strategische positie in de Zuidwestelijke delta. Met het programma Economische Kracht is deels een richting gekozen om de kansen die hieruit voortvloeien te verzilveren. Deze liggen voornamelijk in de Agrofoodsector en de ontwikkeling van het bedrijventerrein Reinierpolder III. Met het programma Ruimtelijke Ontwikkelingen en Verkeer worden de kansen voor Steenbergen in ruimtelijke zin vertaald. Daarmee heeft het programma gebiedsontwikkeling tot doel:

- Inzicht verkrijgen in de mogelijkheden voor groei in ruimtelijke zin;
- Inzicht verkrijgen in de mogelijkheden voor woningbouw en overige ruimtelijke opgaven;
- Inzicht verkrijgen in de verschillende scenario's om te komen tot gebiedsontwikkeling;
- Infrastructuur ontwikkelen om de kernen Steenbergen en Dinteloord structureel te ontlasten;
- Reinierpolder III in samenhang met overige ruimtelijke opgaven te ontwikkelen;
- Op basis van gekozen scenario's het overige ruimtelijke programma daadwerkelijk ontwikkelen;
- Steenbergen sterker te positioneren als voorloper in de zogeheten groene transitie, naar een groene, duurzame en plantaardige toekomst.

Toelichting

Binnen dit programma vallen de gebiedsontwikkelingen met een breed programma in Steenbergen-West, Steenbergen-Noord en Dinteloord Oost. De randwegen zijn een onderdeel van de gebiedsontwikkelingen in respectievelijk Steenbergen en Dinteloord Oost.

In 2023 worden eerst de knelpunten aangepakt die er nu in Steenbergen (Burgemeester Van Loonstraat en Fabrieksdijk) en Dinteloord zijn. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om een omleidingsroute te realiseren zolang de randweg er nog niet is. Ook wordt in 2023 een variantenstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden van een randweg in Steenbergen en Dinteloord.

Stand van zaken

De ontwikkeling van Reinierpolder III wordt door de gemeente Steenbergen alleen getrokken. De gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht zien af van risicodragende participatie. Met de start van een verdiepende haalbaarheidsstudie is thans aanvang gemaakt. Uitkomsten daarvan worden voor het zomerreces verwacht.

Over de stand van zaken van de mogelijkheden van een randweg wordt uw raad begin april 2024 ingelicht.

De voorbereiding voor de haalbaarheidsstudie omleidingsroutes Kruisland, Steenberg en Dinteloord zijn in medio 2023 opgestart. De Adviesraad Verkeer heeft een eerste reactie gegeven op de voorbereiding. De haalbaarheidsstudie loopt in 2024 door.

Jaarrekening 2023

In 2023 was er budget beschikbaar voor het inhuren van de programmamanager Ruimtelijke Ordening/verkeer. Dit bedrag is uiteindelijk hoger uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. Dit extra bedrag is gedekt door de resterende middelen binnen deze prioriteit, omdat het budget van 2023 niet volledig is gebruikt. Dit komt doordat de projectleider en medewerker Grondzaken/jurist pas in januari 2024 zijn gestart.

De werkelijke uitgaven voor verkeerskundige onderzoeken en medewerker verkeer zijn in 2023 niet gebruikt. Het is gelukt om de voorbereidingen met eigen ambtelijke bezetting uit te voeren. In 2024 wordt er verder invulling gegeven aan de gebiedsontwikkeling. In de perspectiefnota en de begroting van 2024 is een reservering gedaan voor de verdere uitvoering van de verkeerskundige onderzoeken en medewerker verkeer.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Vershil
RO/verkeer Programmamanager 1 fte	81.000	127.480	-46.480
RO/verkeer Projectleider 1 fte	75.000	-	75.000
RO/verkeer Grondzaken / Jurist / Advies	50.000	-	50.000
RO/verkeer (uitbestdingsbudgetten onderzoek c.a.)	75.000	-	75.000
RO/Verkeer GVVP (inhuur) om bestaande plannen GVVP mogelijk te maken	75.000	-	75.000
Totaal	356.000	127.480	228.520

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij werken de inzichten van de ontwikkelplannen en de verstedelijkingsstrategie verder uit.	Het eerste ontwikkelplan Dinteloord wordt nu opgesteld. Daarna kunnen de inzichten die daaruit voortvloeien in de gebiedsontwikkelplannen verder uitgewerkt worden.	
Wij onderzoeken diverse programma scenario's om vast te stellen wat een passend ruimtelijk programma is.	In het kader van de ruimtelijke onderbouwing voor Reinierpolder III en het verkrijgen van de programma status voor het strategische en lokale bedrijventerrein zijn haalbaarheidsstudies uitgevoerd. Een definitieve haalbaarheidsstudie voor de ontwikkeling van Reinierpolder III wordt thans verricht en zal naar verwachting rondom het zomerreces 2024 gereed zijn. Pas nadat er besloten is met de ontwikkeling van Reinierpolder III door te gaan kan er verder gewerkt worden aan passende scenario's.	
Wij onderzoeken de impact van een passend scenario op de verkeerskundige knelpunten.	Medio 2023 is gestart met de varianten analyse. Er wordt onderzocht wat de impact van een ruimtelijk programma op de verkeersknelpunten is. De impact van Reinierpolder III wordt bijvoorbeeld meegenomen in een definitieve haalbaarheidsstudie. In 2024 wordt er verder invulling gegeven aan deze studies.	

Collegeprioriteit Maatschappelijk Vastgoed

Resultaat 2023	Status
Accommodatie- en vastgoedbeleid aangeboden aan de raad	

Coördinerend wethouder

Wethouder Prent

Doelstelling

Het hebben van vastgoed is voor de gemeente Steenbergen geen doel maar een middel; een instrument om gebruikers te kunnen faciliteren, te sturen op de realisatie van onze doelstellingen, en zodoende meerwaarde te bereiken voor onze samenleving.

Toelichting

Maatschappelijk vastgoed is met regelmaat onderwerp van gesprek voor college en raad; vaak aan de hand van lopende vraagstukken uit de gemeenschap.

In voorgaande jaren zijn de kadernota maatschappelijk vastgoed (2020) en het uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed (2021) vastgesteld, met daarin op hoofdlijnen de uitgangspunten voor onze manier van denken en doen met maatschappelijk vastgoed en een gefaseerde aanpak om deze verder vorm te geven. Om goed onderbouwd en breed afgewogen beslissingen te nemen over ons maatschappelijk vastgoed, zijn een duidelijk kader en heldere spelregels nodig, vastgesteld door de raad. Dat is ons accommodatie- en vastgoedbeleid.

Stand van zaken

Het Vastgoed- en accommodatiebeleid is op 4 juli 2023 vastgesteld door uw raad.

In het najaar van 2023 zou gestart worden met het opstellen van een programmaplan waarin de uitvoering van het Uitvoeringsplan Maatschappelijk Vastgoed alsook de uitvoering van het Vastgoed- en accommodatiebeleid opgenomen zou worden.

Het programmaplan bevat dan ook randvoorwaarden die nodig zijn om tot uitvoering te kunnen komen, zoals geld en personele inzet. Ook de planning kan dan opgesteld worden.

Het is uiteindelijk in november gelukt iemand aan te trekken die het opstellen van het programmaplan in januari 2024 kan oppakken. Uw raad is hier in de raadsvergadering van 18 december over geïnformeerd. Oplevering van het programmaplan is nu in het tweede kwartaal van 2024 voorzien.

Jaarrekening 2023

Het resultaat om in 2023 Vastgoed- en accommodatiebeleid vast te stellen is gehaald. Hiervoor zijn geen middelen voor ingezet.

In 2024 is een projectleider aangetrokken om een uitvoeringsplan voor het Vastgoed- en accommodatiebeleid op te stellen plus een uitvoeringsplan voor het reeds vastgestelde Uitvoeringsprogramma Vastgoed. Hiervoor kan het bedrag uit 2023, te weten € 40.000 in 2024 worden ingezet. Het restant van de € 85.000, € 45.000, kan ingezet worden voor de uitvoering van het plan.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Vershil
Maatschappelijk Vastgoed	25.000	-	25.000
Maatschappelijk Vastgoed projectleider verduurzaming	60.000	-	60.000
Totaal	85.000	-	85.000

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij stellen vastgoed- en accommodatiebeleid op.	Het vastgoed- en accommodatiebeleid is op 4 juli 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.	
Wij leggen op 5 gemeentelijke gebouwen zonnepanelen en onderzoeken de verdere mogelijkheden voor 2024 en verder. Daarvoor nemen we budget op voor 10 objecten.	Op sporthal de Buitelstee zijn zonnepanelen geplaatst en momenteel zijn we in voorbereiding voor het plaatsen van zonnepanelen op het MFA Kruisland. Vervolgens wordt er gekeken welke gebouwen hierop volgen.	

Collegeprioriteit Economische Kracht

Resultaat 2023	Status
Uitvoeringsprogramma Economische Kracht	
Programmastatus strategisch regionaal bedrijventerrein	
Uitvoeringsprogramma Marketing	

Coördinerend wethouder

Wethouder Gommeren

Doelstelling

Het beleidskader Economische Kracht heeft één duidelijk doel voor ogen en subdoelen voor de vier economische dragers, te weten Agrofood, Bedrijventerreinen en Vrije Tijdseconomie. In 2024 wordt Zorgeconomie toegevoegd. Door focus aan te brengen op deze vier dragers wordt de gehele economie in de gemeente Steenberg en versterkt; groei in productiviteit leidt tot toename van de werkgelegenheid en heeft daarmee een positief effect op andere onderdelen van de economie. Het beleidskader is uitgewerkt in drie concrete producten:

Uitvoeringsprogramma Economische Kracht

Toelichting

In het uitvoeringsprogramma Economische Kracht is per pijler, Agrofood, Bedrijventerreinen en Vrije Tijdseconomie, een waaier aan activiteiten uitgewerkt. Om effectief te zijn, is voor elke activiteit gekeken naar:

- Onderlinge verbinding en mogelijke verbinding met andere activiteiten in de organisatie of in de regio.
- Op welke wijze kunnen we samenwerken met reeds lopende of nog op te starten activiteiten in onze eigen organisatie of daarbuiten
- Hoe vinden we aansluiting bij de verschillende samenwerkingsverbanden in de regio.

Stand van zaken

Het programmateam Economische Kracht werkt aan de acties die voortvloeien uit het uitvoeringsprogramma. Hierover ontvangt de raad separate rapportages. De focus ligt hierbij op de thema's Agrofood, Bedrijventerreinen en Vrijtijdseconomie. Hierbij wordt zowel intern als extern de verbinding gezocht met andere beleidsterreinen en partners, zoals ondernemers, onderwijs en andere samenwerkingsverbanden in de regio. Daarnaast wordt voortdurend bekeken of er voor de gemeente Steenbergen kansen liggen om onze pijlers te versterken.

Uitvoeringsprogramma Marketing

Toelichting

Bij de vaststelling van het uitvoeringsprogramma Economische Kracht is ook de marketingvisie "Steenbergen heeft goud in handen" vastgesteld. In dit document zijn de uitgangspunten voor marketing en public affairs vastgelegd en dient daarmee als basis voor het uitwerken van de marketingvisie in concrete activiteiten (uitvoeringsprogramma) met als doel de Economische Kracht van Steenbergen te versterken en daarmee de gemeente Steenbergen ook beter op de kaart te zetten.

Stand van zaken

Eind 2023 is een position paper ter vaststelling aan het college aangeboden. Deze is echter niet vastgesteld en wordt nog aangepast. In kwartaal 2 van 2024 wordt deze opnieuw aangeboden. Daarna kan het uitvoeringsprogramma voor de marketingvisie worden opgesteld.

Jaarrekening 2023

Het programma Economische kracht wordt volgens afspraak uitgevoerd en wordt de raad separaat over geïnformeerd.

De programmastatus voor Reinierpolder III is verkregen.

Na oplevering van de position paper kan het uitvoeringsprogramma Marketing worden opgesteld. Voor 2023 stond een budget van circa € 196.500. Hiervan resteert nog circa € 102.000. Door vele personele wisselingen is niet toegekomen aan een volledige inzet op dit programma. Inmiddels is de bezetting in 2024 weer compleet.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil	Toelichting
Economische_kracht	110.000	79.655	30.345	Dekking via Uitvoeringsprogramma Economische kracht
Economische_kracht onderdeel Agrofood	30.000	-	30.000	
Economische_kracht onderdeel Bedrijventerreinen	49.000	13.963	35.037	
Economische_kracht onderdeel vrijtijdseconomie	7.500	-	7.500	
Totaal	196.500	93.618	102.882	

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Onderwerp/ Prioriteit	Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
<i>Prioriteit Economische Kracht</i>	Het uitvoeren van het marketing- en promotieplan.	Eind 2023 is een position paper ter vaststelling aan het college aangeboden. Deze is echter niet vastgesteld en wordt nog aangepast. In kwartaal 2 van 2024 wordt deze opnieuw aangeboden. Daarna kan het uitvoeringsprogramma voor de marketingvisie worden opgesteld.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Agrofood</i>	Wij gaan door met de inrichting van fieldlabs.	In 2023 zijn diverse bijeenkomsten met ondernemers, onderwijs en overheid op het AFC georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten is de basis gelegd voor de doorontwikkeling van het AFC. Fieldlabs maken onderdeel uit van deze doorontwikkeling. In 2024 wordt er een verkenning gedaan naar de mogelijke koppeling met het onderwijsprogramma van de HAS en Wageningen universiteit.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Agrofood</i>	Wij ronden het onderzoek naar de campus af.	Er moet eerst een duidelijke definitie van een 'campus' worden ontwikkeld alvorens deze deel kan uitmaken van de doorontwikkeling op het AFC. In 2024 zal er een duidelijke visie worden ontwikkeld over wat een campus AFC in houdt, en hoe deze gekoppeld kan worden aan het initiatief 'inspiratieboerderij'.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Agrofood</i>	Wij starten een demonstratie boerderij op het AFC op. Dit doen wij samen met de daar gevestigde bedrijven en onderwijsinstellingen.	De inspiratieboerderij is een initiatief van Cosun en wordt op dit moment alleen door Cosun ontwikkeld en gebruikt. In 2024 worden er gesprekken gevoerd met Cosun om op de thema's onderwijs en campusvorming samen te werken naar een Multi gebruik van de inspiratieboerderij. Een plaats waar agrarische innovaties en onderwijs samenkomen, in regie van Cosun en in samenwerking met de gemeente.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Bedrijventerreinen</i>	Wij breiden de economische barometer uit.	De economische barometer is uitgebreid met indicatoren uit de sector Vrijetijds-economie. Deze nulmeting voor de sector Vrijetijds-economie is uitgevoerd.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Bedrijventerreinen</i>	Wij geven bedrijfskavels uit.	Op Reinierpolder I, II en Reinierpark zijn alle beschikbare kavels uitgegeven. Momenteel wordt er gewerkt aan de uitbreiding van deze bedrijventerreinen. Bedrijven die willen vestigen of verplaatsen worden opgenomen in een interesselijst. Op het AFC Nieuw Prinsenland is nog beschikbare bedrijfsgrond	

Onderwerp/ Prioriteit	Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
		welke wordt uitgegeven in samenwerking met COSUN en de provincie.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Bedrijventerreinen</i>	Wij ontwikkelen een beleid voor startups en innovatie.	Nieuw beleid voor startups en innovatie komt tot stand in samenwerking met de regio West Brabant (RWB). In 2024 zal er in regioverband een verkenning plaatsvinden. Actieplan RWB wordt plantbased, circulair en innovatief.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Bedrijventerreinen</i>	Wij zorgen voor een onderzoek naar duurzame ontwikkelingen.	Circulaire economie is als pijler opgenomen in het beleid duurzaamheid. Hierbij houden we rekening met ruimtelijke planning van bedrijventerreinen, biobased bouwen en maatschappelijk verantwoord aanbesteden en inkopen.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Vrijtijdseconomie</i>	Wij maken beleid ter versterking van het recreatief vestigingsklimaat.	In voorbereiding op het beleid recreatief vestigingsklimaat is er een netwerkbijeenkomst Economische Kracht georganiseerd en een nulmeting toerisme en recreatie uitgevoerd. De indicatoren uit de nulmeting worden meegenomen in de economische barometer en dienen in de toekomst als onderlegger voor het nog te vormen beleid. Het beleid zal in 2024 gevormd worden.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Vrijtijdseconomie</i>	Wij voeren het Actieprogramma fiets- en wandelroute (langs agrarische bedrijven) uit.	In 2023 hebben we doorgewerkt aan het opstellen van het actieprogramma fietsen en wandelen. Dit doen we gezamenlijk met lokale partijen en geïnteresseerden door het organiseren van een schouw per kern. De uitkomst hiervan zijn inmiddels bekend en worden opgenomen in het definitieve actieprogramma welke naar verwachting in 2024 opgeleverd zal worden. In tussentijd wordt het fiets- en wandelnetwerk wel up to date gehouden.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Vrijtijdseconomie</i>	Wij stellen kwaliteitskeurmerk op voor streekproducten.	Het opstellen van een kwaliteitskeurmerk hangt samen met het inzetten van de juiste marketingstrategieën. Op dit moment zijn deze marketingstrategieën en acties nog niet gevormd.	
<i>Prioriteit Economische Kracht: Vrijtijdseconomie</i>	Wij maken een Actieprogramma evenementen.	Er heeft een beeldvormende avond plaatsgevonden omtrent het onderwerp evenementen. Deze input dient als basis voor de verdere uitwerking van de herijking van het evenementenbeleid. Tevens wordt er gewerkt aan een actieplan evenementen om de Vrijtijdseconomie te versterken door gerichte evenementen te (laten) organiseren.	

Collegeprioriteit Organisatieontwikkeling

Resultaat 2023	Status
Spoor 1 Een verbetering op van het samenspel tussen raad-college- ambtelijke organisatie	
Spoor 2 Een ontwikkelorganisatie met aandacht voor de sturing, inrichting en cultuur	
Spoor 3 Doorontwikkeling van de bedrijfsvoering die ondersteunend is aan het werken en denken vanuit de bedoeling	
Spoor 4 Een herinrichting van het gemeentehuis	

Coördinerend bestuurder

Burgemeester Van den Belt

Coördinerend wethouder voor de herinrichting van het gemeentehuis

Wethouder Prent

Doelstelling

Spoor 1: Een verbetering van het samenspel tussen raad-college- ambtelijke organisatie

Spoor 2: Een ontwikkelorganisatie met aandacht voor de sturing, inrichting en cultuur

Spoor 3: Doorontwikkeling van de bedrijfsvoering die ondersteunend is aan het werken en denken vanuit de bedoeling

Spoor 4: Een herinrichting van het gemeentehuis

Daarnaast zijn voor dit programma te behalen effecten benoemd, te weten:

- Een wendbare en adaptieve organisatie die op resultaat en samenwerking gericht is
- Een professionele partner voor onze inwoners, ons netwerk en onze regio
- Het verbeteren van de concernsturing
- Duidelijke rollen en verantwoordelijkheden en het professionaliseren van het uitvoeren van projecten en programma's
- Interne zakelijkheid als het gaat om inzet bij programma's en projecten en het bijhouden van inzet en tijd
- Resource management om een beeld te hebben van beschikbare tijd en kwaliteit
- Nieuwe energie en impulsen voor in de groep medewerkers en de (blijvende) ontwikkeling van zittende medewerkers.
- Professionele bedrijfsvoering

Spoor 1

Spelregels over rollen, samenwerking en communicatie

Toelichting

Voor het verbeteren van het samenspel Raad-College- Ambtelijke organisatie praten we tijdens een informatieavond de raad regelmatig bij over de doorontwikkeling van de organisatie. Daarnaast gaan raad, college en ambtelijke organisatie in wisselende samenstellingen met elkaar in gesprek met als beoogd resultaat het hebben van spelregels over rollen, samenwerking en communicatie.

Stand van zaken

Er heeft overleg plaatsgevonden tussen de Raad en het College, waarbij twee informatieavonden voor de Raad zijn georganiseerd en er gesprekken hebben plaatsgevonden met collegeleden en managers.

Spoor 2

a. We geven uitvoering aan het vastgestelde inrichtingsplan

Toelichting

Het inrichtingsplan uitwerken door o.a. een HR plan van aanpak op te stellen en opdrachten te formuleren voor de beoogd managers en programmamanagers en projectleiders, cultuurweken te organiseren, rolduidelijkheid te geven en duidelijke sturing.

Stand van zaken

Het management stuurt programmatisch en projectmatig op de te behalen doelen in de organisatie en op de bestuurlijke prioriteiten. Daarnaast wordt steeds meer vanuit integraal management gestuurd op concernniveau, waardoor de organisatie als concern volwassener wordt. Om de teams hierin mee te laten groeien en te investeren in de basis is in nauw overleg met de Ondernemingsraad gestart met extra teamgesprekken om maatwerk in te regelen.

Medewerkers betrokken bij projecten en programma's hebben trainingen gevolgd om deze wijze van programmatisch- en projectmatig werken meer eigen te maken. Inspiratieweken met workshops helpen medewerkers om op een andere manier naar het werk te kijken.

Focus is gelegd op de werving van een nieuw management en de goed positionering van de teams en haar medewerkers. Veel aandacht is besteed voor de werving van nieuwe medewerkers op de plekken die we nu lastig krijgen ingevuld. Hierbij vergeten we ook onze eigen medewerkers niet.

We hebben bij het opstellen van de begroting goed gekeken naar de werklust van de formatie.

Spoor 2

b. Een visie op de positionering van Steenbergen in de regio

Toelichting

Dit is van belang voor in eerste plaats het organisatiedeel waar de bestuurlijk gevoelig en maatschappelijk complexe projecten aangestuurd en uitgevoerd worden. Lobby, juiste inzet van mensen en middelen zijn hierbij van belang. In de tweede plaats is er een sterke relatie met de marketingstrategie en arbeidsprofilering (zie programma Economische Kracht).

Stand van zaken

Opzet gemaakt, gesprekken vinden plaats met omliggende gemeenten en betreffende portefeuillehouders zijn nauw betrokken. We merken dat dit intern de integraliteit op domeinen en werken bevordert.

Spoor 2

c. Een strategische HR agenda

Toelichting

Opstellen en uitvoeren van een strategische personeelsplanning, verder professionaliseren werving en selectie en arbeidsprofilering, opstellen en uitvoeren van een strategische opleidingsplan.

Stand van zaken

Alles opgestart en eerste concepten gereed. We hebben plannen gemaakt hoe wij omgaan met het strategisch personeelsplan en de daarin begrepen vlootshouw. De uitvoering hiervan ligt in 2024.

Spoor 3

a. Formuleren van bedrijfsvoeringskaders en de beweging die we daarop willen maken

Toelichting

We stellen een aantal uniforme afspraken vast die voor de gehele organisatie gelden. Daarbij geven we aan waar we nu staan en welke beweging we de komende jaren gaan maken om in de bedrijfsvoering mee te kunnen blijven bewegen op de veranderingen in de maatschappij.

Stand van zaken

Kaders zijn in concept klaar. Het samenwerken om tot deze kaders te komen heeft inzicht gegeven dat het belangrijk is om een gezamenlijke koers te hebben en te werken binnen dezelfde afspraken. In de tweede helft van het jaar betrekken we alle teams en bespreken wat dit specifiek voor hen en hun werk betekent.

Spoor 3

b. Diverse bedrijfsvoeringsactiviteiten

Toelichting

Activiteiten die nodig zijn om van beheer naar ontwikkelorganisatie te kunnen doorontwikkelen. Bedrijfsvoering is hierin ondersteunend.

Stand van zaken

Alle inspanningen zijn gestart, bv op inkoop, informatie en de P&C cyclus. HR cijfers en de financiële cijfers worden met elkaar geconfronteerd. Onderliggende systemen communiceren nu al veel beter en we krijgen steeds meer inzicht. Ten aanzien van inkoop zijn we onze types aan contracten aan het inventariseren als opmaat naar contractbeheer. Deze inspanningen op de bedrijfsvoering zorgen ervoor dat we meer rust krijgen in de organisatie en sturingsinformatie kunnen gaan genereren.

Spoor 3

c. Plan van aanpak datamanagement en analyse

Toelichting

De gemeente heeft een schat van informatie op vele uiteenlopende terreinen. We zien in toenemende mate de behoefte om met behulp van deze informatie te sturen op onze maatschappelijke opgaven en organisatie.

Stand van zaken

Het project is gestart met interviews in de organisatie en bepalen van het gezamenlijk beeld. We bepalen wat onze ambitie is voor het komend jaar, geven inzicht in wat er nodig is hiervoor en in september is er ook zicht op een ontwerpaanpak voor een concreet vraagstuk. Dit vraagstuk helpt weer in de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering.

Spoor 4

Een herinrichtingsplan van het gemeentehuis

Toelichting

Een herinrichting plan voor het gemeentehuis waar de beleving van het huis van de gemeenschap centraal staat.

Stand van zaken

Tijdens de behandeling van de perspectiefnota 2024 is er een nieuwe motie aangenomen voor de verhuizing vraagwijzer en herinrichting raadszaal. De uitvoering van deze motie staat gepland voor zomer 2024..

Jaarrekening 2023

De sporen 1, 2 en 3: De uitvoering van de sporen 1, 2 en 3 verlopen binnen de afgesproken kaders. Spoor 4: Tijdens de behandeling van de perspectiefnota 2024 is er een nieuwe motie aangenomen voor de verhuizing vraagwijzer en herinrichting raadszaal. In de tussenrapportage 2023 wordt voorgesteld om een voorbereidingskrediet aan te vragen van € 200.000.

Financiële verantwoording collegeprioriteit

Omschrijving	Begroting 2023	Rekening 2023	Verschil	Toelichting
Programmaplan doorontwikkeling organisatie	285.177	-341.949	-56.772	Dekking via de reserve Transitie Organisatie
Doorontwikkeling HR	92.000	-27.585	64.415	
Totaal	377.177	-369.534	7.643	

Voortgang acties uit de begroting 2023

In de begroting 2023 zijn voor deze collegeprioriteit de volgende acties opgenomen:

Onderwerp/ Prioriteit	Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
<i>Prioriteit Organisatie ontwikkeling: Spoor 1. Verbeteren samenspel Raad-College-Ambtelijke Organisatie</i>	Wij werken de concrete resultaten uit in spelregels over rollen, samenwerking en communicatie.	Er heeft overleg plaatsgevonden tussen de Raad en het College, waarbij twee informatieavonden voor de Raad zijn georganiseerd en er gesprekken hebben plaatsgevonden met collegeleden en managers.	
<i>Prioriteit Organisatie ontwikkeling: Spoor 2. Opzetten van een ontwikkelorganisatie</i>	Wij geven uitvoering aan in het in 2022 vastgestelde inrichtingsplan voor de ontwikkelorganisatie. Het huidige functiegebouw wordt waar nodig hierop afgestemd.	Een concept inrichtingsplan is opgesteld in 2023. In 2024 vindt de adviesaanvraag aan de OR en besluitvorming in het college plaats. Na weging van de functies wordt bezien of het functiegebouw moet worden aangepast.	
<i>Prioriteit Organisatie ontwikkeling: Spoor 2. Opzetten van een ontwikkelorganisatie</i>	Wij ontwikkelen een visie op de positionering van Steenbergen in de regio.	Eind 2023 is een position paper ter vaststelling aan het college aangeboden. Deze is echter niet vastgesteld en wordt nog aangepast. In kwartaal 2 van 2024 wordt deze opnieuw aangeboden.	
<i>Prioriteit Organisatie ontwikkeling: Spoor 2. Opzetten van een ontwikkelorganisatie</i>	Wij geven uitvoering aan de strategische HR agenda door: - Het opstellen en uitvoeren van een strategische personeelsplanning; - Het opstellen en uitvoeren van beleid gericht op het verder professionaliseren van werving en selectie en arbeidsmarktprofieling; - Het opstellen en uitvoeren van een strategische opleidingsplan.	Alles opgestart en eerste concepten gereed. We hebben plannen gemaakt hoe wij omgaan met het strategisch personeelsplan en de daarin begrepen vlootshou. De uitvoering hiervan ligt in 2024.	
<i>Prioriteit Organisatie ontwikkeling: Spoor 3. Doorontwikkeling van de bedrijfsvoering</i>	Wij ronden het lopende traject basis op orde af, wij formuleren bedrijfsvoeringskaders en de beweging die we daarop gaan maken, wij zetten in op het verbeteren van de validiteit en accuraatheid van de bedrijfsvoeringsdata van vooral financiën en HR, wij onderzoeken hoe we onze inkoop- en aanbestedingsfunctie kunnen professionaliseren, wij vereenvoudigen de P&C cyclus, wij onderzoeken hoe we een programma- en projectenadministratie op kunnen zetten en voeren dit in, wij lichten onze processen en werkinstructies door. Vervolgens passen we deze aan waar nodig en wij stellen een plan datamanagement & analyse op over hoe en welke data we kunnen gaan gebruiken ter ondersteuning van de maatschappelijke opgaven.	In november 2023 is het "Eindrapport Programma Organisatieontwikkeling" opgeleverd. Ten aanzien van het programmatisch en projectmatig werk is er veel bereikt. De opdrachten voor de CAP Prioriteiten zijn uitgeschreven en de PMC (ProjectMatigCreeëren) manier van werken is uitgerold in de organisatie. Aandacht blijft nodig om deze werkwijze te borgen in de organisatie. Er is een visie op bedrijfsvoering opgesteld en in werksessies met medewerkers in oktober en november zijn rode draden opgehaald over wat in de organisatie leeft ten aanzien van de bedrijfsvoering. In 2024 zal een leanteam worden opgericht dat een begin maakt met het verder doorlichten van onze processen. Los hiervan is eind 2023 een begin gemaakt met het verbeteren van de HR data en processen, het onderzoeken en verbeteren van onze inkoop- en aanbestedingsfunctie en is het programma LIAS geselecteerd om de planning & control producten professioneler	

Onderwerp/ Prioriteit	Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
		tot stand te brengen en te presenteren. De eerste effecten van bovenstaande zullen pas eind Q2 merkbaar worden. In Q2 zal een plan voor de 2e helft van 2024 worden opgesteld.	
<i>Prioriteit Organisatie ontwikkeling: Spoor 4. Herinrichting gemeentehuis</i>	Wij ronden het onderzoek naar de herinrichting van het gemeentehuis af.	Het onderzoek naar de herinrichting van het gemeentehuis is afgerond, maar daar heeft geen besluitvorming in de raad over plaatsgevonden. Bij de behandeling van de perspectiefnota 2024 is een nieuwe motie aangenomen voor de verhuizing van Vraagwijzer en de herinrichting van de raadzaal. De motie kan niet los gezien worden van een ontwikkeling in de bedrijfsvoering namelijk het invoeren van het hybride en flexibel werken. Enerzijds heeft dit als doel het SamenWerken en Wendbaar zijn te stimuleren. Anderzijds is dit een voorwaarde voor de verhuizing van Vraagwijzer, omdat we hierdoor onze ruimte doelmatiger en efficiënter kunnen benutten.	

Overige collegeprioriteiten

Onderwijshuisvesting

Resultaat 2023	Status
Opstellen Integraal Huisvestingsplan	
Scenariooverkenning Dinteloord	

Verantwoordelijk wethouder
Wethouder Prent

Toelichting

In de gemeente Steenberg en zijn er negen basisscholen en één middelbare school. De gemeente heeft de wettelijke plicht om te zorgen voor een voldoende en adequaat aanbod van onderwijshuisvestingsvoorzieningen. In 2022 is samen met de schoolbesturen gestart met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de gemeente Steenberg. Het IHP maakt de opgave voor onderwijshuisvesting voor de komende jaren inzichtelijk. Na besluitvorming is duidelijk welke meerjarige investeringen nodig zijn voor de huisvesting van het primair onderwijs. Die bedragen worden meegenomen in de begroting 2024. Parallel hieraan werken we aan een scenario voor onderwijshuisvesting in Dinteloord naar aanleiding van een tweetal nieuwbouw aanvragen.

Stand van zaken

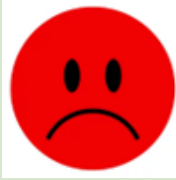
De ontwikkeling van het IHP voor de gemeente Steenberg is halverwege 2023 gestagneerd door het vertrek van medewerkers. In december 2023 is vanuit de gemeente Steenberg opnieuw een doorstart gemaakt met het IHP. In februari 2024 heeft hiervoor een doorstartbijeenkomst plaatsgevonden met de betrokken partijen. De proceslijnen zijn hiermee uitgezet.

Voortgang actie uit de begroting 2023

In de begroting 2023 is voor deze collegeprioriteit de volgende actie opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij ronden het integraal huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting verder af, zodat wij een investeringsagenda voor de komende jaren hebben.	Halverwege 2023 is het proces gestagneerd door vertrek van medewerkers. Eind 2023 heeft er een doorstart plaatsgevonden van het IHP. Hiervoor is in februari 2024 de eerste gezamenlijke doorstartbijeenkomst georganiseerd.	

Ontwikkeling Vossenburcht

Resultaat 2023	Status
Het aanleveren van een compleet voorstel voor Gemeenschapshuis De Vossenburcht voor 1 december 2022 aanbieden aan de raad	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Baali

Toelichting

Het bestuur van gemeenschapshuis De Vossenburcht (pand is in eigendom van Stadlander) heeft de gemeente in 2019 gevraagd het aanliggende Wit-Gele Kruisgebouw (WGK gebouw) aan te kopen. Dit mede met het oog op enkele gebruiksongemakken van naastgelegen gemeenschapshuis De Vossenburcht. De gemeenteraad heeft op 24 februari 2022 met deze strategische aankoop ingestemd. Bij amendement heeft de raad bepaald dat zij van het college verwacht 'voor 1 december 2022 tot een compleet voorstel voor gemeenschapshuis De Vossenburcht te komen.

Stand van zaken

Omdat deze opgave niet los kan worden gezien van haar omgeving, is in het Plan van Aanpak voor de Vossenburcht (u toegezonden in oktober 2023) aangegeven dat met eigenaren van omliggende panden zou worden gesproken. Uit deze gesprekken is gebleken dat – op termijn – voor meerdere gebouwen in de omgeving (waarschijnlijk) een opgave tot vernieuwing danwel ander gebruik ligt. Om deze opgaven scherp te krijgen wordt door meerdere partijen onderzoek verricht. De conclusies daarvan worden in mei 2024 verwacht. Met die conclusies kan worden bepaald welke (reële) lange termijn scenario's voor de huisvesting van het gemeenschapshuis aan de orde kunnen zijn.

Om te bezien welke maatregelen al dan niet op korte termijn moeten worden getroffen voor De Vossenburcht is in december 2023 een gebruikersonderzoek uitgevoerd. De conceptrapportage is in december 2023 opgeleverd. De eindrapportage is in januari 2024 opgeleverd. De conclusies van het rapport worden met het bestuur besproken. Op grond van de conclusies wordt bepaald welke korte (en middellange) termijn acties nodig zijn om de beschikbaarheid en conditie van het gemeenschapshuis zodanig te verbeteren dat fase tot de lange termijn oplossing kan worden overbrugd.

Jaarstukken 2023

Het gebruikersonderzoek is bekostigd vanuit het budget ruimtelijke ontwikkeling 2023.

Programma Ontwikkeling en herstructurering Vitale Vesting Steenberg

Resultaat 2023	Status
Opstellen handboek Vitale vesting (doelen, ambities, afwegingskader)	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Baali

Toelichting

We staan voor een aantal grote uitdagingen die vragen om een integrale en gezamenlijke aanpak. De energietransitie, de woonopgave, de veranderingen in de zorg en de klimaatverandering enzovoort. Stadlander heeft besloten om 300 verouderde huurwoningen in het centrum van Steenberg te verduurzamen. TanteLouise wilde aanvankelijk een nieuw verpleeghuis bouwen, maar moet daar vanwege nieuw Rijksbeleid van afzien. TanteLouise is als grote zorgpartij een belangrijke partner om de juiste zorg te blijven verlenen. De gemeente sluit niet alleen aan, maar neemt ook het voortouw in dit herontwikkelp proces om gebruik te maken van deze investeringen om het centrumgebied van Steenberg toekomstbestendig te maken voor de komende decennia. Denk daarbij naast wonen en zorg aan de inrichting van de openbare ruimte, infrastructuur, mobiliteit, economie en voorzieningen en vooral en allesomvattend: de leefbaarheid in het centrum. De naam Vitale Vesting is gekozen om de relatie met de geschiedenis van deze vestingstad te benadrukken en uit te lichten.

Stand van zaken

In het tweede en derde kwartaal van 2023 is het bestaande en nog te ontwikkelen beleid geïnventariseerd samengebracht en aangevuld. Daarna is het beleid beknopt samengevat in thema's en n (kansen-)kaarten. In oktober, november en december 2023 is er participatie gevoerd. Er wordt gestreefd naar vaststelling in Q1 2024.

Normalisatie woonwagenscentra Steenberg

Resultaat 2023	Status
Herinrichting woonwagenlocaties, verkoop woonwagenstandplaatsen	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Baali

Toelichting

Het project beoogt de drie woonwagenlocaties in de gemeente Steenberg te normaliseren: blijvend schoon, heel en veilig. Daarbij wil de gemeente afstand doen van het eigendom van de woonwagenstandplaatsen. In het raadsbesluit van december 2022 is vastgelegd dat er op termijn 5 nieuwe woonwagenstandplaatsen moeten worden gerealiseerd (Dinteloord: 2; Nieuw-Vossemeer: 3).

Stand van zaken

De werkzaamheden op locatie Steenberg zijn afgerond. De opwaardering van de openbare ruimte op De Weel en Tolsedijk vindt in de eerste helft van 2024 plaats. Voorafgaand aan de opwaardering van de openbare ruimte op De Weel worden de nutsvoorzieningen op de standplaatsen vernieuwd (individuele aansluitingen).

De omgevingsvergunning voor de bouwwerken op de standplaatsen is voor alle locaties verleend. Alle woonwagens, schuurtjes e.d. zijn nu vergund.

Op de locatie Tolsedijk zijn alle standplaatsen verkocht. Op de Westlandse Langeweg zijn inmiddels 4 standplaatsen verkocht. In de eerste helft van 2024 volgen nog naar verwachting nog eens 4 standplaatsen. De overige 5 standplaatsen blijven verhuurd. Op De locatie De Weel worden in de eerste helft van 2024 twee standplaatsen verkocht. De overige 7 standplaatsen blijven verhuurd.

Er is, samen met de gemeente Bergen op Zoom, gesproken met de corporaties over de overname van de standplaatsen die niet door particulieren (huurders/wachtlijst) worden gekocht. Er is afgesproken dat in maart 2024 een definitieve 'deal' is bereikt. Deze 'deal' wordt meegenomen in het voorstel aan uw raad inzake de uitbreiding van het aantal standplaatsen in de gemeente. Dat voorstel wordt u, naar verwachting, in juni 2024 ter besluitvorming voorgelegd.

Jaarstukken 2023

De financiële afwikkeling van bovengenoemde (trans)acties verloopt via de bestaande egaliseriereserve woonwagenbeleid.

Voortgang actie uit de begroting 2023

In de begroting 2023 is voor deze collegeprioriteit de volgende actie opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij werken de evaluatie uit naar concrete voorstellen.	De raad heeft in december 2022 besloten tot het opwaarderen van locaties De Weel en Tolsedijk. Deze opwaardering wordt in Q2 en Q3 2024 uitgevoerd. De particulier verkoop van woonwagenstandplaatsen is bijna afgerond. Het gesprek met de corporaties ook. De raad ontvangt in Q2 een voorstel over de uitbreiding van het aantal standplaatsen.	

Omgevingsvisie 2024

Resultaat 2023	Status
Opstellen en vaststellen Omgevingsvisie 2024	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Baali

Toelichting

De Omgevingswet bepaalt dat elke gemeente een omgevingsvisie dient vast te stellen voor 1 januari 2027. De ontwikkeling van de omgevingsvisie is onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet in de gemeente Steenberg. De omgevingsvisie is onze strategische visie voor de lange termijn voor de gehele Steenbergse (fysieke) leefomgeving. Het streven is om de gemeenteraad in oktober 2024 de omgevingsvisie ter vaststelling aan te kunnen bieden.

Het proces voor het opstellen van de omgevingsvisie bestaat grofweg uit drie fases:

- inventariseren en het betrekken van partners (2023 en de eerste helft van 2024);
- ontwerp omgevingsvisie (tweede helft van 2024);
- ontwikkelen vast te stellen omgevingsvisie (eerste helft 2025).

Stand van zaken

In maart 2023 heeft de aanbesteding van de Omgevingsvisie plaatsgevonden. Tevens is de inventarisatie uitgevoerd.

Jaarstukken 2023

De aanbesteding is binnen het beschikbare budget gebleven.

Voortgang actie uit de begroting 2023

In de begroting 2023 is voor deze collegeprioriteit de volgende actie opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij werken verder aan de Omgevingsvisie en de voorbereiding van een Omgevingsplan.	In maart 2023 heeft de aanbesteding van de Omgevingsvisie plaatsgevonden. Tevens is de inventarisatie uitgevoerd. De aanbesteding is binnen het beschikbare budget gebleven.	

Uitvoeringsprogramma GVVP

Resultaat 2023	Status
Uitvoeringsprogramma GVVP; actueel overzicht onderzoeks- en infraprojecten	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Remery

Toelichting

Bij het opstellen van het GVVP zijn mobiliteitsvraagstukken uit de samenleving vertaald naar 63 projecten. Deze projecten zijn in het MUP gefaseerd uiteengezet in de tijd. Het gaat daarbij om verkeersveiligheidsprojecten, verkeersveiligheidscampagnes, openbaar vervoer voorzieningen en mobiliteitsstudies.

Stand van zaken

De voortgang van het dynamische uitvoeringsprogramma van het GVVP wordt vier keer per jaar gerapporteerd in de planning en control documenten. In 2023 is verder invulling gegeven aan veertien acties uit voorgaande jaren en zijn acht nieuwe acties opgestart. Het gaat hierbij om de volgende acties:

- Overleg Adviesraad Verkeer;
- Rapportage verkeersveiligheidsmeldingen in de perspectiefnota;
- Actualiseren van GVVP uitvoeringsprogramma voor de planning & control documenten;
- Drempelschouw;
- Opstellen campagne veilige, gezonde en duurzame mobiliteit;
- Uitvoeringsbudget gedragscampagnes;
- Optimaliseren van de snelheidsinformatiedisplays;
- (Inrichting)plan buurtschappen Notendaal, Oude Heijdijk, Stoofsdijk (Zwarte Ruiter), Koeveringsdijk en Boompjesdijk;
- Onderzoek verkeersveilige schoolomgeving;
- Aanpassen inrichting Heense Molen;
- Studie omleiding (landbouwverkeer) Kruisland;
- Jongleren in het verkeer uitvoeren;
- Realisatie mobiliteitshub Dinteloord – rotonde;
- Aanpakken lokale fietsknelpunten;
- Bekijken en optimaliseren omleidingsroutes bij evenementen;
- Onderzoek naar de verkeerscirculatie door het centrum van Steenbergen;
- Evaluatie parkeerbeleid centrum Steenbergen (blauwe zone, routing en vindbaarheid, laden/lossen, oplaadinfra);
- Herinrichting Fabrieksdijk, Lindenburghlaan, Westdam, de naastgelegen parkeerterrein en de looproute door de Kromme Elleboog;
- Invoering eenrichtingsverkeer Westvoorstraat, Oostvoorstraat en Raadhuisplein Dinteloord;
- Haalbaarheidsstudie omleiding (landbouwverkeer) Steenbergen;
- Herinrichting Steenbergseweg Dinteloord;
- Variantenstudie noordelijke en westelijke randweg Steenbergen met ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden;
- Haalbaarheidsstudie omleidingsroute Dinteloord;
- Meetprogramma opstellen en op basis daarvan inkopen (apparatuur of dienst).

In 2023 zijn de volgende vier acties afgerond:

- Evaluatie gebruik Markt i.r.t. pilot terrasuitbreiding;
- Onderzoek tijdelijke vrachtwagenparkeerplaats Dinteloord;
- Aanpassen weginrichting traverse Steenbergen (o.a. Burg. Van Loonstraat);
- Opstellen prognosekaart en plankaart E-laadpunten.

Jaarstukken 2023

In bijlage uitvoeringsprogramma GVVP is een overzicht opgenomen van de GVVP projecten voor 2023. Conform het amendement A1 GVVP staan de werkelijke uitgaven per jaarschijf vermeld.

Verkeersveiligheidsagenda 2025-2026

Resultaat 2023	Status
Risico gestuurde Verkeersveiligheidsagenda	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Remery

Toelichting

Met het Strategisch Programma Verkeersveiligheid (SPV) geeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan gemeenten de mogelijkheid om cofinanciering te krijgen voor verkeersveiligheidsmaatregelen. De gemeente Steenberghe heeft zich met succes ingezet om in de eerste en tweede tranche cofinanciering te krijgen voor verkeersveiligheidsmaatregelen die in het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan (GVVP) zijn opgenomen.

Voor de inschrijvingen van de 3^e tranche in 2024 vraagt het ministerie om een risico gestuurde uitvoeringsagenda van de verkeersveiligheidsmaatregelen. Het ministerie wil aan de hand van verkeersveiligheidsdata een beter beeld scheppen welk verkeersveiligheidsrisico met een maatregel wordt aangepakt.

Het Rijk draagt via de investeringsimpuls verkeersveiligheid bij aan infrastructurele maatregelen die de verkeersveiligheid verbeteren, zoals het verbreden van fietspaden, verkeersveiliger maken van schoolzones en de aanleg van rotondes. In de derde tranche wilt het Rijk de effectiviteit van de investeringsimpuls verder vergroten, op basis van de uitkomsten van de evaluatie van Goudappel en op basis van de verkeersveiligheidseffecten van de door de medeoverheden getroffen tweede tranche maatregelen, welke onderzocht zijn door het SWOV. Dit moet leiden tot:

- Het herzien van de menukaart, waarmee nog gericht ingezet kan worden op kosteneffectieve maatregelen;
- De verruiming van de financiële ruimte binnen de derde tranche;
- Het plafondbedrag per medeoverheid wordt gebaseerd op het totaal van het resterende budget, waardoor wij meer mogelijkheden krijgen om te kiezen voor grotere maatregelen.

De SPV aanvraag voorziet dus enkel in infrastructurele maatregelen maar om de verkeersveiligheid significant te verbeteren dient er ook ingezet te worden op gedragsbeïnvloeding (het gebruik). GVVP studies V.01 Opstellen campagne veilige, gezonde en duurzame mobiliteit en V.02 Uitvoeringsbudget gedragscampagnes voorzien hier wel in.

Stand van zaken

De uitkomsten van de verkeersveiligheidsanalyse hebben een beeld opgeleverd welke maatregelen in aanmerking kunnen komen voor de 3^e tranche van het SPV. In 2024 worden deze uitkomsten vergeleken met het uitvoeringsprogramma van het grootonderhoud. Op dit moment is het inspectierapport, welke als basis gaat dienen voor het uitvoeringsprogramma van het grootonderhoud, nog niet opgeleverd. Samen met de uitkomsten van de verkeersmeldingen, drempelschouw, onderzoek naar de zebrapaden en kwaliteitsnetwerk landbouwverkeer wordt een verkeersveiligheidsagenda opgesteld. Deze verkeersveiligheidsagenda dient als basis om cofinanciering aan te vragen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Ook wordt in 2024 duidelijk wat de verkeersveiligheidsmaatregelen gaan worden voor de buurtschappen, Oude Heijdijk (V.07 (Inrichtings-)plan buurtschappen Notendaal, Oude Heijdijk, Stoofdijk (Zwarte Ruit), Koeveringsedijk en Boompjesdijk) en voor de schoolomgevingen (V.08 Onderzoek verkeersveilige schoolomgevingen).

Jaarstukken 2023

Uitgaven ten bate van de verkeersveiligheidsagenda zijn ten laste van het budget 'GVVP studies' gebracht.

Recreatieve ontwikkeling Fort Henricus

Resultaat 2023	Status
Aanbesteding vastgoed Schansdijk 5	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Prent

Toelichting

In december 2021 heeft de gemeenteraad het Uitvoeringsprogramma Fort Henricus vastgesteld. Eén onderdeel daarvan betrof de recreatieve ontwikkeling van het fort, door middel van de verkoop van de naastgelegen (oostelijke) loods en bedrijfswoning. Die verkoop is door middel van een onderhandse aanbesteding uitgevoerd.

Stand van zaken

Op de aanbesteding van de opdracht 'recreatieve ontwikkeling Fort Henricus' hebben 2 partijen ingeschreven. Een externe jury heeft beide plannen beoordeeld en gewaardeerd. Daarop heeft het college besloten tot voorlopige gunning aan de best scorende (en dus: winnende) partij. Voor definitieve gunning moest deze partij een Bibobtoets doorlopen. Dat is in de tweede helft van 2023 gebeurd. Daarop volgend is een aantal gesprekken met de winnende partij gevoerd over de uitvoering van de opdracht en de daarbij behorende 'spelregels'. De winnende partij had eind januari 2024 moeten aangeven of zij de opdracht wilde uitvoeren. Dat heeft de winnende partij niet gedaan. Op basis van dit feit en de gevoerde correspondentie concluderen wij dat de winnende partij de koopovereenkomst slechts wil ondertekenen onder andere voorwaarden dan opgenomen in het aanbestedingsdossier. Op grond daarvan ziet het college voor deze partij geen mogelijkheid om het ingediende plan op deze locatie te realiseren. Daarom heeft het college besloten de aanbestedingsprocedure in te trekken. Tegen dat besluit zijn geen bezwaren ingediend.

Het college ziet mogelijkheden om het vastgoed op een andere manier te laten bijdragen aan het in stand houden en uitdragen van het cultuurhistorisch (militair) erfgoed in de gemeente Steenberg. Voor de zomervakantie 2024 informeert het college de raad over haar conclusies en doet dan een voorstel over de toekomst van het vastgoed aan Schansdijk 5, De Heen.

Jaarstukken 2023

Uitgaven ten bate van dit project zijn ten laste van het budget '(openlucht) recreatie' gebracht.

Voortgang actie uit de begroting 2023

In de begroting 2023 is voor deze collegeprioriteit de volgende actie opgenomen:

Actie voor 2023	Stand van zaken 31 december 2023	Status
Wij werken de aanbesteding van Fort Henricus verder uit.	De voorlopig gegunde partij heeft de Bibobtoets met goed gevolg doorlopen. Zij heeft daarna haar inschrijving ingetrokken. Het college doet de raad daarom een voorstel voor de volgende stap in dit proces.	

Linie van de Eendracht

Resultaat 2023	Status
Middels projecten invulling geven aan de doelstellingen van het project	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Remery

Toelichting

De Linie van de Eendracht is de voorloper van de West-Brabantse Waterlinie en diende als verdedigingslinie om de scheepvaart tussen Zeeland en Holland te beschermen. De linie ligt op grondgebied van de gemeenten Tholen, Bergen op Zoom en Steenbergen. De vestingwerken van deze linie zijn nagenoeg allemaal verdwenen. Er is onderzocht welke locaties beleefbaar zijn te maken. Dat zijn er 14. Met een Interreg subsidie worden 5 van deze locaties opnieuw beleefbaar gemaakt. Eén van deze locaties ligt in de gemeente Steenbergen (Einde Veerweg in Nieuw-Vossemeer).

Stand van zaken

Op 19 juli 2023 is de Interreg subsidie voor het project Beleefbare Schelde (en daarmee voor de Linie van de Eendracht) toegekend. Partijen hebben tot augustus 2026 de tijd om hun project te realiseren en te verantwoorden. Voor Steenbergen betekent dit: een luisterschelp plaatsen aan het kanaal bij Nieuw-Vossemeer. Op dit moment is de Alliantie Zuiderwaterlinie verantwoordelijk voor het project Linie van de Eendracht. Om praktische reden (inkoop- en aanbestedingsbeleid, eigendom, onderhoudsverplichtingen) wordt de gemeente Steenbergen in 2024 zelfstandig partner in dit project. Het besluit daartoe wordt uiterlijk in juni 2024 door Interreg genomen. In de tussentijd bereiden wij de realisatie voor (technisch, toestemmingen, inkoop, etc.). Alliantie Zuiderwaterlinie blijft verantwoordelijk voor de belevings(fiets)route langs de 14 locaties.

Jaarstukken 2023

De cofinanciering van het Steenbergse deel van project Linie van de Eendracht wordt voldaan uit het budget voor fietspad Linie van de Eendracht.

Toeristisch recreatieve visie Nieuw-Vossemeer

Resultaat 2023	Status
Deelproject Tunnel Veerweg Nieuw-Vossemeer	

Verantwoordelijk wethouder

Wethouder Remery

Toelichting

Op basis van een initiatief van de dorpsraad Nieuw-Vossemeer wordt aan de hand van de opgestelde schets van de mogelijkheden om de toeristisch-recreatieve ontwikkeling nabij de kern Nieuw-Vossemeer te versterken een aantal projecten voorbereid en uitgevoerd. Daarbij vindt ook een samenspel plaats met de ambities (subsidie) in het kader van het Interregproject Linie van de Eendracht, waarin meerdere gemeenten participeren.

Met het deelproject Tunnel Veerweg is gestart in kwartaal 4 van 2022, in kwartaal 2 van 2023 staat het schetsontwerp gereed gepland. De overige 3 deelprojecten zijn in voorbereiding en kennen een langere doorlooptijd i.v.m. afstemming met diverse stakeholders.

Stand van zaken

In de zomer van 2023 is het definitieve ontwerp voor het deelproject Tunnel gepresenteerd aan de gemeente en de dorpsraad. Er is een verplichting aangegaan om de tunnel op te knappen. Het definitieve ontwerp dient nader uitgewerkt te worden voorafgaand aan de realisatie. Daarna kan gewerkt worden aan de planning voor de realisatie waarbij het beoogde moment van realisatie plaatsvindt in 2024.

De deelprojecten Veerweg/pont en fietsverbinding hangen samen met het project Linie van de Eendracht.

Omdat er geen belangstelling was bij de vorige eigenaar van camping Mattenburg (Auperlé), heeft RWS aan het Rijksvastgoedbedrijf de opdracht gegeven om de erfpachtovereenkomst voor het natuurzwembad te beëindigen. We hebben vernomen dat de erfpacht inmiddels is beëindigd. In 2024 wordt gestart met dit deelproject.

Jaarstukken 2023

Uitgaven ten bate van dit project zijn ten laste van het budget '(openlucht) recreatie' gebracht.

Programmaverantwoording

Programma Mens en samenleving

Beschrijving

Mens en Samenleving gaat over al onze inwoners. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Iedereen telt mee. En iedereen moet ook op een prettige manier kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor zijn onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk, maar zo nodig zorgen wij voor ondersteuning, bijvoorbeeld door voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdzorg en Armoedebeleid.

Portefeuillehouder(s)

- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Nadir Baali

Wat hebben we bereikt in 2023?

Voortgang beleidsopgaven

Leefbare Kernen

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij actualiseren de Doe-agenda en geven hier invulling aan. Vanuit de Doe-agenda nemen wij jongerenparticipatie en het organiseren van kernoverleggen mee in de prioriteit Participatiebeleid en de prioriteit Ontwikkelplannen.	De Doe-agenda is nog niet geactualiseerd. In 2023 zijn er al wel concrete stappen gezet ten aanzien van jongerenparticipatie. Denk hierbij aan de voorbereiding uitvoering van het speelruimtebeleid: jongeren van drie scholen in de gemeente steenberg en zijn actief benaderd en betrokken. In december 2023 is daarnaast het Participatiebeleid aangenomen door de gemeenteraad. Binnen dit kader is iedere doelgroep van participatie gelijkwaardig. Via een raadsnotie (18-12-2023) heeft het college de opdracht gekregen om initiatieven te ontplooiën waarmee we specifiek jongeren actief betrekken bij participatieprocessen.	
De kerncoördinatoren verbinden en ondersteunen initiatiefnemers, ondernemers en verenigingen. Wij onderzoeken op welke manier de ondersteuning aan verenigingen kan worden versterkt.	Naast het verbinden en ondersteunen van de gemeenschap is de kerncoördinator in toenemende mate intern en extern adviseur op gebied van inwonersparticipatie en kerngericht werken. De adviseur kerngericht werken is nog steeds het inwoneraanspreekpunt waar het gaat om initiatieven en de subsidieregeling van het Initiatievenfonds. Vanuit sport- en cultuurcoaches wordt ingezet op verenigingsondersteuning.	
Wij organiseren overleggen in alle kernen en dragen bij aan de ontwikkelplannen voor de verschillende kernen.	Het tijdspad van de prioriteit Ontwikkelplannen is hierbij leidend. Er zijn reeds overleggen geweest met de inwonersgroepen van alle kernen. Eind 2023 is het participatiebeleid vastgesteld door de raad.	

Doorontwikkeling Sociaal domein

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij investeren nog meer om de wijken in te gaan op terreinen van armoede en eenzaamheid.	Vanuit Vraagwijzer werken we integraal en outreachend op het gebied van onder andere armoede en zorgmijding. We streven ernaar inwoners met een hulpvraag of problematiek vroegtijdig in beeld te krijgen en toe te leiden naar passende hulp vanuit de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet of het welzijnswerk. In 2023 hebben we het Ernaartoe-team verder uitgebreid en een structurele plek gegeven binnen Vraagwijzer. Het welzijnswerk vormt in Steenberg een sociaal team waarin verschillende disciplines zoals het ouderen- en jongerenwerk samenwerken om inwoners in de kernen te ondersteunen en	

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
	<p>activiteiten te bieden. Zo hebben zij een signalerende functie op het gebied van eenzaamheid en armoede.</p>	
<p>Wij investeren in laagdrempelig toegankelijke voorzieningen om de druk op de maatwerkvoorzieningen te verminderen.</p>	<p>Binnen onze één loket voorziening Vraagwijzer worden diverse laagdrempelige toegankelijke voorzieningen geboden aan de inwoners van de gemeente Steenberg. Enkele voorbeelden hiervan zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Team Samen Scheiden (ter voorkoming van vechtscheidingen en ondersteuning van het scheidingsproces.) -Administratieve ondersteuning en begeleiding (ter voorkoming van/bij schulden) -inzet van jongerenwerkers (bijvoorbeeld tegen eenzaamheid) -Aanbod van diverse trainingen zoals Rots en Water, Piep de Muis, Sova-training ter bevordering van de weerbaarheid en voorkoming van jeugdhulp -Inzet consultants met LVB en GGZ expertise voor indicatieloze begeleiding -Het Ernaartoe-team heeft een structurele borging gekregen binnen Vraagwijzer om inwoners die geen hulp durven, kunnen of willen vragen proactief, laagdrempelig en outreachend te bereiken. <p>In de aanbesteding huishoudelijke ondersteuning zullen de mogelijkheden onderzocht worden om in samenwerking met partners in het voorliggend te versterken om zo gericht te helpen bij het zo lang mogelijk zelfstandig voeren van het huishouden. Dit zodat vitaliteit en mobiliteit voorop staan en hiervan profijt hebben in het dagelijkse leven. Initiatieven zoals de Huiskamer in Kruisland en de Ontmoetingswinkel in Steenberg blijven we steunen.</p>	
<p>Wij kiezen voor een gezinsgerichte aanpak.</p>	<p>Binnen de regiovisie Jeugd 2022-2025 betreft het gezinsgericht werken, met één gezin, één plan het uitgangspunt. Binnen Vraagwijzer wordt hier dan ook uitvoering aan gegeven. Bij melding van een hulpvraag wordt er een brede analyse gemaakt waarin alle leefgebieden van een gezin in kaart worden gebracht. Hierbij wordt er ook gekeken naar de gezinssituatie en onderscheid gemaakt in ouderproblematiek en kindproblematiek. Naast de inzet van Jeugdprofessionals bij jeugdhulpvragen werkt 'het ernaartoe-team' en het 'team samen scheiden' proactief en integraal waarbij gezinsgericht werken centraal staat. Hulpvragen van jeugdigen blijken relatief vaak hulpvragen ten aanzien van problematiek bij ouders aan ten grondslag te liggen. Door het kiezen voor een gezinsgericht aanpak wordt ook de kern aangepakt en wordt de situatie duurzaam opgelost.</p>	
<p>Wij voegen de diverse preventieplannen en -activiteiten samen met het hernieuwde uitvoeringsplan Sociaal Domein. Daarmee zetten wij in op brede, samenhangende preventie op het gebied van sport en bewegen, gezondheid, eenzaamheid en de sociale basis van alle inwoners.</p>	<p>In verband met prioritering en capaciteitsgebrek wordt het nieuwe beleidsplan sociaal domein in zijn totaliteit doorgeschoven naar 2025. Buiten het opleveren van het nieuwe beleidsplan zijn er al wel voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd (Zie programmabegroting 2024, blz. 41). In 2023 is er landelijke overeenstemming bereikt over de Hervomingsagenda Jeugd, maar ook het</p>	

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
	<p>Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. De lijnen van deze opgaves spelen een belangrijke rol in het opstellen van het hernieuwde beleidsplan Sociaal Domein waarin er ingezet gaat worden op het samenvoegen van de uitvoeringsplannen ten aanzien van brede preventie op alle gebieden binnen het Sociaal Domein.</p>	
<p>Wij onderzoeken verdere regionale samenwerking WMO en Participatiewet.</p>	<p>Het onderzoek ten aanzien van regionale samenwerking op de Wmo en de Participatiewet zijn afgerond. Wmo: Het streven is om de samenwerking waar mogelijk en als het meerwaarde heeft steeds meer op niveau van de 9 gemeenten te organiseren. Dit doen we op inhoud, als thema's zich goed lenen om gezamenlijk op te pakken dan doen we dit. Voor de toekomst zijn we nog in gesprek over de rol van onder andere het management op niveau van de 9 gemeenten voor Wmo. Participatiewet: De wethouders van de 9 gemeenten in hun rol als bestuurders van WVS, Werkplein Hart van West-Brabant en ISD Brabantse Wal, hebben met elkaar gesproken over de doorontwikkeling van de samenwerking op het terrein van de Participatiewet. Zij hebben geconstateerd dat er veel kansen en mogelijkheden zijn om de samenwerking te intensiveren. De wethouders streven als eindbeeld naar de vorming van een zogenaamd Ontwikkelbedrijf-Plus in een nader te bepalen aanpak, tempo en fasering uiteraard onder voorwaarde van participatie en instemming van de gemeenteraden.</p>	
<p>Wij evalueren de aanpak laaggeletterdheid.</p>	<p>In goed overleg is in 2023 met Vluchtelingenwerk (uitvoerder Taal Steenberg) na de tussentijdse evaluatie besloten dat de dienstverlening in 2024 wordt gestopt en overgedragen aan de Bibliotheek.</p>	
<p>Wij stellen een Uitvoeringsprogramma Spelen en Bewegen op; in lijn met de Meerjaren Onderhoudsplannen uit programma 3: Fysieke leefomgeving en duurzaamheid.</p>	<p>Het meerjaren onderhoudsplan is niet in 2023 afgerond.</p>	

Maatschappelijk Vastgoed

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij stemmen onze manier van werken af op de maatschappelijke wensen (streefbeelden) en verbeteren het beheer van ons maatschappelijk vastgoed.	Met streefbeelden wordt bedoeld de behoeftevraag van maatschappelijke vastgoed te matchen met het aanbod het maatschappelijk vastgoed. Hiermee kan de gemeente faciliterend worden met haar eigen vastgoed aan de behoeftevraag uit de verschillende beleidsvelden. In december 2023 is uw raad geïnformeerd over de verwachte oplevering van het programmaplan in kwartaal 2 van 2024.	

Bestaanszekerheid financieel

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij verhogen de inkomensgrens van 120 procent naar 130 procent voor armoederegelingen en zetten hiervoor een promotiecampagne op.	Inkomensgrens is sinds 1 april 2023 een feit en publicaties om inwoners te attenderen loopt, gezien de stijging van het gebruik en dus bereik.	
Wij geven prioriteit aan het gesprek met de ISD over het zo gemakkelijk mogelijk (digitaal) aanvragen van hulpregelingen.	Het gesprek met het bestuur is geweest en de ISD heeft opdracht gekregen het proces van de (digitale) aanvragen te vereenvoudigen.	
Wij investeren in Ernaartoe teams en vroegsignalering.	In 2023 is het Ernaartoe-team en vroegsignalering actief ingezet binnen de dienstverlening van Vraagwijzer. Het Ernaartoe-team biedt laagdrempelig en outreachend hulp aan inwoners die geen hulp kunnen, durven of willen vragen. In maart 2023 heeft er uitbreiding van de formatie plaatsgevonden vanwege het toenemende aantal casussen. Eind 2023 is er besloten om de pilot van het Ernaartoe team te borgen en structureel toe te voegen aan de dienstverlening van Vraagwijzer.	
Wij communiceren vaker en gericht waar inwoners terecht kunnen met al hun (schuld)hulpvragen.	We communiceren regelmatig zoals middels gerichte brief naar alle inwoners waar zij terecht kunnen met al hun (schuld) hulpvragen.	

Bestaanszekerheid energie

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij verstrekken energietoeslag op basis van beschikbare rijksregelingen.	In najaar 2023 is de energiewet vastgesteld en is men begonnen met het ambtshalve verstrekken van de energietoeslag aan iedereen waarvan bekend is dat zij hiervoor in aanmerking komen. Vanaf November konden inwoners welke denken in aanmerking te komen een aanvraag indienen. De regeling loopt tot april. Eind 2023 heeft 93% van de rechthebbenden de toeslag ontvangen.	
Wij werken toe naar een investeringsfonds en nemen mee hoe wij daar vorm aan kunnen geven. Dit doen we onder andere voor onze verenigingen, instellingen en stichtingen in het maatschappelijk veld.	Het revolverend fonds is nog niet tot stand gekomen. Hierover moet nog een besluit worden genomen door het College.	

Vluchtelingen

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij geven invulling aan de taakstelling Statushouders. Wij faciliteren dat jonge nieuwkomers onderwijs kunnen volgen bij Wereldwijs – de regionale voorziening voor basisonderwijs aan niet-Nederlandstalige kinderen op de Brabantse Wal.	Het college heeft zich ingezet om de taakstelling te halen. 2023 is afgesloten met een tekort van 17, daarvan waren 15 in procedure. De taakstelling voor het 1e halfjaar 2024 is 26. De verwachting was dat deze inclusief de achterstand volledig zal worden ingevuld. Echter het aantal zaken waar de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) nog een beslissing over moet nemen, is opgelopen tot 70.660, inclusief 26.630 aanvragen voor nareizigers. Niet eerder was het aantal openstaande aanvragen bij de IND zo groot. De gemeente Steenberghe wacht momenteel op 37 nareizigers. Duidelijk is dat we virtueel de taakstelling inclusief de achterstand ruim halen voor het 1e halfjaar van 2024. In de praktijk zal de COA teller wederom aangeven dat Steenberghe te weinig statushouders heeft gehuisvest. Dit probleem lossen we niet op met meer woningen of een tussenvoorziening, dit is een IND probleem welke opgelost moet worden.	

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Beleidsplan Zorg voor Jeugd West Brabant 2015-2017	2014
Subsidieverordening Welzijn gemeente Steenbergen	2016
Verordening adviesraad Sociaal Domein	2017
Beleidskader Zorg voor Jeugd	2018
Nota Sociaal Domein	2018
Nota kwaliteitsimpuls Welzijnswerk	2018
Nota kerngericht werken en overheidsparticipatie	2018
Beleidsnota Steenbergen Vitaal	2018
Beleidskader Jeugd en Jongerenwerk 2019-2022	2019
Beleidskader Bestrijding laaggeletterdheid 2020-2023	2019
Verordening Jeugdhulp gemeente Steenbergen 2019	2019
Kadernota Maatschappelijk Vastgoed	2020
Kadernota Leefbaarheid en Kernen	2020
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Steenbergen	2021
Nota Steenbergen tegen Eenzaamheid 2022-2024	2022
Regiovisie jeugdhulp West-Brabant west 2022-2025	2022
Kadernota Spelen en Bewegen	2022
Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2023-2028	2023
Het Vastgoed- en Accommodatiebeleid	2023
Algemene subsidieverordening Steenbergen 2015	2023
Het participatiebeleid "Participatie in de gemeente Steenbergen: afspraken voor prettig samenleven in een fijne leefomgeving"	2023
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Steenbergen 2018	2024

Wat heeft het gekost?

Financiële verantwoording 2023

Taakveld	begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
Onderwijshuisvesting	824.592	-	949.618	-	866.138	-
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.244.984	424.684	1.399.529	424.684	1.502.431	464.325
Sportbeleid en activering	260.615	-	262.644	-	672.612	423.573
Samenkracht en burgerparticipatie	2.101.194	218.757	2.738.513	2.128.757	2.549.292	2.315.283
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.379.967	-	2.711.438	-	2.697.931	47.188
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.325.583	157.500	1.193.020	157.500	1.376.786	238.345
Hulp bij het huishouden (WMO)	2.869.408	-	3.387.025	-	3.412.400	-
Begeleiding (WMO)	1.471.143	-	1.472.490	-	1.438.567	-
Dagbesteding (WMO)	1.641.618	-	1.643.265	-	1.651.679	-
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	10.517	-	10.517	-	29.299	-
Jeugdhulp begeleiding	-	-	-	-	36.960	-
Jeugdhulp behandeling	1.415.000	-	1.390.823	-	1.289.936	-
Jeugdhulp dagbesteding	310.000	-	310.000	-	554.339	-
Jeugdhulp zonder verblijf overig	145.872	-	166.799	-	445.209	-
Pleegzorg	170.000	-	170.000	-	140.681	-
Gezinsgericht	1.135.000	-	1.135.000	-	1.261.205	-
Jeugdhulp met verblijf overig	404.000	-	404.000	-	376.414	-
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	55.200	-	55.200	-	159.128	-
Gesloten plaatsing	150.000	-	233.467	-	24.710	-
Beschermd wonen (WMO)	98.000	-	98.000	-	29.178	-
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	92.000	-	92.000	-	33.855	-
Jeugdbescherming	153.394	-	170.994	-	283.252	-
Jeugdreclassering	153.394	-	161.794	-	70.435	-
Volksgezondheid	1.174.748	-	1.244.464	-	1.203.298	67.040
Subtotaal	19.586.229	800.941	21.400.600	2.710.941	22.105.733	3.555.755
Mutaties reserves	-	80.326	-	95.326	-	80.326
Totaal	19.586.229	881.267	21.400.600	2.806.267	22.105.733	3.636.081
Saldo programma Mens & Samenleving	-18.704.962		-18.594.333		-18.469.652	

Het programma mens en samenleving sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 124.681 voordeliger. Dit programma dekt maar een gedeelte van de totale financiële omvang van het Sociaal Domein. In een afzonderlijke bijlage wordt een overzicht gegeven van de totale kosten van het Sociaal Domein.

De voornaamste afwijkingen (> € 50.000) tussen raming en werkelijk (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
Onderwijshuisvesting	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs	82.101	V	I	In de tussenrapportage 2023 is er budget aangevraagd voor een projectleider die belast is met het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Vanwege een latere start van de projectleider dan oorspronkelijk gepland, zullen de werkzaamheden naar verwachting pas in 2024 worden afgerond. Daarom wordt voorgesteld om een deel van het budget over te hevelen naar het jaar 2024. Tevens wordt voorgesteld om het beschikbare budget voor de tijdelijke huisvesting van basisonderwijs ook over te hevelen naar 2024.
Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingenopvang Oekraïne	359.186	V	I	Dit gaat over een regeling van het ministerie van Justitie en Veiligheid waarbij gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor de financiering van acute opvang en verstrekkingen vanwege de oorlogssituatie in Oekraïne (Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne). Het Rijk vergoedt deze kosten op basis van een vastgesteld bedrag per dag per beschikbare opvangplek. Na de tussenrapportage van 2023 blijkt dat de kosten voor de verstrekkingen, zoals het uitbetalen van leefgeld en de uitvoeringskosten van de opvang van ontheemden binnen de gemeentegrenzen van Steenberg, gunstiger uitvallen in vergelijking met de ontvangen specifieke uitkering.
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Centrum Jeugd en Gezin	78.547	V	I	In 2023 is er minder uitgegeven dan begroot aan "overige uitgaven" zoals het jeugd symposium en themabijeenkomsten. Daarnaast heeft de gemeente via de SPUK GALA middelen ontvangen welke ingezet zijn voor de pilot van het Ernaartoe team in 2023, welke eerst bekostigd was middels het jeugd budget.
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Loketvoorziening jeugd	64.933	N	S	In de tussenrapportage 2023 is rekening gehouden met de tariefstijging van de jeugdprofessionals. Echter is er geen rekening gehouden met de Spoedeisende Zorg welke in januari over het voorgaande jaar wordt afgerekend.
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Kleinschalig collectief vervoer	69.955	N	I	In het laatste kwartaal van 2023 constateren we een toename van het vervoersvolume. Dit betekent dat er meer ritten zijn afgelegd door Wmo cliënten met de deeltaxi. We hebben over de eerdere kwartalen een voorschot betaald. Bij de afrekening resteerde er nog een bedrag dat niet voorzien was in de begroting. Een ontwikkeling die tevens nog speelde in 2023 is dat in de eerste maanden nog gebruik gemaakt kon worden van de deeltaxi voor vaccinatie doeleinden.
Jeugdhulp behandeling	Jeugdhulp behandeling	100.887	V	I	Door preventieve inzet in het voorliggend veld is er uiteindelijk minder geld uitgegeven aan de behandeling van de jongere.
Jeugdhulp dagbesteding	Jeugd dagbesteding	244.339	N	I	Het aantal kinderen dat behoefte heeft aan behandeling van complexe problemen in het gezin (profiel 10) is toegenomen, vooral op het medisch kinderdagverblijf. Het is lastig te voorspellen hoeveel kinderen per jaar zullen worden doorverwezen door de jeugd- en kinderartsen die hiervoor

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					verantwoordelijk zijn. Omdat er geen vastgesteld maximum is, zijn de mogelijkheden voor beheersmaatregelen beperkt.
Jeugdhulp zonder verblijf overig	Jeugdhulp zonder verblijf overig	255.811	N	I	Ontwikkelingen binnen het sociaal domein die niet specifiek onder 1 noemer vallen zoals wmo en participatiewet worden gerealiseerd uit het jeugdbudget om erger te voorkomen. In verband met het faillissement van een aantal zorgaanbieders binnen onze jeugdhulpregio West Brabant West zijn er extra kosten gemaakt met het oversluiten van arrangementen naar andere zorgaanbieders.
Gezinsgericht	Gezinsgericht	126.205	N	I	Er wordt bij problematiek steeds breder gekeken naar het gehele gezin. De andere taakvelden binnen het sociaal domein lenen zich niet voor de bekostiging. Daarmee wordt ouderproblematiek vaak bekostigd uit het jeugdbudget.
Jeugdhulp crisis/LTA/ GGZ-verblijf	Landelijk transitie arrangement	103.928	N	S	In 2023 heeft de Viersprong besloten om met terugwerkende kracht vanaf 1-1-2023 weer terug te gaan naar de landelijke tarieven en geen deel meer uit te maken van de regionale afspraken. Dit in verband met de specialistische zorg die zij bieden. LTA betreft een hoger tarief dan de regionale afspraken voorheen.
Gesloten plaatsing	JeugdzorgPlus	208.757	V	I	We hebben weinig controle over het aantal jongeren dat in de jeugdzorgplus (gesloten uithuisplaatsing) terecht komt, omdat dit wordt beslist door de kinderrechter. In 2023 hebben we geen enkele jongere in de jeugdzorgplus gehad. We streven er natuurlijk naar om door preventieve maatregelen te voorkomen dat zaken voor de rechtbank komen.
Beschermd wonen (WMO)	WMO beschermd wonen	68.822	V	I	In 2023 heeft Bergen op Zoom als uitvoerende gemeente voor Beschermd Wonen geen beroep hoeven doen op de regiogemeenten om de kosten te dekken. De taken konden uitgevoerd worden binnen de middelen die Bergen op Zoom als centrumgemeente voor deze taken ontving voor de regio. Echter wordt er landelijk naar gestreefd dat per 1 januari 2025 een nieuw verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel ingevoerd kan worden. Hiermee worden onze verantwoordelijkheden als gemeente groter en moeten er kosten gemaakt worden om hier als organisatie op voorbereid te zijn en cliënten passend te ondersteunen.
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	WMO wvggz, maatschappelijke- en vrouwenopvang	58.145	V	I	In 2023 heeft Bergen op Zoom als uitvoerende gemeente voor de maatschappelijke- en vrouwenopvang geen beroep hoeven doen op de regiogemeenten om de kosten te dekken. De taken konden uitgevoerd worden binnen de middelen die Bergen op Zoom als centrumgemeente voor deze taken ontving voor de regio. Echter wordt er landelijk naar gestreefd dat per 1 januari 2025 een nieuw verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel ingevoerd kan worden. Hiermee worden onze verantwoordelijkheden als gemeente groter en moeten er kosten gemaakt worden om hier als organisatie op voorbereid te zijn en cliënten passend te ondersteunen.
Jeugdbescherming	Jeugdbescherming	112.258	N	I	In 2023 heeft er een verfijning plaatsgevonden met betrekking tot de taakvelden in het sociaal domein. Dit om de informatiebehoefte van gemeenten en Rijk te ondersteunen en tevens dienstbaar te zijn aan de doelstellingen van de hervormingsagenda Jeugd. Het taakveld Jeugdbescherming en Jeugdreclassering hieronder vormden eerst een gezamenlijk

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					taakveld. Er is een poging gedaan om deze accuraat op te splitsen, maar de ervaring zal moeten leren hoeveel er op het separate taakveld begroot dient te worden. Voor 2023 resulteert dat in een fors nadeel op Jeugdbescherming en een fors voordeel op Jeugdreclassering. Het saldo van beide laat een nadeel van € 20.899 zien.
Jeugdreclassering	Jeugdreclassering	91.359	V	I	Zie toelichting taakveld Jeugdbescherming.
Volksgezondheid	Jeugdgezondheidszo	79.269	V	I	Door preventieve inzet in het voorliggend veld is er uiteindelijk minder geld uitgegeven aan preventie via onze partners.

Legenda: V = Voordeel, N = Nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel

Investerings

Voor dit programma zijn de volgende investering opgenomen:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Brandmeldinstallatie gemeenschapshuis De Stelle	19.632	17.113	2.519	-	2.519	ja	ja
Mobiel jeugdhonk	25.000	-	25.000	-	25.000	nee	nee
Vorbereidingskrediet onderwijshuisvesting	100.000	-	100.000	-	100.000	nee	nee
Ledverl.gemeent.(sport-) acomm.en gebouwen	165.000	-	165.000	-	165.000	nee	nee
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	201.600	8.562	193.038	-	193.038	nee	nee
TOTAAL	44.632	25.675	485.557	-	485.557		
Waarvan restant naar 2024					483.038		

Hieronder volgt de toelichting op investeringen groter dan € 50.000:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Vorbereidingskrediet onderwijshuisvesting	100.000	-	100.000	-	100.000	nee	nee
Toelichting:							
NVT investering omgezet							
Ledverl.gemeent.(sport-) acomm.en gebouwen	165.000	-	165.000	-	165.000	nee	nee
Toelichting:							
Om de verduurzaming binnen de gemeente te bevorderen, is er met de tussenrapportage van 2023 een algemeen hoofdkrediet beschikbaar gesteld voor de vervanging van oude verlichting door led-verlichting bij verschillende gemeentelijke gebouwen							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
<p>en (sport)accommodaties. Momenteel wordt er een voorstel opgesteld voor de vervanging van de veldverlichting bij de kunstgrasvelden, die eigendom zijn van de gemeente. Het doel is om de huidige armaturen te vervangen door LED-armaturen. Er wordt een plan ontwikkeld waarbij de uitvoering onder toezicht van de gemeente wordt uitgevoerd door de verenigingen, zodat zij de BOSA-subsidie hiervoor kunnen aanvragen. Op een later moment zal er een overdracht plaatsvinden, aangezien de gemeente eigenaar is van deze velden.</p>							
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	201.600	8.562	193.038	-	193.038	nee	nee
Toelichting:							
<p>Met de begroting 2023 is dit hoofdkrediet beschikbaar gesteld om de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en (sport) accommodaties op gang te brengen van totaal € 500.000, verspreid over de begrotingsjaren 2023 en 2024 (ieder € 250.000). Inmiddels is er een bedrag vanuit het hoofdkrediet beschikbaar gesteld van € 48.400 voor de aanleg van 50 zonnepanelen bij sporthal de Buitelstee in Dinteloord. Ook is er besluitvorming in het 1ste kwartaal 2024 geweest om ook een bedrag van € 45.000 beschikbaar te stellen vanuit dit hoofdkrediet voor de aanleg van extra zonnepanelen bij de MFA Kruisland. Tevens wordt in 2024 verder onderzoek gedaan naar verdere mogelijkheden. Daarnaast worden zonnepanelen geplaatst bij overige accommodaties. In de komende P&C stukken wordt u hierover blijvend geïnformeerd.</p>							

Programma Kunst, cultuur en erfgoed

Beschrijving

Kunst, cultuur en erfgoed is van ons allemaal. Het is een stimulans voor sociale samenhang, bevordert de leefbaarheid en bepaalt mede de identiteit van onze gemeente. Veel activiteiten en initiatieven komen vanuit de inwoners zelf. De gemeente faciliteert en co-financiert deze initiatieven vanuit een samenhangend systeem van regelingen voor erfgoed, cultuur, welzijn, leefbaarheid en participatie. Belangrijkste doelstelling is dat alle kernen hun eigen identiteit en karakter behouden; dat geeft onze gemeente als geheel een unieke waarde. Die dragen we graag uit mét onze inwoners en naar onze gasten.

Portefeuillehouder(s)

- Wethouder Maurice Remery
- Wethouder Nadir Baali
- Wethouder Esther Prent

Wat hebben we bereikt in 2023?

Voortgang beleidsopgaven

Algemeen

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij zetten een aantal succesvolle activiteiten uit het Jubileumjaar op het gebied van cultuur en erfgoed voort.	Bietentocht is in grotere opzet uitgevoerd. Uitvoering Fort Henricusdag staat voor schooljaar 2024-2025 op de planning. Organisatie Fortissimo is nog niet concreet gestart.	
Wij geven de zichtbaarheid van de kernen een plaats bij de nieuwe inrichting van het gemeentehuis (programma 5 Bestuur en Dienstverlening).	Zie CAP, onderdeel organisatieontwikkeling, verbouwing gemeentehuis.	
Wij voeren de stimuleringsregeling uit die eigenaren motiveert om hun pand aan te laten wijzen als monument en/of verbouwen van de voorgevel in oude stijl.	Adviesnota is in ontwikkeling. Verwacht maart 2024 regeling in werking gesteld.	
Wij voeren de subsidieregeling Kunst, cultuur en erfgoed uit om het erfgoed- en culturele veld te ondersteunen.	Wordt uitgevoerd en versterkt door integraal overleg.	
Wij verbinden culturele, toeristische en erfgoedprojecten beter met elkaar, met name het militair erfgoed in onze gemeente en vlak daarbuiten (o.a. Fort Henricus, Fort de Roovere, Linie van de Eendracht). Wij zoeken afstemming met de activiteiten van het uitvoeringsprogramma Economische Kracht (prioriteit Economische Kracht).	M.b.t. herdenken (80 jaar vrijheid) vindt regionaal overleg plaats. Afstemming wordt gezocht met het uitvoeringsprogramma Economische Kracht.	

Militair

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij maken historisch erfgoed beter zichtbaar in het Stadspark Steenberg en verbinden het propellermonument voor Gibson en Warwick met het klaproosveld en het regionaal herdenkingscentrum Brabantse Wal te Bergen op Zoom.	Paneel met informatievoorziening in het Stadspark is in ontwikkeling en versterkt historisch erfgoed. Verbinding tussen de genoemde plaatsen is in ontwikkeling. Oplevering klaproosveld in november 2024 speelt hier een grote rol.	

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Kunst en cultuurnota 2014-2017 "De smaak van Steenberg"	2013
Erfgoedbeleid	2018

Wat heeft het gekost?

Financiële verantwoording 2023

Taakveld	begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	119.259	19.739	281.632	19.739	158.706	12.363
Cultureel erfgoed	199.556	-	214.736	-	163.384	-
Media	486.011	83.996	486.657	83.996	530.985	116.721
Subtotaal	804.826	103.735	983.025	103.735	853.075	129.084
Mutaties reserves	-	11.911	-	171.911	-	45.087
Totaal	804.826	115.646	983.025	275.646	853.075	174.171
Saldo programma Kunst en cultuur	-689.180		-707.379		-678.904	

Het programma kunst en cultuur sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 28.475 voordeliger. De voornaamste afwijkingen (> € 50.000) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
Mutaties reserves	Mutatie progr.kunst,cultuur en erfgoed	126.824	N	I	We zien op dit taakveld ten opzichte van de begroting een lagere onttrekking van € 126.824. Een lagere onttrekking houdt rechtstreeks verband met incidentele uitgaven die in 2023 niet / niet volledig zijn gedaan en die gedekt worden door een onttrekking aan voornamelijk de algemene reserve. Nadere

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					toelichting is hieronder gegeven (m.u.v. subsidie beeldbepalende panden, dit betreft exploitatie budget). Deze zaken zijn als verplichting op de Algemene Reserve opgenomen in de toelichting op deze reserve bij de balans.
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Kunst-en cultuurbeleid	111.366	V	I	Verschillende projecten zijn nog niet definitief afgerond. De subsidieregeling voor beeldbepalende panden vervalt op 1 mei 2025. Tot die datum kunnen meerdere dorpskernen nog een subsidieaanvraag indienen. Voorgesteld wordt om het budget over te hevelen naar 2024. Voor Expeditie Nassau zijn diverse onderdelen in ontwikkeling, zoals het verbeteren van de zichtbaarheid en beleving van het vestingverleden en het project levensboek. De kunstwerken per dorpskern en de Canon van Steenbergers zijn nog in ontwikkeling.
Cultureel erfgoed	Monumenten	50.220	V	I	De bouw van het bezoekerscentrum heeft vertraging opgelopen, waardoor er tot nu toe nog geen kosten zijn gemaakt. We verwachten dat de kosten in 2024 wel zullen worden gemaakt voor het bezoekerscentrum en het behoud van militair erfgoed. De subsidieregeling voor het stimuleren van monumenten is in 2023 nog niet van kracht geworden.

Legenda: V = Voordeel, N = Nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel

Investerings

Voor dit programma is de volgende investering opgenomen:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
Aanpassingen pand Blauwstraat 30 (Bibl./consult.bureau)	350.000	6.986	343.014	343.014	-	nee	ja
TOTAAL	350.000	6.986	343.014	343.014	-		
Waarvan restant naar 2024					-		

Hieronder volgt de toelichting op de investering groter dan € 50.000:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
Aanpassingen pand Blauwstraat 30 (Bibl./consult.bureau)	350.000	6.986	343.014	343.014	-	nee	ja
Toelichting:							
Met het 213A onderzoek heeft besluitvorming plaatsgevonden over deze investering. Besloten is deze te laten vrijvallen.							

Programma Leefomgeving en duurzaamheid

Beschrijving

Leefomgeving en Duurzaamheid gaat over de leefomgeving van onze inwoners en ondernemers, bijvoorbeeld de buurt, de wijk, het centrum, het buitengebied, het bedrijventerrein of het sportveld. Centraal staat het zorgen voor een schone en veilige leefomgeving, waarin inwoners, ondernemers en verenigingen zo regelvrij mogelijk kunnen functioneren. Niet alleen voor nu, maar zeker ook voor de toekomst.

Portefeuillehouder(s):

- Burgemeester Ruud van den Belt
- Wethouder Maurice Remery
- Wethouder Kees Gommeren
- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Nadir Baali

Wat hebben we bereikt in 2023?

Voortgang beleidsopgaven

Omgevingswet

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij werken verder aan de Omgevingsvisie en de voorbereiding van een Omgevingsplan.	In maart 2023 heeft de aanbesteding van de Omgevingsvisie plaatsgevonden. Tevens is de inventarisatie uitgevoerd.	

Veiligheid

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij gaan verder met het implementeren van de "blauwe gang".	Benodigde aanpassingen voor de totstandkoming van de blauwe gang zijn uitgevoerd.	
Wij breiden de BOA-capaciteit uit. Dit ten behoeve van de veiligheid in het buitengebied, zoals verzocht in de motie van de Raad (4-11-2021).	Inmiddels is er een team van 4 BOA's dat goed draait. De vijfde BOA wordt op dit moment nog geworven.	
Wij voeren het Integraal Veiligheidsplan uit. Dit doen wij samen met alle gemeenten in het (politie)district de Markiezaten en alle andere partners binnen het veiligheidsdomein.	Doorlopende actie, dit doen momenteel voor de komende vier jaren, tot het nieuwe IVP. In de tussentijd wordt de voortgang hiervan jaarlijks gemonitord.	
Wij gaan verder met de (regionale) samenwerking op het gebied van crisisbeheersing.	In 2023 is de doorontwikkeling Bevolkingszorg 2.0 afgerond en hebben we tevens de nieuwe applicatie van de alarmeringscomputer geïmplementeerd en afgerond. Daarnaast hebben we een multi oefening gehouden op de vliegbasis Woensdrecht in samenwerking met Defensie.	

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
<p>Wij hebben voortdurend aandacht voor overlastgevende jeugd door middel van een persoons- en groepsgerichte aanpak. Dit doen wij in samenwerking met betrokken instanties.</p>	<p>Doorlopende actie. Ook in 2023 is volop ingezet op jeugdoverlast waardoor dit tot een minimum is teruggedrongen; met name door de intensieve samenwerking met partners (politie, school, ernaartoe team, jeugdprofessionals, Halt, verslavingszorg, etc). Deze samenwerking komt bij elkaar in een maandelijks overleg. Daarnaast zetten we met het 'Ernaartoe team' preventief in, door middel van tijdige juiste hulp te bieden aan jongeren en/of ouders. In samenwerking met de partners wordt vanuit de gemeente bij complexe problematiek een 'netwerkberaad' georganiseerd om gezamenlijk met de jongeren en ouders te kijken naar oplossingen en ondersteuning te bieden. Daarnaast intensiveren we de samenwerking tussen jongerenwerk en team veiligheid. Zo worden er gezamenlijk met jongerenwerk en team veiligheid activiteiten georganiseerd.</p>	
<p>Wij hebben voortdurend aandacht voor de aanpak van ondermijning. Dit doen wij, onder andere, door informatiedeling tussen betrokken partijen.</p>	<p>Doorlopende actie. In 2023 er diverse grote lopende onderzoeken gestart waarin we nauw samenwerken met andere partijen zoals de politie, het RIEC, belastingdienst en het OM.</p>	
<p>Wij voeren integrale afstemming van handhavingsacties.</p>	<p>Doorlopende actie. Wij hebben gedurende het gehele jaar door verschillende gezamenlijke acties georganiseerd, zoals het donkeredagenoffensief en buurtpreventie acties.</p>	

Woonwagens

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
<p>Wij werken de evaluatie uit naar concrete voorstellen.</p>	<p>Op basis van het nieuwe woonwagenbeleid (per 1.2.2023) zijn meerdere acties in gang gezet. De raad is en wordt daarover periodiek geïnformeerd, Voor de zomervakantie 2024 ontvangt de raad een voorstel ten aanzien van de overdracht van bestaande en het aanleggen van nieuwe woonwagenstandplaatsen.</p>	

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Duurzaamheidsnota Steenberg 2012-2020	2012
Regionale afvalvisie Duurzaam West Brabant	2012
Bodemkwaliteitskaart / Nota Bodembeheer	2013
Convenant Duurzaam Bouwen	2014
Woonvisie	2015
Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Omgevingsrecht Steenberg	2016
Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020	2016
Kaderstellende nota evenementenbeleid	2017
Algemene verordening ondergrondse infrastructuur	2017
Regionaal crisisplan Veiligheidsregio Midden en West Brabant	2018
Beleidsvisie externe veiligheid	2018
Stimuleringsregeling kwaliteitsimpuls particuliere woningvoorraad	2018
Structuurvisie	2019
Actieprogramma Regio West-Brabant 2019-2023	2019
Woonwagenbeleid	2019
Algemene Plaatselijke verordening	2020
Beleidsnota huisvesting Arbeidsmigranten	2020
Visie Energie en Ruimte Steenberg (onderdeel van structuurvisie)	2020
Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan	2020
Regionale Energiestrategie West-Brabant 1.0	2021
Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer Steenberg	2021
Nota grondbeleid	2021
Verordening Starterslening	2021
Beheerplan wegen, civiele kunstwerken, openbare verlichting en Groenbeheer 2022-2025	2021
Uitvoeringsprogramma Handhaving / VTH beleidsplan (2022-2025)	2021
Transitievisie Warmte gemeente Steenberg Fase I	2021
Verordening adviesraad verkeer	2021
Regionale verstedelijkingsstrategie	2022
Wet Voorkeursrecht Gemeente	2022
Beheerplan vastgoed 2023-2026	2022
Kadernota Spelen en Bewegen	2022
Verordeningen Omgevingswet (nog vast te stellen)	2023
Integraal Veiligheidsplan De Markiezaten 2023-2026	2023
Regionaal Beleidsplan Zeeland-West-Brabant 2023 – 2026 (door gemeenten, Openbaar Ministerie en politie)	2023
Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 Veiligheidsregio MWB	2023

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
De Transitievisie Warmte gemeente Steenbergen Fase II	2023
De beeldkwaliteit visie Vitale Vesting	2024

Wat heeft het gekost

Financiële verantwoording 2023

Taakveld	begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	130.676	-
Crisisbeheersing en brandweer	1.595.306	-	1.662.121	-	1.868.730	-
Openbare orde en veiligheid	940.208	18.000	1.269.868	18.000	1.348.403	8.418
Verkeer en vervoer	5.173.395	266.700	5.396.591	115.603	4.527.800	228.772
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	17.460	14.924	41.314	558.614
Sportaccommodaties	1.385.767	419.139	1.499.192	416.415	1.540.862	523.350
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.386.217	7.095	3.288.598	22.095	2.681.170	34.787
Riolering	1.576.515	2.083.984	1.651.466	2.092.223	1.731.850	2.121.747
Afval	3.299.173	4.271.153	3.346.418	4.271.153	3.497.739	4.456.245
Milieubeheer	836.855	-	1.347.663	-	1.056.226	488.224
Begraafplaatsen en crematoria	89.736	78.153	93.617	78.153	87.167	40.836
Ruimte en leefomgeving	828.926	220.381	1.050.071	220.381	1.309.378	472.782
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.943.545	2.943.545	1.507.402	1.503.850	1.305.085	1.421.440
Wonen en bouwen	1.123.563	716.691	1.639.489	1.079.318	1.983.400	980.525
Subtotaal	22.179.206	11.024.841	23.769.956	9.832.115	23.109.800	11.335.739
Mutaties reserves	29.979	479.067	29.979	1.805.438	40.868	2.052.371
Totaal	22.209.185	11.503.908	23.799.935	11.637.553	23.150.668	13.388.110
Saldo programma Leefomgeving en duurzaamheid	-10.705.277		-12.162.382		-9.762.558	

Het programma Leefomgeving en duurzaamheid sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 2.399.824 voordeliger.

De voornaamste afwijkingen (> € 50.000) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
Mutaties in de reserves	Mutaties in de reserves programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid	236.044	V	I	<p>1. Dit betreft de vrijval van de reserves onderhoud gebouwen en reserve sportparken per 01-01-2023. Dit betreft een budgetneutrale post, want dit bedrag wordt gestort in de voorziening onderhoud gebouwen en sportparken (zie ook onderstaande toelichting bij product "exploitatie overige panden"). Voordeel afgerond € 671.000</p> <p>2. In de begroting is er rekening mee gehouden, dat de kapitaallasten van investeringen in de ecologische verbindingzones en GVVP infra worden bekostigd door een uitname uit de reserve ter dekking van kapitaallasten. Omdat deze investeringen nog niet gerealiseerd zijn, hoeft er ook geen geld uit deze reserve te worden gehaald. Met het 213a onderzoek en de begroting 2024 is het oude krediet voor de GVVP infra-projecten afgeboekt en zijn nieuwe GVVP kredieten in de investeringsstaten opnieuw opgevoerd naar rato van tijd (dus in het jaar dat de investering verwacht wordt). Nadeel afgerond € 73.000</p> <p>3. Bij de raadsvergadering van 15 december 2022, voorstel "actualisatie woonwagenbeleid en scenariokeuze", is een amendement aangenomen om de financiële dekking van het voorstel aan te passen. Om het overall begrotingsresultaat van de gemeente niet negatief te laten worden (zoals dat in de doorkijk was opgenomen in het voorstel) is daarin geregeld, dat er begrotingstechnisch een bedrag van € 62.296 uit de algemene reserve wordt gehaald om het overall begrotingsresultaat aan te vullen en positief te houden. Met het huidige positieve jaarrekeningresultaat en de lagere uitgaven bij de post project normalisatie woonwagenbeleid, is de begrote uitname van de algemene reserve niet benodigd. Nadeel afgerond € 62.000</p> <p>4. In 2023 zijn er binnen programma 3, taakveld "crisisbeheersing en brandweer", eenmalige uitgaven gedaan ten behoeve van de reserve Covid en Energiecrisisfonds. Het bedrag betreft de onttrekking uit deze reserve die niet was voorzien in de begroting 2023 met betrekking tot de energie- en/of coronacrisis. Positief afgerond € 203.000</p> <p>5. Uit de analyse van andere producten binnen programma 3 blijkt, dat bepaalde eenmalige budgetten, welke bekostigd zijn vanuit de algemene reserve niet of gedeeltelijk zijn uitgegeven. Dit zorgt voor een lagere uitname uit de reserves bij programma 3. De belangrijkste posten zijn de eenmalige budgetten voor sport en beweegtuinten, onderzoek energieneutraal gemeentelijke gebouwen, speelterreinen en beweegtuinten, entrees en rotondes, centrumhaven Dinteloord en implementatie omgevingswet. Nadeel afgerond € 503.000</p> <p>De totaalstelling van 1 t/m 5 vormt het totaalbedrag van de mutaties in de reserves voor programma 3.</p>
Vennootschapsbelasting	Vennootschapsbelasting	130.676	N	I	<p>Bij de jaarrekeningwerkzaamheden worden de grondexploitaties altijd opnieuw geactualiseerd op basis van de werkelijke kosten en opbrengsten. Afhankelijk van de inflatie, reeds gemaakte kosten en opbrengsten wordt dan het tussentijdse resultaat berekend op de grondexploitaties. Dit jaar heeft dit een positief effect van afgerond</p>

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					€ 550.000. Hierover dient vennootschapsbelasting over betaald te worden. Dit betreft een voorlopige claim. Bij de definitieve doorrekening, die later in het jaar plaatsvindt, is er wellicht het een en het ander te verrekenen met andere VPB-plichtige activiteiten. Het verschil wordt dan verrekend met de exploitatie 2024.
Crisisbeheersing en brandweer	COVID-19 & Energiecrisis	203.214	N	I	In 2023 zijn er uitgaven gedaan die niet in de begroting stonden, namelijk: <ul style="list-style-type: none"> - Subsidie voor energiekosten aan maatschappelijke organisaties in de gemeente Steenberg; - Extra kosten vanwege de coronacrisis in de jeugdwet en Wmo voor 2021 en 2022; - Subsidie ter stimulering van investeringen in terrassen; - Overige kosten als gevolg van de energie- en/of coronacrisis. Deze eenmalige kosten als gevolg van de energie- en/of coronacrisis worden (budgetneutraal) gefinancierd vanuit de reserve Covid en Energiecrisisfonds, die speciaal hiervoor is opgezet. De tegenboeking van deze kosten zijn toegelicht op het taakveld "Mutaties in de reserves programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid".
Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	84.476	N	I/S	De afwijking is door onderstaande posten te verklaren: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kosten schade door vandalisme/derden : op de post veiligheid zijn in 2023 eenmalige uitgaven gedaan om de openbare orde te handhaven. Enerzijds zijn er eenmalige kosten gemaakt voor het opruimen van drugsafval. Daarnaast is er een anti-kraakactie geweest en zijn hierna maatregelen genomen bij leegstaande panden om dit nog een tweede keer te voorkomen. Incidenteel nadeel € 29.000 2. Opvang zwerfkatten / zwerfhonden: afgelopen jaren zijn er vanuit een wettelijke verplichting meer zwerfdieren opgevangen dan budgettair rekening mee is gehouden. Het gaat met name om de opvang van meer zwerfkatten en de vervoerskosten hiervan. De gemeente is verplicht de eerste twee weken van de opvang te bekostigen. Deze post zal met de Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028/Begroting 2025 meer gebaseerd worden op de laatste ervaringcijfers. Structureel nadeel € 16.000 3. Bijdrage Zorg- en Veiligheidshuis De Markiezaten: deze bijdrage staat op dit moment nog bij veiligheid verantwoord. Het budget op deze kostensoort is al een paar jaar niet toereikend. Het budget is ondergebracht bij Zorg en zal bij de volgende begroting worden rechtgetrokken. Structureel nadeel € 18.000 4. bijdrage aan de Taskforce RIEC: deze bijdrage is al een aantal jaren niet toereikend voor de genoemde bijdrage. Deze post zal met de Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028/ Begroting 2025 worden aangepast aan de actuele bijdragen aan deze organisaties. Structureel nadeel € 14.000
Verkeer en vervoer	Centrumhaven Dinteloord RO	50.000	V	I	Al enkele jaren is er een exploitatiebudget gereserveerd voor de centrumHaven Dinteloord. Dit budget is bestemd voor het verbeteren van het groen, opwaarderen van de achterzijde van het dorpshuis en het plaatsen van bloembakken. Echter, de uitvoering hiervan is afhankelijk van de herinrichting van de Steenbergseweg en een bouwplan voor de verpauperde panden op die locatie. De planning is momenteel om in september 2024 een aannemer

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					te selecteren in overleg met de bewoners. De daadwerkelijke uitvoering zal op zijn vroegst in 2025 plaatsvinden.
Verkeer en vervoer	GVVP	402.476	V	I	<p>Het budget voor het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) bestaat uit middelen voor GVVP-studies en GVVP-infrastructuur. In 2023 is het bedrag voor de studies aangevuld met overschotten uit 2022. De werkelijke uitgaven voor de GVVP-studies vielen lager uit in 2023 doordat enkele studies volledig door interne medewerkers zijn uitgevoerd. Voor sommige studies zijn wel voorbereidingen getroffen. Voor de vervolgstudies met betrekking tot de randweg Steenberghe hangt dit samen met de ontwikkeling van het gebied. De uitgaven voor deze ontwikkeling zullen in 2024 plaatsvinden. Doordat er in 2023 geen uitgaven waren, zijn de meeste middelen uit 2022 niet benut. Voor 2024 is een realistische inschatting gemaakt van de benodigde middelen. Daarom wordt bij de bestemming van de resultaten in de jaarstukken voorgesteld een deel van de overschotten van €148.500 over te hevelen naar 2024, om de reservering voor GVVP-studies in dat jaar aan te vullen.</p> <p>Voor het GVVP-infrastructuurdeel is bij de start van het GVVP een groot investeringsbudget voor infrastructurele maatregelen beschikbaar gesteld, waarbij meteen afschrijvingskosten zijn begroot, terwijl de uitvoering van deze investeringen over meerdere jaren wordt gespreid. In de beginjaren zijn er te veel afschrijvingskosten begroot. Naar aanleiding van het 213A onderzoek is in de begroting voor 2024 dit grote investeringsbedrag afgeboekt en zijn de GVVP-infrastructuurinvesteringen beter gespreid over de begrotingsjaren.</p>
Verkeer en vervoer	Kunstwerken	50.685	V	I	Bij kunstwerken is er een structureel exploitatiebudget beschikbaar voor tussentijdse herstelkosten. Dit budget is in 2023 nauwelijks benut, omdat de inspecties aan de kunstwerken in Q1 2024 hebben plaatsgevonden. Uit deze inspecties volgen eventuele herstelkosten, Mocht meer budget nodig zijn naar aanleiding van deze inspectie in 2024, zal dit worden teruggekoppeld met de Tussenrapportage 2024.
Verkeer en vervoer	Onderhoud verharding/wegen	113.161	V	I/S	Met de Tussenrapportage 2023 is het budget voor onkruidbestrijding verhoogd, omdat er een aanzienlijke stijging werd verwacht na een nieuwe aanbesteding. Na de afronding van de aanbesteding blijkt de contractwaarde echter lager te zijn dan verwacht. Omdat de aanbesteding pas laat in 2023 is afgerond, zullen er in 2024 nog extra inhaalwerkzaamheden en communicatie nodig zijn. Na 2 jaar zal het contract geëvalueerd worden en bij tevredenheid mogelijk nog eens met twee jaar verlengd worden. Met een indexering in gedachten kan het structurele budget voor 2024 met €29.000 en vanaf 2025 met €36.500 worden verlaagd. Deze wijzigingen zullen worden meegenomen in de mutaties van de Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028.
Verkeer en vervoer	Wegen, straten en pleinen	254.657	V	I/S	Op deze post is ten eerste een overschot bij de kapitaallasten, omdat bepaalde geplande investeringen vertraging hebben opgelopen. Dit bleek eerder ook uit het 213A onderzoek. De begrote kapitaallasten zijn daarvoor voor het boekjaar 2023 niet tussentijds aangepast. In de jaarrekening wordt in programma 3 voor de grootste afwijkingen in de kredieten (> € 50.000) een toelichting gegeven op het verschil. Bij wegen ontstaat de

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					vertraging in 2024 veelal door burgerparticipatie en onverwachte vertraging bij geplande werkzaamheden door nutswerkzaamheden. Verder is op deze post een overschot te zien op het klein onderhoud wegen. Vanaf dit jaar wordt dit anders ingeregeld, want deze post is bedoeld voor klein onderhoud door de buitendienst of de WVS. Indien meer onderhoud benodigd is, valt dit onder de raamovereenkomst en/of het desbetreffende project. Deze posten komen dan ten laste van de voorziening. Hiermee is minder structureel budget benodigd bij het onderdeel klein onderhoud wegen en kan daar met de Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028 structureel € 100.000 op worden afgeboekt.
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Uitbreiding Reinierpolder I	519.836	V	I	Zoals gebruikelijk worden alle grondexploitaties bij de jaarrekening geactualiseerd, ook voor de toekomst als voorbereiding op de begroting. Alle kavels zijn inmiddels verkocht en het gebied van Reinierpolder fase 1 is volledig bouwrijp gemaakt. In deze herziening is kritisch gekeken naar welke werkzaamheden nog worden uitgevoerd. Naar verwacht wordt de grondexploitatie in 2024 afgesloten. Hierdoor zijn ten opzichte van voorgaande actualisatie diverse opgenomen budgetten voor bouwrijp maken, woonrijp maken en plankosten grotendeels komen te vervallen. Vandaar dat er in 2023 een tussentijdse winstneming mogelijk is.
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbaar groen	196.289	V	I	Op deze post is een overschot zichtbaar en dat heeft meerdere oorzaken. Dit komt ten eerste omdat op de post aanschaffingen en overige uitgaven minder is besteed. Verder is er minder personeel WVS ingehuurd, omdat vanuit de WVS minder aanbod is van arbeid dan vooraf is gepland. Daarnaast is op het personeelsbudget een overschot te zien, omdat de invulling van de uitbreidingsvacatures in 2023 trager verliep dan in de begroting rekening mee was gehouden. Tenslotte is er een overschot zichtbaar bij de kapitaallasten, omdat bepaalde investeringen in het openbaar groen nog niet in 2023 zijn afgerond en de vervanging van rollend materieel op hold is gezet in afwachting van een nieuwe raamovereenkomst voor de gemeentelijke voertuigen.
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	191.373	V	I	Met de jaarrekening van 2022 zijn eenmalige budgetten voor sport- en beweegtuinten en/of speelterreinen/toestellen ter waarde van €121.000 overgeheveld. In 2023 is hier bijna niets van uitgegeven en kan dit bedrag vrijvallen. Hoewel er in 2023 oorspronkelijk een inhaalslag en een uitvoeringsprogramma gepland was, is dit niet gerealiseerd. Vanaf maart 2024 zal er een inhaalslag worden gemaakt voor de vervanging van de meest essentiële toestellen vanwege veiligheid en achterstand. In 2024 zal begonnen worden met het opnieuw inrichten van de meest noodzakelijke speelplekken op 4 locaties. In totaal is er in 2024 een bedrag van ruim €140.000 nodig om deze inhaalslag te realiseren, dat gefinancierd kan worden uit het investeringskrediet van 2024 (€210.000). Op dit moment wordt er een meerjarig speelplan opgesteld om toekomstige vervangingen voor alle kernen in kaart te brengen, in samenwerking met de burgers (burgerparticipatie). Als de resultaten tijdig bekend zijn, zullen de financiële gevolgen hiervan worden meegenomen in de begroting van 2025. Tot slot zijn er op deze post nog voordelen te zien vanwege een lagere urenbelasting vanuit de afdeling en lagere kapitaallasten als gevolg van vertraging in de geplande investeringen.

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Verbetering openbaar groen	176.797	V	I	Vanuit 2022 is er een bedrag overgeheveld voor de uitvoering van de visie van entrees/rotondes. De raad heeft in 2023 gevraagd om zoveel mogelijk de originele motie aan te houden in plaats van de later opgestelde visie en hiermee de uitvoering te versoberen. Hier is gehoor aan gegeven. In 2023 zijn er nieuwe komportalen aangeschaft en is er geïnvesteerd in de entrees van de Reinierpolder. De overige werkzaamheden vanuit de visie komen te vervallen. Toekomstige maatregelen omtrent entrees worden zoveel mogelijk vanuit de bestaande budgetten gefinancierd.
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Waterlossingen, sloten enz.	51.612	V	I	Op deze post wordt voor het merendeel het dagelijks onderhoud aan de sloten en watergangen geboekt. De werkelijke uitgaven zijn minimaal en de kosten van de uitvoering hiervan zijn in 2023 ook op andere posten binnen programma 3 verantwoord. Verder zijn hier kapitaallasten begroot van een investering die niet tot uitvoering is gekomen. Met de Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028 zal beoordeeld worden of deze post (deels) kan worden afgeboekt ten gunste van de algemene middelen.
Afval	Afvalfonds	132.313	V	I	Het Afvalfonds Verpakkingen betaalt gemeenten en andere gebiedsbeheerders vanaf 1 januari 2023 voor het aandeel verpakkingen in openbare prullenbakken. De vergoeding heeft betrekking op zowel het beheren en ledigen van prullenbakken als de verwerking van het verpakkingsafval. Met de begroting 2023 is deze vergoeding voorzichtig ingeschat. Ook zijn er in 2023 nog nabetalingen van voorgaande jaren ontvangen. Het voordeel van deze hogere opbrengst komt ten goede van de voorziening. Via de voorziening komt dit voordeel bij de burger terecht, omdat deze wordt gebruikt voor toekomstige tegenvallers bij afval en/of het niet laten stijgen van de heffing in de komende jaren.
Afval	Baten reinigingsrecht afvalstoffenheffing	52.038	V	I	De gemeente heeft in 2023 voor een bedrag aan € 3,94 miljoen aan afvalstoffenheffing ontvangen, iets meer dan begroot. Via de voorziening komt dit voordeel bij de burger terecht, omdat deze wordt gebruikt voor toekomstige tegenvallers bij afval en/of het niet laten stijgen van de heffing in de komende jaren.
Afval	Milieustraat	163.179	N	I	De kosten op de milieustraat waren dit jaar hoger dan begroot. Maar door de twee bovengenoemde voordelen vallen de opbrengsten in totaal hoger uit dan de kosten bij afval. Vandaar wordt er meer in de voorziening (vanwege 100% kostentoe rekening) gestort. Dit leidt dan tot een overschrijding op dit product. Hiermee worden bovenstaande voordelen indirect teruggeven aan burger om voor toekomstige tegenvallers bij afval op te vangen en/of het niet laten stijgen van de heffing in de komende jaren.
Milieubeheer	Energietransitie/ duurzaamheid	772.470	V	I	Op deze post is een aanzienlijk overschot te zien en dit zijn de belangrijkste verklaringen hiervoor: 1. Vanuit de algemene uitkeringen van 2019 en 2020 zijn middelen vrijgemaakt die vrij besteedbaar zijn gesteld (in tegenstelling tot de latere specifieke uitkeringen) om het klimaat- en energiebeleid van gemeenten een eerste impuls te geven. De afgelopen jaren zijn deze middelen gereserveerd en er is zuinig mee omgegaan, waardoor er weinig van is uitgegeven. Telkens bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat is dit overschot doorgeschoven. Dit jaar is er € 44.500 uitgegeven en blijft er ongeveer € 340.000 over.

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					In het tweede kwartaal van 2024 zullen er vanuit verschillende duurzaamheidsbeleidsstukken uitgaven worden gedaan. Daarom vragen we opnieuw om deze resterende middelen over te hevelen. 2. Onder de specifieke regeling "Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid (CDOKE)" mogen we de kosten voor eigen personeel en externe inhuur die zijn ingezet voor het klimaat- en energiebeleid doorberekenen. Daarnaast is het toegestaan om overheadkosten toe te rekenen aan deze specifieke uitkering. Hierdoor is het volledige bedrag voor 2024 vanuit deze specifieke regeling van € 475.000 benut. In de begroting is hier geen rekening mee gehouden, wat heeft geleid tot het aanzienlijke voordeel.
Ruimte en leefomgeving	Opgave Omgevingswet	107.633	V	I	Eind 2023 zijn bijna alle taken voor de implementatie van de Omgevingswet afgerond. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2024. In 2024 moeten er nog enkele afrondende werkzaamheden worden uitgevoerd, waarvoor een bedrag van € 81.000 nodig is. Als resultaatbestemming wordt gevraagd om dit bedrag over te hevelen naar 2024. Het resterende bedrag van € 27.000 valt dan vrij in de algemene reserve.
Ruimte en leefomgeving	Projecten (algemeen)	134.306	N	I	Het tekort op deze post is voornamelijk ontstaan door de uren die de interne medewerkers hebben gemaakt voor het project 'Vitale Vesting', terwijl deze uren niet waren opgenomen in het budget. Daarnaast zijn er ook kosten gemaakt die verband houden met projecten zoals 'Vitale Vesting'.
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Centrumplan Welberg (vml. voetbalveld)	76.585	V	I	Bij deze grondexploitatie zijn alle kavels verkocht en betaald, en momenteel wordt de laatste woning gebouwd. In 2024 zal het laatste deel van het gebied worden gereedgemaakt voor bewoning, waarna de grondexploitatie wordt afgerond. Het resultaat van deze exploitatie is echter verbeterd in vergelijking met 2023. Dit komt voornamelijk door een verlaging van de resterende ramingen voor het gereedmaken van het gebied en de bijkomende kosten. Hierdoor kan er nu rekening worden gehouden met een minder groot verlies op het project dan aanvankelijk was voorzien.
Wonen en bouwen	Bouwleges	68.298	V	I	In oktober zijn vergunningen afgegeven voor twee grote bouwprojecten, waarvoor leges in rekening zijn gebracht. Hierdoor is er in 2023 een hogere opbrengst gefactureerd dan oorspronkelijk was ingeschat.
Wonen en bouwen	Exploitatie overige panden	648.990	N	I	Met de begroting van 2023 is het meerjarenonderhoudsplan voor de gemeentelijke gebouwen en sportparken vastgesteld, inclusief het groot onderhoud voor de komende 10 jaar. Vanaf 2023 mag de gemeente weer conform de voorschriften een voorziening opnemen voor dit onderhoud, iets wat voorheen niet was toegestaan omdat er geen actueel plan was. Tot en met 2022 waren er aparte reserves voor groot onderhoud van gebouwen en sportparken. Zoals vermeld in de begroting van 2023, zullen de eindsaldi van deze reserves worden overgeheveld naar de nieuwe voorziening. Hierdoor zal de structurele bijdrage aan de voorziening lager uitvallen. Er is echter binnen programma 3 een budgetneutrale boeking gedaan, waarbij de saldi van de reserves worden overgeboekt naar de voorziening.
Wonen en bouwen	Project Normalisatie	136.995	V	I	Het budget voor het project 'normalisatie woonwagencentra' in 2023 vertoont een aanzienlijk overschot, om verschillende redenen. Ten eerste waren er kosten opgenomen voor de voorbereiding van

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
	Woonwagencentra Steenbergen				<p>standplaatsen op De Weel en Tolsedijk, maar deze bleken niet nodig omdat de bodem geschikt was voor nieuwe standplaatsen zonder sanering. De verplichte landschappelijke compensatie voor de nieuwe standplaatsen, zoals voorgeschreven door de Provincie, zal pas in 2024 worden gemaakt als onderdeel van de herinrichting van de openbare ruimte. In Dinteloord hoeft geen boete betaald te worden volgens de Provinciale regels. Door de gecombineerde procedures voor uitbreiding van beide locaties, is er financieel voordeel behaald in de planvorming.</p> <p>In 2023 zijn er gesprekken gevoerd met verschillende partijen over de aankoop van standplaatsen. Vanwege beperkte direct beschikbare standplaatsen, de implementatie van nieuw beleid voor mensen op de wachtlijst en vertragingen bij de Bibobtoetsen, zijn enkele verkooptransacties niet afgerond in 2023. Het project was oorspronkelijk bedoeld om budgetneutraal te zijn door de verkoop van standplaatsen en het parkeren van overtollige gelden in een reserve. In 2022 waren de kosten echter €119.594 hoger dan de stand van de reserve, wat uit algemene middelen moest worden gefinancierd. Met het overschot in 2023 wordt beoogd dit bedrag terug te storten in de algemene middelen en het resterende bedrag van €17.401 over te hevelen naar 2024 via de reserve.</p>

Legenda: V = Voordeel, N = Nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel

Investerings

Voor dit programma zijn de volgende investeringen opgenomen:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Herinrichting N259	3.678.421	3.302.201	376.220	354.795	21.425	ja	ja
Centrum Haven Dinteloord	1.500.000	1.255.969	244.031	244.031	-	ja	ja
Vervanging kunstwerken	703.000	546.372	156.628	156.628	-	nee	ja
Vervangen straatnaambordjes	50.000	13.985	36.015	-	36.015	ja	nee
Gemeentelijk Verkeer-Vervoerplan 2021-2030	1.850.000	368.813	1.481.187	1.386.110	95.077	nee	ja
Vorbereidingskrediet herinr.Kreekweg/ Noordzeedijk D'oord	112.500	17.624	94.876	40.000	54.876	nee	Nee
Vervanging kunstwerken	1.069.515	56.348	1.013.167	1.013.167	-	nee	ja
Vervanging kunstwerken	387.171	9.978	377.194	362.381	14.813	nee	ja
Vervanging wegen 2022	319.560	-	319.560	319.560	-	nee	ja
Blauwstraat fietsstraat	256.843	182.848	73.995	-	73.995	nee	nee
Frederiksbolwerk e.o.	172.351	-	172.351	-	172.351	nee	nee
Langeweg De Heen (krediet vervanging wegen 2022)	72.559	-	72.559	-	72.559	nee	nee
Vervanging houten bruggen 2023	391.146	-	391.146	-	391.146	nee	nee
Vervanging stalen bruggen 2023	93.520	7.350	86.170	-	86.170	nee	nee
Restauratie coupure Kruisland	25.525	25.525	-	-	-	nee	ja
Vervanging wegen 2023	652.427	-	652.427	-	652.427	nee	nee
Herinrichting Steenbergseweg, wegen	2.529.382	15.255	2.514.127	-	2.514.127	nee	nee
Verv. Masten openb. verlichting 2021	191.400	89.057	102.343	21.501	80.843	nee	ja
Verv. Armaturen openb. verlichting 2021	325.637	51.560	274.077	274.077	-	nee	ja
Vervanging masten openbare verlichting 2022	14.858	-	14.858	14.858	-	nee	ja
Vervanging armaturen openbare verlichting 2022	42.932	-	42.932	42.932	-	nee	ja
Vervanging masten openbare verlichting 2023	11.589	-	11.589	-	11.589	nee	nee
Vervanging armaturen openbare verlichting 2023	35.465	1.806	33.660	-	33.660	nee	nee
Herinrichting Steenbergseweg, OV masten	99.022	-	99.022	-	99.022	nee	nee
Herinrichting Steenbergseweg, OV armaturen	66.015	-	66.015	-	66.015	nee	nee

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Vervanging toplaag tennispark Steenberg	304.000	4.981	299.019	-	299.019	ja	nee
Vervanging toplaag kunstgrasvelden sportpark Dinteloord	850.000	7.708	842.292	-	842.292	ja	nee
Kantplanken kunstgrasvelden	76.000	64.380	11.620	-	11.620	ja	ja
Vervanging toplaag tennispark Nieuw-Vossemeer	105.000	-	105.000	-	105.000	ja	nee
Vervanging bad afdekking zwembad de Meermin	119.000	31.630	87.370	87.370	-	ja	ja
Klimramen sporthal de Buitelstee	36.300	41.441	-5.141	-	-5.141	ja	ja
Kassasysteem zwembaden Aquadintel en de Meermin	12.000	12.000	-	-	-	ja	ja
Toegangspad sportpark Seringenlaan	95.000	101.949	-6.949	-	-6.949	ja	ja
Led- en noodverlichting sporthal 't Cromwiel	56.870	66.743	-9.873	-	-9.873	nee	ja
Warmwater- en verwarmingsinstallatie sporthal de Buitelstee	65.340	-	65.340	-	65.340	nee	nee
Vervanging led- en noodverlichting sporthal de Buitelstee	63.916	77.779	-13.863	-	-13.863	nee	ja
Berging zwembad Aquadintel	24.200	-	24.200	-	24.200	nee	nee
Vervanging ventilatieinstallatie sporthal de Buitelstee	150.000	1.171	148.829	-	148.829	nee	nee
Uitbreiding zonnepanelen sporthal de Buitelstee	48.400	33.240	15.160	-	15.160	nee	ja
Kwaliteitsimpuls stadspark Steenberg	636.000	465.563	170.437	-	170.437	ja	nee
Realisatie ecologische verbindingzones 2017	150.000	35.440	114.560	-	114.560	ja	nee
Realisatie ecologische verbindingzones 2018	200.000	24	199.976	-	199.976	ja	nee
Realisatie Ecologische verbindingzones 2019	350.000	-	350.000	-	350.000	ja	nee
Verbetering regionale kering Westlandse Watergang	275.000	-	275.000	275.000	-	ja	Ja
Containertuintjes 2022	100.000	-	100.000	100.000	-	ja	Ja
Groenbeheerplan 2022	208.629	133.391	75.238	-	75.238	ja	ja
Groenbeheerplan 2022 bomen buitengebied	60.000	59.252	748	-	748	ja	ja
Groenbeheerplan 2023	300.442	-	300.442	-	300.442	nee	ja
Groenbeheerplan 2023 bomen	60.000	42.964	17.036	-	17.036	nee	ja
Herinrichting Steenbergseweg, groen diversen	177.043	-	177.043	-	177.043	nee	nee

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Herinrichting Steenbergseweg, groen bomen	177.043	-	177.043	-	177.043	nee	nee
Vervanging speeltoestellen 2020	33.400	16.983	16.417	16.417	-	ja	Ja
Vervanging speeltoestellen 2021	77.800	-	77.800	62.823	14.977	ja	Ja
Vervanging speeltoestellen 2022	141.250	-	141.250	141.250	-	ja	ja
Natuurspeeltuin Dinteloord	50.000	-	50.000	-	50.000	ja	nee
Vervanging speeltoestellen 2023	21.600	-	21.600	-	21.600	nee	nee
Vervanging riolering 2022	596.000	139.996	456.004	456.004	-	nee	ja
Verbeteringskosten riolering 2022	200.000	71.860	128.140	128.140	-	nee	ja
Vervanging riolering 2023	710.000	88.341	621.659	-	621.659	nee	nee
Vervanging gemalen riolering 2023	285.000	91.319	193.681	-	193.681	nee	nee
Randvoorziening riolering 2023	57.000	-	57.000	-	57.000	nee	nee
Verbeteringskosten riolering 2023	260.000	43.173	216.827	-	216.827	nee	nee
Herinrichting Steenbergseweg, riolering	649.816	-	649.816	-	649.816	nee	nee
Omgekeerd inzamelen (10 jr)	1.097.172	1.077.036	20.136	-	20.136	ja	ja
Milieuparkjes bovengronds -> ondergronds	290.000	244.188	45.812	-	45.812	ja	ja
Implementatie beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020	30.000	2.554	27.446	-	27.446	ja	Nee
Herinrichting milieustraat 2021	1.053.900	1.046.929	6.971	-	6.971	ja	ja
Vervanging 2 containers milieustraat 2022	24.000	-	24.000	24.000	-	ja	ja
Aandelen Saver N.V.	162.500	162.500	-	-	-	nee	ja
ICT omgevingswet	65.000	48.005	16.995	16.995	-	ja	ja
Boerderij Zeelandweg-Oost 16 (Moors)	590.000	93.034	496.966	496.966	-	ja	Ja
Gronden hoek Zeelandweg-Oost/A4/ RPII	736.925	11.612	725.313	725.313	-	ja	Ja
Aankoop Franseweg 99a Steenbergse	313.750	320.122	-6.372	-	-6.372	ja	nvt
Ruimtelijke plannen Kruisland	80.000	70.741	9.259	-	9.259	nee	nee
Renovatie standplaatsen woonwagencentra	90.750	942	89.808	-	89.808	nee	nee
TOTAAL	26.966.884	10.653.681	16.313.203	6.760.318	9.552.886		
Waarvan restant naar 2024					8.874.787		

Hieronder volgt de toelichting op investeringen groter dan € 50.000:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Herinrichting N259	3.678.421	3.302.201	376.220	354.795	21.425	ja	ja
Toelichting:							
Het project is afgerond. Mochten er nog kosten achteraf komen, zal het niet meer gaan om materiele bedragen en zullen deze binnen de bestaande exploitatiebudgetten worden opgevangen.							
Centrum Haven Dinteloord	1.500.000	1.255.969	244.031	244.031	-	ja	ja
Toelichting:							
Het project is afgerond. De civieltechnische werkzaamheden zijn uitgevoerd. Eventuele nagekomen kosten worden opgevangen binnen de bestaande exploitatiebudgetten. Dit is in lijn met de besluitvorming in het 213a onderzoek.							
Vervanging kunstwerken	703.000	546.372	156.628	156.628	-	nee	ja
Toelichting:							
Met de begroting 2024 is de meerjarenplanning voor de investeringen in kunstwerken geactualiseerd. De investeringsbedragen van voor 2023 zijn dan niet meer benodigd en kunnen worden afgeboekt. Met de komende begroting 2025 worden de meerjarige budgetten voor de investeringen in kunstwerken wederom geactualiseerd i.p.v. de oude kredieten te benutten. Dit is in lijn met de besluitvorming van het 213a onderzoek.							
Gemeentelijk Verkeer-Vervoerplan 2021-2030	1.850.000	368.813	1.481.187	1.386.110	95.077	nee	ja
Toelichting:							
Met de begroting 2024 is de meerjarenplanning voor de investeringen in de civiele infraprojecten voor de GVVP geactualiseerd. Daarbij zijn de investeringsbedragen in de begroting 2024 meer uitgespreid over de begrotingsjaren 2024 tot en met 2026. Dit geldt dan ook voor de daaraan gekoppelde (begrote) kapitaallasten. Vanwege de actualisatie kan het oude krediet komen te vervallen. Dit is ook naar aanleiding van het 213a onderzoek ook gebeurd. Afgelopen jaren was bij de verschillenanalyse bij de jaarrekening steeds een groot overschot zichtbaar bij de exploitatiepost van het GVVP. Dit geldt ook nog voor 2023. Bij de verschillenanalyse werd dan elke keer verklaard waarom het grote investeringsbedrag niet is uitgegeven. Door de actualisatie en spreiding van de investeringsbedragen in de begroting 2024 voorkomen we onnodige overschotten bij de kapitaallasten. Deze spreiding van investeringsbedragen is niet verwerkt in de investeringsstaten bij de begroting 2024, omdat het een aanpassing betreft van een bestaand restantkrediet.							
Vorbereidingskrediet herinr.Kreekweg/Noordzeedijk D'oord	112.500	17.624	94.876	40.000	54.876	nee	nee
Toelichting:							
De voorbereiding wordt in het eerste kwartaal 2024 afgerond. Hiervoor zijn in 2024 nog wat kosten gemaakt, die dan in 2024 nog ten laste komen van dit krediet. In 2024 kan dit krediet daarna worden afgesloten. Voor de zomer volgt een separaat raadsvoorstel, waarin het benodigde krediet wordt gevraagd voor de uitvoering ervan aangevuld met een financieel advies over de dekking ervan. Een groot deel van het benodigde geld kan gevonden worden vanuit voorziening wegen (groot onderhoud) en een bijdrage vanuit de bovenwijkse AFC- gelden . Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden over de herinrichting kan het zijn dat er een aanvullende financiële dekking benodigd is vanuit de algemene middelen.							
Vervanging kunstwerken	1.069.515	56.348	1.013.167	1.013.167	-	nee	ja
Vervanging kunstwerken	387.171	9.978	377.194	362.381	14.813	nee	ja
Toelichting:							
Met de begroting 2024 is de meerjarenplanning voor de investeringen in kunstwerken geactualiseerd. De investeringsbedragen van voor 2023 zijn dan niet meer benodigd en kunnen worden afgeboekt. Met de komende begroting 2025 worden de meerjarige budgetten voor de investeringen in kunstwerken wederom geactualiseerd i.p.v. de oude kredieten te benutten.							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld vervallen 2023
Vervanging houten bruggen 2023	391.146	-	391.146	-	391.146	nee	nee
Vervanging stalen bruggen 2023	93.520	7.350	86.170	-	86.170	nee	nee
Toelichting:							
Aangezien deze kredieten met begrotingsjaar 2023 voor vervanging van de bruggen nog niet de termijn hebben overschreden, is het verzoek dit bedrag voor 2024 beschikbaar te houden voor de verbeteringsprojecten welke in 2024 tot uitvoering komen. Indien deze kredieten niet (volledig) benut worden in 2024, zullen ze via de reguliere planning en control cyclus worden gerapporteerd en waar nodig afgeboekt. Met de begroting 2025 worden de meerjarige investeringen voor de bruggen weer geactualiseerd. De sturing op de investeringskredieten is inmiddels zodanig aangescherpt, dat het overhevelen van oude kredieten niet meer nodig is.							
Vervanging wegen 2022	319.560	-	319.560	319.560	-	nee	ja
Toelichting:							
Vanuit dit krediet is in 2023 (een deel) van de vervanging voor de Blauwstraat, Frederiksbolwerk en de Langeweg (de Heen) bekostigd. Het restantbedrag van dit krediet is niet meer benodigd en kan, in lijn met de besluitvorming in het 213a onderzoek, worden afgeboekt. Met de komende begroting 2025 worden de meerjarige investeringsbudgetten bij wegen wederom geactualiseerd i.p.v. de oude kredieten te benutten.							
Blauwstraat fietsstraat (vanuit krediet vervanging wegen 2022)	256.843	182.848	73.995	-	73.995	nee	nee
Toelichting:							
In 2023 is project de Blauwstraat in uitvoering gekomen. De uitvoering loopt door tot begin 2024 en daarna kan dit project worden afgerond. Dit krediet is beschikbaar gesteld vanuit het hoofdkrediet vervanging wegen 2022.							
Frederiksbolwerk e.o. (vanuit krediet vervanging wegen 2022)	172.351	-	172.351	-	172.351	nee	nee
Toelichting:							
Bij dit verbeteringsproject is vertraging ontstaan. Er is veel aandacht geweest om dit project samen met inspraak van de directe betrokkenen (bewoners) te realiseren. Er wordt nu meer tijd besteed aan burgerparticipatie. Verder is er nog onverwachte vertraging bij geplande werkzaamheden door nutswerkzaamheden. In 2023 was gepland dit project op te starten bij de uitvoering, maar vanwege benoemde redenen schuift de uitvoering op naar 2024. Het merendeel van deze projecten zal in 2024 uitgevoerd worden. Dit krediet is beschikbaar gesteld vanuit het hoofdkrediet vervanging wegen 2022.							
Langeweg De Heen (vanuit krediet vervanging wegen 2022)	72.559	-	72.559	-	72.559	nee	nee
Toelichting:							
Bij dit verbeteringsproject is vertraging ontstaan. Er is veel aandacht geweest om dit project samen met inspraak van de directe betrokkenen (bewoners) te realiseren. Er wordt nu meer tijd besteed aan burgerparticipatie. In 2023 was gepland dit project op te starten bij de uitvoering, maar vanwege benoemde redenen schuift de uitvoering op naar 2024. Het merendeel van deze projecten zal in 2024 uitgevoerd worden. Dit krediet is beschikbaar gesteld vanuit het hoofdkrediet vervanging wegen 2022.							
Vervanging wegen 2023	652.427	-	652.427	-	652.427	nee	nee
Toelichting:							
Aangezien dit krediet nog niet de termijn heeft overschreden, is het verzoek dit bedrag voor 2024 als hoofdkrediet beschikbaar te houden voor de verbeteringsprojecten bij wegen. De voortgang wordt via de reguliere planning en control cyclus gerapporteerd en waar nodig worden overtollige kredieten afgeboekt.							
Herinrichting Steenbergseweg, wegen	2.529.382	15.255	2.514.127	-	2.514.127	nee	nee
Toelichting:							
De raad heeft in juni 2023 een investeringsbudget beschikbaar voor de herinrichting. Dit krediet betreft het onderdeel wegen, waarvoor een afschrijvingstermijn geldt van 25 jaar. De voorbereiding van het project is gestart en hiervoor is inmiddels een							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
<p>bouwteam geformeerd. Met de begroting 2024 is een nadere planning opgesteld in de tijd, waarbij de daaraan gekoppelde afschrijvingslasten starten wanneer het desbetreffende onderdeel is afgerond. De verwachte uitvoering en afronding voor het onderdeel wegen ligt omstreeks 2025. Hiermee is dus rekening gehouden in de afschrijving.</p>							
Verv. Masten Openb. Verlichting 2021	191.400	89.057	102.343	21.501	80.843	nee	ja
Verv. Armaturen Openb. Verlichting 2021	325.637	51.560	274.077	274.077	-	nee	ja
Toelichting:							
<p>Met de begroting 2024 is de meerjarenplanning voor de investeringen in verlichtingen geactualiseerd. De investeringsbedragen van voor 2023 zijn dan niet meer benodigd en kunnen worden afgeboekt. Met de komende begroting 2025 worden de meerjarige budgetten voor de investeringen in verlichtingen wederom geactualiseerd i.p.v. de oude kredieten te benutten.</p>							
Herinrichting Steenbergseweg, OV masten	99.022	-	99.022	-	99.022	nee	nee
Herinrichting Steenbergseweg, OV armaturen	66.015	-	66.015	-	66.015	nee	nee
Toelichting:							
<p>De raad heeft in juni 2023 een investeringsbudget beschikbaar voor de herinrichting. Dit krediet betreft het onderdeel openbare verlichting masten en armaturen, waarvoor een afschrijvingstermijn geldt van respectievelijk 20 jaar en 40 jaar. De voorbereiding van het project is gestart en hiervoor is inmiddels een bouwteam geformeerd. Met de begroting 2024 is een nadere planning opgesteld in de tijd, waarbij de daaraan gekoppelde afschrijvingslasten starten wanneer het desbetreffende onderdeel is afgerond. De verwachte uitvoering en afronding voor het onderdeel openbare verlichting ligt omstreeks 2025. Hiermee is dus rekening gehouden in de afschrijving.</p>							
Vervanging toplaag tennispark Steenbergseweg	304.000	4.981	299.019	-	299.019	ja	nee
Toelichting:							
<p>In 2023 is met een separaat raadsvoorstel het oude krediet opgehoogd naar het huidige prijspeil. De uitvoering laat echter op zich wachten. Momenteel vindt uitwerking plaats m.b.t. de mogelijkheden van privatisering. Onderdeel van deze mogelijkheden is, dat het een optie is of de tennisvereniging zelf de renovatie in samenspraak met de gemeente verricht, mede omdat zij zelfstandig een BOSA subsidie hiervoor kunnen aanvragen. Ambtelijk vindt er overleg plaats met het bestuur van de tennisvereniging en de planning is voor de zomer met een voorstel te komen voor de privatisering en daarmee ook de duidelijkheid wie deze investering gaat verrichten.</p>							
Vervanging toplaag kunstgrasvelden sportpark Dinteloord	850.000	7.708	842.292	-	842.292	ja	nee
Toelichting:							
<p>De aanbesteding voor de toplaagvervanging van een van de twee kunstgrasvelden is inmiddels afgerond. In april is gestart met de uitvoering. Er wordt nu 1 veld vervangen, omdat er herontwikkelingsplannen zijn op de locatie van 1 van de velden. Daar dient nog een besluit over genomen te worden en dit wordt ten tijde van het opstellen van deze jaarstukken volop onderzocht. In de bijlage van het 213a onderzoek in de begroting 2024 is dit al eerder toegelicht. Zodra er meer duidelijkheid is, komt er antwoord op de vraag of het volledige investeringsbedrag moet blijven staan.</p>							
Vervanging toplaag tennispark Nieuw-Vossemeer	105.000	-	105.000	-	105.000	ja	nee
Toelichting:							
<p>Eind 2023 is er opdracht verstrekt voor de vervanging van de toplaag. De werkzaamheden staan gepland voor uitvoering in het 1e kwartaal 2024 en zijn ten tijde van de behandeling van de jaarrekening 2023 afgerond. Hierna kan het krediet worden afgerond.</p>							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Vervanging bad afdekking zwembad de Meermin	119.000	31.630	87.370	87.370	-	ja	ja
Toelichting:							
<p>In 2023 is een deel van de oorspronkelijke investering uitgevoerd, namelijk de motoren en besturingskasten t.b.v. de afdekking zijn in 2023 vervangen. Met het 213a onderzoek heeft besluitvorming plaatsgevonden waarbij het investeringskrediet gedeeltelijk is vrijgevallen. Technisch kan het ander deel van de investering nog enkele jaren mee en vanuit kostenbesparing wordt voorgesteld dit deel van de investering op te schuiven naar 2027. Hiervoor wordt dan met de Perspectiefnota 2025-2028 een nieuwe investering opgenomen, namelijk dan voor de vervanging van de bad afdekking.</p>							
Warmwater- en verwarmingsinstallatie sporthal de Buitelstee	65.340	-	65.340	-	65.340	nee	nee
Toelichting:							
<p>Het investeringsbudget is tussentijds met het vaststellen van de begroting 2024 verhoogd naar € 153.000 voor dit onderdeel. Inmiddels is het ontwerp uitgewerkt en worden de aanbestedingsstukken gereed gemaakt. Streven is om de aanbesteding plaats te laten vinden in het 1e kwartaal 2024. Naar verwachting worden uitvoeringswerkzaamheden uitgevoerd voor de winter van 2024. Werkzaamheden worden integraal uitgevoerd met vervanging van de ventilatie en elektrische aanpassingen.</p>							
Vervanging ventilatieinstallatie sporthal de Buitelstee	150.000	1.171	148.829	-	148.829	nee	nee
Toelichting:							
<p>Het investeringsbudget is tussentijds met het vaststellen van de begroting 2024 verhoogd naar € 210.000. Inmiddels is het ontwerp uitgewerkt en worden de aanbestedingsstukken gereed gemaakt. Streven is om de aanbesteding plaats te laten vinden in het 1e kwartaal 2024. Naar verwachting worden uitvoeringswerkzaamheden uitgevoerd voor de winter van 2024. Werkzaamheden worden integraal uitgevoerd met vervanging verwarmingsinstallatie, warmwater voorziening en elektrische aanpassingen.</p>							
Kwaliteitsimpuls stadspark Steenberg	636.000	465.563	170.437	-	170.437	ja	nee
Toelichting:							
<p>Het groot onderhoud is grotendeels in 2023 afgerond en het park is weer volledig toegankelijk. Er zijn in 2024 nog enkele kleinere restwerkzaamheden zoals zaaierwerk, slib afvoer, evenementenkast, 17e eeuws infobord en fontein. Vooralsnog hebben we op het totaalbudget geen overschrijdingen. Echter er lopen nog inhoudelijke discussies met de aannemer over onvoorziene zaken, meerwerk en verrekenbare posten. Bij de eindafrekening, na de onderhoudsperiode van de aannemer, kunnen we een definitieve balans opmaken. De finale eindafrekening na de onderhoudstermijn is voor civiel bepaald op medio mei 2024 en voor groen bepaald op medio februari 2025. Indien er geen grote discussiepunten meer zijn in de loop van 2024, zal het project/krediet in 2024 worden afgerond.</p>							
Realisatie ecologische verbindingzones 2017	150.000	35.440	114.560	-	114.560	ja	nee
Realisatie ecologische verbindingzones 2018	200.000	24	199.976	-	199.976	ja	nee
Realisatie ecologische verbindingzones 2019	350.000	-	350.000	-	350.000	ja	nee
Toelichting:							
<p>Door tegenvallende grondaankopen en opgelopen kosten voor de aanleg EVZ zal de scope van dit project aangepast worden. Momenteel wordt door waterschap Brabantse Delta samen met de gemeente een nieuw addendum op de bestaande samenwerkingsovereenkomst tussen het waterschap en de gemeente voorbereid zodat de te behalen doelen realistisch zijn gezien de beschikbare gelden en de grondaankoop.</p> <p>Voor het traject Vliet-Ligne Noord en het traject Cruislandse Kreeken wordt momenteel de opdracht voor ontwerp gegeven. In 2025 wordt naar verwachting een aannemer geselecteerd waarna de uitvoering start. De uitvoering zal tot en met 2027 zijn.</p>							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
<p>Hiervoor behoren de bestaande EVZ kredieten blijven te bestaan. Gezien de "leeftijd" van de kredieten dienen deze normaal al te worden afgeboekt, maar het gaat hierbij om een uitzonderlijke situatie welke ook al expliciet is toegelicht bij de uitkomsten van het 213a onderzoek bij de begroting 2024.</p>							
Verbetering regionale kering Westlandse Watergang	275.000	-	275.000	275.000	-	ja	ja
Toelichting:							
<p>Er is op dit moment geen zicht op een mogelijke start van dit project. Op ambtelijk niveau is vanuit het waterschap bepaald dat dit project niet is meegenomen in het bovenliggende project Verbetering Regionale Keringen, Het krediet staat al open vanaf 2021 en heeft de tweejaarstermijn inmiddels bereikt. Het voorstel is dit krediet te laten vervallen en indien in de toekomst wel geld hiervoor benodigd is dit middels een nieuw (raads-)voorstel aan te vragen. Zo wordt er geen onnodig beslag gelegd op de middelen. Met deze handelswijze wordt voldaan aan de besluitvorming van het 213a onderzoek, waarbij oude kredieten met begroting 2024 vanwege dit onderzoek strakker zijn beoordeeld op de 2 jaarstermijn, waarin de uitvoering dient plaats te vinden.</p>							
Containertuintjes 2022	100.000	-	100.000	100.000	-	ja	ja
Toelichting:							
<p>De evaluatie van de pilot containertuintjes behoort nog te worden gedeeld met de raad. Dit staat gepland voor de derde kwartaal 2024. Dit oude krediet kan komen te vervallen, omdat er eerst een haalbaarheidsonderzoek bij de andere kernen wordt verricht. Van het onderzoek hebben we meer zicht op de benodigde investering en het juiste benodigde bedrag vragen we dan opnieuw aan met een separaat raadsvoorstel aan. Met deze handelswijze wordt voldaan aan de doelstellingen van het 213a onderzoek, waarbij oude kredieten met begroting 2024 vanwege dit onderzoek strakker zijn beoordeeld op de tweejaars termijn, waarin de uitvoering dient plaats te vinden.</p>							
Groenbeheerplan 2022	208.629	133.391	75.238	-	75.238	ja	ja
Groenbeheerplan 2023	300.442	-	300.442	-	300.442	nee	ja
Toelichting:							
<p>Met de begroting 2024 is de meerjarenplanning voor de investeringen in de groenvoorzieningen geactualiseerd. De investeringsbedragen zijn daarom ook niet meer benodigd en kunnen worden afgeboekt. Met de komende begroting 2025 worden de meerjarige budgetten voor de investeringen in groenvoorzieningen wederom geactualiseerd i.p.v. de oude kredieten te benutten.</p>							
Herinrichting Steenbergseweg, groen diversen	177.043	-	177.043	-	177.043	nee	nee
Herinrichting Steenbergseweg, groen bomen	177.043	-	177.043	-	177.043	nee	nee
Toelichting:							
<p>De raad heeft in juni 2023 een investeringsbudget beschikbaar voor de herinrichting. Dit krediet betreft het onderdeel groen diversen en groen bomen, waarvoor respectievelijk een afschrijvingstermijn geldt van 25 jaar en 50 jaar. De voorbereiding van het project is gestart en hiervoor is inmiddels een bouwteam geformeerd. Met de begroting 2024 is een nadere planning opgesteld in de tijd, waarbij de daaraan gekoppelde afschrijvingslasten starten wanneer het desbetreffende onderdeel is afgerond. De verwachte uitvoering voor het onderdelen groen diversen en groen bomen ligt omstreeks 2025 en de afronding is gepland in 2026. Hiermee is dus rekening gehouden in de afschrijving.</p>							
Vervanging speeltoestellen 2021	77.800	-	77.800	62.823	14.977	ja	ja
Vervanging speeltoestellen 2022	141.250	-	141.250	141.250	-	ja	ja
Toelichting:							
<p>Vanaf maart 2024 wordt een inhaalslag gemaakt voor de vervanging van de meest noodzakelijke toestellen in verband met veiligheid en achterstand. Er wordt in 2024 gestart om de meest noodzakelijke speelplekken, 4 locaties, opnieuw te gaan inrichten. In totaal is er in 2024 ruim € 140.000 benodigd om de gewenste inhaalslag te realiseren. Deze kan betaald worden uit het investeringskrediet 2023 (€ 21.300) en overhevelingsvoorstel 2023 naar 2024 vanuit de exploitatie bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2022 (afgerond € 121.000). Deze oude kredieten zijn dan niet meer benodigd, Momenteel wordt er een</p>							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
<p>meerjarig speelplan opgesteld om de toekomstige vervangingen in beeld te brengen voor alle kernen samen met de burgers (burgerparticipatie). Indien de resultaten tijdig bekend zijn, zullen de financiële gevolgen daarvan worden meegenomen bij de begroting 2025.</p>							
Natuurspeeltuin Dinteloord	50.000	-	50.000	-	50.000	ja	nee
Toelichting:							
<p>De gemeente heeft zijn medewerking verleend om dit burgerinitiatief van stichting Natuurlijk Spelen Dinteloord te ondersteunen. In 2023 zijn hiervoor de voorbereidingen gestart. De ontwerpen van de speeltoestellen (bovenbouw) worden in maart 2024 met elkaar besproken. Ook alles wat onder het maaiveld (onderbouw) gebeurt, dient nog uitgezocht te worden. Daarna kan de stichting het offerte-traject gaan opstarten, waarbij ook de gemeente meekijkt met de te maken keuzes. De gemeente heeft zeggenschap over het ontwerp, omdat het latere onderhoud een verantwoordelijkheid wordt van de gemeente. Afhankelijk van hoe snel wordt doorgepakt zal uitvoering later in 2024 kunnen plaatsvinden.</p>							
Vervanging riolering 2022	596.000	139.996	456.004	456.004	-	nee	ja
Verbeteringskosten riolering 2022	200.000	71.860	128.140	128.140	-	nee	ja
Toelichting:							
<p>Met de begroting 2024 is de meerjarenplanning voor de investeringen in riolering geactualiseerd. De investeringsbedragen die niet meer benodigd zijn, in lijn van de besluitvorming in het 213a onderzoek, zijn afgeboekt. Met de komende begroting 2025 worden de meerjarige budgetten voor de investeringen in riolering wederom geactualiseerd i.p.v. de oude kredieten te benutten.</p>							
Vervanging riolering 2023	710.000	88.341	621.659	-	621.659	nee	nee
Vervanging gemalen riolering 2023	285.000	91.319	193.681	-	193.681	nee	nee
Randvoorziening riolering 2023	57.000	-	57.000	-	57.000	nee	nee
Verbeteringskosten riolering 2023	260.000	43.173	216.827	-	216.827	nee	nee
Toelichting:							
<p>Aangezien deze rioolkredieten nog niet de termijn hebben overschreden, is het verzoek deze bedragen voor 2024 beschikbaar te houden voor de verbeteringsprojecten welke in 2024 tot uitvoering komen. Een aantal projecten zijn al wel voorbereid in 2023, alleen is er vertraging opgetreden in de uitvoering door bijvoorbeeld burgerparticipatie (al dan niet in combinatie met de investeringen bij wegen), ongeplande werkzaamheden door nutsbedrijven welke voor vertraging zorgen of beschikbaarheid van aannemers. Indien dit budget volgend jaar niet is benut, kan het resterend deel dan worden afgesloten. Via de reguliere planning en control cyclus wordt de voortgang gerapporteerd. Indien nodig worden de kredieten bijgesteld.</p>							
Herinrichting Steenbergseweg, riolering	649.816	-	649.816	-	649.816	nee	nee
Toelichting:							
<p>De raad heeft in juni 2023 een investeringsbudget beschikbaar voor de herinrichting. Dit krediet betreft het onderdeel riolering, waarvoor een afschrijvingstermijn geldt van 60 jaar. De voorbereiding van het project is gestart en hiervoor is inmiddels een bouwteam geformeerd. Met de begroting 2024 is een nadere planning opgesteld in de tijd, waarbij de daaraan gekoppelde afschrijvingslasten starten wanneer het desbetreffende onderdeel is afgerond. De verwachte uitvoering en afronding voor het onderdeel riolering ligt omstreeks 2025. Hiermee is dus rekening gehouden in de afschrijving.</p>							
Boerderij Zeelandweg-Oost 16 (Moors)	590.000	93.034	496.966	496.966	-	ja	ja
Gronden hoek Zeelandweg-Oost/A4/RPII	736.925	11.612	725.313	725.313	-	ja	ja
Toelichting:							
<p>De termijn van bovengenoemde investeringskredieten zijn ruimschoots verlopen. Deze investeringskredieten worden inmiddels niet meer aangewend voor dat doel waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld. Deze kredieten zijn komen te vervallen. Wellicht krijgt de gemeente nog te maken met afwikkelingskosten. Op het moment dat dit concreet wordt, zal er een beroep worden gedaan op de</p>							

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
algemene reserve / risicoreserve. Met deze handelswijze wordt voldaan aan de besluitvorming van het 213a onderzoek, waarbij oude kredieten vanwege dit onderzoek strakker zijn beoordeeld op de 2 jaarstermijn, waarin de uitvoering dient plaats te vinden.							
Renovatie standplaatsen woonwagencentra	90.750	942	89.808	-	89.808	nee	nee
Toelichting:							
Dit krediet is bedoeld om bij de bestaande woonwagenstandplaatsen bij de Weel de bergingen en de nutsvoorzieningen te renoveren. De offertes zijn inmiddels opgevraagd, maar de uitvoering ervan is nog afhankelijk van de uitkomsten van onderhandelingen met een mogelijke overdracht ervan naar de wooncorporaties.							
Klimramen sporthal de Buitelstee	36.300	41.441	-5.141	-	-5.141	ja	ja
Toelichting:							
De investering was noodzakelijk, omdat de oude klimramen waren afgekeurd. De uiteindelijke prijs was hoger dan vooraf was ingeschat en dit heeft te maken met de hoge inflatie van afgelopen jaren. Oorspronkelijk was deze investering voor het eerst opgenomen in de begroting 2022. Later heeft daarna geen tussentijdse aanpassing van het investeringsbedrag plaatsgevonden. De latere hogere prijs zorgt voor de overschrijding op dit krediet.							
Toelichting:							
Toegangspad sportpark Seringenlaan	95.000	101.949	-6.949	-	-6.949	ja	ja
Toelichting:							
Bovenstaande investering is afgerond. Er is buiten de offerte om meerwerk ontstaan, omdat een stukje slechte bestrating nabij de kleedkamer ook is meegenomen. Vooraf was dit niet gepland, maar bij de uitvoering is de afweging gemaakt ook dit netjes in orde te brengen. Dit is de voornaamste reden voor de overschrijding.							
Led- en noodverlichting sporthal 't Cromwiel	56.870	66.743	-9.873	-	-9.873	nee	ja
Toelichting:							
Er zijn nieuwe voedingskabels geïnstalleerd en aanpassingen gedaan in de elektrische installatie om de nieuwe ledverlichting en noodverlichting te voorzien van verschillende lichtscènes. Deze aanpassingen zorgen voor eenmalige meerkosten, maar zorgen er wel voor dat wordt voldaan aan de normen van NOC-NSF. Dit resulteert in een optimaal gebruik en leidt op lange termijn tot meer energiebesparing.							
Vervanging led- en noodverlichting sporthal de Buitelstee	63.916	77.779	-13.863	-	-13.863	nee	ja
Toelichting:							
Er zijn nieuwe voedingskabels geïnstalleerd en aanpassingen gedaan in de elektrische installatie om de nieuwe led-verlichting en noodverlichting te voorzien van verschillende lichtscènes. Deze aanpassingen zorgen voor eenmalige meerkosten, maar zorgen er wel voor dat wordt voldaan aan de normen van NOC-NSF. Dit resulteert in een optimaal gebruik en leidt op lange termijn tot meer energiebesparing.							
Aankoop Franseweg 99a Steenbergen	313.750	320.122	-6.372	-	-6.372	ja	nvt
Toelichting:							
De sloop van de Franseweg 99a is duurder uitgevallen dan vooraf was gepland. Er was bij de sloop rekening gehouden met een sanering, maar na controle bleek er meer vervuiling in de grond te zitten. Er is dus meer gesaneerd en dit zorgt voor een overschrijding op dit krediet.							

Programma Economie, toerisme en recreatie

Beschrijving

De economie is een belangrijke motor voor de ontwikkeling van steden en dorpen. Een krachtige lokale economie zorgt voor werkgelegenheid, heeft invloed op wonen, onderwijs en de sociale structuur van een gemeente. Toerisme en recreatie maken de gemeente een aantrekkelijke plek om vrije tijd door te brengen. Niet alleen voor eigen inwoners, maar ook voor bezoekers.

Portefeuillehouder(s):

- Wethouder Kees Gommeren
- Wethouder Maurice Remery
- Wethouder Nadir Baali

Wat hebben we bereikt in 2023?

Voorgang beleidsopgaven

Economische kracht

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij zetten de centrumontwikkeling Steenberg en centrumontwikkeling Dinteloord voort.	Dit proces loopt in beide kernen. Samen met de stakeholders worden in verschillende sessies uitwerking gegeven aan centrumontwikkeling. Voor de kern Steenberg wordt dit opgenomen in het handboek Vitale Vesting (de integrale beleidsvisie).	
Wij blijven in overleg met de brancheverenigingen.	Met alle brancheverenigingen uit onze gemeente zijn periodieke overleggen ingepland. Daarnaast worden de brancheverenigingen twee keer per jaar gezamenlijk uitgenodigd voor een gemeentebreed overleg.	
Wij blijven in overleg met de MKB ondernemers.	MKB ondernemers kunnen contact opnemen met de bedrijvencontactfunctionarissen. Ook worden de belangen van deze ondernemers in de periodieke overleggen met de brancheverenigingen behartigd. Daarnaast breiden we de dienstverlening uit en organiseren wij periodieke inloopspreekuren voor MKB ondernemers.	

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Regionale detailhandelsvisie	2014
Re-integratieverordening Participatiewet	2014
Verordening tegenprestatie	2014
Verordening individuele studietoelage Participatiewet	2014
Verordening individuele inkomensvoorziening Participatiewet	2014
Handhavings- en maatregelenverordening inkomensvoorzieningen 2015	2014
Economische visie Steenbergen, inclusief uitvoeringsprogramma	2015
Regionale visie bedrijventerreinen	2015
Recreatieve kansenkaart	2016
Economisch acquisitieplan Steenbergen	2016
Centrumplan Steenbergen	2018
Ontwikkelperspectief buitengebied De Heen-Steenbergen	2020
Verordening reclamebelasting	2020
Beleidskader economische kracht 2022-2025	2021
Ontwikkelplan Steenbergen	2021

Wat heeft het gekost?

Financiële verantwoording 2023

Taakveld	begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Recreatieve havens	159.544	9.450	160.250	9.450	144.889	11.543
Economische ontwikkeling	605.928	-	630.043	-	575.660	83.753
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	51.444	3.450	58.866	385.643	38.765	384.255
Economische promotie	91.015	116.837	92.428	116.837	61.066	90.522
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	237.652	18.525	300.826	18.525	319.993	180.991
Samenkracht en burgerparticipatie	308.438	218.074	308.782	218.074	133.441	85.813
Inkomensregelingen	7.621.765	5.498.940	7.897.608	5.438.296	9.246.718	5.449.695
WSW en beschut werk	2.854.282	-	3.063.098	-	2.969.182	-
Arbeidsparticipatie	334.540	-	334.540	-	300.321	-
Subtotaal	12.264.608	5.865.276	12.846.441	6.186.825	13.790.035	6.286.572
Mutaties reserves	-	69.298	382.193	123.298	382.193	109.298
Totaal	12.264.608	5.934.574	13.228.634	6.310.123	14.172.228	6.395.870
Saldo programma Economie, werk, toerisme en recreatie	-6.330.034		-6.918.511		-7.776.357	

Doordat het grootste gedeelte van alle baten in programma Bestuur en Dienstverlening worden verantwoord geeft het programma Economie, recreatie en toerisme een negatief saldo. Wel sluit dit programma ten opzichte van de begroting na wijziging € 857.846 nadeliger.

De voornaamste afwijkingen (> € 50.000) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
Economische ontwikkeling	Economische kracht	102.882	V	I	Aan het einde van 2023 is een positionpaper aan het college voorgelegd ter goedkeuring, maar dit is nog niet goedgekeurd en moet worden aangepast. In het tweede kwartaal van 2024 zal het opnieuw worden voorgelegd. Pas daarna kan het uitvoeringsprogramma voor de marketingvisie worden opgesteld. Het budget voor 2023 was ongeveer € 195.000, waarvan nog ongeveer € 100.000 over is. Door personeelwisselingen was er niet genoeg focus op dit programma in 2023, maar in 2024 is het team weer compleet en kan er verder gewerkt worden aan de uitvoering ervan.
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Subsidie Landschappen van Allure	172.346	V	I	Het West-Brabantse Waterlinie (WBWL) project is succesvol afgerond in 2023 en de eindrapportage is ingediend bij de Provincie. Deze rapportage omvat de behaalde prestaties, doelen en financiële resultaten. De gemeente Steenbergen heeft met alle partners afgerekend en houdt gelden over van het project. Een bedrag van € 82.000 wordt als resultaatbestemming meegenomen voor herstelwerkzaamheden aan de Blauwe Sluis, software-updates van de WBWL app en de afsluitende bijeenkomst met externe partners.
Inkomensregelingen	Gebundelde Uitkering inkomensvoorziening gemeenten	72.117	N	I	Het aantal bijstandsgerechtigden is voor de ISD Brabantse Wal als totaal met 6% toegenomen in 2023. Voor de gemeente Steenbergen zijn deze met 1% afgenomen. We zien deze tegengestelde beweging ook terug bij het verloop van het aantal WW-uitkeringen. Ondanks dat er sprake was van een lichte afname van het aantal verstrekt uitkeringen was er sprake van een overschrijding op het BUIG budget. Ruim 100 gemeenten hebben over 2023 een kleiner aandeel in het macrobudget om bijstandsuitkeringen te betalen. Dat komt doordat dit zogenoemde BUIG-budget op basis van onderzoek anders wordt verdeeld over gemeenten.
Inkomensregelingen	Gemeentelijk minimabeleid	1.145.983	N	I	Steenbergen heeft vanuit de centrale wetgeving voor de Energietoeslag 2023 een bedrag ontvangen van €1.402.035, dit is zowel voor verstrekkingen als uitvoering. Tot 5 maart 2024 is aan 936 huishoudens de energietoeslag verstrekt, hiermee is een bedrag gemoeid van € 1.216.800. Van de in totaal 1.008 huishoudens welke recht hebben op de energietoeslag heeft 93% deze aangevraagd en ontvangen. Het eerste deel welke wij hebben ontvangen in 2022 is vrijgevallen in de algemene reserve. Het tweede deel welke wij hebben ontvangen in 2023 zit in de algemene uitkering (zie voordelig saldo programma 5 Algemene Uitkering). Het resultaat is voldoende positief om de uitgaven van de energietoeslag 2023 te dekken en een onttrekking vanuit de algemene reserve is daarom niet nodig.
Inkomensregelingen	Uitvoeringskosten participatiewet	131.354	N	I	Het betreft de begrotingswijziging van de ISD Brabantse Wal in 2023 en is hoofdzakelijk een technische wijziging voor de inzet van de benodigde (rijks) middelen voor het uitvoeren van rijksbeleid.
WSW en beschut werk	Sociale werkvoorziening (WSW)	93.916	V	I	De bijdrage voor de WSW is gebaseerd op een tarief per standaardeenheid. In 2023 was de standaardeenheid voor

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					Steenbergen lager dan begroot omdat er een aantal mensen zijn uitgestroomd uit de WSW.

Legenda: V = Voordeel, N = Nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel

Investerings

Voor dit programma zijn de volgende investeringen opgenomen:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Fietspad Linie van Eendracht	75.000	-	75.000	-	75.000	nee	nee
Fietspad Volkerak (Nieuw-Vossemeer - Dinteloord)	100.000	-	100.000	100.000	-	nee	ja
TOTAAL	175.000	-	175.000	100.000	75.000		
Waarvan restant naar 2024	-	-			75.000		

Hieronder volgt de toelichting op investeringen groter dan € 50.000:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Fietspad Linie van Eendracht	75.000	-	75.000	-	75.000	nee	nee
Toelichting:							

De subsidieaanvraag voor het Interegg programma is goedgekeurd waardoor de gemeente Steenberg en een financiële verplichting t.b.v. Linie van de Eendracht is aangegaan. In de exploitatie is budget opgenomen om vooronderzoek uit te voeren voor de realisatie van de fietsroute. Bij de overhevelingsvoorstellen bij de jaarrekening 2023 wordt voorgesteld om het budget voor het vooronderzoek over te hevelen naar 2024, zodat deze in 2024 kan worden afgerond. Zodra dit vooronderzoek is afgerond, kan begonnen worden met de uitvoering van het fietspad waarvoor dit krediet is bedoeld. Dit betreft een project dat samen opgepakt wordt met Bergen op Zoom en Tholen en hierdoor loopt het project minder vlot dan vooraf was ingeschat.

Programma Bestuur en dienstverlening

Beschrijving

Bestuur en Dienstverlening gaat over de relatie van de gemeente met onze inwoners, ondernemers, medewerkers en samenwerkingspartners. Het gaat hierbij om overheidsparticipatie (het ondersteunen van initiatieven vanuit de bevolking en bedrijfsleven), dienstverlening, onze eigen organisatie en om de samenwerking met andere gemeenten en organisaties.

Portefeuillehouder(s):

- Burgemeester Ruud van den Belt
- Wethouder Esther Prent
- Wethouder Maurice Remery
- Wethouder Nadir Baali

Wat hebben we bereikt in 2023?

Voortgang beleidsopgaven

Dienstverlening

Wat gaan we doen?	Toelichting	Status
Wij geven uitvoering aan het herijkte uitvoeringsprogramma dienstverlening.	Vanuit de kernwaarden werken de medewerkers volgens de visie op dienstverlening. Pas In januari 2024 is de werving opgestart voor een Coördinator Dienstverlening. Door de invulling van deze vacature geven we in 2024 meer sturing aan de teams en wordt een hernieuwde impuls op het uitvoeringsprogramma dienstverlening gerealiseerd.	

Kaders voor het bestaand beleid

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Verordening burgerinitiatief	2002
Inspraakverordening	2003
Verordening referendum	2006
Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (213a GW)	2008
Verordening fractieondersteuning	2009
Verordening commissie bezwaarschriften	2015
Financieringsstatuut	2016
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Steenbergen 2017	2017
Visie Veerkrachtig Bestuur in de Brabantse Wal	2017
Convenant samenwerking Brabantse Wal	2017
Communicatiebeleidsplan 2017 Communicatie is alles, alles is communicatie	2017
Nota Risicomanagement	2017
Nota reserves en voorzieningen	2017
Organisatieverordening	2018
Archiefverordening	2018
Aanwijzingsbesluit wet Markt en Overheid	2018
Plan van aanpak kerngericht werken en Overheidsparticipatie	2018
Visie dienstverlening gemeente Steenbergen	2019
Gemeentebreed Informatieveiligheidsbeleid	2020
Nota waardering en afschrijving vaste activa	2020
Uitvoeringsnota inkoopbeleid 2022	2021

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Privacybeleid 2021-2024	2021
Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Steenberg (financiële verordening)	2023
Controleverordening en -protocol	2023
Diverse belastingverordeningen	2023
Verordening rekenkamercommissie	2023

Wat heeft het gekost?

Financiële verantwoording 2023

Taakveld	begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
Bestuur	1.749.007	-	1.796.513	-	1.812.374	-
Burgerzaken	975.093	443.643	1.109.357	443.643	971.279	253.462
Overhead	11.095.970	157.561	12.145.030	157.561	12.449.310	366.802
Treasury	101.218	86.513	101.218	686.513	315.912	872.499
OZB woningen	303.366	3.180.561	412.755	3.251.561	565.792	3.283.250
OZB niet-woningen	-	2.186.713	-	2.221.713	-	2.203.620
Belastingen overig	-	85.226	-	85.226	-	82.853
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	45.568.674	-	46.757.300	-	47.435.690
Overige baten en lasten	1.452.991	-	86.896	-	2.226	-
Subtotaal	15.677.645	51.708.891	15.651.769	53.603.517	16.116.893	54.498.175
Mutaties reserves	-	398.207	509.000	939.857	509.000	1.134.534
Totaal	15.677.645	52.107.098	16.160.769	54.543.374	16.625.893	55.632.709
Saldo programma Bestuur en dienstverlening	36.429.453		38.382.605		39.006.816	

Het programma bestuur en dienstverlening sluit ten opzichte van de begroting na wijziging € 624.211 voordeliger.

De voornaamste afwijkingen (> € 50.000) tussen raming en werkelijkheid (het niet toegelichte resterende saldo betreft een cumulatie van kleinere verschillen) betreffen:

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
Mutaties reserves	Mutaties reserves	194.677	V	I	Op dit taakveld zien we een hogere onttrekking van € 194.000 dan oorspronkelijk begroot. Deze extra kosten zijn verbonden aan de transitie van de organisatieontwikkeling. De onttrekking is de afgelopen jaren lager geweest dan gepland en blijft binnen het totale vastgesteld budget voor dit project dat in 2023 is afgerond.
Burgerzaken	Dienstverlening	142.645	V	I	In de tussenrapportage zijn middelen aangevraagd voor een projectleider ter ondersteuning van de uitvoering van verschillende wetten. Per saldo is geen projectleider ingehuurd. Om in 2024 de juiste stimulans te kunnen geven, wordt voorgesteld dit deel van het budget over te hevelen naar 2024. Door het ontbreken van een adviseur dienstverlening vanaf medio 2023 is slechts beperkt uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma Dienstverlening.
Burgerzaken	Reisbescheiden	64.938	N	I	Er zijn minder reisbescheiden uitgegeven dan in de begroting was voorzien. Hierdoor zijn er fors minder legesopbrengsten gerealiseerd. In 2024 zal er een forse toename zijn van de afgifte van reisdocumenten (paspoortpiek).
Burgerzaken	Verkiezingen	150.488	N	I	In 2023 is het kabinet gevallen, waardoor er op 22 november 2023 nieuwe Tweede Kamer verkiezingen zijn gehouden. Kosten die hiervoor gemaakt zijn bestaan o.a. uit digitale verkiezingsborden, drukwerk en postbezorging, investering (vervangen) van stembokken, inhuur projectleider, presentiegelden stembureauleden en catering. VNG en NVVB onderhandelen (nog) met het Rijk voor een compensatie van de extra kosten.
Burgerzaken	Wet Open Overheid	51.454	V	I	Door de onzekerheid rondom het door het Rijk te leveren programma waarmee informatie kan worden ontsloten is vertraging in dit deel van de implementatie ontstaan. Inmiddels heeft het Rijk aangegeven het beoogde programma niet te zullen leveren. Hierdoor zijn de gemeenten nu zelf verantwoordelijk voor de ontwikkeling van een platform met bijbehorende indexerings. De gemeente Steenbergsluit aan bij de gezamenlijke ontwikkeling vanuit Equalit.
Overhead	Collegieactie programma	572.513	V	I	Op deze post is een aanzienlijk overschot te zien en dit zijn de belangrijkste verklaringen hiervoor: 1. Participatie(beleids)kader: Er was een budget beschikbaar voor het opstellen en implementeren van het participatie(beleids)kader van € 100.000,-. Voor het opstellen is € 32.500 besteed. Dit is dus ruim binnen de beschikbare middelen gebeurd. 2. Ontwikkelplannen: Voor 2023 was een budget van € 60.000 beschikbaar. Voor het opstellen van de Veegactie en het ontwikkelplan Dinteloord. Hiervan is € 25.000 besteed aan de inhuur van een projectleider. 3. Gebiedsontwikkeling en verkeer: Voor 2023 was een budget van € 356.000 beschikbaar. Hiervan is € 127.480 besteed aan de inhuur van een programmamanager. 4. Maatschappelijk Vastgoed: Het resultaat om in 2023 Vastgoed- en accommodatiebeleid vast te stellen is gehaald.

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					Voor 2023 was een budget van € 85.000 beschikbaar. Hiervoor zijn geen middelen ingezet.
Overhead	Facilitaire Zaken	56.293	N	I	De kosten van enkele facilitaire contracten zijn gestegen die nog niet bij het opmaken van de begroting 2023 waren voorzien. Het betreft onder andere contracten met de WVS voor postbezorging en schoonmaak. De kosten voor beveiliging zijn gestegen zowel in prijs als in inzet van de beveiliging. Er is in de begroting geen rekening gehouden met divers klein klachtenonderhoud en enkele kleinere onderhoudsabonnementen. De elektriciteitsrekening is in 2023 lager uitgevallen dan begroot. De eindafrekening over 2023 is hierin nog niet meegenomen. Het feitelijk voordeel zal waarschijnlijk een stuk lager zijn.
Overhead	HR	259.246	N	I	Het team Human Resources (HR) heeft in 2023 te maken gehad met bezettingsproblemen, zowel kwantitatief als kwalitatief. Daarnaast is er geconstateerd dat de werkprocessen rond in-, door- en uitstroom omslachtig en foutgevoelig zijn. Er zijn vaste medewerkers uitgestroomd voor wie vervanging gezocht moest worden. Omdat het door de krappe arbeidsmarkt langer duurde om nieuwe medewerkers te werven, hebben we tijdelijk HR adviseurs en een salarisadministrateur moeten inhuren. Dit heeft extra werving- en selectiekosten met zich meegebracht. Er is een projectleider ingehuurd om HR werkprocessen te digitaliseren en optimaliseren met name gericht op de salaris- en personeelsadministratie. De effecten hiervan zullen in 2024 merkbaar worden.
Overhead	HR	247.035	N	I	Voorziening spaarverlof personeel; er dient vanaf 1 januari 2022 een verplichting te worden opgenomen voor de resterende bovenwettelijke verlofuren van het personeel. De nieuwe stand van de voorziening per 31 december 2023 bedraagt €451.318. Voor het jaar 2023 betekent dit dat er €247.035 aan de voorziening wordt toegevoegd, welke zal worden gefinancierd vanuit de exploitatie."
Overhead	Huisvesting Sociaal domein Fabrieksdijk 6	125.523	N	I	In de begroting voor 2023 zijn geen kosten opgenomen voor portiersdiensten en surveillancediensten voor Vraagwijzer. Daarnaast zijn de huurkosten voor Fabrieksstraat 6 ruim €22.000 te laag begroot. Deze kosten zullen jaarlijks worden beoordeeld in afwachting van de uitvoering van de motie voor de verhuizing van Vraagwijzer en de herinrichting van de raadzaal.
Overhead	Juridische zaken	61.492	N	I	Ten behoeve van een aantal complexe zaken is in 2023 fors meer dan begroot extern advies ingewonnen.
Overhead	Rollend materieel algemeen	55.831	V	I	Na de vaststelling van de begroting 2023 zijn er op het grootboek van rollend materieel nog diverse tussentijdse begrotingswijzigingen geweest. Met de Tussenrapportage 2023 zijn er diverse budgetten zoals brandstof en onderhoud op dit grootboek opgehoogd, alleen zijn deze kosten begrotingstechnisch niet doorbelast naar de activiteiten (bijvoorbeeld handhaving, riolering, wegen en openbaar groen e.d.). Vandaar dat dit "voordeel" administratief blijft hangen op dit grootboek.
OZB woningen	Uitvoering wet woz	119.849	N	I	Net zoals elders in het land, heeft de gemeente Steenbergem te maken gehad met een verdubbeling van het aantal WOZ-bezwaren in vergelijking met 2022. Veel van deze bezwaren

Taakveld	Product	Bedrag	V/N	I/S	Toelichting
					zijn ingediend door een No Cure No Pay (NCNP) bureau. Wanneer een bezwaar wordt toegekend, moet de gemeente proceskostenvergoeding betalen aan het NCNP-bureau, zelfs als de aanpassing van de WOZ-waarde minimaal was. Dit verklaart de hoge kosten aan uitbetaalde proceskostenvergoedingen in 2023. Ook in 2024 en de daaropvolgende jaren zullen deze kosten blijven bestaan. Dit aspect wordt meegenomen in de tussenrapportage van 2024. Verwacht wordt dat het aantal ingediende bezwaren iets zal afnemen in vergelijking met 2023.
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Algemene uitkering	649.367	V	I	De positieve mutaties van de verwerking van de septembercirculaire en decembercirculaire 2023 zijn budgettair niet in de ramingen meegenomen. In de september- en decembercirculaire zijn diverse landelijke aantallen bijgesteld. Vooral de ontwikkelingen van het aantal bijstandsontvangers, inwoners 75+, regionale en landelijke centrumfunctie, leerlingen voortgezet onderwijs, lage inkomens en de omvang van de OZB-maatstaven hebben invloed op de uitkeringsfactoren (- € 450.000). Daarnaast zijn er eenmalige gelden ontvangen voor onder andere de energietoeslag (EET) (€ 903.000) en extra middelen voor de implementatie van de omgevingswet (€ 244.000).
Overige baten en lasten	Onvoorziene lasten	84.670	V	I	In 2023 is de post voor onvoorziene uitgaven van € 50.000 niet gebruikt, wat resulteert in een positief saldo op deze post. Daarnaast zijn enkele budgetten voor algemene zaken en subsidies niet overgeheveld naar specifieke activiteiten op de begroting. Hierdoor is er ook een overschot ontstaan op deze posten.

Legenda: V = Voordeel, N = Nadeel, I = Incidenteel, S = Structureel

Investerings

Voor dit programma zijn de volgende investeringen opgenomen:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
Herinrichting gemeentehuis	100.000	83.830	16.170	16.170	-	nee	ja
Beveiliging gemeentelijke accommodaties	120.000	89.361	30.639	-	30.639	ja/nee	nee
Stellingkast gemeentehuis	20.000	-	20.000	20.000	-	nee	ja
2 laadpalen gemeentehuis	21.500	9.909	11.591	-	11.591	ja	nee
Draaideur gemeentehuis	70.078	-	70.078	-	70.078	nee	nee
Vorbereid.kred.gem.huis raadszl.&verhuiz.Vraagwijzer	200.000	-	200.000	-	200.000	nee	nee
Optimalisering Renessestraat 1	143.250	-	143.250	-	143.250	nee	nee
Scania 2021	250.000	-	250.000	-	250.000	nee	nee

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
Ford Transit met kraantje 2021	50.000	-	50.000	-	50.000	nee	nee
Zoutstrooier (1) 2021	40.000	38.269	1.731	-	1.731	ja	ja
Zoutstrooier (2) 2021	40.000	38.269	1.731	-	1.731	ja	ja
Zoutstrooier (3) 2021	40.000	38.269	1.731	-	1.731	ja	ja
Ford bestel connect 2021	32.000	11.430	20.570	-	20.570	ja	ja
TS houtversnipperaar 2021	35.000	34.939	61	-	61	nee	ja
Ford transit 2021	53.000	-	53.000	-	53.000	nee	nee
Bus wijkteam 2021	53.000	-	53.000	-	53.000	nee	nee
Jongerenbus 2021	45.000	-	45.000	-	45.000	nee	nee
Bus voorman accommodaties 2021	35.000	-	35.000	-	35.000	nee	nee
Bus wijkteam 1 2022	50.000	-	50.000	-	50.000	nee	nee
Bus wijkteam 2 2022	50.000	-	50.000	-	50.000	nee	nee
Zereturn zitmaaier 2022	25.000	21.228	3.772	-	3.772	ja	ja
Electrische auto gemeentehuis	25.000	-	25.000	25.000	-	nee	ja
Ransomes circelmaaier 2023	81.000	-	81.000	-	81.000	nee	nee
Bladveger 2023	16.000	-	16.000	-	16.000	nee	nee
Carrerro met maaidek 2023	40.000	-	40.000	-	40.000	nee	nee
Zereturn 1 2023	24.000	-	24.000	-	24.000	nee	nee
Zereturn 2 2023	24.000	-	24.000	-	24.000	nee	nee
Rioolreiniger 2023	24.000	-	24.000	-	24.000	nee	nee
Auto handhaving (Volkswagen ID4)	60.000	50.368	9.632	-	9.632	ja	ja
Auto handhaving (Suzuki S-Cross)	45.000	40.683	4.317	-	4.317	ja	ja
TOTAAL	1.811.828	456.556	1.355.272	61.170	1.294.102		
Waarvan restant naar 2024					1.250.558		

Hieronder volgt de toelichting op investeringen groter dan € 50.000:

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/vervallen 2023
Draaideur gemeentehuis	70.078	-	70.078	-	70.078	nee	nee
Toelichting:							
<i>Plan wordt opgesteld voor de verdere uitvoering.</i>							
Vorbereid.kred.gem.huis raadszaal.&verhuiz.Vraagwijzer	200.000	-	200.000	-	200.000	nee	nee
Toelichting:							
<i>NVTV</i>							
Optimalisering Renaissancestraat 1	143.250	-	143.250	-	143.250	nee	nee

Omschrijving	Invest. krediet	Uitgaven t/m 2023	Restant krediet	Afboeking artikel 213a onderzoek	Restantkrediet na afboeking	In gebruik genomen	Afgewikkeld/ vervallen 2023
Toelichting:							
<i>Er is opdracht verstrekt aan een adviesbureau die zorg draagt voor de uitwerking voor de stukken t.b.v. de benodigde vergunning(en) voor een dakrenovatie. De bescheiden t.b.v. vergunningen zijn naar verwachting eind 1e kwartaal 2024 gereed. Het streven is om de dakrenovatie uit te voeren voor eind 2024.</i>							
Scania 2021	250.000	-	250.000	-	250.000	nee	nee
Toelichting:							
<i>Momenteel wordt in samenwerking met het inkoopbureau onderzocht of het leasen van voertuigen aantrekkelijker is dan ze in eigen beheer te hebben. De uitkomsten zijn eind eerste kwartaal 2024 volledig bekend. Dan wordt er een afweging gemaakt en de raad daarover geïnformeerd. Tot die tijd behouden we dit krediet voor vervanging, In de Perspectiefnota 2025-2028 of met uiterlijk de begroting 2025 worden de uitkomsten van het onderzoek verwerkt.</i>							
Ford Transit met kraantje 2021	50.000	-	50.000	-	50.000	nee	nee
Toelichting:							
<i>Momenteel wordt in samenwerking met het inkoopbureau onderzocht of het leasen van voertuigen aantrekkelijker is dan ze in eigen beheer te hebben. De uitkomsten zijn eind tweede kwartaal 2024 volledig bekend. Dan wordt er een afweging gemaakt en de raad daarover geïnformeerd. Tot die tijd behouden we dit krediet voor vervanging, In de Perspectiefnota 2025-2028 of met uiterlijk de begroting 2025 worden de uitkomsten van het onderzoek verwerkt. Aanvulling: samen met het inkoopbureau wordt na afronding van het onderzoek een raamovereenkomst opgesteld met de beste aanbieder om de (achterstand) van de vervanging van de gemeentelijke voertuigen via lease of aankoop te gaan regelen in 2024.</i>							
Ford transit 2021	53.000	-	53.000	-	53.000	nee	nee
Toelichting:							
<i>Zie opmerking "Ford transit 2021"</i>							
Bus wijkteam 2021	53.000	-	53.000	-	53.000	nee	nee
Bus wijkteam 1 2022	50.000	-	50.000	-	50.000	nee	nee
Bus wijkteam 2 2022	50.000	-	50.000	-	50.000	nee	nee
Toelichting:							
<i>Zie opmerking "Ford transit 2021"</i>							
Ransomes cirkelmaaier 2023	81.000	-	81.000	-	81.000	nee	nee
Toelichting:							
<i>De planning voor de vervanging van deze investering is opgeschoven naar 2024 omdat de te vervangen cirkelmaaier technisch nog een jaar vooruit kan. Deze vervanging gaat niet via het raamovereenkomst.</i>							

Financiële recapitulatie programma's

Programma's	Begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Rekening 2023		
	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo
Mens en samenleving	19.586	801	-18.785	21.401	2.711	-18.690	22.106	3.556	-18.550
Kunst, cultuur en erfgoed	805	104	-701	983	104	-879	853	129	-724
Leefomgeving en duurzaamheid	22.179	11.020	-11.159	23.770	9.828	-13.942	22.980	11.332	-11.648
Economie, werk, toerisme en recreatie	12.265	5.749	-6.516	12.847	6.070	-6.777	13.790	6.196	-7.594
Bestuur en dienstverlening	5.849	981	-4.868	4.898	982	-3.916	4.633	1.142	-3.491
Sub-totaal programma's	60.684	18.655	-42.029	63.899	19.695	-44.204	64.362	22.355	-42.007
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-	5.529	5.529	-	5.635	5.635		5.584	5.584
Algemene uitkeringen	-	45.428	45.428	-	46.616	46.616		47.266	47.266
Dividenden	-	26	26	-	26	26		29	29
Saldo financieringsfunctie	-	-138	-138	-	462	462		568	568
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	5	5	-	5	5		4	4
Sub-totaal alg.dekkingsmiddelen		50.850	50.850		52.744	52.744		53.451	53.451
Overhead	9.650	-	-9.650	10.686	-	-10.686	11.434	-	-11.434
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	130	-	-130
Onvoorzien	50	-	-50	50	-	-50	50	-	-50
Gereal. totaal saldo baten en lasten	70.384	69.505	-879	74.635	72.439	-2.196	75.976	75.806	-170
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Mens en samenleving	-	80	80	-	95	95	-	80	80
Kunst, cultuur en erfgoed	-	12	12	-	172	172	-	45	45
Leefomgeving en duurzaamheid	30	479	449	30	1.805	1.775	41	2.052	2.011
Economie, werk, toerisme en recreatie	-	69	69	382	123	-259	382	109	-273
Bestuur en dienstverlening	-	398	398	509	940	431	509	1.135	626
Tot. Toev./onttrekk.reserves	30	1.038	1.008	921	3.135	2.214	932	3.421	2.489
Totaal lasten en baten	70.414	70.543		75.556	75.574		76.908	79.227	
Gerealiseerd resultaat (+=positief)			129			18			2.319

Overzicht bestuurlijke kaders per programma

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Programma Mens en samenleving	
Beleidsplan Zorg voor Jeugd West Brabant 2015-2017	2014
Subsidieverordening Welzijn gemeente Steenbergen	2016
Verordening adviesraad Sociaal Domein	2017
Beleidskader Zorg voor Jeugd	2018
Nota Sociaal Domein	2018
Nota kwaliteitsimpuls Welzijnswerk	2018
Nota kerngericht werken en overheidsparticipatie	2018
Beleidsnota Steenbergen Vitaal	2018
Beleidskader Jeugd en Jongerenwerk 2019-2022	2019
Beleidskader Bestrijding laaggeletterdheid 2020-2023	2019
Verordening Jeugdhulp gemeente Steenbergen 2019	2019
Kadernota Maatschappelijk Vastgoed	2020
Kadernota Leefbaarheid en Kernen	2020
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Steenbergen	2021
Nota Steenbergen tegen Eenzaamheid 2022-2024	2022
Regiovisie jeugdhulp West-Brabant west 2022-2025	2022
Kadernota Spelen en bewegen	2022
Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang 2023-2028	2023
Het Vastgoed- en Accommodatiebeleid	2023
Algemene subsidieverordening Steenbergen 2015	2023
Het participatiebeleid "Participatie in de gemeente Steenbergen: afspraken voor prettig samenleven in een fijne leefomgeving"	2023
Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Steenbergen 2018	2024
Programma Kunst, cultuur en erfgoed	
Kunst en cultuurnota 2014-2017 "De smaak van Steenbergen"	2013
Erfgoedbeleid	2018
Programma Leefomgeving en duurzaamheid	
Duurzaamheidsnota Steenbergen 2012-2020	2012
Regionale afvalvisie Duurzaam West Brabant	2012
Bodemkwaliteitskaart / Nota Bodembeheer	2013
Convenant Duurzaam Bouwen	2014
Woonvisie	2015
Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, Omgevingsrecht Steenbergen	2016

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020	2016
Kaderstellende nota evenementenbeleid	2017
Algemene verordening ondergrondse infrastructuur	2017
Regionaal crisisplan Veiligheidsregio Midden en West Brabant	2018
Beleidsvisie externe veiligheid	2018
Stimuleringsregeling kwaliteitsimpuls particuliere woningvoorraad	2018
Structuurvisie	2019
Actieprogramma Regio West-Brabant 2019-2023	2019
Woonwagenbeleid	2019
Algemene Plaatselijke verordening	2020
Beleidsnota huisvesting Arbeidsmigranten	2020
Visie Energie en Ruimte Steenbergen (onderdeel van structuurvisie)	2020
Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan	2020
Regionale Energiestrategie West-Brabant 1.0	2021
Uitvoeringsprogramma Verkeer en Vervoer Steenbergen	2021
Nota grondbeleid	2021
Verordening Starterslening	2021
Beheerplan wegen, civiele kunstwerken, openbare verlichting en Groenbeheer 2022-2025	2021
Uitvoeringsprogramma Handhaving / VTH beleidsplan (2022-2025)	2021
Transitievisie Warmte gemeente Steenbergen Fase I	2021
Verordening adviesraad verkeer	2021
Regionale verstedelijkingsstrategie	2022
Wet Voorkeursrecht Gemeente	2022
Beheerplan vastgoed 2023-2026	2022
Kadernota Spelen en Bewegen	2022
Verordeningen Omgevingswet (nog vast te stellen)	2022
Integraal Veiligheidsplan De Markiezaten 2023-2026	2023
Regionaal Beleidsplan Zeeland-West-Brabant 2023 – 2026 (door gemeenten, Openbaar Ministerie en politie)	2023
Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 Veiligheidsregio MWB	2023
De Transitievisie Warmte gemeente Steenbergen Fase II	2023
De beeldkwaliteit visie Vitale Vesting	2024
Programma Economie, toerisme en recreatie	
Regionale detailhandelsvisie	2014
Re-integratieverordening Participatiewet	2014
Verordening tegenprestatie	2014
Verordening individuele studietoelage Participatiewet	2014
Verordening individuele inkomensvoorslag Participatiewet	2014

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Handhavings- en maatregelenverordening inkomensvoorzieningen 2015	2014
Economische visie Steenbergen, inclusief uitvoeringsprogramma	2015
Regionale visie bedrijventerreinen	2015
Recreatieve kansenkaart	2016
Economisch acquisitieplan Steenbergen	2016
Centrumplan Steenbergen	2018
Ontwikkelperspectief buitengebied De Heen-Steenbergen	2020
Verordening reclamebelasting	2020
Beleidskader economisch kracht 2022-2025	2021
Ontwikkelplan Steenbergen	2021
Programma Bestuur en dienstverlening	
Verordening burgerinitiatief	2002
Inspraakverordening	2003
Verordening referendum	2006
Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid (213a GW)	2008
Verordening fractieondersteuning	2009
Verordening commissie bezwaarschriften	2015
Financieringsstatuut	2016
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Steenbergen 2017	2017
Visie Veerkrachtig Bestuur in de Brabantse Wal	2017
Convenant samenwerking Brabantse Wal	2017
Communicatiebeleidsplan 2017 Communicatie is alles, alles is communicatie	2017
Nota Risicomanagement	2017
Nota reserves en voorzieningen	2017
Organisatieverordening	2018
Archiefverordening	2018
Aanwijzingsbesluit wet Markt en Overheid	2018
Plan van aanpak kerngericht werken en Overheidsparticipatie	2018
Visie dienstverlening gemeente Steenbergen	2019
Gemeentebreed Informatieveiligheidsbeleid	2020
Nota waardering en afschrijving vaste activa	2020
Uitvoeringsnota inkoopbeleid 2022	2021
Privacybeleid 2021-2024	2021
Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Steenbergen (financiële verordening)	2023
Controleverordening en -protocol	2023

Beleidskader (verordening of beleidsnota)	Opgesteld in jaar
Diverse belastingverordeningen	2023
Verordening rekenkamercommissie	2023

Totaaloverzicht verplichte beleidsindicatoren

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	Gemeente Steenbergen	Gemeenten < 25.000 inwoners
Formatie (eigen indicator)	Fte per 1.000 inwoners	2023	8,5	
Bezetting (eigen indicator)	Fte per 1.000 inwoners	2023	7,8	
Apparaatskosten (eigen indicator)	Kosten per inwoner	2023	€ 877	
Externe inhuur (eigen indicator)	% totale loonsom (incl.inhuur)	2023	18	
Overhead (eigen indicator)	% totale lasten (excl.res.)	2023	15	
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	2022	3	8
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	2023	0,6	1
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners.	2023	3,9	2,5
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	2023	0,8	1,1
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	2023	3,9	4
Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar).	2022	1	1
Niet sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	2022	58,2	47,9
Absoluut verzuim	Het aantal, niet op een school ingeschreven, leerlingen per 1.000 leerlingen.	2022	5,9	4,5
Relatief verzuim	Het relatieve aantal, ongeoorloofd afwezige, leerplichtigen per 1.000 leerlingen.	2022	14	18
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie(vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar)	2023	2,9	1,9
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar	2023	11,9	10,1
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar	2023	0,9	geen data
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar.	2021	0,3	geen data
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners.	2022	870	geen data
Funciemenging	Relatieve verhouding tussen banen en woningen.	2022	43	49,3

Naam Indicator	Eenheid	jaar laatste meting	Gemeente Steenbergen	Gemeenten < 25.000 inwoners
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	2022	156,2	180,3
Banen	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2022	520,6	694,5
Werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	2022	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2022	5	3
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	2023	73,6	73,7
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2023	210,3	173,7
Personen met een lopend re-integratietraject	Het aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2023	84,3	146,7
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg)	2022	124	108
Hernieuwbare elektriciteit	Berekend percentage.	2021	39,3	geen data
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen.	2022	8,2	8,9
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder per honderdpersonen van 20 tot 65 jaar.	2023	73,4	80,5
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen (x € 1.000).	2023	326	394
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar.	2023	787	897
Gemeentelijke woonlasten meerspersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar.	2023	913	985

Verklarende lijst beleidsindicatoren

Indicator	Beschrijving
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentages staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan.

Indicator	Beschrijving
	De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Jongeren met jeugdhulp	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Hulp en zorg zoals vastgelegd en bedoeld in de Jeugdwet van 2014, die door de zorgaanbieder in natura is verleend. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdbescherming	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Jongeren met jeugdreclassering	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De

Indicator	Beschrijving
	indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
% werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.
Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Kinderen in een uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.
Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Nieuwbouw woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Gemiddelde WOZ waarde	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt.
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + riolheffing minus eventuele heffingskorting.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + riolheffing minus eventuele heffingskorting.

Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Overzicht lokale heffingen

Onderstaande tabel geeft de opbrengsten 2023 uit de lokale heffingen weer:

Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Onroerende zaakbelasting:			
- eigenaren	4.481.796	4.495.077	4.587.848
- gebruikers	804.832	832.197	823.202
Afvalstoffenheffing	3.808.149	3.944.153	3.996.191
Rioolheffing	1.732.098	1.747.702	1.744.158
Hondenbelasting*	39	-	-
Toeristenbelasting	29.782	109.710	82.046
Forensenbelasting	7.950	7.100	8.476
Reclamebelasting	66.500	83.200	81.037
Leges bouwvergunningen c.a.	705.769	657.413	700.815
Leges burgerzaken	287.023	440.473	253.462
Leges openbare orde	4.909	13.000	4.398
Marktgeden	1.782	3.100	2.062
Begraafrechten	37.632	78.153	37.118
Totaal	11.968.261	12.411.278	12.320.812

* *Betreft afwikkeling bezwaarschrift.*

Op 28 februari 2023 zijn de gecombineerde aanslagen gemeentelijke belastingen 2023 opgelegd. De gecombineerde aanslag betreft de onroerende zaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing en voor zover van toepassing forensenbelasting.

Lokale lasten 2023

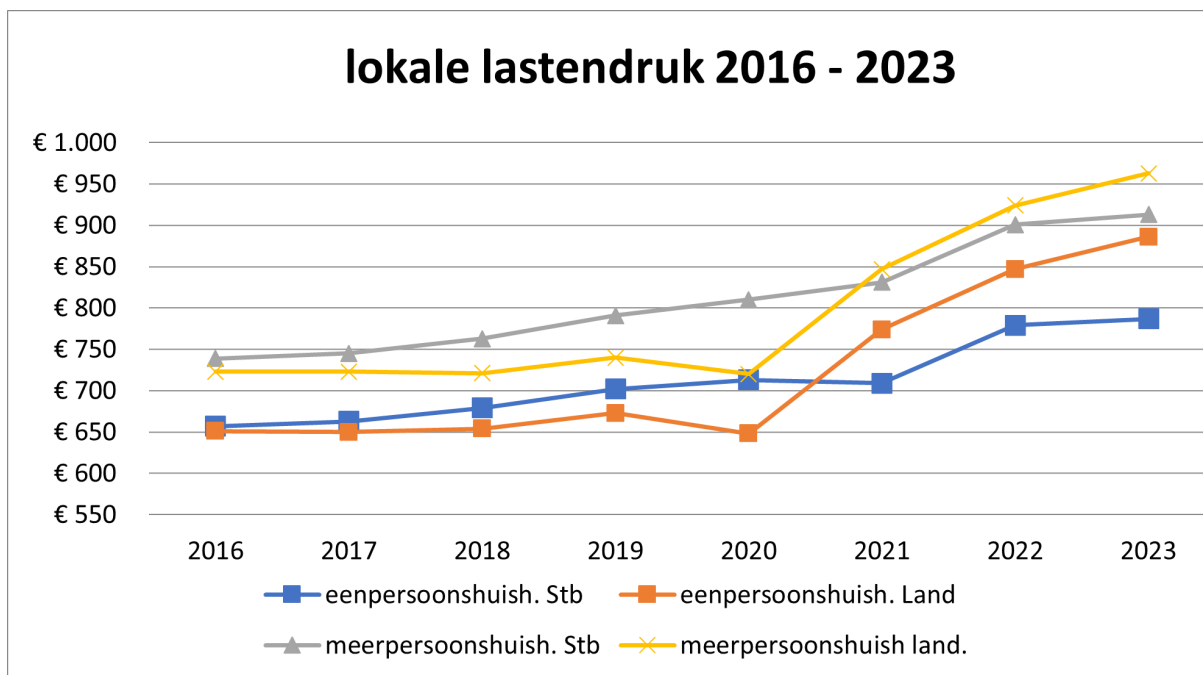
	eenpersoonshuishouden	meerpersoonshuishouden
OZB	348	348
Afvalstoffenheffing	308	411
Rioolheffing	131	154
Totaal	787	913
Landelijk gemiddelde	886	963

In de bovenstaande tabel is bij de berekening van de woonlasten uitgegaan van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde van € 370.240. De tariefstelling voor de afvalstoffenheffing is met ingang van 2020 gebaseerd op één- of meerpersoonshuishouden.

Het bedrag dat is opgenomen als landelijk gemiddelde woonlast voor 2023 is ontleend aan de Atlas van de lokale belastingen 2023.

Hieronder een grafiek met de ontwikkeling van de lokale lastendruk in de periode 2016 - 2023.

Kwijtschelding van belastingen

De gemeente Steenberghe hanteert een kwijtscheldingsnorm van 100%. Dit betekent dat kwijtschelding wordt verleend aan personen wiens inkomen op bijstandsniveau ligt. Sinds 2009 maken we gebruik van geautomatiseerde kwijtschelding. Dit betekent dat belastingplichtigen die in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding geen formulier hoeven in te vullen. De gemeente vermeldt direct bij het opleggen van de belastingaanslag dat er kwijtschelding is verleend.

Eind 2023 hebben we alle personen die voor de belastingaanslag 2023 volledige kwijtschelding hebben gehad aan het Inlichtingenbureau voorgelegd. Het Inlichtingenbureau toetst het inkomen, vermogen en zo ook of ze in het bezit zijn van een auto en geeft aan of ze voor volledige automatische kwijtschelding in aanmerking komen. Belastingplichtigen waarvan het Inlichtingenbureau aangeeft niet voor automatische kwijtschelding in aanmerking te komen, hebben we een formulier toegestuurd om eventueel zelf een verzoek om kwijtschelding aan te vragen.

Kwijtscheldingsverzoeken	2021	2022	2023
Verwerkt	455	441	460
In behandeling	6	13	34
Totaal	461	454	494
Bedrag	€ 156.244	€ 144.164	€ 157.547

Onroerende-zaakbelastingen / Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

De OZB voor 2023 is gebaseerd op de WOZ-beschikkingen die in 2023 zijn vastgesteld naar waardepeildatum 1 januari 2022. Het tarief voor de OZB is een percentage van de WOZ-waarde. Hierna een tabel met de tarieven 2022 en 2023 met de gerealiseerde opbrengst:

	2022		2023	
	Tarief	Opbrengst/ Opgelegd	Tarief	Opbrengst/ Opgelegd
Woningen				
Eigenaren	0,1091%	3.203.381	0,0940%	3.207.430
Niet-woningen				
Eigenaren	0,2082%	1.278.415	0,2181%	1.380.418
Gebruikers	0,1682%	804.832	0,1766%	823.202

Afvalstoffenheffing

De gemeente Steenberghe heeft als beleidsuitgangspunt kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing. De tarieven afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op de samenstelling van een huishouden; eenpersoons- of meerpersoonshuishouden.

VANG beleid

In onze gemeente wordt 'Omgekeerd Ingezameld' zonder tarief op restafval. Men betaalt dus niet per keer dat men het restafval naar de ondergrondse restafvalcontainer brengt. Door de grondstoffen zoveel mogelijk aan huis in te zamelen komen we steeds dichterbij de door de raad vastgestelde VANG doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) van 100 kg restafval per inwoner en 75% afval voor hergebruik.

Maatregelen vanuit de Rijksoverheid, zoals stijging van de afvalstoffenbelasting en de CO2-heffing voor verbrandingsovens zorgen ervoor dat de verwerkingskosten voor het restafval steeds hoger worden. Een reden te meer om, naast de milieudoelstelling, extra in te blijven zetten op het verminderen van de hoeveelheid (grof en fijn) restafval

Dat Omgekeerd Inzamelen werkt is inmiddels bewezen, echter het kan nog veel beter. In het beleidsplan VANG zijn meerdere projecten opgenomen die kunnen leiden tot verlaging van de hoeveelheid restafval en toename van de hoeveelheid grondstoffen. Bijvoorbeeld GFT inzameling bij hoogbouw, en afvaleducatie op scholen. Het beleidsplan VANG 2016-2020 wordt verder geëvalueerd en waar nodig geoptimaliseerd.

Opbrengst oud papier en karton

De opbrengst van het oud papier en karton fluctueert. In 2023 was de opbrengst per ton gehalveerd ten opzichte van 2022.

Egalisatiereserve

De opbrengst van de heffingen in 2023 is voldoende om de kosten van afvalbeheer in dat jaar te dekken, met een overschot van € 319.983. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan de egalisatievoorziening. De egalisatievoorziening kan worden gebruikt voor onvoorziene eenmalige uitgaven en zal helpen om schommelingen in de afvalstoffenheffing zoveel mogelijk te beperken. Aan het einde van 2024 bedraagt het saldo van de voorziening ongeveer € 1,107 miljoen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2023		
7.3 Afval	3.177.756	
0.8 Overige baten en lasten:		

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2023		
0.10 Mutaties reserves	-	
6.3 Inkomensregelingen (kwijtschelding)	127.009	
0.8 Overige baten en lasten:		
Inkomsten 7.3 Afval, excl. Heffingen	-460.054	
Netto kosten 7.3 Afval	2.844.711	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead	365.716	
BTW	465.781	
Totale kosten	3.676.208	
Storting voorziening	319.983	
Totale kosten inclusief storting voorziening	3.996.191	
Opbrengst heffingen	3.996.191	
Dekking		100%

Onderzoek aanbestedingsstrategie afval-aansluiten bij Saver N.V.

Uit onderzoek bleek dat het voor de gemeente Steenbergen beter is om voor de inzameling van het huishoudelijk afval, en het transport en verwerking van de afvalstromen op de milieustraat, aan te sluiten bij Saver N.V. Daarnaast biedt het kansen om diverse projecten in gezamenlijkheid met de deelnemende gemeenten uit te voeren om zo meer toe te kunnen werken naar een circulaire economie. De raad heeft in maart 2023 hiertoe besloten en een krediet van € 162.500,- beschikbaar gesteld om per 1 januari 2024 als aandeelhouder toe te treden. Na besluitvorming is het project 'Toetreding gemeente Steenbergen tot Saver N.V.' uitgevoerd en was de implementatie per 1 januari 2024 gereed.

Naheffing Attero als gevolg van te weinig aangeleverd restafval

Het vigerend contract voor de Brabantbrede aanlevering van huishoudelijk restafval aan Attero kende een leverplicht van 510.000 ton per jaar (tot 1 februari 2017). Attero heeft over de looptijd van 2011 tot februari 2017 de boeteclausule geëffectueerd.

Over de periode van 2011-2014 is de uitspraak definitief in het voordeel van de gemeenten (die gezamenlijk optrekken in de Vereniging van Contractanten-VvC) gebleven en hoeft geen boete te worden betaald.

In augustus 2019 is door arbiters over de periode 2015 tot februari 2017 een eindvonnis gewezen, waarbij de voor gewesten en gemeenten ongunstige beslissingen in stand zijn gebleven. Brabantbreed betekent een naheffing voor minder aangeleverd restafval van zo'n 15 miljoen euro. De gemeenten van het voormalig GSV gewest (Roosendaal, Halderberge, Woensdrecht, Steenbergen, Moerdijk, Rucphen en Bergen op Zoom) hebben gezien de aangeleverde tonnages in de jaren 2015 tot 1 februari geen factuur voor naheffing ontvangen. De VvC is een procedure gestart om het vonnis door de rechter te laten vernietigen. In deze vernietigingsprocedure zijn de gemeenten in het gelijk gesteld.

Attero is in cassatie gegaan tegen de uitspraak van het Hof in de vernietigingsprocedure. Op 17 maart 2023 besloot de Hoge Raad een uitspraak van het Gerechtshof Den Haag te vernietigen. Het gerechtshof had in 2021 juist bepaald dat de gemeenten de naheffing niet hoefden te betalen, omdat dat in strijd was met een eerder arbitraal vonnis. Helaas voor de gemeenten besloot de Hoge Raad in het eindoordeel de zaak zelf af te doen. De uitspraak van het Gerechtshof is vernietigd en de gemeenten moeten alsnog betalen.

Inmiddels hebben de gemeenten hun financiële verplichtingen voldaan.

Hiermee is de langstlopende juridische procedure met Attero eindelijk afgerond. De Vereniging van Contractanten is eind 2023 opgeheven.

Rioolrecht

Het Verbrede Gemeentelijke Rioleringsplan 2020 – 2023 is in september 2020 vastgesteld. Hierin is geregeld hoe de gemeente de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater gaat vervullen. Tevens is hierin verankerd de wijze waarop dit bekostigd gaat worden. Om niet al te grote schommelingen in de tariefstelling te krijgen is een voorziening gevormd.

Tijdens de doorrekening van de meerjarige budgetten gedurende begroting 2024 bleek er een behoorlijk structureel tekort te ontstaan tussen de opbrengst uit heffingen en de geraamde kosten. Dit is ook terug te zien in de cijfers 2023. Hoewel de investeringen bij riolering lager uitvallen dan begroot, is bij de exploitatie 2023 bij riolering wel een tekort zichtbaar. Er behoort, zie ook onderstaand overzicht, een bedrag van € 301.254 te worden onttrokken aan de voorziening. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

1. De hogere energiekosten bij gemalen (hogere tarieven);
2. Extra capaciteit is ingezet om de investeringen in de rioleringen voor te bereiden;
3. Er waren meer calamiteiten (met name bij de IBA's), waardoor de herstelkosten hoger uitvallen dan het regulier begrote onderhoudsbudget.

De planning van de investeringen behoort niet meer vertraagd te worden door een gebrek aan capaciteit, omdat daar in 2023 is op gestuurd. Er zijn dan andere oorzaken waardoor de vertraging ontstaat. Dit is nader toegelicht in programma 3 bij de investeringen. Vanaf 2024 worden de kosten van Voorbereiding Aanbesteding Toezicht (VAT-kosten) voortaan meegenomen in het investeringsbedrag in plaats van ten laste van de exploitatie gebracht.

De maatstaf van heffing is een vast bedrag per aansluiting en de opbrengst rioolheffing bedroeg € 1.744.158. Om het structurele gat tussen de opbrengst vanuit de heffingen en de exploitatiekosten bij riolering te dichten, is bij de begroting 2024 al besloten om het tarief vanaf 2024 te verhogen met 7%. Dit is een forse verhoging, maar in combinatie met de ontwikkeling van andere lokale lasten in de begroting 2024, was de stijging van het totaal van de lokale lastendruk voor de inwoners niet buitensporig in 2023. Toch behoort er rekening te worden gehouden, dat de rioolheffing ook de komende jaren zal gaan stijgen. Zeker als de watertaken worden uitgebreid/verbreed als gevolg van de klimaatveranderingen en de wens om te investeringen in een duurzame aanpak. Daarnaast is de verwachting dat de participatie trajecten bij de reconstructie projecten meer geld gaan kosten.

Vanuit een nieuwe planning is het bedoeling om voor de zomervakantie 2024 aan de raad het Gemeentelijk Water programma (GWP) 2024-2027 aan te bieden. De hoofdbouwstenen van het GWP bestaan uit beleidskeuzes en financiële middelen. Er worden daarin een aantal keuzes / scenario's voorgelegd en ook wat dan de gevolgen zijn voor de heffing. In de begroting 2025 vindt verwerking plaats van de besluitvorming. Ultimo 2023 is de stand van de voorziening afgerond € 1,167 en daarmee kunnen komende jaren tegenvallers mee worden opgevangen of de keus gemaakt worden om de verspelde tariefstijging trapsgewijs in te voeren.

Tabel Rioolheffing		
	Steenbergen	Landelijk
Tarief (vast bedrag)	154	213
Opbrengst	1.744.158	
Kwijtschelding mogelijk	Ja	

Kostendekkendheid rioolheffing 2023

Kostendekkendheid rioolheffing 2023		
Kostendekkendheid rioolheffing 2023		
2.1 Verkeer en vervoer	137.623	
7.2 Riolering	1.485.992	
Mutatie Voorziening Baggerfonds	-	

Kostendekkendheid rioolheffing 2023		
6.3 Inkomensregelingen (kwijschelding)	29.633	
0.8 Overige baten en lasten:		
Inkomsten 7.2 Riolering, excl. Heffingen	-	
Netto kosten 7.2 Riolering	1.653.248	
<i>Toe te rekenen kosten:</i>		
Overhead	209.866	
BTW	182.568	
Totale kosten	2.045.682	
Onttrekking voorziening	-301.524	
Totale kosten incl. onttrekking voorziening	1.744.158	
Opbrengst heffingen	1.744.158	
Dekking		100%

Forensenbelasting

Forensenbelasting kan worden geheven van natuurlijke personen die voor meer dan 90 dagen een woning in de gemeente Steenbergen ter beschikking hebben en hier niet staan ingeschreven. We hebben voor 2023 26 aanslagen opgelegd.

Tabel Forensenbelasting	
	Steenbergen
Tarief	326
Opbrengst	8.476
Kwijschelding mogelijk	Ja

Paragraaf

Weerstandsvermogen en risicobeheer

Risicoinventarisatie en weerstandsvermogen

Inleiding

Risicomanagement is het samenspel van activiteiten om de nadelige gevolgen van risico's zoveel mogelijk binnen de grenzen te houden. De raad bepaalt daarbij de grenzen en de spelregels. Deze liggen vast in het beleidskader. Bij de begroting en de jaarstukken worden de risico's opnieuw bekeken en waar nodig worden aanpassingen gedaan. In het proces van risicobeheersing worden steeds de volgende stappen doorlopen: identificeren, analyseren, beoordelen, maatregelen ontwerpen en implementeren en als laatste evalueren en rapporteren. Het beleid voor het risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicobeheersing van november 2017. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in belangrijkste ontwikkelingen in 2023, de belangrijkste risico's op dit moment (de top 5), de overige risico's, de weerstandscapaciteit, het weerstandsvermogen en de weerstandsratio. Afsluitend zijn de financiële kengetallen opgenomen.

Wat waren de belangrijkste ontwikkelingen in 2023?

- In 2023 is de **inflatie** afgevlakt. De prijzen van consumentengoederen – diensten waren in 2023 3,8% hoger dan in 2022. In het jaar daarvoor bedroeg de inflatie nog 10%. Wij monitoren continu de situatie ten aanzien van de inflatie, ook in relatie tot de compensatie in de algemene uitkering. Dit heeft in het verleden geleid tot het nemen van extra maatregelen, waaronder het opnemen van een stelpost van € 1 miljoen, het opnieuw doorrekenen van de beheerplannen openbare ruimte en het optrekken van de investeringen voor 2024 en verder. Met deze maatregelen is op de meeste kostensoorten het been bijgetrokken, maar nog niet over de gehele linie. De energiekosten zijn nog niet aangepast in de begroting voor 2024 en verder. Dat geldt ook voor de CAO ontwikkelingen van de lonen. De compensatie vanuit het Rijk is verwerkt, maar de salarissen nog niet. De stelpost van € 1 miljoen is in 2023 volledig ingezet. Hier ligt een relatie naar de Perspectiefnota 2025.
- De situatie op de **arbeidsmarkt** is in 2023 is niet veel veranderd ten opzichte van 2022. Er is schaarste in elke branche. Ook gemeenten lopen hier tegenaan. Dat kan ertoe leiden dat gemeentelijke doelstellingen onder druk komen te staan. Daarnaast kan het nodig zijn om over te gaan op dure inhuur. Tegelijkertijd constateren we dat de gemeente Steenberghe in staat is geweest om in 2023 veel vacatures vast in te vullen met enthousiaste collega's.
- De budgetten voor **Jeugd en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)** nemen elk jaar een hoge positie in op de ranglijst van onze risico's. Er is sprake van open eind regelingen, waartegenover vaste rijksvergoedingen staan. Daar is altijd een financieel risico aan verbonden. De beheersmaatregelen zijn vooral gericht op het vooruitkijken (prognoses). Dat doen we vanuit maandelijkse budgetanalyses. Op basis daarvan zijn met de Tussenrapportage 2023 de budgetten bijgesteld. Dat heeft voor de Wmo effect gehad. De afwijkingen in deze jaarrekening zijn beperkt. Voor jeugd is dat niet het geval. Voor jeugd komen we nog teveel verrassingen tegen, met name in het vierde kwartaal. Deze afwijking is niet voorzien bij de tussenrapportage 2023. Om dit risico verder in te dammen is een verdere analyse en verfijning van de prognosemodellen noodzakelijk. Buiten de maatregelen die we zelf kunnen nemen om het risico te beperken hebben we bij de Wmo te maken met de toenemende vergrijzing. Voor Jeugd ligt het risico vooral bij de effecten van de Hervormingsagenda Jeugd. Het is op dit moment nog onduidelijk wat de uitwerking van het akkoord gaat betekenen en of de hervorming ook daadwerkelijk gaat leiden tot beoogde besparingen.
- De verstrekkingen en uitvoeringskosten van de **Participatiewet** worden gefinancierd vanuit de gebundelde uitkering inkomensvoorzieningen gemeenten (BUIG). Ook hier is sprake van een open eindregeling, terwijl het BUIG budget een vast bedrag is. Deze budgetten worden maandelijks gevolgd aan de hand van rapportages van de uitvoeringsorganisatie (ISD). In 2023 is er sprake van een minimale budgetafwijking.
- In de **algemene uitkering van het gemeentefonds** blijft de onzekerheid groot. Op 22 november 2023 zijn de Tweede Kamer verkiezingen geweest. De formatie duurt inmiddels ruim een half jaar. In de Voorjaarsnota 2024 wordt de opschalingskorting definitief geschrapt en is een rechtvaardiger verdeling van zorgkosten aangekondigd. Dat geeft de gemeenten enige lucht.

Tegelijkertijd wordt de compensatie voor het accres voor 2025 op nul gezet en hangt er nog een bezuinigingstaakstelling van € 17 miljard in de lucht.

- Het kengetal voor **grondexploitatie** (één van de kengetallen die de Provincie betreft bij het begrotingstoezicht) geeft aan dat de geïnvesteerde waarde in gronden in exploitatie, en daarmee ook het financieel risico, laag is. De gemeente Steenberghe heeft de grondexploitaties voor deze jaarrekening 2023 grondig doorgelicht, rekening houdend met de meest recente ontwikkelingen (inflatie, woningmarkt, rente e.d.).

De meeste risico's bij grondexploitaties treden op wanneer de gehanteerde uitgangspunten in werkelijkheid niet uitkomen. Bijvoorbeeld wanneer de prijzen verder stijgen, projecten verder worden vertraagd, planschades worden toegekend, vervuiling van de grond optreedt en gronduitgifte stagneert. Met deze risico's is rekening gehouden.

- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de **onderwijshuisvesting** van het primair onderwijs. De gemeente ontvangt hiervoor een compensatie in de algemene uitkering. De gemeente Steenberghe heeft ervoor gekozen om geen bedragen te reserveren voor onderwijshuisvesting. Er zijn dus geen reserves aanwezig die kunnen worden ingezet voor de dekking van kapitaallasten. Ook in de begroting zijn geen extra kapitaallasten opgenomen voor vervanging of verbouwing, terwijl er de komende jaren diverse scholen moeten worden aangepakt. Het IHP moet uitsluitsel geven in de omvang van de investeringen.
- Het **leerlingenvervoer** is eind 2023 opnieuw aanbesteed. De begroting is nog niet aangepast aan de nieuwe prijzen die de vervoerder in rekening brengt. In deze nieuwe prijzen is rekening gehouden met de sterk toegenomen kosten voor brandstof en chauffeurs.

In deze jaarrekening wordt een actualisatie gegeven van de risico's die van invloed zijn geweest op het verslagjaar 2023.

Wat zijn op dit moment de belangrijkste risico's ?

Vanuit het risicomangement systeem zijn alle risico's beoordeeld met de vraag of een actualisatie nodig is ten opzichte van de stand bij de begroting 2024. Deze beoordeling heeft uitgewezen dat er op dit moment geen substantiële aanpassingen nodig zijn. Hierdoor is de top 5 risico's niet gewijzigd.

De berekeningswijze is conform de spelregels in het beleidskader. Achter het risico wordt aangegeven voor welk percentage deze meewegen in het totale van alle risico's opgesteld (het risicoprofiel). In de kolom beheersmaatregelen is opgenomen welke maatregelen in 2023 zijn getroffen om het risico te beperken.

Omschrijving risico	Aandeel in %	Beheersmaatregelen
Sociaal domein - Open eindregelingen - Wijzigingen in wet- en regelgeving - Problematiek bij zorgaanbieders - Toenemende vergrijzing - Dure maatwerkvoorziening Jeugd - Hervormingsagenda Jeugd	31,13%	Samenwerking tussen beleid – uitvoering – financiën waarbij de ontwikkelingen in het beleid worden beoordeeld in relatie tot de budgetten. Voor de Wmo heeft dit het gewenste resultaat. De kwaliteit van de (tussentijdse) voorspelling is toegenomen. Aan de andere kant ligt er bij Jeugd nog een uitdaging in het voorspellend vermogen. De uiteindelijke verantwoording in de jaarrekening wijken nog teveel af van de verwachtingen bij de Tussenrapportage.
Inflatie - Er heeft een inhaalslag plaatsgevonden in verschillende budgetten, maar nog niet over de gehele linie. - CAO ontwikkelingen voor salarissen zijn nog niet doorvertaald in de begroting, terwijl de compensatie van het Rijk al is verwerkt. - Er is een nieuw contract voor energielasten. Dat leidt tot substantieel hogere kosten. - De indexering bij gemeenschappelijke regelingen is nog niet in beeld. - De kosten voor het leerlingenvervoer pakken na de nieuwe aanbesteding hoger uit. - De macro indexering van het Rijk kan op lokaal niveau lager uitpakken.	12,76%	- Opnemen van stelposten in de buffer als buffer voor nog te verwachten indexering - goed contract- en budgetbeheer zodat mogelijke indexeringen tijdig worden gesignaleerd en verwerkt in de begroting - Intensievere monitoring van begrotingen van gemeenschappelijke regelingen.
Aansprakelijkheid voor door gemeente gegarandeerde geldleningen Door financiële problemen bij instellingen is het risico aanwezig dat de gemeente wordt aangesproken op de garantstelling	11,38%	De beheersmaatregelen zijn gericht op beoordeling van de financiële documenten van de instellingen. De kans dat het financiële risico zich voordoet is bij de garantstellingen relatief laag. Er wordt goed vinger aan de pols gehouden. Toch neemt dit risico een hoge positie in op deze ranglijst. Dat komt omdat het bij garantstellingen gaat om een hoog bedrag en daarmee een hoog maximaal geldgevolg. Het aandeel op het totaal risicoprofiel is stabiel.
Algemene uitkering - Mogelijk extra bezuinigingen van het Rijk (Ravijnjaar). - Onjuiste parameters - Wijzigingen in de verdeelsystematiek - Lager aantal inwoners en woningen - Verlaging accres 2025.	9,44%	Er is standaard gebruik gemaakt van Pauw (experts op het gebied van de algemene uitkering) om de juiste uitkering van het Rijk te berekenen. Er worden extra modules ingezet om de ontwikkelingen in algemene uitkering beter te monitoren, zoals de module voor de uitkering BUIG. Verder worden nieuwe ontwikkelingen uit voorjaarsnota, nieuwe circulaires e.d. direct doorgerekend op het effect op de algemene uitkering.
Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting-geen reserves opgebouwd - onvoldoende kapitaallasten in onze begroting	6,83%	Het IHP is in de maak. Het IHP maakt de opgave duidelijk voor de komende jaren. Op basis daarvan wordt het investeringsplan opgesteld. De lasten worden dan opgenomen in de begroting.
Totaal	71,54%	

Overige risico's

De tabel hierboven biedt – in lijn met het vastgestelde beleidskader rondom risicomanagement, inzicht in de top 5 risico's, die tezamen ongeveer 2/3^e deel van het totale risicoprofiel vertegenwoordigen. Dit betekent niet dat er geen aandacht is voor de overige risico's. De risico's die in 2023 zijn onderzocht (ten behoeve van de risicoanalyse voor de begroting 2024) hebben betrekking op informatieveiligheid, omgevingswet, arbeidsmarkt, salarisadministratie en energiekosten.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan of de gemeente Steenbergenvoldoende financiële buffers heeft om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. In het nieuwe beleidskader is besloten uitsluitend de Algemene Reserve in te zetten voor deze weerstandscapaciteit. De Algemene Reserve bedraagt op 31-12-2023 € 9.587.000 (Algemene reserve € 6.691.000 + risicoreserve € 2.896.000).

Als daarnaast nog rekening wordt gehouden met de per 31 december 2023 op de algemene reserve drukkende verplichtingen van € 500.000 resteert een netto weerstandsvermogen per 31 december van € 9.087.000. Er is bij dit saldo nog geen rekening gehouden met een eventuele resultaatbestemming over 2023.

Benodigde weerstandscapaciteit en weerstandsratio

Op basis van de meest recente inventarisatie hebben we € 2.896.000 nodig aan weerstandscapaciteit. Hierbij is een zekerheidspercentage gehanteerd van 90%. Als we dit bedrag opzij zetten als buffer dan kunnen we met 90% zekerheid stellen dat dit bedrag voldoende is.

Weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. De ratio komt, uitgaande van de onderstaande tabel uit het vastgestelde beleidskader, uit op $\text{€ } 9.087.000 / \text{€ } 2.896.000 = 3,14$. Dat komt overeen met de norm Uitstekend.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	Hoger dan 2,0	Uitstekend
B	Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
C	Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
D	Tussen 0,8 en 1,0	Matig
E	Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
F	Lager dan 0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De negatieve netto schuldquote hier geeft aan dat de gemeente geen schuld heeft.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
A	Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	-	5.000	14.582	14.502
B	Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	5.414	4.797	9.803	5.109
C	Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	5.420	5.756	9.508	7.572
D	Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid d, e en f)	3.824	4.336		5.628
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	12.581	18.903	5.778	29.222
F	Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	265	292	265	750
G	Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	426	295	426	1.485
H	Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	68.199	73.886	69.504	75.806
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-9,18%	-11,20%	39,46%	-13,06%

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Ligt de netto schuldquote boven de 130%, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone en dient het bestuur er werk van te maken om de schuld te verlagen. De netto schuldquote van onze gemeente is zelfs negatief en kan als zeer laag worden aangemerkt.

Het bedrag in kolom A betreft de in 2022 afgesloten geldlening. De lening heeft een totale omvang van € 25 miljoen met een looptijd van 50 jaar, verdeelt over 3 stortingsmomenten van € 5 miljoen (4 maart 2022), € 10 miljoen (4 januari 2023) en € 10 miljoen (4 januari 2024).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte geldleningen in de netto schuldquote is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De netto schuldquote van onze gemeente is zelfs negatief en kan als zeer laag worden aangemerkt.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
A	Vaste schulden (cf.art. 46 BBV)	-	5.000	14.582	14.502
B	Netto vlottende schuld (cf.art. 48 BBV)	5.414	4.797	9.803	5.109
C	Overlopende passiva (cf.art. 49 BBV)	5.420	5.756	9.508	7.572
D	Financiële vaste activa (cf.art. 36 lid b, c, d, e en f)	135	135	375	297
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf.art. 39 BBV)	12.581	18.903	5.778	29.222
F	Liquide middelen (cf.art. 40 BBV)	265	292	265	750
G	Overlopende activa (cf.art. 40a BBV)	426	295	426	1.485
H	Totale baten (cf.art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	68.199	73.886	69.504	75.806
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-3,77%	-5,51%	38,92%	-6,03%

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Daarbij wordt de verhouding berekend tussen het eigen vermogen en het totaal van de balans. Daarbij worden de voorzieningen beschouwd als onderdeel van het vreemd vermogen. Dit vreemd vermogen bestaat dan uit de voorzieningen en de schulden op korte termijn. Zie hiervoor de balans in de bijlagen. Een score lager dan 20% wordt als risicovol gezien.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
A	Eigen vermogen (cf.art.42 BBV)	32.145	32.029	27.271	31.645
B	Balanstotaal	60.545	66.425	75.491	78.276
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	53,13%	48,22%	36,12%	40,43%

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Voor Steenberghe heeft de grondexploitatie een gering aandeel in de totale baten, waardoor hier sprake is van weinig risico.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
B	Bouwgronden in exploitatie (cf.art. 38 lid b BBV)	-6.887	-9.191	-3.008	-8.487
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl.mutaties reserves))	68.199	73.886	69.504	75.806
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	-10,10%	-12,44%	-4,33%	-11,20%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn: hoe hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoe te gunstiger dit is voor de gemeente.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
A	Totale structurele lasten	67.367	70.178	70.132	74.230
B	Totale structurele baten	66.762	69.555	70.289	72.594
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	-	-	30	30
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	894	776	805	785
E	Totale baten	68.199	76.601	70.542	79.227
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	0,42%	0,20%	1,32%	-1,11%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om de belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De totale woonlasten van de gemeente liggen onder het landelijk gemiddelde. Ten opzichte van de woonlasten in 2022 laat dit cijfer een lichte stijging zien.

	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Rekening 2023
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	282	357	298	348
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	152	154	154	154
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	397	395	411	411
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C+D)	831	906	863	913
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in 2022 (t-1)	847	813	904	963
	Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	98,11%	111,44%	95,46%	94,81%

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn 'duurzame productiemiddelen': spullen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren.

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art.12) schrijft voor dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering / water, groen en gebouwen aan de orde worden gesteld. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de Begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft daar meer inzicht in. Per onderwerp wordt ingegaan op het beleidskader en de financiële consequenties voor de gemeente Steenbergen.

Gebouwen en sportparken

Vastgoed beleid

In de besluitvormende vergadering van 04 juli 2023 is het maatschappelijk vastgoed en accommodatiebeleid vastgesteld. De voorgestelde keuzes in het vastgoed- en accommodatiebeleid geeft op heldere wijze aan waarop we als gemeente willen handelen. Daarbij behoren uitzonderingen en maatwerk altijd tot de mogelijkheden.

Als vervolgtraject gaat ambtelijke organisatie in 2024 verder met het continueren van het uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed. Het uitvoeringsplan wordt projectmatig georganiseerd. Met dit vernieuwde uitvoeringsplan wordt er een plan van aanpak opgesteld waarin de benodigde acties worden beschreven in tijd, benodigde capaciteit en geld.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een acut onderwerp binnen maatschappelijk vastgoed. Voor een deel van de gemeentelijke gebouwen is een start gemaakt met het onderzoeken naar mogelijke verduurzamingsmaatregelen. In de programmabegroting 2023 is in het voortraject al aandacht besteed aan duurzaamheid bij de gemeentelijke objecten. Zo zijn er kredieten beschikbaar gesteld voor het aanbrengen van zonnepanelen op de gemeentelijke gebouwen en het aanbrengen van ledverlichting bij de gemeentelijke sportaccommodaties en de sporthallen. In 2023 is reeds begonnen met de voorbereiding en uitvoering ervan. Een voorbeeld hiervan is het aanbrengen van zonnepanelen bij sporthal de Buitelstee en het MFA Kruisland.

Meerjarenonderhoudsplan

Met het vaststellen van de begroting 2023 is voor de gebouwen en de sportparken een voorziening gevormd voor het groot onderhoud. Vanuit deze onderhoudsvoorziening kunnen de pieken in de onderhoudskosten gebouwen en sportparken worden opgevangen. Er is een inventarisatie gemaakt voor de geplande onderhoudswerkzaamheden bij de gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties, die in eigendom zijn van de gemeente. Dit alles is vastgelegd in een MJOP 2023-2032 (meerjarenonderhoudsplan). Met de vorming van deze voorziening worden de kosten voor groot onderhoud over 10 jaar gelijkmatig uitgesmeerd.

Investerings

Met het meerjarenonderhoudsplan 2023-2032 is ook een inventarisatie gemaakt van de benodigde vervangingsinvesteringen bij gebouwen en sportparken. Onder vervangingsinvesteringen gaat het om aanpassingen in gebouwen en sportaccommodaties die vervangen worden of die leiden tot een kwaliteitsverbetering en invloed heeft op gebruiksduur van een object. Deze behoren dan te worden geactiveerd op de gemeentelijke balans en te worden afgeschreven. Er is dan geen sprake van groot onderhoud. In de "Nota waardering en afschrijving vaste activa Gemeente Steenbergen" zijn de geldende afschrijvingstermijnen vermeld. Het gaat dan om aanpassingen met een omvang groter dan € 10.000. Meer informatie over hoe dient om te gaan met investeringen is terug te vinden bij de "grondslagen voor waardering en resultaatbepaling", onderdeel balans en vaste activa. De belangrijkste afwijkingen bij investeringen tussen begroting en realisatie worden nader toegelicht bij het desbetreffende programma, onderdeel "investeringen".

Realisatie 2023

Nu het jaar 2023 financieel is afgesloten, kan de balans worden opgemaakt m.b.t. het uitgevoerde onderhoud bij de gemeentelijke accommodaties en de sportparken. Vanuit het MJOP was een

bedrag van € 224.416 aan groot onderhoud gepland. Vanuit de jaarrekening 2022 is nog een bedrag van € 183.500 overgeheveld en toegevoegd aan de voorziening voor het uitvoeren van achterstallig groot onderhoud aan gebouwen en sportaccommodaties. Totaal is er dan een bedrag van € 407.916 beschikbaar voor groot onderhoud in 2023.

Uit het onderstaand overzicht wordt duidelijk welke budgetten beschikbaar waren voor het groot onderhoud voor de gemeentelijke gebouwen en sportparken en welke uitgaven er gedaan zijn.

Groot onderhoud gebouwen en sportparken ten laste van de voorziening						
Omschrijving	primitieve begroting	jaaroverheveling 2022	totale begroting	realisatie	verschil	Toelichting
Begraafplaats steenbergseweg	10.406	-	10.406	1.164	9.242	
Gemeentehuis	30.977	42.000	72.977	104	72.873	1
Gemeentelijke werkplaats	12.907	25.500	38.407	28.451	9.956	
Molen de Vos	7.000	25.000	32.000	39.313	-7.313	
Sportaccommodatie de Buitelstee	28.849	9.000	37.849	32.844	5.005	
Sportpark De Danen (Nieuw-Vossemeer)	-	11.666	11.666	-	11.666	2
Sportpark SC Kruisland	-	11.667	11.667	-	11.667	2
Sportpark Seringenlaan	12.000	11.667	23.667	284	23.383	2
Sportzaal t Cromwiel	32.045	24.000	56.045	30.834	25.211	3
Zwembad Aquadintel	21.780	-	21.780	11.546	10.234	
Zwembad de Meermin	3.630	23.000	26.630	10.325	16.305	
Groot onderhoud < € 10.000 overige panden	64.822	-	64.822	29.629	35.193	
TOTAAL	224.416	183.500	407.916	184.494	223.422	

Er is minder aan groot onderhoud gedaan dan gepland. Grootste afwijkingen zijn:

1. Bij het gemeentehuis was het onderhoud aan airco's, vervanging van diverse voedingen en afzuiging van de toiletten gepland. Deze werkzaamheden schuiven naar achteren omdat er wordt ingezet een duurzamere uitvoering.
2. De saneringswerkzaamheden van asbest bij sportparken De Danen, Kruisland en Seringenlaan zijn 2023 uitgevoerd en zijn verantwoord binnen de exploitatie van deze sportparken. De uitgaven vielen lager uit dan begroot in de voorziening was begroot en dit voordeel binnen de voorziening kan benut voor tegenvallers bij andere posten.
3. Bij sportzaal de Cromwiel: er is opdracht verstrekt voor het buitenschilderwerk aan de damwandbeplating. Ook dienen nog een aantal douches in de kleedkamers te worden aangepakt. Deze werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.

Groot onderhoudswerkzaamheden, welke ten laste van de voorziening kwamen in 2023 en welke nog niet zijn uitgevoerd, zullen met de Tussenrapportage 2024 wederom worden opgevoerd ten

laste van de voorziening. Nu er een voorziening is, hoeft dit niet meer te gebeuren met een resultaatbestemming bij de jaarrekening.

Het onderstaand schema heeft een overzicht van de investeringen van de gemeentelijke gebouwen:

Gebouwen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Investeringen</i>				
Herinrichting gemeentehuis	16.171	16.171	-	-
Beveiliging gemeentelijke accommodaties	82.690	-	52.051	30.639
Draaideur gemeentehuis	70.078	-	-	78.078
Optimalisering Renessestraat 1	143.250	-	-	143.250
Voorber.kred. gem.huis raadsz. & verhuiz. Vraagw.	200.000	-	-	200.000
Ledverl. gemeentelijke (sport-) accomm. en gebouw.	165.000	-	-	165.000
Aanpassingen Blauwstraat (Bibl./consult.bureau)	343.245	343.245	231	-
Brandmeldinstallatie gemeenschapshuis De Stelle	11.658	-	9.139	-
Herinrichting milieustraat	8.851	-	1.880	-
Zonnepanelen gemeentelijke gebouwen	201.600	-	8.562	193.038
	1.242.543	359.416	71.863	810.005

Het onderstaand schema heeft een overzicht van de investeringen van de gemeentelijke sportparken:

Sportparken	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Investeringen</i>				
Tennispark Steenbergerv. toplaag 2023	304.000	-	4.981	299.019
Sportpark Dinteloord verv. kunstgrasvelden 2023	850.000	-	7.708	842.292
Aanbrengen kantplanken kunstgrasvelden	11.620	-	-	-
Verv. toplaag tennispark Nieuw Vossemeer 2023	105.000	-	-	105.000
Vervanging badafdekking zwembad De Meermin	119.000	94.000	31.630	-
Klimramen sporthal de Buitelstee	34.402	-	39.543	-
Toegangspad vv Steenbergerv.	95.000	-	101.949	-
Led- en noodverlichting Sporthal 't Cromwiel	56.870	-	66.743	-9.873
Warmwater-&verwarm.instal. sporthal de Buitelstee	65.340	-	-	65.340
Verv. led- en noodverlicht. sporthal de Buitelstee	63.916	-	77.779	-13.863
Berging zwembad Aquadintel	24.200	-	-	24.200

Sportparken	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
Verv. ventilatieinstallatie sporthal de Buitelstee	150.000	-	1.171	148.829
Uitbreiding zonnepanelen sporthal de Buitelstee	48.400	-	33.240	15.160
	1.927.748	94.000	364.745	1.476.104

Kunstwerken

Beheerplan (asset) Kunstwerken 2022-2025

Het Beheerplan (assetsheet) Kunstwerken is gericht op het beheer en onderhoud van de civieltechnische kunstwerken in de gemeente Steenberg. De scope omvat onder andere bruggen, keermuren, beschoeiingen, steigers, duikers en overige objecten. Het beheerplan is geldig voor de planperiode 2022 tot en met 2025.

Beheerstrategie

De beheeruitgangspunten en ambities vertalen zich in de volgende beheerstrategie:

Klein onderhoud

Het klein of regulier onderhoud zijn dagelijkse onderhoudswerkzaamheden welke bedoeld zijn om de duurzaamheid van de kunstwerkonderdelen te verbeteren. Voorbeelden van maatregelen die onder klein onderhoud vallen zijn:

- Conserveren / schilderen van leuningen;
- Plaatselijk herstel (hout)constructies;
- Reinigen van hemelwaterafvoeren.

Groot onderhoud

Het uitvoeren van groot onderhoud is bedoeld om de civieltechnische kunstwerken technisch gezien veilig en functioneel te houden. Daarnaast bevorderen maatregelen die onder groot onderhoud vallen de duurzaamheid van de constructie of constructieonderdelen. Groot onderhoud wordt uitgevoerd op basis van inspecties en/of nader onderzoek. Voorbeelden van maatregelen die onder groot onderhoud vallen zijn:

- Vervangen van constructieonderdelen;
- Groot onderhoud aan metselwerk en voegen.

Vervanging

Op het moment dat (alleen) onderhoud niet afdoende of rendabel is om de veiligheid te kunnen garanderen, dient een kunstwerk gerenoveerd of geheel vervangen te worden. Dit kan technische maar ook financiële redenen hebben.

- De technische levensduur varieert per materiaalsoort van de hoofdconstructies. Deze varieert van 30 jaar tot 90 jaar;
- Het advies voor grootschalige renovatie wordt altijd afgewogen tegen het geheel vervangen van een kunstwerk. Op basis van inspectieresultaten en nader onderzoek wordt een weloverwogen keuze gemaakt.

Monitoring

Het inspecteren van civieltechnische kunstwerken is zeer belangrijk. Door gestructureerd en systematisch inspecties uit te voeren wordt afname van de kwaliteit tijdig gesignaleerd. Om de veiligheid te waarborgen en de MJOP te actualiseren, zijn inspecties noodzakelijk. De gemeente Steenberg hanteert hiervoor verschillende soorten inspecties met verschillende frequenties:

- Als basis wordt uitgegaan van een 5-jaarlijkse inspectiecyclus. Op basis van de inspectieresultaten kan worden besloten tot het uitvoeren van nader onderzoek (zoals materiaalonderzoek). De houten kunstwerken zijn relatief oud. Deze kunstwerken worden jaarlijks geschouwd en de inspectiefrequentie wordt verhoogd naar eens per 3 jaar;
- Bij nieuw aangelegde civieltechnische kunstwerken wordt een nul-inspectie uitgevoerd. Hierbij worden de vaste gegevens zoals onderdelen en materialen geregistreerd.

Op dit moment wordt voor de grotere kunstwerken het laatste deel van de beschouwing constructieve veiligheid uitgevoerd. Omdat het gaat om een omvangrijke taak is dit gedurende diverse jaren uitgevoerd.

Realisatie

In 2023 is er weinig uitvoering en onderhoud geweest bij de kunstwerken. De inspectieresultaten kwamen voor uitvoering in 2023 te laat en zullen in 2024 worden opgepakt. Er zijn met name verbeteringswerkzaamheden uitgevoerd bij houten en betonbruggen bij Noorddonk in Steenberg. Op basis van recent gehouden inspecties zijn nieuwe onderhoudsmaatregelen in beeld gebracht, welke momenteel voor uitvoering worden voorbereid. De grote vervangingswerkzaamheden van de diverse grondkeringen zijn gepland in 2024. Vanwege personele capaciteitstekort en een clustering van de werken zijn de grondkeringen naar uitvoering 2024 geschoven.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023:

Onderhoud kunstwerken	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Herstelkosten	53.300		2.615	-
Groot onderhoud (voorziening)	158.500		169.054	-
	211.800	-	171.670	-
<i>Investerings</i>				
Vervanging kunstwerken	148.754	148.754	-3.938	-
Vervanging kunstwerken 2022 (houten bruggen)	1.041.341	1.013.167	28.174	-
Vervanging kunstwerken 2022 (stalen bruggen)	381.131	362.381	-	-
Restauratie steunmuur coupure Holderbergsedijk	4.893	-	4.893	-
Vervanging houten bruggen 2023	391.146	-	-	391.146
Vervanging stalen bruggen 2023	93.520	-	7.350	86.170

Wegen

Beheerplan (asset) Wegen

Het beheerplan (assetsheet) wegen omvat het beheer en onderhoud van alle openbare wegen in de gemeente Steenbergen. De scope omvat alle verhardingen, half verhardingen en onverharde wegen. Buiten de scope valt het wegmeubilair, zoals bebording en bewegwijzering en het verzorgend onderhoud zoals straatvegen, onkruidbestrijding en gladheidsbestrijding. Het beheerplan is opgesteld voor de planperiode 2022 tot en met 2025.

Beheerstrategie

De beheeruitgangspunten en ambities vertalen zich in de volgende beheerstrategie:

Klein onderhoud

- Het betreft het repareren van schades van beperkte omvang.
- Het betreft plaatselijk onderhoud en herstel aan de verharding om de veiligheid en kwaliteit te waarborgen.
- Plaatselijk onderhouden herstel van onverharde wegen zoals schavenen vullen.
- Klein onderhoud wordt uitgevoerd door een ondersteunend team (WVS) van de buitendienst op basis van klachten en meldingen en door aannemers op basis van een klein onderhoudsopname die gelijktijdig met de periodieke weginspecties wordt uitgevoerd.

Groot onderhouden vervanging

Betreft het repareren van schades van een grote omvang.

- Groot onderhoud vindt planmatig plaats naar aanleiding van periodieke weginspecties.
- Als de kwaliteit van de verharding de ondergrens van het vastgestelde ambitieniveau heeft overschreden of op korte termijn gaat overschrijden, dan wordt er onderhoud ingepland. Ook integrale afstemming met andere disciplines speelt daarbij een rol.
- Bij einde levensduur wordt nieuw materiaal aangebracht met een nieuwe fundering(rehabilitatie).

Bij het onderhoud van asfaltverhardingen wordt geen vervangingsmaatregel (rehabilitatie) meer aan het eind van de levensduur gepland. Er wordt zo lang mogelijk "eeuwigdurend onderhoud" gepleegd. Wanneer de beheerder op een gegeven moment bij specifieke situaties toch over moet gaan tot vervanging van de asfaltverharding wordt hiervoor een aanvullend investeringsvoorstel gedaan met een afschrijving in 25 jaar.

Realisatie

Binnen het integraal meerjarenprogramma wordt gewerkt met een jaar- en een méérjarenplanning. Er wordt volgens de gebiedsgerichte aanpak gewerkt. Van een gebied wordt samen met de inwoners, dorpsraden en andere belanghebbende een zogenaamde "leefbaarheidsscan" gemaakt.

Hierbij wordt verder gegaan dan alleen het onderhoud. Niet alleen alle facetten van de openbare ruimte onder en boven de grond komen hierbij aan bod, ook wordt gekeken naar aspecten als (verkeers)veiligheid, parkeergelegenheid, het feitelijke grondgebruik in relatie tot de eigendomssituatie en klimaatadaptatie. Dit betekent wel dat planvorming een langere doorlooptijd kent. Daarnaast worden werkzaamheden zoveel mogelijk gebundeld en in de markt geplaatst. In het nabije verleden is gebleken dat de marktwerking optimaal wordt benut.

Wegbeheer en reconstructies

In de openbare ruimte hebben we het afgelopen jaar, d.m.v. enquêtes, de eerste informatie opgehaald bij de bewoners. Het is gebleken dat hier waardevolle informatie uit komt om zo de eerste ontwerpvarianten op te stellen. Daarnaast zullen, zoveel als mogelijk, inloopsessies met bewoners georganiseerd worden. De input die onze inwoners leveren wordt dankbaar gebruikt bij het tot stand komen van het plan. De richtinggevende planvorming, zoals we die in 2020 ingezet hebben, continueren we in 2023. Zodat onze inwoners daar een keuze kunnen maken uit een aantal varianten. Gebleken is dat dit voor onze inwoners meer houvast geeft dan het uitgaan van

een compleet blanco situatie. Daarnaast wordt daarbij direct duidelijk wat de randvoorwaarden zijn van het betreffende plan.

De projecten waaraan in 2023 aan gewerkt is: (betreft eerst voorbereiding, daarna uitvoering en toezicht) zijn:

Groot Onderhoud

- Westdam Steenbergen
- Oudlandsestraat (zuid fase 4) + Anjerstraat Steenbergen
- Blauwstraat Steenbergen
- Frederiksbolwerk eo Steenbergen
- Wilhelminastraat en Groene Kruisstraat Dinteloord
- De Werken Steenbergen
- Omloop Dinteloord
- Meestof eo Kruisland

Verbetering

- Steenbergseweg Dinteloord
- Noordzeedijk Dinteloord
- Dorpsweg, Langeweg en Schutbocht De Heen
- Blauwstraat fietsstraat Steenbergen
- Fredriksbolwerk e.o. Steenbergen.
- Gastelseweg Kruisland

Hieronder volgt een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023.

Onderhoud Wegen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Klein onderhoud	252.800		157.867	-
Groot Onderhoud	2.241.793		1.178.439	-
	2.494.593	-	1.336.306	-
<i>Investerings</i>				
Herinrichting N259	454.796	354.795	78.575	-
CentrumHaven Dinteloord	244.972	234.971	940	-
Investering GVVP	1.392.185	1.292.185	4.923	-
Herinr. Kreekweg en Noordzeedijk (voorbereiding)	111.205	40.000	16.329	-
Vervanging wegen 2022	319.560	319.560	-	-
Blauwstraat fietsstraat	256.843	-	182.848	73.995
Frederiksbolwerk e.o	172.351	172.351	-	-
Langeweg De Heen	72.559	72.559	-	-
Vervanging wegen 2023	652.427	-	-	652.427
Herinrichting Steenbergseweg, wegen	2.529.382	-	15.255	2.514.127

Het klein onderhoud betreft het onderhoud aan wegen (max. 5m2) welke uitgevoerd worden door onze buitendienst of de WVS. Indien meer onderhoud nodig is valt dit onder de raamovereenkomst

of wordt het een project. In de loop der jaren is gebleken het budget klein onderhoud hoger is dan daadwerkelijk benodigd. Voor de komende jaren met de komende Tussenrapportage 2024 en Perspectiefnota 2025-2028 wordt dit budget met € 100.000 naar beneden bijgesteld.

Het groot onderhoud aan asfalt- en puinwegen is in 2023 uitgevoerd volgens plan. Echter door participatie en “onverwachte” werkzaamheden van NUTS-bedrijven hebben een aantal onderhoudsprojecten vertraging opgelopen waardoor deze nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Het merendeel van deze projecten zal in 2024 uitgevoerd worden. In 2023 is wel de Blauwstraat geheel uitgevoerd.

In het voorjaar van 2024 zal er een nieuwe wegininspectie worden uitgevoerd op basis waarvan het onderhoud voor de komende jaren bepaald kan worden. Naast de “standaard” inspectie is ervoor gekozen om aanvullend risicogestuurd te inspecteren. Hierbij wordt naast de “standaard” inspectie een risicocijfer per wegvak toegekent. Het doel van deze methodiek is dat we de mogelijkheid hebben om te beheersen op de hoogste risico’s in plaats van de grootste schades.

Openbare verlichting

Het Beheerplan (assetsheet) Openbare Verlichting is gericht op het beheer en onderhoud van openbare verlichting in de gemeente Steenbergen. De asset omvat alle masten, armaturen, lampen en kabels. Buiten de scope valt sportveldenverlichting, verkeersregelinstallaties, lichtreclames en onderdelen welke aan lichtmasten hangen zoals camera’s, banners, bloembakken, feestverlichting, vlaggen en bebording. Het beheerplan is geldig voor de planperiode 2022 tot en met 2025.

Onderhoud

- Er wordt zowel preventief als correctief onderhoud uitgevoerd om de openbare verlichting op orde te houden. Het preventief onderhoud is gericht op het 2 keer per jaar schouwen van de verlichting langs doorgaande wegen en industrieterreinen. Het correctief onderhoud is gericht op het herstellen op basis van klachten en meldingen, de schouw en eigen constatering. Klachten en meldingen worden over het algemeen binnen 5 werkbare dagen opgelost. Storingen aan elektriciteitskabels kunnen aanmerkelijk langer duren voordat deze kunnen worden verholpen.
- Onderhoudswerkzaamheden zijn uitbesteed binnen een meerjarig onderhoudscontract. Dit contract loopt tot en met 2022 met een optie op verlenging tot en met 2025.
- Het verhalen van schades als gevolg van aanrijdingen en vandalisme is een complex en tijdrovend proces en is daarom ondergebracht in een contract met NODR.

Realisatie 2023

De investeringen bij de openbare verlichting zijn beperkt in 2023. De reden hiervan heeft te maken met de langere duur van het voorbereiden van projecten vanwege participatie en onvoorziene werkzaamheden aan Kabels en Leidingen. Bij het Engelsdorp in Kruisland en de Julianastraat in Steenbergen zijn lichtmasten vervangen. Verder is er een lichtplan opgesteld voor de Wilhelminastraat in Dinteloord.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023:

Openbare verlichting	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud en exploitatie</i>				
Onderhoud, replace	146.696		54.357	-
Energiekosten	212.000		236.538	-
	358.696		290.894	-
<i>Investeringsen</i>				
Verv.masten openbare verlichting 2021	113.510	21.500	11.167	-
Verv.armaturen openbare verlichting 2021	278.615	278.615	4.538	-
Verv.masten openbare verlichting 2022	14.858	14.858	-	-
Verv.armaturen openbare verlichting 2022	42.932	42.932	-	-
Verv.masten openbare verlichting 2023	11.589	-	-	11.589
Verv.armaturen openbare verlichting 2023	35.465	-	1.806	33.660
Herinrichting Steenbergseweg, OV masten	99.022	-	-	99.022
Herinrichting Steenbergseweg, OV armaturen	66.015	-	-	66.015

Riolering

Tegelijk met de wegen is het onderhoud aan riolering belangrijk voor het op waarde houden van het geïnvesteerd vermogen en het op peil houden van de gebruiksfunctie.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Steenberggen, door de Raad vastgesteld op 24 september 2020 voor de periode van 2020-2023 vastgelegd. Dit GRP is in gezamenlijkheid met de deelnemers van Waterkring West tot stand gekomen. Diverse gemeenten en het Waterschap hebben gelijksoortige planvormen met gelijke doorlooptijden.

Sinds het in werking treden van het Bestuursakkoord Water (2010) werken we als gemeente Steenberggen samen met Waterschap Brabantse Delta, de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal en Woensdrecht en de waterbedrijven Brabant Water en Evides binnen het samenwerkingsverband Waterkring West. De Wet milieubeheer schrijft voor een GRP weliswaar geen geldigheidsduur voor, de waterpartners hebben gekozen voor een geldigheidsduur van vier jaar: 2020 tot en met 2023.

Om te voldoen aan de zorgplicht voor het afvalwater diende ook in 2022 onderhoud en renovatie aan onder andere de riolering en (druk)gemalen plaats te vinden. Ook zijn verbeteringsmaatregelen in uitvoering genomen om de kans op wateroverlast te verkleinen en om de kwaliteit van het oppervlaktewater te bevorderen.

Het opstellen van Gemeentelijk Water programma (GWP) 2024-2027

In 2024 zal er een nieuw GRP worden voorgelegd. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de verplichting om een GRP op te stellen weliswaar verdwijnen, de zorgplichten van de gemeente blijft hetzelfde. Door de verbreding op het gebied van waterbeheertaak is

een Gemeentelijk Waterprogramma (GWP) een meer voor de hand liggende naam. De hoofdbouwstenen van het GWP bestaan uit beleidskeuzes en financiële middelen. Het programma anticipeert op de trends en ontwikkelingen binnen de gemeentelijke watertaken. Zo is er bijvoorbeeld sprake van extremer weer door de klimaatverandering.

In het planjaar 2023

Met de Tussenrapportage 2023 zijn de investeringen geactualiseerd en deels naar beneden bijgesteld. Uiteindelijk is er in 2023 minder geïnvesteerd dan tussentijds was verwacht.

In 2023 is op enkele plaatsen de riolering vervangen. De belangrijkste vervangingen in 2023 hebben plaatsgevonden bij:

- Herinrichten Binnenvest in Steenbergen;
  - Wethouder Swagemakersstraat in Kruisland;
  - Noorndonk achterpad in Steenbergen;
  - Jan van Bruhezestraat in Steenbergen;
  - Julianastraat te Nieuw-Vossemeer;
  - Appartementencomplex VisserKaai, Kaaistraat in Steenbergen.
- Een gedeelte van de facturen betreft ook voorbereidingswerkzaamheden voor de nog uit te voeren vervangingen in 2024.

Daarnaast zijn er ook verbeteringen aan het riolering gedaan in 2023. De belangrijkste verbeteringsprojecten in 2023 hebben plaatsgevonden op de volgende locaties:

- Stadspark bij Steenbergen (klimaat adaptieve maatregelen);
- Rioolplan Nieuw-Vossemeer;
- Stadshillen te Steenbergen;
- Molenweg/Holderbergsestraat te Kruisland.

Tenslotte is er in 2023 nog geïnvesteerd in de renovatie van diverse gemalen zoals bijvoorbeeld aan de Kade, Franseweg en het Eiland van Nassau in Steenbergen. Ook is er geïnvesteerd om de mobiele communicatie bij de gemalen aan te passen van 2G/3G naar 4G.

Projecten WaterkringWest 2023

Er wordt in samenwerking met Waterkring west uitvoering gegeven aan de plannen uit het VGRP 2020-2023. Het betreft een samenwerking tussen het waterschap, Brabant Water en gemeenten Steenbergen, Halderberge, Bergen op Zoom, Woensdrecht, Moerdijk en Roosendaal. In 2023 is de actualisatie waterketenvisie Waterkring West afgerond. De gemeente Steenbergen is de kassier voor deze samenwerking.

Riolering	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Investeringen</i>				
Vervanging riolering 2022	596.000	546.000	139.996	-
Verbeteringskosten riolering 2022	200.000	190.000	71.860	-
Vervanging riolering 2023	710.000	-	88.341	621.659
Vervanging gemalen riolering 2023	285.000	-	91.319	193.681
Randvoorziening riolering 2023	57.000	-	-	57.000
Verbeteringskosten riolering 2023	260.000	-	43.173	216.827
Herinrichting Steenbergseweg, riolering	649.816	-	-	649.816

Openbaar groen

Het openbaar groen maakt een belangrijk onderdeel uit van de openbare ruimte. Het dient duurzaam in stand gehouden te worden maar is ook onderhevig aan ruimtelijke ontwikkelingen, veranderingen in het klimaat en fysiologische omstandigheden. Om het openbaar groen langdurig en duurzaam in stand te houden, is in 2021 het Integraal Beheerplan vastgesteld. Vanaf 2021 zijn de jaarlijkse exploitatiebudgetten omgezet naar jaarlijkse vervangingsinvesteringen met een afschrijvingstermijn van 25 jaar.

Integraal beheerplan

In het integraal beheerplan is vastgelegd hoe wij de komende jaren omgaan met het vervangingsonderhoud van het openbaar groen binnen de kom. Het technische en verzorgende onderhoud is ondergebracht bij onze wijkteams. Gekozen is voor kwaliteitsniveau B voor al het openbaar groen. Uitzondering daarin zijn de centrumlocaties en begraafplaatsen. Hier is gekozen voor kwaliteitsniveau A.

Het huidige beheersplan loopt van 2022 t/m 2025. In 2025 wordt gestart met het updaten van nieuw beheersplan vanaf 2026.

Plan van aanpak

Jaarlijks wordt er een werkprogramma opgesteld dat wordt uitgevoerd. Dit wordt opgesteld aan de hand van de volgende indeling;

- Projecten via de gebiedsgerichte aanpak;
- Groen dat aan vervanging toe is onder andere door ziekte/ aantasting, afnemende kwaliteit en waar geen gebiedsgerichte aanpak gaat plaatsvinden in de komende 5 jaar.

Realisatie

In 2023 hebben de belangrijkste investeringen in het groen plaatsgevonden op de onderstaande locaties / onderwerpen:

- Binnenvest in Steenbergen;
- Levensbos in Steenbergen;
- Dinteloordseweg in Steenbergen;
- Krommeweg/Heensedijk in Steenbergen;
- Aanschaf beplanting voor diverse locaties;
- Uitgaven van de Boom veiligheid Controle voor diverse locaties.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023.

Openbaar groen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Aankoop en onderhoud plantmateriaal	128.500		134.353	-
Aanschaffingen	59.800		27.479	-
Inhuur groenonderhoud	314.400		262.917	-
Uitvoering entrees/ rotondes (eenmalig)	175.000		29.283	-
Maaien bermen	386.000		405.862	-
Overig	19.000		3.356	-
	1.082.700		863.251	
<i>Investeringen</i>				
Containertuintjes 2022	100.000	100.000	-	-
Groenbeheerplan 2022	151.764	-	76.526	-
Groenbeheerplan bomen 2022	51.390	-	50.642	-
Groenbeheerplan 2023	300.442	-	-	-
Groenbeheerplan bomen 2023	60.000	-	42.964	-
Kwaliteitsimpuls Stadspark Steenberg	605.474	-	435.037	170.437
Realisatie ecologische verbindingzones 2017	114.560	-	-	114.560
Realisatie ecologische verbindingzones 2018	199.976	-	-	199.976
Realisatie ecologische verbindingzones 2019	350.000	-	-	350.000
	1.933.606	100.000	605.168	834.973

Speelvoorzieningen

Het aanbieden van speelvoorzieningen is geen wettelijke verplichting. Het is een autonome taak van een gemeente en het is dan ook een eigen verantwoordelijkheid hoe om te gaan met speelvoorzieningen in de openbare buitenruimte. De veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). Dit Warenwetbesluit heeft onder andere betrekking op de keuring voor ingebruikname, het bijhouden van een logboek en het verrichten van onderhoudswerkzaamheden.

Beheerplan / uitvoeringsplan

In 2022 is de Kadernota Spelen en Bewegen in de openbare ruimte vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is aangegeven wat de gemeente op het gebied van speelruimte wil bereiken en wat de gemeente daarvoor gaat doen. Dit beleid dient als kader voor nieuwe initiatieven en herontwikkeling op het gebied van spelen en bewegen in de openbare buitenruimte waarbij inrichting en uitvoering in samenspraak en samenwerking met bewoners plaatsvindt op basis van een nieuw op te stellen meerjarig Uitvoeringsprogramma Spelen en Bewegen in de openbare ruimte.

In 2023 is er opdracht gegeven aan Speelplan voor het opstellen van een meerjarenprogramma spelen welke bestaat uit 3 fases. Het resultaat is een meerjarenonderhoudsplan voor spelen. De verwachte opleverdatum is juni 2024. Inmiddels zijn er vier prio-locaties uitgekomen welke in 2024 aangepakt gaan worden. Dit zijn:

1. Plein 1 februari 1953 te Nieuw-Vossemeer
2. Stellingmolen te Nieuw-Vossemeer
3. Fortplein te Steenberg
4. Vlaskam te Dinteloord

Onderdeel hiervan is een behoeftepeiling onder inwoners en dat is ook het eerste moment waarop inwoners betrokken zullen worden. De stadsraad en de dorpsraden zullen, voorafgaand aan de besluitvorming door de gemeenteraad, geïnformeerd worden. Overwegingen Buitenspelen is niet alleen belangrijk voor de gezondheid en het welzijn van kinderen, maar ook voor het leefklimaat in de buurt. Bovendien vermindert buitenspelen zorgkosten in de toekomst. Buitenspelen is een van de belangrijkste vormen van bewegen en het kan ouders ontlasten in de opvoeding.

Realisatie

In 2023 is alleen het noodzakelijk onderhoud en vervangingen verricht. Verder is 2023 een inventarisatie en behoefteonderzoek voor het speelruimtebeleid uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek worden gebruikt bij het herinrichten of aanpassen van de speelvoorzieningen conform het nog op te leveren meerjarenonderhoudsplan spelen.

Hieronder een overzicht van de beschikbare budgetten en de gerealiseerde uitgaven voor 2023:

Speelvoorzieningen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Klein onderhoud en aanschaffingen	18.336		39.728	-
Sport- en beweegtuinen 2022*	30.000		-	30.000
Sport- en beweegtuinen (vanuit 2021)*	31.480		-	31.480
Sport en Beweegtuinen (vanuit 2021)*	60.000		-	60.000
Groot onderhoud speeltuin Hart van Zuid	15.000		-	-
	154.816	-	39.728	121.480
<i>Investeringen</i>				
Vervanging speeltoestellen 2020	33.400	19.090	16.983	-
Vervanging speeltoestellen 2021	77.800	62.824	-	-
Vervanging speeltoestellen 2022	141.250	141.250	-	-
Vervanging speeltoestellen 2023	21.600	-	-	21.600
Natuurspeeltuin Dinteloord	50.000	-	-	50.000
	324.050	223.164	16.983	71.600
<i>* ten laste van de (algemene) reserve</i>				

Watergangen

Baggerbeheerplan Stedelijke Water

In het baggerbeheerplan Stedelijk water 2019-2026 is vastgelegd welke hoeveelheid baggerspecie verwacht wordt om vrij te komen uit de watergangen en welke middelen nodig zijn voor het verwijderen, verwerken en afvoeren hiervan. Samen met het waterschap wordt een meerjarenprogramma opgesteld en waar mogelijk en doelmatig wordt de samenwerking opgezocht om projecten te combineren.

In 2023 is er onderhoud verricht aan diverse watergangen en duikers.

Baggerbeheerplan landelijkgebied

Net als voor het stedelijk gebied dient er voor de baggerwerkzaamheden in het buitengebied ook een beheerplan te worden opgesteld. In samenwerking met het waterschap zal inzichtelijk worden gemaakt om welke werkzaamheden het gaat, welke hoeveelheid baggerspecie er vrij gaat komen en hoe wordt omgegaan met de ontvangstplicht. De wijze van ontvangen heeft direct relatie met het overgaan naar ecologisch maai-beheer en zal andere maatregelen vergen dan voorheen.

Gemeente Steenbergen werkt nauw samen met waterschap Brabantse Delta in het project "baggeren stedelijk water". In het laatste kwartaal van 2022 is daarvoor het samenwerkingsovereenkomst baggeren stedelijk water in Steenbergen (SOK) 2023-2024 vastgesteld.

Onderhoud watergangen	Budget	Afboeking 213a onderzoek	Uitgaven	Uit te voeren na 2023
<i>Onderhoud</i>				
Waterlozingen, sloten enz.	37.150		5.187	-
Stedelijk Baggeren (t.i.v. voorziening)	302.000		-	-
	339.150		5.187	-
<i>Investerings</i>				
Verbetering regionale kering Westlandse Watergang	275.000	275.000	-	-

Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Deze zijn onder andere risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), financierings- c.q. beleggingspositie en het kasbeheer.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). In deze wet staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening.

Schatkistbankieren

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de "Wet financiering decentrale overheden" zijn decentrale overheden verplicht hun overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden.

Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Een ander belangrijk gevolg van deelname aan schatkistbankieren is een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

Afgezien van de mogelijkheid om aan elkaar leningen te verstrekken, zijn decentrale overheden verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. Wel is sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 1.000.000. Het verloop van schatkistbankieren over 2023 wordt toegelicht in de balans op blz. 242. Het saldo op de rekening bij de schatkist per 31 december 2023 bedraagt € 22.845.725,31.

Algemene ontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) past haar beleidsrente aan om de inflatie te beïnvloeden. Na een periode van historisch lage rente van -0,5%, is de rente in 2023 verhoogd naar 4% vanwege een sterke inflatiestijging. Deze rentewijziging heeft effect op de rest van de economie, omdat hogere rentes banken ontmoedigen om geld uit te lenen. Hierdoor stijgen de kosten van leningen, zoals bedrijfsleningen en hypotheekleningen, en wordt sparen aantrekkelijker. Dit leidt tot een vertraging van de economie en uiteindelijk tot een daling van de inflatie. De gemiddelde inflatie in het eurogebied daalde van 10,6% naar 2,9%, deels als gevolg van lagere energiekosten en een afname in kerninflatie, waarin prijzen van energie en voedingsmiddelen niet worden meegerekend.

Hoewel de inflatie nog boven de 2% doelstelling van de ECB ligt, wordt de rente niet verder verhoogd om de inflatie terug te brengen naar dit niveau. Een renteverhoging heeft tijd nodig om volledig effect te hebben in de economie, soms wel tot twee jaar. Daarnaast kan de inflatie ook met een constante rente worden beïnvloed. Het verschil tussen de beleidsrente en de 'evenwichtsrente', waarbij de economie niet wordt gestimuleerd of afgeremd, geeft aan of het monetaire beleid verkrappend werkt en de inflatie drukt.

De exacte evenwichtsrente is moeilijk te meten en kan veranderen in de tijd. De ECB gebruikt verschillende modellen en schattingen om dit te bepalen. Op basis hiervan blijkt dat de huidige beleidsrente van 4% ruim boven de evenwichtsrente ligt, wat betekent dat de rente nog steeds de economie afremt en bijdraagt aan een lagere inflatie. Ondanks het feit dat de rente sinds september stabiel is, draagt deze nog steeds bij aan het streven naar een inflatie van 2%. Het monetaire beleid van de ECB blijft gericht op het handhaven van prijsstabiliteit en het bereiken van haar inflatiedoelstelling op de lange termijn.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het verwachte risicoprofiel van de gemeente. Onder risico's worden zowel koersrisico's, renterisico's op korte en lange termijn, als kredietrisico's verstaan.

Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente zijn nihil doordat alle overtollige middelen bij de schatkist zijn ondergebracht.

Renterisicobeheer

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) heeft de wetgever de kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen, dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote impact hebben op de rentelasten tijdens het boekjaar.

De totale netto-vlottende schuld mag maximaal 8,5% van het totaal van de lasten van de jaarbegroting bij aanvang van het begrotingsjaar zijn. Voor 2023 betekent dit (€ 70.542.493 x 8,5%) een toegestane kasgeldlimiet van € 5.996.112. De ruimte in de kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente aan kortlopende kredieten zou mogen aantrekken. Op basis van de Uitvoeringsregeling Financiering voor Decentrale Overheden moet de toezichthouder (provincie Noord-Brabant) worden geïnformeerd bij overschrijding van de kasgeldlimiet gedurende meer dan twee achtereenvolgende kwartalen. Deze ruimte is in 2023 niet overschreden, omdat er voldoende middelen aanwezig waren.

Kasgeldlimiet per 31-12-2023		bedragen x € 1.000,-
Toegestane kasgeldlimiet		5.996
Omvang vlottende schuld		
opgenomen gelden < 1 jr	0	
schuld in rekening courant	0	
	0	
Vlottende middelen		
contant geld in kas	0	
tegoeden in rekening courant	750	
Netto vlottende middelen		750
Ruimte per 31-12-2022		5.246

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft het renterisico op de langere termijn weer. Hieronder vallen alle leningen met een rentetypische looptijd vanaf 1 jaar. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten in de administratie. In een jaar mogen de herfinancieringen als gevolg van aflossingen en de renteherzieningsmomenten gezamenlijk niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen. Voor 2023: 20% van € 70.542.493 is € 14.108.499.

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld (bedragen in €)	2023
Renterisiconorm	14.108.499
Renterisico op de vaste schuld (betaalde aflossingen)	500.000
Ruimte	13.608.499

Kredietrisico's op leningen en beleggingen

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen en uitgezette geldleningen. Bij de opgenomen geldleningen bestaat het risico, dat wanneer de geldgever failliet gaat, de lening in één keer opeisbaar wordt.

De gemeente heeft op 31 december 2023 voor € 5.051.000 aan leningen uitstaan. Op het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting, voor startersleningen, staat nu een bedrag uit van € 2.826.000 en voor duurzaamheidsleningen € 1.602.000.

Financieringspositie

Op 24 februari 2022 heeft de raad opdracht gegeven een geldlening van € 25 miljoen aan te gaan, af te lossen over een periode van 50 jaar tegen de dan geldende rentepercentage. Op 4 maart 2022 is de geldlening aangegaan. De lening heeft een totale omvang van € 25 miljoen met een looptijd van 50 jaar, verdeelt over 3 stortingsmomenten van € 5 miljoen (4 maart 2022), € 10 miljoen (4 januari 2023) en € 10 miljoen (4 januari 2024). De rente bedraagt 1,37% per jaar (jaarlijks te voldoen) en de aflossing geschiedt in 50 jaarlijkse termijnen van € 500.000 voor het eerst te voldoen op 4 januari 2023.

Rentetoerekening

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente) omslag-percentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV. Onderstaand schema geeft de rentetoerekening weer.

	Renteschema	2023
a	Externe rentelasten over de korte en lange financiering	188.400
b	externe rentebaten	843.500
	Saldo rentelasten en rentebaten	-655.100
c1	Rente doorberekend aan de grondexploitaties	87.400
c2	Rente van projectfinanciering	-
c3	Rente door verstrekte leningen	-
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-567.700
d1	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-567.700
e	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-567.700
	Renteomslagpercentage	0%

EMU-Saldo

Emu-saldo		x € 1.000		
	Omschrijving		Begroting 2023	Realisatie 2023
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+	-879	-170
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	3.520	2.655
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	1.940	2.736
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	5.703	2.334
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4.	+	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op de exploitatie verantwoord	-		
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-		623
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	+	2.406	552
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-		1.974
10	Lasten in verband met transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen e.d.) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten	-		
11	Verkoop van effecten; boekwinst op de exploitatie	-		
	Berekend EMU-saldo		1.284	842

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering kent onder meer de volgende aspecten: personeel en organisatie, informatievoorziening inclusief automatisering, financiën en huisvesting. Tot de huisvesting behoren het gemeentehuis, vraagwijzer en de gemeentewerkplaats.

Organisatieontwikkeling

Het programma organisatieontwikkeling is in november 2023 nagenoeg afgerond en overgedragen aan de lijn. Het concern-MT stuurt de ingezette veranderopgave aan en geeft deze verder vorm. Bij een aantal teams zijn coördinatoren aangesteld die verantwoordelijk zijn voor de dagelijkse aansturing. Zij zijn verantwoordelijk voor de teamresultaten en krijgen bevoegdheden op het gebied van bedrijfsvoering (o.a. HR en financiën). Ook zijn voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een nieuwe afdeling, waar majeure programma's en projecten worden belegd.

Op het gebied van professioneler werken en kwaliteitsverbetering is in 2023 veel gebeurd in de organisatie. Er zijn trainingen projectmatig creëren georganiseerd voor grote groepen medewerkers. Het onboardingprogramma is uitgebreid en alle medewerkers konden deelnemen aan 'inspiratie sessies' op het gebied van o.a. eigentijdse werkvormen en talentontwikkeling. Voor het nieuwe management is een management development-programma samengesteld dat vanaf begin 2024 wordt georganiseerd.

In het najaar is een benchmark uitgevoerd door bureau Berenschot. De resultaten worden gebruikt bij het invullen van de 'fijnstructuur' van de verschillende afdelingen en teams. Tegelijkertijd is een vlootstouw voorbereid; een instrument waarmee periodiek kan worden gemeten of onze medewerkers op de juiste plek zitten en welke ontwikkeling ze nodig hebben om in de toekomst inzetbaar te blijven. Met de benchmark en de vlootstouw wordt de basis gelegd voor een cyclisch proces van strategische personeelsplanning.

In de begroting 2018 en 2019 zijn eenmalig budgetten beschikbaar gesteld om de organisatieontwikkeling in gang te zetten. De volgende stap was het investeren in ons personeelsbestand. Zowel kwalitatief als kwantitatief. Door het afbouwen van de inhuur, advies- en overige kosten en het inzetten van andere beschikbare dekkingsbronnen in onze begroting is het grootste deel van deze kosten opgevangen. Vanaf 2022 is structureel het bedrag van € 316.000 beschikbaar gesteld.

Om de huidige en wenselijke situatie te overbruggen zijn door de raad ook incidentele middelen ter beschikking gesteld in de vorm van een bestemmingsreserve Transitie Organisatie van € 2.261.250. In dit bedrag zijn maatregelen opgenomen voor het strategisch personeelsbeleid, knelpunten en een vitaliteitregeling. De reserve Transitie Organisatie wordt gevormd door een overheveling uit de Algemene Reserve. Om het verloop van de reserve transitie organisatie te volgen is een monitor opgesteld. Met de monitor is in deze periode steeds inzichtelijk gemaakt hoe het staat met de benutting van de reserve transitie organisatieontwikkeling. Dit is ook in de planning & control producten meegenomen en toegelicht tijdens de informatieavonden aan de raad. Ook werden de kwalitatieve doelstellingen van de organisatieontwikkeling gevolgd. De besteding is binnen de financiële kaders gebleven. +

Reserve Transitie Organisatie

Reserve Transitie Organisatie	Beginsaldo	Ontreking	Ontreking	Ontreking	Ontreking	Saldo
		2019	2020	2021	2022	31-12-2022
Friciekosten a.g.v. strategisch P-Beleid	680.750	-95.787	-203.855	-142.605	-195.400	43.103
Incidentele knelpunten organisatie	351.500	-247.382	-62.343	-34.305	-4.325	3.144
Vitaliteitsregeling	370.000	-	-	-27.349	-93.385	249.266
Overbrugging transitieperiode	529.000	-	-172.000	-263.500	-93.500	-
Stelpost niet voorziene frictie	150.000	-	-17.235	-93.152	-	39.613
Projectkosten begeleiding	180.000	-	-46.420	-	-91.531	42.050
Totaal	2.261.250	-343.169	-501.852	-560.911	-478.141	377.177
Reserve Transitie Organisatie verloop 2023	Stand Reserve ultimo 2022	Besteding 2023	Stand Reserve Ultimo 2023			
Programmaplan doorontwikkeling organisatie	285.177	-341.949	-			
Doorontwikkeling HR	92.000	-27.585	-			
Totaal	377.177	-369.534	7.643			

Aan het einde van 2022 was er nog €377.177 over in de Reserve Transitie Organisatie. In de begroting van 2023 en gedurende het jaar is het plan voor de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie van Steenbergen geactualiseerd. Deze middelen zijn gebruikt voor begeleiding van programma's en projecten, het inhuren van specialisten, het uitvoeren van benchmarks en inspiratieweken, en om de ontwikkeling van HR extra te stimuleren.

Vinden, binden en boeien van personeel

In 2023 is verder invulling gegeven aan het op orde krijgen van de personele formatie. Nagenoeg alle vacatures zijn ingevuld. Toch blijft dit een aandachtspunt, omdat de krapte op de arbeidsmarkt naar verwachting nog langere tijd voortduurt. Er wordt meer aandacht besteed aan het inwerken van nieuwe medewerkers. Zij krijgen een inwerkprogramma op maat en worden begeleid door een eigen 'buddy' die daarvoor een training heeft gevolgd.

Opleiding en ontwikkeling

In 2023 is de opleidingskoers voor de komende jaren vastgesteld. Deze is gericht op de gewenste ontwikkeling van de organisatie en de vaardigheden die medewerkers daarvoor nodig hebben. Op basis van de opleidingskoers is een strategisch opleidingsplan opgesteld dat jaarlijks geactualiseerd wordt. Opleidingen en trainingen worden zo veel mogelijk georganiseerd via de 'Steenbergen Academie', vaak in samenwerking met de 'West-Brabant Academie'.

Formatie per 31 december 2023

FTE Overzicht 31-12-2023 Per team Gemeente Steenberg	Formatie	Totaal
Directie & Management	8,00	
Bestuurs- & Concernondersteuning	17,16	
Interne ondersteuning	29,77	
Servicecentrum	27,58	
Welzijn & Zorg	28,08	
Wonen, Werken & Beleven	28,40	
Beheer ruimte & accommodaties	25,57	
Buitendienst	40,23	
Boventallig	1,00	
Totaal Ambtelijke organisatie		205,79
Griffie	3,00	
Totaal Griffie		3,00
Totaal Gemeente Steenberg		208,79

Personeelsopbouw naar leeftijd per 31 december 2023

	M	V	Totaal
	%	%	%
< 25 Jaar	0,0	2,5	3
25 t/m 34 jaar	10,3	6,7	17
35 t/m 44 jaar	9,4	12,3	22
45 t/m 54 jaar	15,3	13,8	29
55 t/m 64 jaar	13,3	11,3	25
> 65 jaar	3,0	2,0	5
Totaal	51	49	100

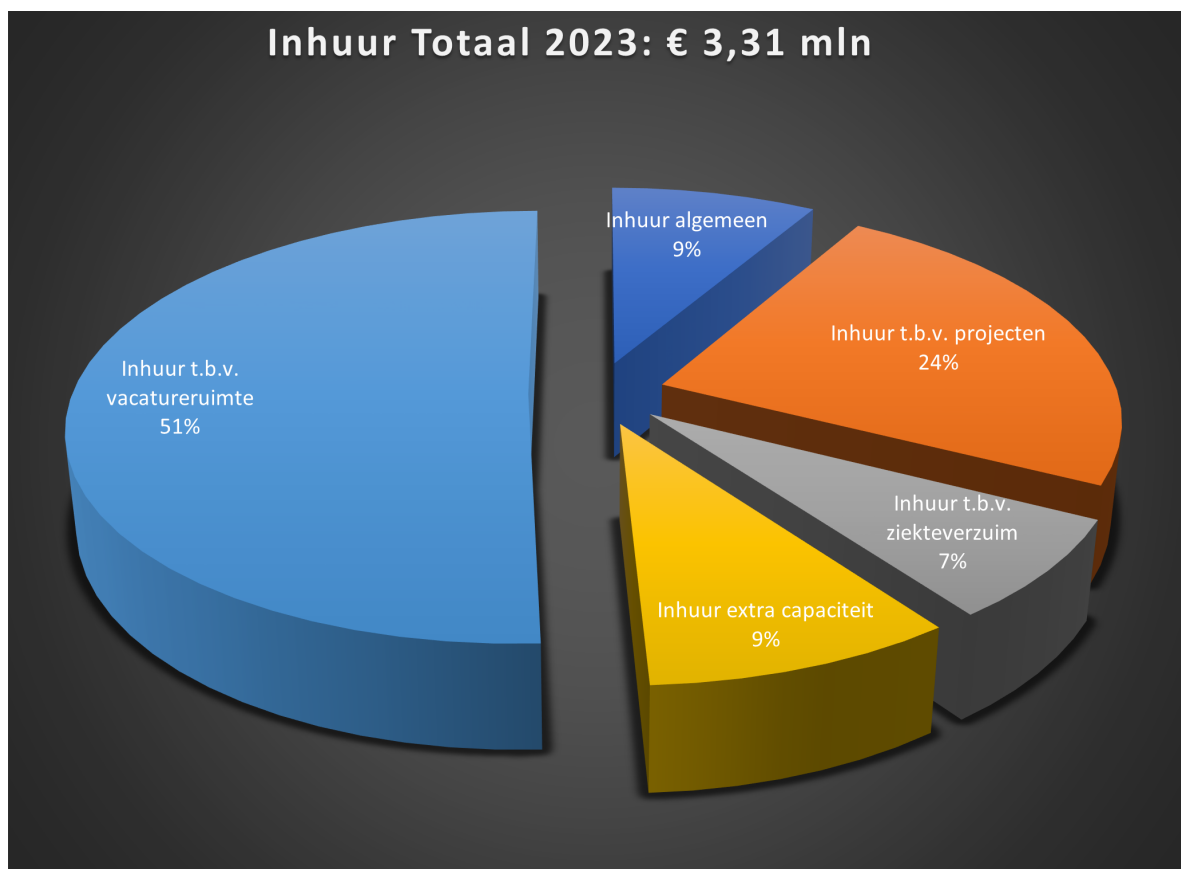
Inhuur

In 2023 is veel inhuur gepleegd om vacatures die lange tijd open staan tijdelijk in te vullen. Het nadrukkelijk sturen op het werven van vaste medewerkers heeft resultaat gehad want eind 2023 hebben we geconstateerd dat het gelukt is om de meeste vacatures met vast personeel in te vullen. Er is momenteel sprake van een reguliere vacature-inhuur, vergelijkbaar met andere organisaties.

Door intensivering van de projectmatige werkzaamheden is op specialistische functies binnen projecten meer inhuur geweest. Deze specialistische kennis is niet doorlopend nodig en wordt incidenteel ingehuurd. In de projectkosten wordt rekening gehouden met deze vorm van inhuur.

Voor 2023 is de inhuur integraal in beeld gebracht:

Inhuur	Totaal
Inhuur algemeen	€ 281.046
Inhuur t.b.v. projecten	€ 793.659
Inhuur t.b.v. vacatureruimte	€ 1.679.823
Inhuur t.b.v. ziekteverzuim	€ 247.153
Inhuur extra capaciteit	€ 309.252
TOTAAL	€ 3.310.933

Dienstverlening

Mede door de organisatieontwikkeling en de implementatie van de Omgevingswet wordt er steeds meer aandacht gevraagd voor de veranderende rol van de gemeente en haar medewerkers. Dit vraagt om een (cultuur)omslag. Hierbij gaat het om een sterke dienstverlenende houding, die van de medewerkers vraagt om vanuit het perspectief van onze inwoners, ondernemers en organisaties te denken en handelen. In 2023 zijn op diverse vlakken stappen gemaakt met aandacht voor alle doelgroepen binnen de gemeente.

ICT

Ook in 2023 is op basis van de samenwerking binnen de share van Equalit-gemeenten geprofiteerd van de samenwerking. Op een aantal fronten zijn onderwerpen verder vormgegeven en verfijnd, denk hierbij vooral aan projectportfoliomanagement. Deze werkwijze wordt verder geadopteerd en ook intern toegepast. Ook heeft de evaluatie van de dienstverlening van de softwarereseller ertoe geleid dat er een nieuwe gezamenlijke aanbesteding is uitgezet waarbij vanaf 2024 de ondersteuning op inkoop- en aanbestedingstrajecten aanzienlijk verbeterd zal worden .

Het implementeren van nieuwe wet- en regelgeving (o.a. WDO, WOO en WMEBV) is vanuit de share gezamenlijk opgepakt en de inzet verdeeld wordt zodat we wel de mogelijkheid hebben om op alle ontwikkelingen aangehaakt te blijven.

Vanuit de share is geïnvesteerd in de rol van architectuur in de breedste zin des woords in relatie tot het ICT-landschap. Voor een gemeente van de omvang als gemeente Steenbergen is het ondoenlijk om hier een aparte functie voor te creëren. Insteek is dan ook om de rol bij aanwezig personeel te beleggen en daar waar nodig gebruik te maken van de diensten van Equalit (bijv. voor het vervaardigen van architectuurplaten m.b.v. de aanwezige tooling).

Het verfijnde budgetbeheer heeft er in 2023 toe geleid dat de begroting voor ICT, weliswaar met een tussentijdse aanpassing als gevolg van de autonome en prijsontwikkelingen, voldoende verfijnd is om snel inzicht te geven en geen grote verrassingen meer op te leveren.

In 2023 zijn een aantal projecten afgerond waaronder:

- Afronding implementatie VTH-applicatie en ondersteunende applicaties t.b.v. uitvoering Omgevingswet
- Voorbereiding cloud-migratie Documentair Management Systeem
- Voorbereiding ICT-transitie n.a.v. organisatieontwikkeling (loopt technisch gezien door in 2024)
- Aanvang voorbereiding uifasering Topdesk en aansluiting op Jira v.w.b. ticketsysteem meldingen ICT, facilitair en HR en interne kennissystemen.

Datamanagement en -analyse

In 2023 is geïnvesteerd in het kwartiermaken op gebied van datamanagement. Het traject is in basis afgerond (roadmap), echter door de verschillende wisselingen op managementniveau dient er nog wel duidelijkheid te komen in wijze en tempo van aanpak en vooral wat dit aan de personele kant gaat betekenen omdat er nieuwe rollen / functies belegd moeten worden. Haaks hierop staat de ontwikkeling in de Equalit-share van gemeenten die al wat verder waren: zij hebben o.b.v. de ingeslagen weg geconcludeerd dat een andere werkwijze gewenst is die meer past bij de kleinere gemeenten en de beperkte personele bezetting. Dit wordt in 2024 nader uitgewerkt vanuit de share.

Privacy

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun informatieveiligheid en de veiligheid van verwerkingen met persoonsgegevens. Ook in 2023 is er uitgebreid stilgestaan bij de uitkomsten van de rekenkamercommissie, die in 2021 een organisatie breed onderzoek deed naar de bescherming van privacy en informatieveiligheid bij de gemeente Steenbergen. Privacybescherming is hoger op de agenda's gekomen. Het privacy beleid is in 2022 geactualiseerd en door het College B&W vastgesteld. Hierna zijn diverse noodzakelijke beleidsdocumenten, protocollen en handleidingen verschenen.

Er is veel aandacht besteed aan de omgang met politiegegevens. Wettelijk is dit geregeld in de Wet Politiegegevens (WPG). Hierbij is nauw samengewerkt met de uitvoeringsorganisatie RBL West Brabant en regionale gemeenten. In 2023 is de toepassing van de WPG voor het eerst geauditeerd.

Sinds 2023 geldt de auditverplichting ook voor het team Openbare Orde en Veiligheid. De gemeente is tevreden over de bereikte resultaten in 2023. Het ontwikkelniveau “opzet, bestaan” van de eigen organisatie voldoet aantoonbaar. De AP is hiervan op de hoogte gebracht.

Voor het implementeren van de AVG en de WPG wordt aangesloten op de werkprocessen van de verschillende teams. Daarbij houdt de gemeente Steenberg in 2023 twee centrale Registers van Verwerkingsactiviteiten bij. Eén voor de AVG en één voor de WPG, waarbij bij de aandacht voor werkprocessen ook gericht is voor de controle op privacy-overeenkomsten en risicotaxaties. Deze worden beiden ook bijgehouden in aparte registers.

De AVG rechten van betrokkenen beleidsmatig uitgewerkt en vastgesteld, evenals relevante werkinstructies voor medewerkers. In 2023 zijn voorbeeld brieven uitgewerkt en een standaard formulier voor machtiging bij identificatie.

Zowel nieuwe als bestaande medewerkers hebben toegang tot het onderwerp privacy via het digitale leersysteem, met als doel het bewustzijn en de kennis over deze kwesties te vergroten. Verplichte trainingen zijn afgestemd op de opleidingsprofielen van medewerkers en de deelname wordt gemiddeld per kwartaal geëvalueerd.

Het vaststellen van het niveau van integratie van de bescherming van persoonsgegevens (AVG) is in 2023 uitgevoerd en is gerapporteerd door de Functionarissen Gegevensbescherming (FG). De belangrijkste resultaten uit deze jaarrapportage zijn hieronder in beknopte vorm opgenomen:

- Het jaar 2023 stond in het teken van verdere implementatie van de AVG vereisten. Benodigd beleid, protocollen en werkinstructies zijn aantoonbaar beschikbaar, de doorwerking ervan onder medewerkers vraagt gericht ondersteuning. Daarmee geldt dat de basis er staat, maar dat de implementatie nog niet is afgerond om aan volwassenheidsniveau 3 te voldoen.
- De gemiddelde score in het volwassenheidsniveau 2021 bedraagt 2,1, in 2022 is het 2,2. Op het moment van schrijven van dit verslag is de FG rapportage nog niet uitgebracht. De waarde van 2023 is nog niet bekend. De ontwikkeling heeft het afgelopen jaar een groeispurt gekregen door het auditeren in het WPG domein.
- Om de stap te zetten naar niveau 3 moet de werking van alle maatregelen kunnen worden aangetoond, gevolgd en voorzien van een evaluatie. De privacybescherming wordt daarmee proactief van aard. Een en ander volgens het principe van plan – do – check – act. Er is een begin hiermee gemaakt. Een voorbeeld van proactief handelen is het initiatief om te komen tot de “Nota Verbonden partijen”, waarin samenwerkingspartners gaan staan voor het voldoen aan volwassenheidsniveau 3 Privacybescherming.

Het volwassenheidsniveau wordt gemeten over zeven criteria. De criteria, en de bevindingen van de FG hierbij, worden hieronder toegelicht:

- **Privacy beleid** is vastgelegd en vastgesteld. Het beleid gaat in op de verschillen tussen AVG, WPG en Jeugdwet toepasselijke privacybescherming en technologische ontwikkelingen, is door het management bekrachtigd en wordt actief uitgedragen. Voor een aantal domeinen is in 2023 specifiek privacybeleid uitgewerkt, zoals die bij WPG leerplicht en veiligheid openbare orde.
- **Processen en organisatorische inbedding:** de verwerking van persoonsgegevens dient te voldoen aan de eisen van de AVG en Jeugdwet. Bij de politiegegevens is dat de WPG. Hiervoor is het belangrijk dat taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden worden toegewezen en bewustzijn wordt gecreëerd. Er is in 2023 een structurele uitvoering van verplichte scholing in werking getreden. Daarnaast zijn alle beleidstukken, procedures en handleidingen vastgelegd en vindbaar. De prioriteit voor werkprocesgericht (samen)werken, is in 2023 voelbaar geworden. Het proceseigenaarschap is hier onderdeel van. De informatieplicht van de gemeente bij het verzamelen van persoons- en politiegegevens is onderdeel van de

verplichte scholing. Werkprocessen die op toestemming berusten, hebben speciale aandacht binnen de AVG. Een toestemming heeft te voldoen aan de criteria: uitdrukkelijk-, vrijwillig-, vrij door betrokkene gegeven te zijn. De gemeente gebruikt registers toestemming om aantoonbaar te handelen.

- **Rechten van betrokkenen:** er zijn in 2023 vijf AVG-verzoeken ontvangen voor inzage of verwijdering of beperking van gegevens. Er zijn geen WPG-verzoeken ontvangen. Verwerkingen die de gemeente zelf uitvoert én indirect die van verwerkers, vallen onder haar verantwoordelijkheid vanuit de wettelijke kaders van de AVG, WPG en Jeugdwet. Bij de Jeugdwet gaat het om AVG-rechten bij het dossier van de client en het "familiesysteem van de client". Het gebruik van de rechten is geregistreerd in het AVG- of WPG-register van verzoeken.
- **Samenwerking:** er is een register van alle privacy-overeenkomsten. Bij het aangaan van samenwerking is het belangrijk dat de privacyfunctionarissen eerder worden betrokken. Regionaal is in 2023 afgesproken in de Nota Verbonden Partijen dat ook samenwerkingspartners moeten voldoen aan volwassenheidsniveau 3. Bij structurele evaluatie op de actualiteit- en het beschrijven van verwerkingsprocessen is het uitdiepen van de vereisten voor een veilige gegevensuitwisseling tussen partners structureel aan de orde. Dit wordt telkens vastgelegd in de beschrijving van het werkproces en in het genoemde register.
- **Beveiliging:** gemeenten moeten passende technische en organisatorische maatregelen nemen om de persoonsgegevens te beveiligen. Politiegegevens worden onder verantwoordelijkheid van de gemeente en vervolgens het Openbaar Ministerie en de gemeente verwerkt. De gemeente neemt verantwoordelijkheid voor eigen gegevenshuishouding en indirect voor de verwerkingsprocessen van verwerkers. Daarnaast moeten datalekken gemeld worden bij de autoriteit persoonsgegevens (AP). In 2023 zijn er 17 AVG datalekken geregistreerd. Er is één melding bij de AP gedaan. Het risico en impact bij de andere incidenten was zodanig laag dat geen melding is gedaan bij de AP. Wel zijn intern passende maatregelen getroffen. Het uitvoeren van DPIA-scans verloopt bij nieuwe- en veranderende verwerkingsprocessen naar wens, de data protection impact assessments (DPIA's) daarentegen moeizaam, vanwege de tijdsinvestering. Het format is in 2023 aangepast, om het invullen van de informatie voor de teams te vereenvoudigen. In 2023 is privacybescherming en informatieveiligheid voortaan vóór de aanschaf van applicaties aan de orde. Het initiatief van een vooraf beoordeling met meerdere disciplines verdient navolging. Er zijn standaard programma's van eisen en wensen voor privacybescherming ontwikkeld bij transitie, nieuwe applicaties, aanpassing van applicaties en voor projecten. Dit overleg brengt een schriftelijk advies uit aan het Management Team voor de besluitvorming en aanbesteding van applicaties.
- **Verantwoording:** De AVG legt de verantwoordelijkheid bij de organisatie zelf om aantoonbaar te maken dat de wettelijke richtlijnen worden opgevolgd. Het college moet aantonen dat de verwerkingen van persoonsgegevens voldoet aan de beginselen van de relevante wet- en regelgeving. In 2023 is het accent steeds meer komen te liggen op het aantoonbaar maken van "Opzet", "Bestaan" en "Werking" van vastgesteld beleid, protocollen, werkinstructies en uitvoering. Deze ontwikkelstadia zijn structureel doorgevoerd in formulieren en rapportages.

Samen met het management worden de bevindingen van de FG besproken en voorzien van een verbeteraanpak voor 2024.

Informatieveiligheid

In het afgelopen jaar zijn er verschillende initiatieven genomen om de algemene bewustwording en het bewustzijn van informatieveiligheid binnen onze organisatie te vergroten. Deze inspanningen hebben geleid tot een verhoogd besef van de ernstige gevolgen van cyberaanvallen en de cruciale noodzaak om hier adequaat op te reageren. Als onderdeel van deze bewustwordingscampagne is een gemeente brede phishing-mailtest uitgevoerd. In gevallen waarin niet volgens de instructies werd gehandeld, zijn passende maatregelen genomen.

Naast deze specifieke testen is de bewustwording rond informatieveiligheid versterkt door regelmatige intranetberichten, nieuwsbrieven, posters op de gangen en berichten op schermen in de servicecorners. Zowel persoonlijke als algemene aandacht is besteed aan dit belangrijke onderwerp.

Ook in het afgelopen jaar hebben we voortgebouwd op het ISMS (Information Security Management System) dat het jaar ervoor geïmplementeerd werd. Dit systeem blijft een essentieel hulpmiddel bij het verbeteren van onze informatieveiligheid. Vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) blijft het een verplichting voor gemeenten om een ISMS te handhaven en te blijven ontwikkelen om zo de informatieveiligheid te waarborgen. Met het ISMS hebben we de mogelijkheid gehad om informatieveiligheidsrisico's beter te identificeren en passende maatregelen te implementeren, volgens de richtlijnen van de BIO, om deze risico's effectief te minimaliseren.

Tot slot is de ENSIA-verantwoording over het jaar 2023 met succes afgerond, waarbij positieve resultaten zijn behaald. Dit benadrukt onze voortdurende toewijding aan informatieveiligheid en de effectiviteit van onze maatregelen. Het onderstreept tevens ons streven naar naleving van de geldende normen en voorschriften op dit gebied.

Juridische kwaliteitszorg

De beweging om formele bezwaren en klachten te verminderen, door juist aan de voorkant informele gesprekken en eventueel mediation in te zetten, heeft wederom positieve resultaten opgeleverd in 2023. Voorts zijn in 2023 verdere stappen gezet ten aanzien van het proces om juridische kwaliteitszorg verder onderdeel te laten vormen van de algehele kwaliteitszorg van (werk)processen en voorbereiding en uitvoering van besluiten. De basis is gelegd om hierin (nog) nauwer op te trekken met concern control.

Planning en control

We streven continu naar verbetering van de planning en control documenten om de kaderstellende en controlerende rol van de raad effectief te ondersteunen. Met het raadsakkoord "Van Ambitie naar Actie" als leidraad voor de ambities in de bestuursperiode 2023-2026, zijn de belangrijkste prioriteiten van het college vertaald naar een College Actie Plan (CAP).

In lijn met het raadsakkoord is in 2024 gestart met de actualisatie van de beleidsnota's Reserves en Voorzieningen en Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dit omvat een grondige evaluatie van de reserves en voorzieningen en het bepalen van het minimumniveau ter voorbereiding op de begroting van 2025. Tevens wordt er gewerkt aan het verbeteren van de transparantie van de infographics in de begroting en jaarrekening.

Ons streven is verdere modernisering van de planning en control cyclus en de gerelateerde documenten. We willen flexibeler kunnen anticiperen op veranderingen en de (financiële) besluitvormingsruimte van de raad helder in kaart brengen. Dit omvat onder andere het beheer van budgetten en kredieten, en het toevoegen van positieve saldi aan de algemene reserve. Recentelijk hebben we een nieuwe planning & control tool in gebruik genomen die in 2024 verder zal worden geïmplementeerd. Hiermee kunnen we niet alleen het proces van planning & control documenten verbeteren, maar ook een professionaliseringsslag maken in de (digitale) presentatie van deze documenten naar buiten toe.

Rechtmatigheid en audits

In september 2022 heeft de Eerste kamer ingestemd met de wet versterking decentrale overheden. In deze wet is ook de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording geregeld. Vanaf boekjaar 2023 is niet langer de accountant verantwoordelijk voor de verantwoording over de rechtmatigheid, maar het college van burgemeester en wethouders.

In navolging van deze wet heeft het college van burgemeester en wethouders over het boekjaar 2023 voor de eerste keer invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording.

Het boekjaar 2023 wordt gezien als jaar van de voorbereiding. Zo heeft de Raad op 26 oktober 2023 de nieuwe verordeningen die betrekking hebben op de rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld. Op 2 april 2024 heeft de Raad het definitieve normenkader vastgesteld. Hiermee heeft de Raad de kaderstelling rondom de rechtmatigheidsverantwoording bepaald.

In navolging van het advies van de accountant is het team concerncontrol in 2023 uitgebreid met een vaste medewerker, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC). Dit vermindert de kwetsbaarheid en afhankelijkheid van externe adviseurs. Door de controlefunctie in huis te beleggen, wordt tevens beoogd een kwaliteits impuls te geven aan de beheersing van de interne processen en procedures.

De controles op rechtmatigheid zijn voor 2023 uitgevoerd op basis van een jaarplan. Daarin is opgenomen op welke processen de controles zijn gericht. Dit zijn de processen met de grootste financiële omvang. Het gaat hier om: Inkoop en aanbesteding, Jeugd, Wmo, Personeelskosten, Subsidieverstrekking, Verbonden Partijen, Grondtransacties, Bouwleges en Belastingen.

Hoewel het wetgevingstraject nog niet volledig is afgerond, hebben wij, in lijn van het advies van de commissie BBV en de accountant, wel invulling gegeven aan de rechtmatigheidsverantwoording. Daarmee beschouwen we 2023 als een oefenjaar.

De rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen onder het hoofdstuk Jaarrekening. Vanuit het wettelijk kader bestaat de rechtmatigheidsverantwoording uit drie criteria.

1. Begrotingscriterium
2. Voorwaardencriterium
3. Misbruik- en oneigenlijk gebruik

In de Financiële verordening 2023 gemeente Steenberg is de verantwoordingsgrens vastgesteld op 1%. Een verantwoordingsgrens van 1% betekent dat fouten en onduidelijkheden die (in totaal) de grens van € 769.076 overtreffen, moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Begrotingscriterium

Volgens de wet- en regelgeving voor de rechtmatigheidsverantwoording dienen gemeenten afwijkingen ten opzichte van de begroting goed herkenbaar in de jaarrekening op te nemen en toe te lichten. In de financiële verordening gemeente Steenberg staan de volgende bepalingen:

- *De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de raad de begroting heeft vastgesteld, in dit geval zijn dat de lasten en baten op programmaniveau.*
- *Bij investeringskredieten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde investeringskrediet*
- *Iedere afwijking van de begroting is onrechtmatig, maar in de volgende gevallen zijn deze acceptabel:*
  - *De overschrijding wordt gecompenseerd door extra inkomsten*
  - *Er is sprake van een open eindregeling*
  - *De afwijking is al gemeld aan de raad, bijvoorbeeld bij de Tussenrapportage.*
- *Mochten er, na deze toetsing, nog onrechtmatigheden optreden, dan moet worden beoordeeld of de onrechtmatigheid (de overschrijding) past in het beleid van de gemeente.*

De rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen op pagina 213 en 214 is gebaseerd op onderstaand overzicht..

	Begroting na wijziging		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 1 Mens en Samenleving	21.400.600	2.806.267	22.105.733	3.636.081
Saldo	18.594.333		18.469.652	
Voordeel Programmaniveau				124.681
	Begroting na wijziging		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 2 Kunst, cultuur en erfgoed	983.025	275.646	853.075	174.171
Saldo	707.379		678.904	
Voordeel Programmaniveau				28.475
	Begroting na wijziging		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 3 Fysieke leefomgeving en duurzaamheid	23.799.935	11.637.553	23.150.668	13.388.110
Saldo	12.162.382		9.762.558	
Voordeel Programmaniveau				2.399.824
	Begroting na wijziging		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 4 Economie, werk, toerisme en recreatie	13.228.634	6.310.123	14.172.228	6.395.870
Saldo	6.918.511		7.776.357	
Voordeel Programmaniveau				-857.846
	Begroting na wijziging		Realisatie	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 5 Bestuur en dienstverlening	16.160.769	54.543.374	16.625.893	55.632.709
Saldo		-38.382.605		-39.006.816
Voordeel Programmaniveau				624.211
Totaal alle programma's				2.319.344

Voorwaardencriterium

Vastgesteld moet worden dat alle handelingen met betrekking tot financiële geldstomen verricht worden binnen de kaders van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

In lijn met de Financiële verordening worden alle geconstateerde fouten en onduidelijkheden van € 50.000 of hoger, toegelicht in deze paragraaf Bedrijfsvoering.

Vanuit de interne controles over 2023 is een totaal bedrag aan financiële onrechtmatigheden geconstateerd van **€ 291.527**. Hiervan zijn er twee dossiers die toegelicht dienen te worden.

Het eerste dossier betreft de aanbesteding voor de brandstoffen. De onrechtmatigheid is sinds 2022 bekend. De kosten van de brandstoffen zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Hierdoor kwamen de werkelijke kosten over de grens van de Europese Aanbesteding. Een dergelijk traject heeft een doorlooptijd van meerdere maanden. Inmiddels heeft er een Europese Aanbesteding plaatsgevonden. Daarmee is de onrechtmatigheid hersteld.

De uitgaven in 2023 worden volledig meegenomen als financiële onrechtmatigheid, te weten **€ 109.848**.

Het tweede dossier betreft de opdrachten aan een bedrijf in watersystemen en pompen. Dit dossier is ten tijde van de tussentijdse controle gesignaleerd als mogelijk financieel onrechtmatig, omdat de uitgaven in 2023 op dat moment al boven de Europese aanbestedingsgrens uitkwamen. Na onderzoek blijkt er sprake te zijn van éénzelfde soort opdrachten, waardoor inderdaad de Europese Aanbestedingswetgeving van toepassing is. Het aanbestedingstraject wordt in 2024 opgestart. De uitgaven in 2023 worden als financiële onrechtmatigheid opgenomen. Dit betreft **€ 144.369**.

Een rode draad vanuit alle uitgevoerde interne controles is dat vastlegging van controlehandelingen en dossiervorming onvoldoende is. Het risico hierbij is dat er niet aantoonbaar gemaakt kan worden dat aan voorwaarden is voldaan. Deze bevinding is inmiddels met het managementteam besproken en verbeteracties zijn ingezet.

Misbruik- en Oneigenlijk gebruik

Het college heeft de verplichting om voldoende maatregelen te nemen om misbruik of oneigenlijk gebruik tegen te gaan. De risico's hiervan zijn bijvoorbeeld het ten onrechte gebruik maken van subsidies of uitkeringen of het ten onrechte niet betalen van heffingen.

De gemeente Steenberghe beschikt niet over een apart M&O-beleid. In de financiële verordening is bepaald dat het college maatregelen moet treffen in de processen om het risico op Misbruik- en Oneigenlijk gebruik te beperken of te voorkomen.

Aanpak

Wij hebben een risicoanalyse uitgevoerd van de eerder genoemde basisprocessen. Dat is een analyse zonder dat er rekening is gehouden met de beheersmaatregelen. Dit noemen we de bruto risico's. Vervolgens is beoordeeld welke beheersmaatregelen er in de processen zijn waargenomen en ingeschat welk risico dan nog resteert. Dit noemen we het netto risico.

De geldstromen met het hoogste risico op misbruik en oneigenlijk gebruik zijn Inkoop en Aanbestedingen, Subsidies en PGB. Deze zijn verder onderzocht op de aanwezige beheersmaatregelen. Geconstateerd is dat er voldoende beheersmaatregelen in de processen zijn opgenomen om het risico terug te brengen.

Zo is er in het proces *inkoop en aanbesteding* sprake van verplichte procedures en functiescheiding bij het autoriseren van betalingen. Ook wordt er een naam nummer controle uitgevoerd bij het aanmaken van nieuwe crediteuren.

Bij het proces *subsidies* is, bovenop de reguliere controle, een aanvullende interne controle uitgevoerd op een tweetal dossiers van € 100.000 en hoger. Daarnaast is het proces rondom welzijnssubsidies goed georganiseerd. Ook hier wordt het risico van misbruik en oneigenlijk gebruik beperkt.

De omvang van het proces *PGB* is beperkt in financiële omvang. Vanuit de processen is het risico door de VIC op laag gewaardeerd.

Conclusie

Er zijn geen onrechtmatigheden op het gebied van Misbruik en Oneigenlijk gebruik in het boekjaar 2023.

Frauderisicoanalyse

In navolging van de aanbevelingen van de accountant in de managementletter 2023 is inmiddels een start gemaakt met de frauderisicoanalyse. Deze analyse is op het moment van opstellen van de jaarrekening 2023 nog niet afgerond. De aanpak is gelijk aan de aanpak bij misbruik en oneigenlijk gebruik.

Archiefbeheer

Conform het bepaalde in artikel 3 van de Archiefverordening brengt het college jaarlijks verslag uit aan de gemeenteraad over de activiteiten ter uitvoering van artikel 30 van de Archiefwet. Dit artikel regelt hoe gemeenten moeten omgaan met de gemeentelijke archieven. Om de twee jaar maakt de gemeentearchivaris een volledig archiefinspectieverslag. Het volledige verslag over 2023 is ontvangen in februari 2024 en vastgesteld door het college op 20 februari 2024. Volgend jaar zal er een voortgangsrapportage komen over de verbeterpunten uit het verslag 2023 en wat er in 2024 allemaal nog meer is gebeurd. Deze paragraaf geeft op de hoofdlijnen de belangrijkste aspecten van het archiefinspectieverslag weer. In een afzonderlijke bijlage bij deze jaarstukken is het volledige verslag opgenomen. Het is wettelijk verplicht het verslag onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen alvorens dit toe te sturen aan de Provincie.

Belangrijkste aanbevelingen uit het verslag zijn volgende:

- Stel een apart Informatiebeleidsplan op of zorg voor een overzicht van de documenten waarin de elementen van het Informatiebeleidsplan beschreven worden. Geef in het laatste geval aan wie verantwoordelijk is, wanneer ze onderhouden en bijgesteld moeten worden en zorg voor naleving. Dat geldt ten minste bij het tot stand komen of wijzigen van het Informatiebeleidsplan, het Verbeterplan of het Kwaliteitssysteem.
- Bepaal wat de informatiebehoefte van Steenbergen is bij de Gemeenschappelijke Regelingen waaraan deelgenomen wordt. Breng in kaart in hoeverre de Gemeenschappelijke Regelingen kunnen voldoen aan de informatiebehoefte.
- Zorg voor actueel beleid voor het archiveren van e-mail en tekstberichten. Vanuit het Informatiebeleidsplan kan verwezen worden naar dit beleid.

Naar aanleiding van dit archiefverslag zijn door het college interne actiepunten vastgesteld die eveneens als bijlage bij deze jaarstukken zijn opgenomen. Deze interne actiepunten zullen binnen de organisatie verder opgepakt worden door de taakverantwoordelijke collega's. Het verslag van 2023 betreft een moment opname. Naast de aanbevelingen van 2023, opgesteld door de gemeentearchivaris, zijn er steeds doorlopende ontwikkelingen die van invloed zijn. Begin 2025 komt er een voortgangsrapportage op de in 2024 vastgestelde actiepunten en begin 2025 stelt de gemeentearchivaris weer een nieuw verslag over 2025 op.

Wet Open Overheid (WOO)

Achtergrond

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. De Woo geeft de actieve als de reactieve openbaarmaking van overheidsinformatie een nieuwe basis, verankert zij recht op toegang tot informatie wettelijk en beoogt de informatievoorziening en informatiehuishouding van het Rijk en decentrale overheden te verbeteren. De huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is ingetrokken bij de inwerkingtreding van de Woo per 1 mei 2022.

Gemeente Steenbergen heeft gekozen voor ambitieniveau Basis, wat betekent dat we de wettelijk verplichte openbaarmaking volgen, niet meer en niet minder. Er wordt op dit moment voldaan aan de eisen voor wat betreft de reactieve openbaarmaking. Voor de actieve openbaarmaking geldt nu nog slechts een inspanningsverplichting. De verwachting is dat de harde verplichting voor actieve openbaarmaking op zijn vroegst medio 2024 van kracht wordt en dan beperkt voor een viertal categorieën (Wet- en regelgeving; Organisatiegegevens; Raadsstukken; Bestuursstukken). Het implementatieplan voorzag voor 2023 de implementatie van een door het Rijk te leveren programma met de naam PLOOI, waarmee informatie kan worden ontsloten. De overheid heeft inmiddels de stekker uit PLOOI getrokken, hiervoor in de plaats is er nu de Woo-index. Dit is echter alleen een index waarin je als gemeente de locaties (URL's) van de openbaargemaakte informatie plaatst en waar, de nu al wettelijke publicaties gekoppeld zijn. Vanuit de overheid is bepaald, dat organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor het platform waarop er openbaar gemaakt gaat worden. In samenwerking met Equalit wordt er een eigen platform gerealiseerd. De Woo-index zorgt ervoor dat de informatie op ons eigen platform staat, ook daadwerkelijk te vinden is.

Interbestuurlijk toezicht van de Provincie

De provincie houdt op 5 gebieden toezicht op de gemeenten in Brabant: archief- en informatiebeheer, financieel toezicht, huisvesting vergunninghouders, monumentenzorg, en omgevingsrecht. Jaarlijks brengt de Provincie een rapportage uit van de bevindingen. De bevindingen worden gebaseerd op verschillende onderliggende documenten / metingen. Zo wordt het oordeel over het financieel toezicht gebaseerd op de begroting van het eerstvolgende jaar. De Provincie is momenteel nog bezig om de ontsluiting van gegevens via een dashboard beschikbaar te stellen.

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid vormt geen einddoel van beleid, maar is een instrument ten behoeve van andere gemeentelijke beleidsvelden, zoals ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economische ontwikkeling, werkgelegenheid en milieu. De laatste jaren spelen ook doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie steeds meer een rol in het grondbeleid. In de op 25 maart 2021 door de gemeenteraad vastgestelde actualisatie van het grondbeleid zijn alle recente ontwikkelingen meegenomen. Daarnaast biedt deze nieuwe nota op een transparante wijze inzicht aan interne en externe partijen. Inzicht in het beleid, in de gewenste rol en in de spelregels voor de realisatie en de uitvoering van ruimtelijke plannen (externe werking).

Wet Voorkeursrecht Gemeenten (WVG)

In de oksel van de A4 en de Zeelandweg-Oost zijn toekomstige ontwikkelingen gedacht, zoals vastgelegd in de structuurvisie. Daarnaast worden de plannen om de infrastructuur in Steenberg aan te passen en om de Reinierpolder door te ontwikkelen als bedrijventerrein steeds concreter. Ook woningbouw is een belangrijke component in deze gebiedsontwikkeling. Om de regie in dit gebied in handen te houden heeft de raad in februari 2022 besloten voorkeursrecht te vestigen conform artikel 6 van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten op een groot aantal percelen in het zuidwesten van de kern Steenberg.

Grondexploitatiecomplexen

Actief en faciliterend grondbeleid

De grondexploitatiecomplexen worden onderscheiden in complexen waarbij de gemeente een actieve grondpolitiek voert en complexen waarbij met een projectontwikkelaar een (anterieure) overeenkomst wordt gesloten om een nieuw bestemmingsplan te ontwikkelen (faciliterend grondbeleid). Bij een project waarbij een overeenkomst wordt gesloten worden alle door de gemeente te maken kosten (in- en extern) betaald door de projectontwikkelaar, zodat de gemeente bij deze projecten een beperkt risico loopt. In de paragraaf grondbeleid wordt verslag gedaan van de grondexploitatiecomplexen met een actief grondbeleid.

Regels financiële verslaglegging en verwerking resultaat

Overeenkomstig de richtlijnen van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen ten laste van exploitaties direct geen bedragen meer in de reserve ruimtelijke ontwikkeling worden gestort. Anderzijds mogen ook geen bedragen uit een reserve in een grondexploitatie worden gestort ter dekking van een verlies. Daarmee wordt beoogd het zuivere resultaat van de grondexploitaties in zicht te houden.

Volgens de BBV moeten verliezen direct worden gedekt door verliesneming of het treffen van een verliesvoorziening. Voor bestemmingsplan De Pinas (voorheen Oostgroeneweg) te Dinteloord is in het verleden het tekort als verlies genomen. Door de achter ons liggende economische recessie daalde de marktwaarde van bouwrijpe grond en stagneerde de afname. Hier wordt dus het resultaat na verliesneming getoond.

In 2019 is een nieuwe grondexploitatie geopend voor Welberg centrum. Ook deze grondexploitatie kende een tekort, waarvoor een verliesvoorziening is getroffen. Verliesvoorzieningen mogen niet meer in de grondexploitaties worden gestort. De grondexploitatie van Welberg centrum vertoont dus het volledig negatieve resultaat met als dekking een verliesvoorziening.

Tevens dient bij een geraamd overschot op de einddatum tussentijds winst te worden genomen volgens de richtlijnen van de BBV. Belangrijke factoren die hierbij een rol spelen zijn het percentage van de kosten en opbrengsten dat gerealiseerd is en de nog te verwachten risico's.

Het voorzichtigheidsbeginsel wordt hierbij in acht genomen. Voor Uitbreiding Reinierpolder I zijn al tussentijdse winsten genomen.

Ook stelt de BBV richtlijnen voor het toerekenen van rente aan de grondexploitaties. Daarbij mag geen rente over eigen vermogen worden gerekend, en moeten ook rentebaten worden toegerekend aan grondexploitaties met een positieve balanswaarde (de gerealiseerde opbrengsten zijn hoger dan de gerealiseerde kosten). Nu de gemeente haar investeringen niet meer volledig uit eigen vermogen kan dekken wordt de rente over het aandeel vreemd vermogen aan de grondexploitaties toegerekend. In 2023 was dat 0,7%.

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeenten bij een winstgevend grondbedrijf eventueel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Jaarlijks wordt een scan uitgevoerd of er van belastingplicht sprake is.

Risicobeheersing

Om het risico in grondexploitaties te beperken is het zaak dat alleen investeringen worden gedaan indien er zekerheid is dat bouwrijp gemaakte gronden ook worden verkocht op basis van de definitieve planvorming. Met het tekort op de woningmarkt is hier voldoende zicht op, en is vertraging in combinatie met hoge inflatie eveneens een hoog risico. De capaciteit van de gemeentelijke organisatie is echter beperkt en nauwelijks in staat investeringen te vervroegen. Daarnaast moeten we ook rekening houden met fluctuerende prijsontwikkeling op de woningmarkt. Op de grondexploitaties is een risicoanalyse uitgevoerd. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is rekening gehouden met tegenvallers die uit de risicoanalyses blijken.

Resultaten grondexploitaties

De grondexploitaties zijn positief bijgesteld doordat de inflatie op kosten naar beneden is bijgesteld, de opbrengsten weer licht stijgen en er budgetten zijn vrijgevallen. Navolgend een overzicht van complexen en hun verwachte resultaat waarbij de gemeente een actieve grondpolitiek voert:

Complexen in exploitatie	Totaal geïnvesteerd	Totaal verkocht	(Tussentijdse) verlies/winstneming	Boekwaarde 1-1-2024	Nog te investeren	% van tot.geinvesteerd	Nog te verkopen	% van totaal te verkopen	Resultaat op netto contante waarde	Verwacht resultaat pos. (=)/ neg. (=+)
Buiten de Veste	7.996	14.483	-	-6.487	16.843	68%	10.488	42%	-119	-132
De Pinas	6.266	5.220	-1.062	-16	1.212	16%	1.212	19%	-13	-14
Uitbr Reinierpolder I Fase 1	2.786	5.043	642	-1.616	1.307	32%	-	0%	-298	-304
Welberg	1.524	1.511		13	368	19%	-	0%	373	381
Totaal	18.572	26.257	-420	-8.106	19.729		11.699		-58	-70

Toelichting voortgang 2023 en bijstelling resultaat per complex:

Bestemmingsplan (BP) Buiten De Veste

Het bestemmingsplan voor geheel Buiten de Veste is in 2010 vastgesteld. In het plan uit 2010 is woningbouw opgenomen binnen de waterkering die op basis van nieuwe wetgeving niet meer kan worden gerealiseerd. In 2017 is, rekening houdend met deze beperking, voor het resterende gedeelte een nieuw, grotendeels flexibel, bestemmingsplan gemaakt met directe bouwtitel. Dit bestemmingsplan is op 22 februari 2018 vastgesteld. In 2021 is een paraplubestemmingsplan vastgesteld, waarin het maximaal aantal woningen niet meer beperkt is, en onder voorwaarden kan worden uitgebreid. Daarmee is er planologische ruimte ontstaan om met de ingezette verdichting van fase 2 en 3 ook fase 4 uit te voeren. Alle bestemmingsplannen zijn onherroepelijk.

De doelstelling voor Buiten de Veste is om vraaggestuurd te ontwikkelen. Fase 1 en 2 zijn al gereed. Hier zijn 166 woningen in diverse prijsklassen gerealiseerd, en ook een school en het gemeentehuis. Fase 3a is ook nagenoeg gereed. Hier zijn 63 woningen gebouwd en in aanbouw. In fase 3b en 4 zijn nog 192 woningen gepland. Het programma is flexibel, maar moet wat betreft prijsklasse passen binnen de woondeal: 30% sociaal, 40% betaalbaar en 30% duur. In fase 3b is in 2023 een aantal bouwvelden nader uitgewerkt. Zo zijn er 22 woonzorgappartementen in aanbouw genomen en is er een contract in voorbereiding voor de ontwikkeling van 6 levensloopbestendige woningen en 12 betaalbare appartementen. Voor de andere bouwvelden in fase 3b zijn de plannen nog in ontwikkeling. Fase 4 is de laatste fase, welke qua planopzet uitgaat van inrichting met een hofje zoals bij de Citadel. Bij het uitwerken van het programma wordt rekening gehouden met nog een deel sociale woningbouw om aan de woondeal te voldoen. De ontwikkeling loopt naar verwachting tot en met 2028. De gronden binnen het plangebied zijn reeds in eigendom van de gemeente.

De per 1-1-2024 herziene grondexploitatie sluit in 2028 met een geraamd saldo op einddatum van € 131.800,- positief. De grondexploitatie is met € 130.000 positief bijgesteld door lagere inflatie op kosten en hogere inflatie op opbrengsten in 2023, en een gunstiger inschatting van de prijsontwikkeling in de nabije toekomst. Omdat de opgenomen bijdrage aan een gebiedsontsluiting nog onvoldoende onderbouwd is, is er in de vorige grondexploitatie voor gekozen deze te verlagen tot een niveau, zoveel als de ontwikkeling kon dragen. Totdat de plannen voor ontsluiting nader zijn uitgewerkt corrigeren we deze raming alleen met inflatie. Dit betekent wel dat er een mogelijk tekort op de gebiedsontsluiting kan ontstaan, die de gemeente uit andere middelen zal moeten dekken.

Ondanks het positieve saldo nemen we geen tussentijdse winst, omdat de risico's in het project nog groter zijn dan het saldo dekt.

Bestemmingsplan (BP) De Pinas

Gezien de stagnerende vraag naar vrije kavelbouw is het bestaande bestemmingsplan Oostgroeneweg herzien. De naam is gewijzigd in bestemmingsplan De Pinas dat in 2017 is vastgesteld en onherroepelijk is. Toen is ook een verlies genomen op de grondexploitatie van € 1.103.000, waardoor de gewijzigde ontwikkeling weer met een sluitende grondexploitatie verder kon. Alle gronden binnen het plangebied zijn in eigendom van de gemeente. Er zijn in totaal 110 woningen gerealiseerd in het gebied. De laatste 25 grondgebonden woningen zijn in 2021 opgeleverd. Het woonrijp maken van fase 2 is in 2023 nagenoeg afgerond.

In 2022 is tussentijds een herziene grondexploitatie vastgesteld, waarin de uitbreiding aan de Van Heemskerckstraat is opgenomen, op basis van een concept contract met de ontwikkelaar van het gebied ten oosten van De Pinas. Op gronden in eigendom van de gemeente is een programma toegevoegd van 20 sociale huurappartementen en 8 vrije sector woningen. In 2023 is het contract getekend. Om de uitbreiding mogelijk te maken is een gewijzigd bestemmingsplan vastgesteld. Deze is nog niet onherroepelijk. De verwachting is dat halverwege 2024 een uitspraak van de Raad van State komt, waarna de ontwikkeling kan starten.

De grondexploitatie sluit per einde 2027 op een saldo van € 57.200 positief. Ook hier is de grondexploitatie € 43.000 positiever geworden door een gunstiger inflatieontwikkeling dan was aangenomen. In de jaarrekening 2023 kunne we een tussentijdse winst nemen van € 41.100. Na winstneming resteert een positief saldo van € 14.400. De risico's zijn nog beperkt en grotendeels voorzien in de grondexploitatie.

Bestemmingsplan (BP) Reinierpolder 1 (uitbreiding)

Gezien de behoefte aan industriegrond is voor de uitbreiding Reinierpolder I ca. 9,5 ha grond aangekocht. Dit betreft de grond ten noorden en westen van het bestaande bedrijventerrein Reinierpolder I tot de Zeelandweg Oost en de A4.

In 2015 is het (totale) bestemmingsplan Reinierpolder goedgekeurd en is onherroepelijk. Naast een actualisatie voor de bestaande bedrijventerreinen Reinierpolder I en II is hierin ook opgenomen de 1e fase voor de uitbreiding van Reinierpolder I. In totaal kon er ca. 7,5 ha bouwrijpe grond worden uitgegeven, waarvan ca. 4,7 ha in fase 1.

Fase 1 heeft betrekking op de gronden ten noorden van het bestaande bedrijventerrein. Voor de exploitatie was er vanuit gegaan dat na realisatie van fase 1 aansluitend het gehele gebied zou kunnen worden ontwikkeld. Marktonderzoek toonde aan er geen vraag meer zou zijn voor fase 2. Het uitgifte tempo van fase 1 bevestigde dat. Bij de Jaarrekening 2018 is fase 2 voorlopig afgewaardeerd tot agrarische waarde, conform de bestemming. Inmiddels is fase 1 vol, in 2022 is de laatste van 18 bedrijfskavels verkocht. De gemeente is op zoek naar herbestemming van fase 2, maar hierover is nog geen duidelijkheid.

Na de actualisatie van de grondexploitatie per 1-1-2024 laat fase 1 een positief resultaat zien van € 827.000,- op einddatum voor winstneming. De grondexploitatie is € 687.000 positiever geworden, voornamelijk door het vervallen van restant budgetten nu de exploitatie ten einde loopt. Tot en met 2022 is al € 124.400 aan tussentijdse winst genomen. In de jaarrekening 2023 nemen we nog eens € 517.300 tussentijdse winst. Het saldo van de grondexploitatie na winstneming is dan € 304.200. Er is voldoende ruimte in het resultaat om de risico's te dekken.

Bestemmingsplan (BP) Welberg centrum

Op het voormalige sportveld in het centrum van Welberg is een woningbouwlocatie gepland. Eind 2017 en begin 2018 is een verder interactief traject gevolgd specifiek voor het onderdeel invulling autovrij dorpsplein. Hierbij kwam een aantal wensen naar voren zoals een pannaveldje en een speelberg. In 2018 is een bestemmingsplan, een stedenbouwkundig concept en een grondexploitatie opgesteld. Het bestemmingsplan is na een uitgebreid onderzoek naar flora en fauna en explosieven per 20-12-2018 gewijzigd vastgesteld. Het maakt de bouw van 24 woningen mogelijk, met behoud van een vleermuizenvliegroute. In de loop van 2019 is de grondexploitatie vastgesteld met een verlies van € 328.000,-. Ten behoeve van het plan is extra grond aangekocht van de St. Anna Parochie voor een toegangspad. Daarnaast is een bestaand, naastgelegen parkeerterrein en schoolplein opnieuw ingericht en openbaar toegankelijk gemaakt. Met de Pius X school is overeenstemming bereikt over de aanpassing aan het schoolplein. Het stedenbouwkundig plan is in overleg met betrokken partijen nader uitgewerkt. De maatregelen voor behoud van de vleermuizenvliegroute zijn uitgevoerd, het opruimen van explosieven is gereed en eind 2019 is het plan bouwrijp gemaakt. In 2020 zijn de 19 kavels voor de rijwoningen verkocht. De woningen zijn in 2020 en 2021 opgeleverd. Daarnaast zijn er 4 vrije kavels, waarvan de laatste in 2022 is verkocht. De gemeente neemt de inrichting van het openbaar gebied voor haar rekening. In 2020 is het Klapproosplein heringericht, in 2021 zijn de bruggen aan de Kapelaan Kockstraat uitgevoerd. Het woonrijp maken van de Piet Snoeijerstraat wacht op het gereed komen van de laatste woning in 2024.

De grondexploitatie sluit per einde 2024 met een negatief saldo van € 380.700,-. Ten opzichte van de vorige grondexploitatie is dit € 75.300,- positiever. Dit komt voornamelijk door het verlagen van budgetten nu de uitvoering ten einde loopt. De verliesvoorziening is verlaagd met € 75.255 omdat het te dekken verlies lager is geworden. De risico's zijn nog beperkt.

Projecten op basis van een (anterieure) overeenkomst

Naast de gemeentelijke grondexploitaties hebben we te maken met plannen van derden, waarvoor het kostenverhaal is geborgd via, veelal, een anterieure overeenkomst. De belangrijkste projecten staan hieronder benoemd en beschreven.

Van Heemskerckstraat

Tegen de eigen grondexploitatie Pinas/v Heemskerckstraat aan ligt het anterieure plan Koop/realisatieovereenkomst Van Heemskerckstraat Dinteloord.

In totaal voor de bouw van 39 grondgebonden woningen en 20 betaalbare huur of koop appartementen en/of studio's.

Het project wordt door CC Kroon development BV ontwikkeld en de bestemmingsplanprocedure loopt. Naar verwachting kunnen de eerste werkzaamheden medio 2025 aanvangen.

Hoogstraat

Plan voor de bouw van 34 woningen in de sociale huur, betaalbare koop en duurdere koop op een voormalige bedrijfslocatie. Het plan heeft als ontwerp ter inzage gelegen in 2023/2024. Er zijn zienswijzen ingediend. Het bestemmingsplan zal in 2024 ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden. Naar verwachting kunnen de eerste werkzaamheden medio 2025 aanvangen.

Couvingepark

Het bestemmingsplan Couvingepark bestaat oorspronkelijk uit de bouw van 83 woningen en een gezondheidscentrum aan de Molenweg op het terrein van de voormalige accordus-fabriek en de bouw van een woonzorgcomplex met ca. 60 wooneenheden op de voormalige locatie van het Princetuincollege aan de Ravelijnstraat. Tot op heden zijn er 77 woningen opgeleverd en bewoond. Dit project werd uitgevoerd door de Ontwikkelcombinatie Couvinge Park, die bestond uit Aan de Stegge en Woningstichting Geertruidenberg. De woningbouw is in 2017 weer opgepakt door de ontwikkelcombinatie. Door de financiële problemen en de (achter ons liggende) economische recessie is stagnatie ontstaan in de verdere ontwikkeling van het plan. Na vele overleggen met diverse partijen had de ontwikkelcombinatie de herontwikkeling weer opgestart.

In 2018 zijn er 13 woningen ontwikkeld. Die woningen zijn in 2019 opgeleverd, waarna in 2019 een deel woonrijp is gemaakt. Vervolgens is er een perceel in het plangebied verkocht aan woningcorporatie Stadlander. Op dit perceel zal Stadlander grondgebonden huurwoningen en huurappartementen ontwikkelen. De ontwikkelcombinatie WSG-Aan de Stegge heeft zich in 2020 ontvolucht en uit de diverse overleggen/onderhandelingen tussen WSG-Aan de Stegge en gemeente is een akkoord bereikt. De afspraken zijn beschreven in de vaststellingsovereenkomst ontbinding koop- en samenwerkingsovereenkomst Couvingepark. Aan de Stegge neemt de ontwikkeling geheel over van de voormalige combinatie. Inmiddels zijn de huurappartementen van Stadlander opgeleverd en is men met de bouw van de laatste 2 vrijstaande woningen begonnen. Tevens men bezig met het woonrijpmaken van het laatste deel.

Herengood

Binnen het plangebied Herengood te Kruisland zijn 17 starterswoningen en 2 vrije sectorwoningen opgeleverd. In het plan is de sanering van een milieuhinderlijk bedrijf opgenomen waarvoor in de plaats 6 vrije sectorwoningen kunnen worden gebouwd. Inmiddels zijn alle woningen gereed en is het plan woonrijp gemaakt. Het plan kan worden afgesloten.

Beltmolen Nieuw-Vossemeer

Dit plan voor 52 woningen op de voormalige agrarische gronden tussen de Hogedijk, Beltmolen en Dr. Vermetstraat te Nieuw-Vossemeer is opgestart door woningcorporatie Thuisvester. Eind 2011 zijn 12 starterswoningen opgeleverd.

BVR ontwikkeling heeft de realisatie van het plan voor de nog resterende 40 te bouwen woningen overgenomen van Thuisvester. BVR zal deze in twee fases realiseren. In de eerste helft van 2019 is gestart met de bouw van 17 woningen. Na de oplevering van deze woningen is de openbare ruimte in 2020 woonrijp is gemaakt. Inmiddels is de volgende fase gestart. Momenteel zijn de laatste vrijstaande woningen in aanbouw, waarna het project voor de laatste resterende locaties woonrijp gemaakt zal worden.

Olmentuin Steenbergen

Plan Olmentuin is geprojecteerd op de locatie van een taxibedrijf aan de Olmendreef dat naar een andere locatie in Steenbergen verhuist. Op de vrijkomende locatie en de landbouwgronden ten zuiden daarvan ontstaat hierdoor ruimte voor de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk. Olmentuin te Steenbergen wordt een duurzame, energieneutrale wijk tussen het groen met een gemeenschappelijke binnentuin en kas als ontmoetingsplaats. Het bestemmingsplan is in juni 2018 vastgesteld. Begin 2021 is het plan bouwrijp gemaakt, waarna in de loop van 2021 met de bouw is gestart. Inmiddels zijn alle kavels verkocht en bebouwd en zal in 2024 het plan nog woonrijp gemaakt worden.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van de banden met onze verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Van een bestuurlijke band is sprake indien de gemeente een beleidsmatig belang heeft in een verbonden partij. Denk bijvoorbeeld aan de ambulancediensten van de RAV of de publieke gezondheidsdiensten van de GGD. De gemeente heeft dan als verlengd bestuur (in verschillende mate) invloed op het te voeren beleid van een verbonden partij. Een financieel belang is aan de orde als de gemeente financieel bijdraagt aan een verbonden partij. De gemeente kan worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij of wanneer de gemeente geld kan kwijtraken bij een faillissement van een verbonden partij.

Vormen van verbonden partijen zijn:

Verbonden partijen met een privaatrechtelijk karakter

Bij deze verbonden partijen is er sprake van financiële en/of bestuurlijke belangen (zeggenschap) van de gemeente in private rechtspersonen zoals vennootschappen (Naamloze Vennootschap (NV), Besloten Vennootschap (BV)), stichtingen en verenigingen. Gemeenten kunnen ook participeren in instellingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid. Deze instellingen vallen onder de rechtspersoonlijkheid van de instelling waar zij deel van uitmaken.

Verbonden partijen met een publiekrechtelijk karakter

Bij deze verbonden partijen gaat het om deelname van de gemeente aan gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr is in essentie het wettelijk kader voor de -al dan niet vrijwillige- samenwerking tussen gemeenten en/of provincies voor uitvoering van lokale taken.

Er zijn verschillende varianten voor een gemeenschappelijke regeling. De zwaarste vorm is een gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam en heeft de status van een rechtspersoon. De lichtere vormen zijnde een gemeenschappelijk orgaan, de centrumgemeente-variant en de samenwerkingsovereenkomst zijn gemeenschappelijke regelingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid en derhalve in formele zin geen verbonden partij. Alhoewel de gemeente daarin wel een financieel en bestuurlijk belang in heeft en dus informeel wel beschouwd kan worden als een verbonden partij.

Nota Verbonden Partijen

De gemeenteraad van Steenbergen heeft op 14 December 2023 de Nieuwe Nota Verbonden Partijen behandeld. De opmerkingen die raad en college hadden zijn verwerkt in een aangepaste nota. Deze aangepaste nota is in April behandeld in het presidium en daarna oordeelsvormend doorgeleid naar de raad. Daarmee is de nieuwe Nota Verbonden Partijen vastgesteld voor een periode van 4 jaar. De nota geldt dan voor heel West-Brabant, waarbij Midden-Brabant (Tilburg e.o.) ook aansluit op de financiële richtlijnen.

Deze nota moest vernieuwd worden als gevolg van een aantal actualiteiten zoals de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Gemeenschappelijk Regelingen en omdat de oude nota ouder was dan 4 jaar en daarom vernieuwd moest worden.

De nieuwe nota verbonden partijen is een kaderstellend document met eenduidige regels voor de hele regio West-Brabant en alle verbonden partijen die hierin betrokken zijn. De nota neemt de conclusies van de evaluatie en de laatste wettelijke ontwikkelingen mee.

De nota geldt zowel voor private als publiekrechtelijke verbonden partijen en dus alle partijen waar de gemeente een financieel en bestuurlijk belang in heeft. Voor de details verwijzen we u naar de nota zoals deze gepubliceerd is.

BBV

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is ook van toepassing op de gemeenschappelijke regelingen, voor zover zij een eigen begroting en jaarrekening moeten opstellen. Voor de gemeenschappelijke regelingen gelden de nieuwe BBV-regels vanaf de begroting 2018.

Artikel 15 van het BBV schrijft over de paragraaf verbonden partijen het volgende voor:

1. De paragraaf betreffende de verbonden partijen bevat ten minste:
  - a de visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen
  - b de lijst van verbonden partijen
2. In de lijst van verbonden partijen wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:
  - de naam en de vestigingsplaats
  - het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt
  - de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft
  - de eventuele risico's van de verbonden partij
  - het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het eind van het begrotingsjaar
  - het resultaat van de verbonden partij

Financiële gegevens

Uitgangspunt is dat financiële gegevens over 2023 worden vermeld. Als deze niet bekend zijn dan worden de financiële gegevens over 2021 opgenomen. Voor het Eigen Vermogen is het uitgangspunt dat vermeld wordt het totaal van de reserves exclusief het exploitatieresultaat van het lopende jaar. Het Vreemd Vermogen = Totaal passiva -/- eigen vermogen.

Lijst verbonden partijen van de gemeente Steenberg

De verbonden partijen van onze gemeente zijn, conform het BBV, gesplitst in:

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)
2. Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GGD)
3. Werkvoorzieningschap West-Noord-Brabant (WVS-groep)
4. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)
5. Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (RBW, hieronder o.a. Rewin en KCV)
6. Gemeenschappelijke regeling Programma voorkoming schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV en RBL)
7. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)
8. Intergemeentelijke Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD BW)
9. West-Brabants Archief (WBA)

Vennootschappen en coöperaties:

1. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)
2. NV Brabant Water

Stichtingen en verenigingen:

1. Stichting inkoopbureau West-Brabant

Overige verbonden partijen:

N.v.t.

Op de volgende pagina's is een uitgebreide lijst opgenomen van alle verbonden partijen die onze gemeente heeft.

Gemeenschappelijke regelingen:

1. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang	<p>Binnen de gemeenschappelijke regeling werken de deelnemende gemeenten samen ten behoeve van de goede behartiging van de zorg voor de veiligheid van en de hulpverlening aan de burgers in hun werkgebied. Dit in het bijzonder bij de voorbereiding op en het bestrijden van ongevallen en rampen. De missie luidt: <i>Samen maken wij onze regio veiliger.</i></p> <p><i>“Wij zijn een krachtige en gerespecteerde speler in het veld van fysieke veiligheid. Wij stimuleren dat de samenleving bewust met risico's om kan gaan. Wij helpen om goede afwegingen te maken door onze expertise actief te delen en treden slagvaardig en vakbekwaam op. Wij zijn betrouwbaar omdat we altijd hulp bieden of een handelingsperspectief geven.”</i></p>
Betrokkenen	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant is een gemeenschappelijke regeling van de 24 gemeenten. Dit valt samen met het werkgebied van de politieregio Midden- en West-Brabant.
Bestuurlijk belang	<p>Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, elk lid heeft één stem in de vergadering. De gemeenteraad wijst hiervoor de burgemeester, een wethouder of een raadslid aan als lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter en zes andere leden. Deze zes leden worden als volgt aangewezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Twee leden die ook lid zijn van de Bestuurscommissie Geneeskundige Hulpverlening • Twee leden die ook lid zijn van de Bestuurscommissie Regionale Brandweer • Twee leden die ook lid zijn van het dagelijks bestuur van de Politieregio Midden- en West-Brabant.
Financieel belang	<p>Programma Leefomgeving en Duurzaamheid</p> <p>Vanaf 2019 is sprake van een actualisatie van het kostenverdeelmodel, zodat de bijdrage beter aansluit bij de bijdrage die gemeenten krijgen vanuit het gemeentefonds. Om te voorkomen dat er te grote verschillen ontstaan in de gemeentelijke bijdragen, is er gekozen voor een overgangperiode van 3 jaar. Voor het jaar 2023 bedraagt de bijdrage totaal €1.371.240,-</p>
Risico's	<p>Risicomanagement is een belangrijk instrument voor de Veiligheidsregio. Hierop wordt dan ook veel aandacht aan besteed. Het proces is effectief ingericht, het gehele proces, van identificatie tot en met evaluatie van beheersmaatregelen, wordt consequent doorlopen. De belangrijkste risico's zijn vastgelegd in een risicomatrix. De jaarstukken 2023 bevat onder andere de volgende belangrijke risico's: beschikbaarheid van voldoende vrijwilligers, Chemiepack, continuïteit en beheerskosten ICT, organisatie doorontwikkeling, tweede loopbaanbeleid, de Omgevingswet en WNRA en Europese deeltijdrichtlijn. De Veiligheidsregio heeft geen algemene reserve. Doet een risico zich voor dan dragen de gemeenten de nadelige financiële gevolgen.</p>
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	<p>Eigen vermogen begin 2023 € 16.476.000,-, eind 2023 € 6.724.000,- Vreemd vermogen begin 2023 € 51.465.000,-, eind 2023 € 57.375.000,- Resultaat 2023 € 801.000,-, voordelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2023.</p>

2. Gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)

Vestigingsplaats	Breda
Openbaar belang	Zorg te dragen voor minimaal de uitvoering van de wettelijk aan de gemeente opgedragen taak van collectieve preventie en inhoud te geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van de openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg.
Doel	Het behartigen van de belangen van de gemeenten op het gebied van de publieke gezondheid.
Betrokkenen	De volgende gemeenten nemen deel: Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.

Bestuurlijk belang	Binnen de GGD worden twee bestuursorganen onderscheiden: <ul style="list-style-type: none"> • Algemeen bestuur: hierin hebben vertegenwoordigers van alle gemeenten zitting, aangevuld met twee vertegenwoordiger namens de GGD • Dagelijks bestuur: vanuit het algemeen bestuur heeft minimaal een viertal personen tevens zitting in het dagelijks bestuur, aangevuld met 2 bestuursleden op basis van deskundigheid.
Financieel belang	Programma Mens & Samenleving De gemeente Steenbergen heeft in zijn jaarrekening 2023 de volgende bijdragen verantwoord: <ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage aan GGD in kosten openbare gezondheidszorg: € 306.038,- • Bijdrage in kosten jeugdgezondheidszorg: € 300.302,-
Risico's	Volgens de uitgevoerde risicoanalyse door de GGD bedraagt het benodigde weerstandsvermogen € 3.161.000,-. De weerstandsratio komt uit op 0,99.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2023 € 6.704.000,- , eind 2023 € 6.664.000,- Vreemd vermogen begin 2023 € 11.701.000, eind 2023 € 19.778.000,- Resultaat 2023 € 40.000,- nadelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2023.

3. Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap West-Brabant (WVS-groep)

Vestigingsplaats	Roosendaal
Openbaar belang	Verzorgt voor de 9 deelnemende gemeenten de sociale werkvoorziening in West-Brabant.
Doel	De WVS-groep heeft als missie dat zij als maatschappelijke organisatie mensen kansen biedt om zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen met als doel het vinden van regulier werk of werk in een (meer) beschutte omgeving. De WVS-groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijke beleid van de in de gemeenschappelijke regeling betrokken gemeenten om de sociale werkvoorziening regionaal aan te pakken. De gemeente Steenbergen participeert dus om invulling te geven aan zijn wettelijke verplichting op een wijze die tevens leidt tot de realisatie van efficiencywinst.
Betrokkenen	In de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	De negen gemeenten uit het werkgebied West Noord-Brabant hebben één afgevaardigde in het Algemeen Bestuur, plus een secretaris. Daarnaast is sprake van een Dagelijks Bestuur waarin vertegenwoordigers uit drie gemeenten worden gekozen, aangevuld met een secretaris en een adviseur.
Financieel belang	Programma Economie, toerisme en recreatie Met ingang van 1 januari 2008 ontvangt de gemeente het decentraal budget Wet Sociale Werkvoorziening. In principe wordt aan het werkvoorzieningschap een bijdrage betaald voor een minimumaantal te plaatsen Standaard Eenheden WSW werknemers. Indien dit aantal en de vergoeding per SE niet afwijkt van de door het rijk vastgestelde aantallen en bedragen zal er geen manco ontstaan tussen het ontvangen budget en de door de gemeente te betalen bijdragen. Aansluitend op de missie van de WVS-groep, verstrekt de gemeente een financiële bijdrage per SW-medewerker uit de gemeente Steenbergen. Over 2023 bedroeg de totale gemeentelijke bijdrage € 295.716.
Risico's	Een belangrijk risico betreft het risico dat de werkelijke uitstroom niet in de pas loopt met de fictieve uitstroom (volgens het landelijk rekenmodel). Hierdoor loopt WVS-Groep het risico dat het landelijk budget onder druk komt te staan door meer vraag. Het kan zo zijn dat de fictieve bijdrage SW hierdoor naar beneden wordt bijgesteld. De meeste risico's welke werden voorzien in de begroting hebben zich in 2023 niet voorgedaan.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2023 € 5.524.000,- , eind 2023 € 6.567.000,- Vreemd vermogen begin 2023 € 19.839.000,- , eind 2023 € 21.490.000,- Resultaat 2023 € 2.717.000,-, voordelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2023.

4. Gemeenschappelijke regeling Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang/doel	Het openbaar lichaam heeft tot doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.
Betrokkenen	De Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord is een gemeenschappelijk regeling van de gemeenten in het werkgebied Midden en West-Brabant (24 gemeenten) en van de gemeenten in het werkgebied Brabant-Noord (17 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Het bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. Het Algemeen Bestuur bestaat uit één vertegenwoordiger per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur, bestaande uit de voorzitter en maximaal 5 leden, worden uit en door het Algemeen Bestuur aangewezen. De voorzitter wordt aangewezen uit het midden van het Algemeen Bestuur en is zowel voorzitter van het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur.
Financieel belang	Programma Mens & Samenleving In de regeling is niet opgenomen hoe de door de deelnemende gemeenten te betalen bijdrage wordt bepaald, maar geschiedt op basis van een bedrag per inwoner. Voor het jaar 2023 is geen gemeentelijke bijdrage nodig geweest.
Risico's	Uit de inventarisatie van de risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing komen geen risico's met een mogelijk financieel gevolg naar voor.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2023 € 14.293.000,-, eind 2023 € 15.119.000,- Vreemd vermogen begin 2023 € 29.564.000,-, eind 2023 € 27.435.000,- Resultaat 2023: € 900.000,- Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2023.

5. Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (RWB)

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Openbaar belang	Intergemeentelijke samenwerking om te komen tot een strategische agenda en een strategische visie.
Doel	Door samenwerking bij bovengemeentelijke beleidsmatige en strategische vraagstukken een bijdrage te leveren aan het realiseren van gemeentelijke en regionale doelstellingen. Daarnaast zijn de volgende samenwerkingsverbanden in deze nieuwe gemeenschappelijke regeling ondergebracht: KCV (Kleinschalig Collectief Vervoer), Regiobureau Breda, Milieu & Afval Regio Breda, GGA (GebiedsGerichteAanpak) en het Loopbaacentrum West-Brabant. Daarnaast is hierin ook de NV Rewin opgenomen.
Betrokkenen	De deelnemende gemeenten (19 stuks) zijn: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tholen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de 19 gemeenten. Het college van iedere deelnemende gemeente wijst één lid en één plaatsvervangend lid aan. De leden van de West-Brabantse Vergadering (het AB) hebben elk een stem van gelijk gewicht. Besluiten met betrekking tot de begroting en de jaarrekening worden genomen met tenminste 10 stemmen voor, welke stemmen tenminste de helft van het aantal inwoners van het gebied plus 1 vertegenwoordigen.
Financieel belang	Programma Bestuur en Dienstverlening/Mens & Samenleving/Economie, toerisme en recreatie De gemeentelijke bijdrage is voor wat het algemene deel betreft gebaseerd op het inwoneraantal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Naast de algemene bijdrage is de bijdrage afhankelijk van de activiteiten waaraan wordt deelgenomen. Voor het jaar 2023 bedraagt de bijdrage RWB € 219.340,-. Daarnaast is afzonderlijk voor het KCV ad € 402.989,- aan structurele bijdrage betaald.
Risico's	Voor de risico's op bedrijfsvoering en strategische agenda is een weerstandsratio van 0,33 van toepassing. De risico's op kleinschalig collectief vervoer hebben een weerstandsratio van 0,63. De risico's op regioarcheologie hebben een weerstandsratio van 1,13. De risico's op mobiliteitscentrum

	hebben een weerstandsratio van 0,86. De risico's op de flexpool hebben een weerstandsratio van 1,21. De RWB heeft geen reserves opgebouwd die kunnen dienen voor het opvangen van de risico's.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2023 € 1.128.000,-, eind 2023 € 1.580.000,- Vreemd vermogen begin 2023 € 6.399.000,-, eind 2023 € 6.420.000,- Resultaat 2023: € 878.000,- Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2023.

6. Gemeenschappelijke regeling Programma voorkoming schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV en RBL)

Vestigingsplaats	Breda
Openbaar belang/doel	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan met als doel het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld en Coördinatiefunctie. De gemeente Steenbergen mandateert alleen de bevoegdheid op het gebied van uitvoeringsniveau 1 (toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969 en de registratie van voortijdig schoolverlaters) aan het gemeenschappelijk orgaan.
Betrokkenen	De gemeenten in de regio West-Brabant bestaande uit de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Halderberge, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit de aangewezen leden van het college van Burgemeester en Wethouders van alle deelnemende gemeenten en wijzen uit hun midden een voorzitter, alsmede plaatsvervanger, aan.
Financieel belang	Programma Mens & Samenleving De gemeente draagt naar rato van het aantal inwoners van 5 tot 23 jaar (per 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar) bij in de zowel de personeelskosten als de uitvoeringskosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de taken van het Programma. Voor het jaar 2023 bedraagt de bijdrage € 25.468,-
Risico's	In 2023 hebben zich personele risico's gemanifesteerd. Het ziekteverzuim is onveranderd hoog en blijft hoger dan het landelijke gemiddelde. Het RBL heeft geen weerstandscapaciteit opgebouwd.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Geen eigen vermogen. Vreemd vermogen begin 2023 € 884.865,-, eind 2023 € 2.140.107,- Resultaat 2023 € 60.693 nadelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2023.

7. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

Vestigingsplaats	Tilburg
Openbaar belang	Op 1 juni 2013 is de Omgevingsdienst MWB (OMWB) gestart, als één van de 29 Omgevingsdiensten in Nederland. De OMWB is een gemeenschappelijke regeling, opgericht door 27 gemeenten en de provincie Noord-Brabant. Deze participeren in de Gemeenschappelijke Regeling. De gemeenten en provincie zijn zowel eigenaar als opdrachtgever van de OMWB. De gemeenschappelijke regeling OMWB kent een Algemeen en een Dagelijks Bestuur. Het bestuur vergadert 4 a 5 keer per jaar. Het bestuur stelt de inhoudelijke en financiële kaders voor de organisatie vast. De omgevingsdienst is belast met de uitvoering van het verplichte Landelijke Basispakket, het vervullen van een adviserende taak op het terrein van de vergunningverlening, toezicht en handhaving, alsmede een coördinerende en afstemmende taak tussen deelnemers.
Doel	In het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017 (BOR) is bepaald dat de Omgevingsdienst in opdracht van de 28 bevoegde gezagen een adequate uitvoering geeft aan de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving voor milieu- en andere omgevingsrechtaken. De taken van de dienst zijn in het BOR vastgelegd, het zogenoemde wettelijke basistakenpakket (BTP). Naast de wettelijke basistaken die aan

	de dienst zijn opgedragen hebben de bevoegde gezagen de vrijheid om verzoektaken met betrekking tot milieu en ook andere beleidsvelden op te dragen aan de dienst. Bijvoorbeeld ten aanzien van ruimtelijke ordening en bouw. In 2019 is de verhouding tussen wettelijke basistaken en verzoektaken ongeveer 80% - 20%.
Betrokkenen	Betrokkenen zijn de provincie Noord-Brabant alsmede de gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	De colleges van B en W en Gedeputeerde Staten zijn deelnemers in de gemeenschappelijke regeling. Gezamenlijk vormen zij het Algemeen Bestuur, waarin iedere deelnemer met één wethouder/ burgemeester en gedeputeerde deelneemt. Het AB heeft de rol van eigenaar en is verantwoordelijk voor de continuïteit, de kwaliteit en het financieel beheer van de OMWB. Kernachtig gezegd: het AB heeft een kaderstellende en toezichhoudende rol. Het AB stelt de begroting en de jaarrekening vast. Voor de jaarlijkse begroting geldt een zogenoemde zienswijze procedure, waarbij de gemeenten en provincie in de gelegenheid zijn een inhoudelijke reactie in te brengen op de begroting. Uit het AB wordt een DB benoemd. De DB leden maken deel uit van het AB. De vergaderingen van het AB worden door het DB voorbereid. Het DB neemt ook bestuursbesluiten die geen besluitvorming in het AB behoeven, dit conform hetgeen is bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling. Op 15 december 2017 heeft het AB een besluit genomen over een duurzame financiering van de OMWB. De grondslag daarvoor is de zogenoemde MWB norm. Deze norm heeft betrekking op de uitvoering van de wettelijke basistaken van de dienst. In de wettelijke basistaken kan onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds inrichtinggebonden taken en anderzijds de niet inrichtinggebonden taken (resp. categorieën 1-7 en 8-11 van het Besluit Omgevingsrecht van 1 juli 2017). De ruggengraat van de MWB norm wordt gevormd door het Inrichtingen Bestand en het door het AB vastgestelde ambitieniveau voor de niet inrichtinggebonden taken. Jaarlijks stelt het AB de tarieven voor de declarabele uren vast. De norm voor declarabiliteit is thans gemiddeld 1350 declarabele uren per medewerker in het primair proces. Dit is het uitgangspunt voor de begroting. De OMWB heeft een risicoreserve. Deze reserve is gebaseerd op de jaarlijks door het AB -via de begroting- vast te stellen risico analyse.
Financieel belang	Programma Leefomgeving en duurzaamheid De gemeente draagt op basis van vastgelegde tarieven en/of productprijzen per geleverde prestaties/ inzet. Een eventueel negatief resultaat kan naar rato van ieders afname (=omzet) ten laste van de deelnemers worden gebracht. We zijn in het verleden geconfronteerd met negatieve resultaten. Met de uitvoering van het plan "Huis op Orde" en het uitvoeren van bezuinigingen wordt getracht te komen tot een adequate bedrijfsvoering. Dit biedt echter geen garantie dat er niet opnieuw sprake kan zijn van incidentele dan wel structurele prijsverhogingen of incidentele/structurele verhogingen van onze bijdrage aan de OMWB. De bijdrage voor 2023 is € 655.089,-.
Risico's	In de jaarrekening 2023 is een actuele inschatting van de huidige risico's opgenomen. Deze bevat de volgende belangrijke risico's: inhuur versus vast personeel, transitie mens en systeem, problematiek arbeidsmarkten, Invoering Omgevingswet en Kosteneffectiviteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. De algemene reserve bedraagt ultimo 2023 € 2.092.000. Uitgaande van het actuele risicoprofiel van € 2.202.000 is de weerstandsratio 0,95. Dit wordt gekwalificeerd als "matig". In de jaarrekening 2022 bedroeg de weerstandsratio 1,10 ('voldoende').
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2023 € 3.614.000,- , eind 2023 € 4.756.000,- Vreemd vermogen begin 2023 € 4.060.000,- , eind 2023 € 8.961.000,- Resultaat 2023 € 1.643.000,-, voordelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2023.

8. Gemeenschappelijke regeling Intergemeentelijk Sociale Dienst Brabantse Wal (ISD BW)

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Doel	De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de regionale uitvoering van de regelingen op het gebied van bijstandsverlening, werkgelegenheid en inkomensvoorzieningen.

Betrokkenen	Deelnemers in de gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht.
Bestuurlijk belang	Het gemeenschappelijk orgaan bestaat uit de door de deelnemende colleges van burgemeester en wethouders aangewezen wethouder van de deelnemende gemeente. Zij benoemen uit hun midden een voorzitter. Besluiten van het gemeenschappelijk orgaan worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen. De leden uit de gemeenten Woensdrecht en Steenbergen hebben beide één stem, het lid van de gemeente Bergen op Zoom heeft 2 stemmen.
Financieel belang	Programma Economie, toerisme en recreatie De bijdrage aan de regeling is gebaseerd op de verdeelsleutel "klantenaantal". Voor het jaar 2023 bedraagt de bijdrage € 1.486.763,-.
Risico;s	Risico's bevinden zich in de formatie van medewerkers en de automatisering van systemen.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	De GR heeft geen eigen en vreemd vermogen. Resultaat 2023 € 32.174,- nadelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2023.

9. Gemeenschappelijke regeling West-Brabants Archief (WBA)

Vestigingsplaats	Bergen op Zoom
Doel	Het WBA draagt bij aan een efficiënte en effectieve borging van digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst. Het WBA faciliteert de gemeenten in het maken van een omslag naar digitale archivering en informatievoorziening.
Betrokkenen	In de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Bergen op Zoom, Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de deelnemende gemeenten. Het college van iedere deelnemende gemeente wijst één lid en één plaatvervangend lid aan. Deze worden benoemd voor een periode gelijk aan de zittingsduur van het college. Het algemeen bestuur vergadert minimaal 2 maal per jaar.
Financieel belang	Programma Bestuur en dienstverlening De bijdrage aan de regeling is gebaseerd op de verdeelsleutel "aantal strekkende meters archief" zoals die in de archiefbewaarpplaats opgenomen dienen te zijn. Voor het jaar 2023 bedraagt de bijdrage € 162.212,-
Risico's	Qua risico's heeft het WBA te maken met drie categorieën, nl. imagorisico, veiligheidsrisico en bedrijfsvoeringsrisico. Het imagorisico heeft betrekking op het niet (kunnen) voldoen aan de verwachtingen van de deelnemers. Het gaat dan specifiek om het uitoefenen van het archieftoezicht en de dienstverlening via rond het Edepot. Het veiligheidsrisico betreft het niet of onvoldoende kunnen voldoen aan de nieuwe privacywetgeving en de eisen voor informatiebeveiliging zoals die worden gesteld in wet- en regelgeving en door de deelnemende gemeenten. Het bedrijfsvoeringsrisico behelst het niet kunnen leveren van overeengekomen dienstverlening t.g.v. een hoog ziekteverzuim.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen begin 2023 € 259.810,- , eind 2023 € 457.161,- Vreemd vermogen begin 2023 € 464.213,- , eind 2023 € 506.273,- Resultaat 2023 € 234.381,- voordelig. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2023.

Vennootschappen en coöperaties:

1. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	<p>BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.</p> <p>Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, en het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.</p>
Betrokkenen	Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).
Bestuurlijk belang	De gemeente Steenbergen heeft geen zetel in het bestuur van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemvergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	<p>Programma Bestuur en dienstverlening</p> <p>De bank is een structuurvennootschap. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap. De gemeente Steenbergen bezit 11.583 aandelen van € 2,50 per aandeel (0,02% van het totale aantal van 55.690.720 aandelen). Gedurende het begrotingsjaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. (Hierbij is het gevolg van een eventuele gemeentelijke samenvoeging buiten beschouwing gelaten.)</p> <p>Aan de aandeelhouders wordt tijdens de Algemene Vergadering over 2023 een dividend van € 120 miljoen voorgesteld. Het dividend bedraagt € 2,16 per aandeel van nominaal € 2,50).</p>
Risico's	De bank beschikt over een uitgebreid risicomodel, waarmee alle risico's goed in beeld zijn en binnen de (wettelijke) normen blijven. Ook de beheersmaatregelen zijn op orde.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	<p>Eigen vermogen begin 2023 € 4,615 miljard, eind 2023 € 4,721 miljard. Vreemd vermogen begin 2023 € 107,46 miljard, eind 2023 €110,82 miljard Resultaat 2023 € 254 miljoen.</p> <p>Bovenstaande bedragen betreffen de stand van het jaarverslag 2023.</p>

2. NV Brabant Water

Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Het primaire doel is het verzorgen van een betrouwbare en zuivere watervoorziening voor iedereen in het werkgebied van Brabant Water.
Betrokkenen	De aandelen van Brabant Water zijn nagenoeg geheel in handen van de Brabantse gemeenten en de provincie Noord-Brabant.
Bestuurlijk belang	Door middel van het bezit van aandelen Brabant Water heeft de gemeente Steenbergen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. In het geval van de gemeente Steenbergen bedraagt de stemverhouding in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op basis van het aantal aandelen in bezit: $33.826 / 2.779.595 = 1,2\%$.
Financieel belang	Programma Bestuur en dienstverlening

	De gemeente Steenberghe loopt een financieel risico, maximaal voor wat betreft het vermogensbeslag wat in de nominale waarde van de verkregen aandelen zit. De aandelen in eigendom zijn gewaardeerd tegen een bedrag van € 104.369,- (nominale waarde na fusie).
Risico's	Brabant Water heeft een aantal strategische risico's (bijv. verontreiniging van de drinkwaterbron), operationele risico's (bijv. betrouwbaarheid van de waterleidingen), financiële verslaggevingsrisico's en compliance risico's benoemd. Voor alle risico's zijn beheersmaatregelen getroffen. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen (resultaatbestemming) begin 2022 € 685 miljoen, eind 2022 € 690 miljoen. Vreemd vermogen begin 2022 € 534 miljoen, eind 2022 € 576 miljoen Resultaat 2022 € 5,3 miljoen. De laatst bekende financiële gegevens betreffen die over 2022.

Stichtingen en verenigingen:

1. Stichting Inkoopbureau West-Brabant (SIW)

Vestigingsplaats	Etten-Leur
Openbaar belang	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied op het terrein van inkoop en aanbestedingen voor de zelfstandige gemeenten en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Doel	Het professionaliseren van de inkoopfunctie bij de deelnemers. Missie: het in de ruimste zin van het woord ontzorgen van de deelnemers op het gebied van inkoop. Visie: het toonaangevende instituut te zijn, om in elke inkoop gerelateerde behoefte van onze deelnemers te voorzien, met professionele en integere medewerkers.
Betrokkenen	Op dit moment 24 deeln., waarvan het merendeel gemeenten uit Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van alle deelnemers. Vanuit het algemeen bestuur wordt een dagelijks bestuur gekozen
Financieel belang	Programma Bestuur en dienstverlening De deelnemers worden afgerekend op basis van de uitgevoerde inkooptrajecten.
Risico's	Het inkoopbureau kent als belangrijkste risico's de behoefte aan flexibiliteit in gevraagde personeelscapaciteit en dienstverlening aan deelnemers, schaarste op de arbeidsmarkt wat betreft inkoopadviseurs en contractmanagers, de kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoering.
Eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat	Eigen vermogen: begin 2022 € 683.180,-, eind 2022 € 672.527,- Vreemd vermogen: begin 2022 € 502.104,-, eind 2022 € 608.790,- Resultaat 2022 € 0,- voordelig De laatst bekende financiële gegevens betreffen die over 2022.

Jaarrekening

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 2 april 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 769.076. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Overzicht geconstateerde afwijkingen			
Overzicht begrotingsonrechtmatigheden			
1.A Overschrijding lasten programma's	€	2.113.851	*1
1.B Overschrijding kredieten (zoals toegelicht bij programma 3)	€	37.057	*2
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	€	-	
3. Betreft			
- overschrijding van baten en/of			
- onderschrijding van lasten en/of			
- onderschrijding van baten			
die nog niet tot een begrotingswijziging hebben geleid of nog niet aan de raad zijn gemeld.			
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	€	2.150.908	
4, voorwaardencriterium	€	417.292	*3
5. m & o	€	-	
6. sisa	€	-	
Totaal onrechtmatigheden	€	2.568.200	
7. totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat als acceptabel is geïdentificeerd in de financiële verordening	€	2.150.908	
Resterend saldo van onrechtmatigheden	€	417.292	
Deze posten zijn toegelicht in de jaarrekening (programmaverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering).			
De substantiele afwijkingen van de begroting zijn toegelicht in het auditcommittee van 27 mei 2024 en zijn uitgebreid toegelicht bij de verschillende programma's in de jaarstukken			
*1 Dit bedrag is als volgt opgebouwd (bron: paragraaf bedrijfsvoering pagina 190 jaarstukken)			
Overschrijding lasten programma 1 (22.105.733 - 21.400.600)	€	705.133	
Overschrijding lasten programma 4 (14.172.228 - 13.228.634)	€	943.594	
Overschrijding lasten programma 5 (16.625.893 - 16.160.769)	€	465.124	
Totaal	€	2.113.851	
*2 Dit bedrag is als volgt opgebouwd (bron: programmaverantwoording pagina 110 jaarstukken)			
Overschrijding krediet Toegangspad Seringenlaan	€	6.949	
Overschrijding krediet LED en noodverlichting Cromwiel	€	9.873	
Overschrijding krediet LED en noodverlichting Buitelstee	€	13.863	
Overschrijding krediet Aankoop Franseweg 99a	€	6.372	
Totaal	€	37.057	
*3 Dit bedrag is als volgt te verklaren (bron: paragraaf bedrijfsvoering pagina 191 jaarstukken)			
Aanbesteding brandstoffen	€	109.848	
Aanbesteding diensten watersystemen en pompen	€	144.369	
Overige onrechtmatigheden onder de rapporteringsgrens	€	163.075	
Totaal	€	417.292	
Het resterend saldo onrechtmatigheden ligt onder de verantwoordingsgrens van 1%.			

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

I. Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

II. Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop de toekenning is gedaan.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. Bij de verwerking van de algemene uitkering is rekening gehouden met de mutaties die voortvloeien uit de decembercirculaire 2022.

Eigen bijdrage Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

III. Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs zijnde de inkoopprijs en bijkomende kosten of vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. De verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs worden verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Onder deze categorie worden de investeringen van met name riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval opgenomen. Dit zijn investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs zijnde de inkoopprijs en bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. De afschrijving is gebaseerd op de economische dan wel de technische levensduur en is vastgelegd in de "Financiële verordening artikel 212 Gemeentewet gemeente Steenberg 2020" en de "nota waardering en afschrijving vaste activa gemeente Steenberg".

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Gronden en terreinen n.v.t.
- Bedrijfsgebouwen: Nieuwbouw/Renovatie en restauratie 40/25 jaar
- Vervoermiddelen: Vrachtwagens/Overige vervoermiddelen 10/5 jaar
- Machines, apparaten en installaties: Installaties/Machines en apparaten 15/10 jaar
- Overige materiële vaste activa: Automatiseringsapparatuur 5 jaar - Softwarepakketten 5 jaar - Vervanging containers 10 jaar - Inventaris en meubilair 10 jaar - (Renovatie) speeltoestellen 10 jaar
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken: Reconstructie- aanleg/vervanging kunstwerken 25/30/60 jaar - Vervangen toplaag 12 jaar - Riolering 60 jaar - Gemalen riolering 15 jaar - Openbare verlichting masten/armaturen 40/20 jaar - Vervanging badafdekking zwembad/containers milieustraat/vloersportzaal 15 jaar

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder andere verstaan infrastructurele investeringen in aanleg en renovatie van (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken. Tenzij bij raadsbesluit anders bepaald, worden deze investeringen onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het activum lineair afgeschreven over de verwachte levensduur of in een kortere, door de raad aangegeven tijdsduur.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Zo nodig wordt rekening gehouden met een duurzaam lagere waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid e BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Leningen u/g zijn opgenomen tegen de verkrijgingsprijs. Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vlottende activa

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie, de als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsregulatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

In het wijzigingsbesluit van 25 juni 2013, van toepassing met ingang van het begrotingsjaar 2014, is in artikel 44, lid d BBV een separatie voorzieningscategorie geïntroduceerd voor vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Overzicht van baten en lasten

Programma's	Begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Rekening 2023		
	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo	Lasten	Baten	saldo
Mens en samenleving	19.586	801	-18.785	21.401	2.711	-18.690	22.106	3.556	-18.550
Kunst, cultuur en erfgoed	805	104	-701	983	104	-879	853	129	-724
Leefomgeving en duurzaamheid	22.179	11.020	-11.159	23.770	9.828	-13.942	22.980	11.332	-11.648
Economie, werk, toerisme en recreatie	12.265	5.749	-6.516	12.847	6.070	-6.777	13.790	6.196	-7.594
Bestuur en dienstverlening	5.849	981	-4.868	4.898	982	-3.916	4.633	1.142	-3.491
Sub-totaal programma's	60.684	18.655	-42.029	63.899	19.695	-44.204	64.362	22.355	-42.007
Algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	-	5.529	5.529	-	5.635	5.635		5.584	5.584
Algemene uitkeringen	-	45.428	45.428	-	46.616	46.616		47.266	47.266
Dividenden	-	26	26	-	26	26		29	29
Saldo financieringsfunctie	-	-138	-138	-	462	462		568	568
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	5	5	-	5	5		4	4
Sub-totaal alg.dekkingsmiddelen		50.850	50.850		52.744	52.744		53.451	53.451
Overhead	9.650	-	-9.650	10.686	-	-10.686	11.434	-	-11.434
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	130	-	-130
Onvoorzien	50	-	-50	50	-	-50	50	-	-50
Gereel. totaal saldo baten en lasten	70.384	69.505	-879	74.635	72.439	-2.196	75.976	75.806	-170
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Mens en samenleving	-	80	80	-	95	95	-	80	80
Kunst, cultuur en erfgoed	-	12	12	-	172	172	-	45	45
Leefomgeving en duurzaamheid	30	479	449	30	1.805	1.775	41	2.052	2.011
Economie, werk, toerisme en recreatie	-	69	69	382	123	-259	382	109	-273
Bestuur en dienstverlening	-	398	398	509	940	431	509	1.135	626
Tot. Toev./onttrekk.reserves	30	1.038	1.008	921	3.135	2.214	932	3.421	2.489
Totaal lasten en baten	70.414	70.543		75.556	75.574		76.908	79.227	
Gerealiseerd resultaat (+=positief)			129			18			2.319

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De jaarrekening sluit af met een positief resultaat van € 2.319.344. Na de verwerking van alle raadsbesluiten werd er in 2023 rekening gehouden met een positief rekeningsaldo van € 18.511. Hieronder lichten wij op hoofdlijnen die ontwikkeling toe. De analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening is opgenomen in de programmaverantwoording waarbij deze analyse deel uit maakt van de jaarstukken 2023. Per programma is deze analyse opgenomen in het onderdeel "Wat heeft het gekost - financiële verantwoording 2023".

In de programmaverantwoording van dit jaarverslag gaan we gedetailleerder, per programma, in op de relevante verschillen ten opzichte van de begroting na wijziging. Onder relevant verschil wordt in dit kader verstaan een afwijking groter dan € 50.000 op niveau van taakveld zoals per programma is opgenomen in het overzicht "Financiële verantwoording 2023". Hieronder geven wij een summier overzicht van de relevante verschillen uit de gegeven toelichtingen bij de afzonderlijke programma's. Voor een totaal overzicht van de verschillen ten opzichte van begroting na wijziging met de bijbehorende toelichting, verwijzen wij u naar de programmaverantwoording per programma.

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Saldo begroting 2023		129.000		
RAADSBSLUITEN:				
Raadsbesluit 15-12-2022	Actualisatie woonwagengebeleid en scenariokeuze		90.759	
Raadsbesluit 29-06-2023	Begrotingswijziging Verbonden Partijen 2023		269.554	
Raadsbesluit 28-09-2023	Tussenrapportage 2023	249.824		
1. Mens en samenleving				
Onderwijshuisvesting	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs	82.101		I
Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingenopvang Oekraïne	359.186		I
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Centrum Jeugd en Gezin	78.547		I
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Loketvoorziening jeugd		64.933	S
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Kleinschalig collectief vervoer		69.955	I
Jeugdhulp behandeling	Jeugdhulp behandeling	100.887		I
Jeugdhulp dagbesteding	Jeugd dagbesteding		244.339	I
Jeugdhulp zonder verblijf overig	Jeugdhulp zonder verblijf overig		255.811	I
Gezinsgericht	Gezinsgericht		126.205	I
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Landelijk transitie arrangement		103.928	S
Gesloten plaatsing	JeugdzorgPlus	208.757		I
Beschermd wonen (WMO)	WMO beschermd wonen	68.822		I
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	WMO wvggz, maatschappelijke- en vrouwenopvang	58.145		I
Jeugdbescherming	Jeugdbescherming		112.258	I
Jeugdreclassering	Jeugdreclassering	91.359		I

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Volksgezondheid	Jeugdgezondheidszorg	79.269		I
Diverse overige verschillen*			24.964	I
2. Kunst, cultuur en erfgoed				
Mutaties reserves	Mutatie progr.kunst,cultuur en erfgoed		126.824	I
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Kunst-en cultuurbeleid	111.366		I
Cultureel erfgoed	Monumenten	50.220		I
Diverse overige verschillen*			6.287	I
3. Leefomgeving en duurzaamheid				
Mutaties in de reserves	Mutaties in de reserves programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid	236.044		I
Vennootschapsbelasting	Vennootschapsbelasting		130.676	I
Crisisbeheersing en brandweer	COVID-19 & Energiecrisis		203.214	I
Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid		84.476	I/S
Verkeer en vervoer	Centrumhaven Dinteloord RO	50.000		I
Verkeer en vervoer	GVVP	402.476		I
Verkeer en vervoer	Kunstwerken	50.685		I
Verkeer en vervoer	Onderhoud verharding/wegen	113.161		I/S
Verkeer en vervoer	Wegen, straten en pleinen	254.657		I/S
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Uitbreiding Reinierpolder I	519.836		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbaar groen	196.289		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	191.373		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Verbetering openbaar groen	176.797		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Waterlossingen, sloten enz.	51.612		I
Afval	Afvalfonds	132.313		I
Afval	Baten reinigingsrecht afvalstoffenheffing	52.038		I
Afval	Milieustraat		163.179	I
Milieubeheer	Energietransitie/duurzaamheid	772.470		I
Ruimte en leefomgeving	Opgave Omgevingswet	107.633		I
Ruimte en leefomgeving	Projecten (algemeen)		134.306	I
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Centrumplan Welberg (vml. voetbalveld)	76.585		I
Wonen en bouwen	Bouwleges	68.298		I
Wonen en bouwen	Exploitatie overige panden		648.990	I
Wonen en bouwen	Project Normalisatie Woonwagencentra Steenbergen	136.995		I
Diverse overige verschillen*		175.403		I

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
4. Economie, werk, toerisme en recreatie				
Economische ontwikkeling	Economische kracht	102.882		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Subsidie Landschappen van Allure	172.346		I
Inkomensregelingen	Gebundelde Uitkering inkomensvoorziening gemeenten		72.117	I
Inkomensregelingen	Gemeentelijk minimabeleid		1.145.983	I
Inkomensregelingen	Uitvoeringskosten participatiewet		131.354	I
WSW en beschut werk	Sociale werkvoorziening (WSW)	93.916		I
Diverse overige verschillen*		122.463		I
5. Bestuur en dienstverlening				
Mutaties reserves	Mutaties reserves	194.677		I
Burgerzaken	Dienstverlening	142.645		I
Burgerzaken	Reisbescheiden		64.938	I
Burgerzaken	Verkiezingen		150.488	I
Burgerzaken	Wet Open Overheid	51.454		I
Overhead	Collegeactie programma	572.513		I
Overhead	Facilitaire Zaken		56.293	I
Overhead	HR		506.281	I
Overhead	Huisvesting Sociaal domein Fabrieksdijk 6		125.523	I
Overhead	Juridische zaken		61.492	I
Overhead	Rollend materieel algemeen	55.831		I
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Algemene uitkering	649.367		I
Overige baten en lasten	Onvoorzene lasten	84.670		I
OZB woningen	Uitvoering wet woz		119.849	I
Diverse overige verschillen*			60.592	I
Totaal		7.674.912	5.355.568	
Voordelig resultaat jaarrekening 2023		2.319.344		

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Begr. 2023	Begr.na wijz. 2023	Rekening 2023
Lokale heffingen			
Onroerende zaakbelastingen	5.327.274	5.433.274	5.411.050
Roerende-zaakbelastingen	2.076	2.076	1.816
Reclamebelasting	83.150	83.150	81.037
Forensenbelasting	7.084	7.084	8.476
Toeristenbelasting	108.753	109.753	82.046
	5.528.337	5.635.337	5.584.425
.			
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	45.427.552	46.616.178	47.265.545
.			
Dividenden			
nv Bank Nederlandse Gemeenten e.o.	25.948	25.948	28.958
.			
Saldo financieringsfunctie			
Saldo rentebaten/-lasten	-138.137	461.863	567.764
.			
Overige algemene dekkingsmiddelen			
Dwangsommen/boetes	5.000	5.000	4.000
.			
Totaal algemene dekkingsmiddelen	50.848.700	52.744.326	53.450.692

Overzicht overhead

Overzicht overhead	Begroting 2023	Begroting na wijzig. 2023	Rekening 2023
Totaal taakveld 0.4 Overhead	10.938.409	11.987.469	12.082.508
<i>waarvan niet overhead:</i>			
Coalitieactieprogramma	911.690	921.882	349.369
Regie bestuurlijke opgaven	352.186	265.412	268.160
Overige	23.946	114.514	31.107
Per saldo	9.650.587	10.685.661	11.433.872
Betreft:			
Gemeentesecretaris/algemeen directeur	139.254	177.745	223.746
Secretariële ondersteuning organisatie	240.350	262.352	318.080
Management/leidinggevenden	429.309	588.093	619.762
Doorbelast.overhead	-220.514	-220.514	-333.992
Concerncontrol	200.934	213.555	205.683
Kabinet	214.449	233.053	205.751
Facilitaire zaken	1.510.415	1.789.348	1.940.058
Gegevensbescherming en privacy	280.219	123.000	113.062
<i>Interne ondersteuning</i>			
Communicatie	458.246	484.971	493.435
Juridische zaken	314.055	386.007	447.498
Personeel en organisatie	1.572.074	1.789.216	2.295.497
Financiën	833.892	869.214	868.978
<i>Servicecentrum</i>			
Informatiemanagement en beveiliging	2.742.542	2.934.592	2.896.137
GEO	242.605	263.300	300.130
Digitale Informatie Voorziening (DIV)	692.757	791.729	840.047
Totaal overhead	9.650.587	10.685.661	11.433.872

Overzicht onvoorzien

In de primitieve begroting 2023 is bij het programma Financiering een post van € 50.000 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Binnen het besluit begroting en verantwoording (BBV) is er een verplichting tot het opnemen van een post onvoorzien in de begroting. Deze post is bedoeld om kosten die bij het opstellen van de begroting niet voorzienbaar waren, maar toch zijn ontstaan, op te vangen.

Voor een juiste toepassing van de post onvoorzien moet in principe worden uitgegaan van het 'drie O's-principe'.

Deze drie O's zijn:

- onvoorzienbaar (het was niet voorzien, niet aan zien komen);
- onuitstelbaar (het moet op korte termijn uitgevoerd worden);
- ondekbaar; (dekking binnen de bestaande budgetten van het taakveld of dekking binnen de bestaande budgetten van het programma is niet mogelijk).

In 2023 zijn er geen begrotingswijzigingen ten laste van de post onvoorziene uitgaven gebracht.

Onvoorziene uitgaven				
	begrotingswijziging	goedkeuring raad	omschrijving	
				bij af
primitieve begroting	november 2023		algemeen/vast bedrag	50.000
TOTAAL				50.000
Saldo				50.000

Incidentele baten en lasten

Conform artikel 28 lid c van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten dient in de jaarrekening een overzicht opgenomen te worden van de incidentele baten en lasten. Hierbij is de definitie van het begrip incidenteel belangrijk. In de in augustus 2018 verschenen geactualiseerde notitie structurele en incidentele baten en lasten en de verduidelijking hierop van 2021 is het begrip incidenteel aangescherpt. In eerste instantie is de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld bepalend of een post als incidenteel of structureel wordt aangemerkt. Het blijft echter ook in veel gevallen een interpretatiekwestie. Op basis daarvan kunnen een aantal in onderstaande lijst opgenomen posten reden van discussie zijn. Hierin is het eigen oordeel gevolgd.

Niet alle incidentele baten en lasten hebben invloed op het resultaat in 2023. Sommige bedragen zijn namelijk toegevoegd of onttrokken aan een reserve. Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt:

Programma/taakveld	Product	Toelichting	Bedrag	Bate/last
Programma 1 mens en samenleving				
Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingenopvang Oekraïne	De gemeente Steenberghe kon snel opvangcapaciteit bieden aan de Oekraïense vluchtelingen die voor de oorlog zijn gevlucht. De kosten die hiermee gepaard gaan, worden vergoed door het Rijk via een specifieke uitkering.	441.200	last
		De hierboven genoemde kosten worden, in de vorm van vastgestelde normbedragen, vergoed middels een door het Rijk beschikbaar gestelde specifieke uitkering.	-2.026.100	bate
Mutaties reserves		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	-	bate
Subtotaal			-1.584.900	
Programma 2 Kunst, cultuur en erfgoed				
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	Kunst- en cultuurbeleid	Hierop onder meer de kosten verantwoord voor kosten voor het project Expeditie Nassau en de tijdelijke subsidieregeling Kunstwerken per Kern.	2.500	last
Mutaties reserves		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	-33.500	bate
Subtotaal			-31.000	
Programma 3 fysieke leefomgeving en duurzaamheid				
Crisisbeheer en Brandweer	Covid-19 & energiecrisis	Ook in 2023 zijn kosten gemaakt in verband met corona en de energiecrisis	203.200	last
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Uitbreiding Reinierpolder I	Tussentijdse winstneming 2023 grondexploitatie Uitbreiding Reinierpolder I.	-517.300	bate
Milieubeheer	Energietransitie/ duurzaamheid	De middelen 2023 van de specifieke uitkering Uitvoeringsmiddelen klimaat-	-362.800	bate

Programma/taakveld	Product	Toelichting	Bedrag	Bate/last
		en energiebeleid zijn volgens de verantwoording volledig besteed. Aan deze specifieke uitkering mochten ook eigen personeelslasten en overhead toegerekend. Hierdoor ontstaat een incidenteel voordeel doordat structurele lasten worden gedekt door incidentele middelen.		
Ruimte en leefomgeving	Overige gronden	Betreft de verkoop van enkele stukjes gemeentegrond.	-24.500	bate
Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	BP de Pinas	Tussentijdse winstneming 2023	-41.100	bate
	Centrumplan De Welberg	Corr.verliesneming voorgaande jaren	-75.300	bate
Onttrekkingen reserves		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	10.900	last
		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	-1.645.100	bate
Subtotaal			-2.452.000	
.				
Programma 4 economie, werk, toerisme en recreatie				
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Subsidie Landschappen van Allure	Het project de West-Brabantse Waterlinie is in 2023 met de provincie en de gemeente Bergen op Zoom afgewikkeld en de subsidie definitief vastgesteld. Per saldo resteerde van deze middelen nog een bedrag dat gedeeltelijk nog zal worden ingezet voor herstelwerkzaamheden en enkele ander afrondende kosten.	-172.300	bate
	AgriFoodCluster NP	Met de provincie is een overeenkomst gesloten dat bij iedere verkoop van grond in het plangebied de gemeente een bijdrage in bovenwijkse voorzieningen en het natuurfonds ontvangt. Deze regeling vervalt als het plangebied "vol" is.	-382.200	bate
Inkomensregelingen	Gemeentelijk minimabeleid	In 2023 is net als in 2022 aan minima een tegemoetkoming in de energiekosten van minima verstrekt. De uitvoering is gedaan door de Intergemeentelijke Sociale Dienst.	1.261.100	last
Mutaties reserves		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	382.200	last
		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	-40.000	bate
Subtotaal			1.048.800	
.				
Programma 5 bestuur en dienstverlening				
Ondersteuning organisatie	Diverse	Voor de transitie van de organisatie wordt verspreid over aantal jaren een budget beschikbaar gesteld dat wordt gedekt ten laste van de daarvoor gevormde reserve. In	377.200	last

Programma/taakveld	Product	Toelichting	Bedrag	Bate/last
		2023 is de transitie afgerond. De hiervoor in het jaar gemaakte kosten zijn aan de reserve onttrokken.		
Algemene uitkering	Algemene uitkering	Via de algemene uitkering 2023 is ter dekking van de kosten voor een toegemoetkoming in de energiekosten aan minima 2023 financiële compensatie ontvangen.	-903.400	Bate
Mutatie reserves		Totaalbedrag gezuiverd voor structurele mutaties (dekkingsreserves)	-409.800	Bate
Subtotaal			-936.000	
.				
Totaal per saldo (-=bate/+ =last)			-3.955.100	
.				
		Totaal incidentele lasten	2.678.300	
		Totaal incidentele baten	6.633.400	
		Per saldo incidentele baten	-3.955.100	

Niet alle incidentele baten en lasten hebben invloed op het resultaat in 2022. Sommige bedragen zijn namelijk toegevoegd of onttrokken aan een reserve. Deze zijn reeds in bovenstaande tabel verwerkt.

Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt

Omschrijving	bedrag
Resultaat na bestemming (positief)	2.319.344
Incidentele baten en lasten met invloed op het resultaat (Zie voor een nadere specificatie het overzicht incidentele baten en lasten)	-3.955.100
Resultaat na bestemming exclusief incidentele mutaties (negatief)	-1.635.756

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Een overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen luidt als volgt:

Programma	Reserve	toevoeging	onttrekking	Toelichting
Mens en samenleving	Gemeenschapshuis D'oord		22.512	dekking kapitaallast investering
	Renovatie Vraagwijzer		10.077	dekking kapitaallast investering
	Huisvest. Consultatieb.Steenbergen		2.678	dekking kapitaallast investering
	Vernieuwbouw 't Cromwel/culturele zaal		45.059	dekking kapitaallast investering
Kunst, cultuur en erfgoed	Herinrichting bibliotheek		11.911	dekking kapitaallast investering
Leefomgeving en duurzaamheid	Sportpark Noordlangeweg Dinteloord		62.416	dekking kapitaallast investering
	Div. kredieten investeringstaat 2009		10.200	dekking kapitaallast renovatie tennispark NV
	Kunstgrasveld vv Steenbergen		27.284	dekking kapitaallast investering
	Kunstgrasveld vv NVS		24.372	dekking kapitaallast investering
	Kunstgrasveld sc Kruisland		26.901	dekking kapitaallast investering
	Toplaag atletiekbaan Steenbergen		10.664	dekking kapitaallast investering
	Dorpsplein NV		4.380	dekking kapitaallast investering
	Groot onderhoud havenkanaal D'oord		29.800	dekking kapitaallast investering
	Centrumhaven Dinteloord		28.000	dekking kapitaallast investering
	Vervanging brug Corneliusstr./ Kap.Kockstr. W'berg		5.230	dekking kapitaallast investering
	Herinrichting/groot onderhoud N259		141.000	dekking kapitaallast investering
	Verzwarend 3 asfaltwegen buitengebied		12.152	dekking kapitaallast investering
	Herinrichten Haven de Heen		5.000	dekking kapitaallast investering
	Civiele kunstwerken		18.398	dekking kapitaallast investering
		Begraafplaats Steenbergseweg	29.979	
Economie, werk, toerisme en recreatie	Renovatie jachthaven/havenkantoor		69.298	dekking kapitaallast investering
Bestuur en dienstverlening	Huisvesting gemeentehuis		207.277	dekking kapitaallast investering
	BTW-compensatiefonds		8.430	korting bcf
	Camerabev. CentrumSteenbergen		1.500	dekking kapitaallast investering
		29.979	784.539	

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Steenberg. Het voor de gemeente Steenberg toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

Voor de gemeente zijn in 2023 de functies van gemeentesecretaris en de griffier aangemerkt binnen de WNT:

Bedragen x € 1	Dhr. M.J.P. de Jongh RA	Dhr. J. van Delden	Dhr. R.A.J Defilet MA
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/ algemeen directeur	Gemeentesecretaris/ algemeen directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 30/06	12/6 - 31/12	1/1 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	Nee	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.167	111.125	84.727
Beloningen betaalbaar op termijn	9.709	-	12.341
<i>subtotaal</i>	<i>107.876</i>	<i>111.125</i>	<i>97.068</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	111.500	188.468	223.000
/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	107.876	111.125	97.068
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Voor 2022 was het volgend overzicht opgenomen

Bedragen x € 1	Dhr. M.J.P. de Jongh RA	Dhr. R.A.J Defilet MA
Functiegegevens	Gemeentesecretaris/algemeen directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	115.860	76.596
Beloningen betaalbaar op termijn	20.316	12.498
<i>subtotaal</i>	<i>136.176</i>	<i>89.094</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	136.176	89.094
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Er is in 2023 een transitievergoeding uitgekeerd aan de heer M.J.P. de Jongh wegens beëindiging van het dienstverband.

3. Overige rapportageverplichting op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Balans met toelichting

Balans (bedragen x € 1.000,)

Activa	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	-	-
<i>Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief</i>	-	-
Materiële vaste activa	49.674	49.994
<i>Investerings met economisch nut:</i>		
- <i>gronden uitgegeven in erfpacht</i>	-	-
- <i>overige investeringen met een economisch nut</i>	30.955	31.245
<i>Investerings met economisch nut, waarvoor heffing</i>	9.160	9.266
<i>Investerings in openbare ruimte met maatsch.nut</i>	9.559	9.483
Financiële vaste activa	5.628	4.410
<i>Kapitaalverstrekkingen aan:</i>		
- <i>Deelnemingen</i>	297	135
<i>Overige langlopende leningen</i>	5.051	4.201
<i>Overige uitzettingen met rentetypische looptijd > 1 jaar</i>	280	74
Totaal vaste activa	55.302	54.404
Vlottende activa		
Vorraden	-8.483	-9.186
<i>Overige grond- en hulpstoffen</i>	-	-
<i>Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie</i>	-8.487	-9.191
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>	4	5
Uitzettingen (rentetypische looptijd één jaar of minder)	29.222	18.903
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>	4.458	5.298
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist</i>	22.845	11.466
<i>Overige vorderingen</i>	1.919	2.139
Liquide middelen	750	292
<i>Kassaldi</i>	-	1
<i>Banksaldi</i>	750	291
Overlopende activa	1.485	2.012
<i>Van Europ. en Ned. overheidslichamen nto voorschotbedr. door voorfin. op uitkeringen met een spec. bestedingsdoel;</i>	-	1.717
<i>Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.</i>	1.485	295
Totaal vlottende activa	22.974	12.021
Totaal activa	78.276	66.425

Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen	31.645	32.029
<i>Algemene reserve</i>	9.648	8.694
<i>Reserve transitie organisatie</i>	-	377
<i>Reserve ruimtelijke ontwikkeling</i>	179	168
<i>Reserve economische ontwikkeling</i>	3.036	2.278
<i>Reserve beheer openbare ruimte</i>	6.712	6.956
<i>Bestemmingsreserve overig</i>	9.751	10.963
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	2.319	2.593
Voorzieningen	19.448	18.686
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>	3.052	3.017
<i>Egalisatievoorzieningen</i>	14.122	13.413
<i>Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</i>	2.274	2.256
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	14.502	5.157
<i>Onderhandse leningen van:</i>		
<i>-Binnenlandse banken of financiële instellingen</i>	14.500	5000
<i>Waarborgsommen</i>	2	157
Totaal vaste passiva	65.595	55.872
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden (rentetypische looptijd korter dan één jaar)	5.109	4.797
<i>Kasgeldleningen, bij openbare lichamen</i>	-	-
<i>Overige kasgeldleningen</i>	-	-
<i>Banksaldi</i>	-	-
<i>Overige schulden</i>	5.109	4.797
Overlopende passiva	7.572	5.756
<i>Opgebouwde verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen</i>	3.154	1.317
<i>Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren</i>	4.199	4.439
<i>Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen</i>	219	
Totaal vlottende passiva	12.681	10.553
Totaal passiva	78.276	66.425
Gewaarborgde geldleningen	1.581	1.859

Toelichting op de balans

(De in de tabellen opgenomen bedragen zijn in duizendtallen)

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa	31-12-2022	Investing	des- investering	bijdragen derden	(extra) afschrijving	afwaardering	31-12-2023
Gronden en terreinen							
Economisch nut	6.892	108			88		6.912
Economisch nut, waarvoor heffing	50				8		42
Gronden uitgegeven in erfpacht	-						-
Woonruimten	-						-
Bedrijfsgebouwen							
Economisch nut	18.086	1			827		17.260
Economisch nut, waarvoor heffing	87				4		83
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken							
Economisch nut	3.867	581			146		4.302
Economisch nut, waarvoor heffing	7.307	435			373		7.369
Maatschappelijk nut	9.483	493			423		9.553
Vervoermiddelen	557	217			207		567
Machines, apparaten en installaties	234	110			74		270
Overige materiële activa							
Economisch nut	1.607	306			272		1.641
Economisch nut, waarvoor heffing	1.824	84			233		1.675
Maatschappelijk nut	-						-
	49.994	2.335	-	-	2.655	-	49.674

Op de materiële vaste activa wordt lineair afgeschreven. Over gronden wordt niet afgeschreven. Hiervan zijn per 31 december 2023 geen gronden en terreinen in erfpacht uitgegeven. "Nog niet in exploitatie genomen gronden" worden verantwoord onder materiële vaste activa. Dit geldt voor het Bestemmingsplan Reinierpolder I, fase 2 dat eind 2023 met een boekwaarde van € 284.000 en voor de aankoop en gesloopte vml kruisgebouw aan de Ravelijnstraat met een boekwaarde van € 239.000 die beiden zijn verantwoord onder "Gronden en terreinen". Tot de belangrijkste investeringen (> € 50.000) behoorden:

- Ruimtelijke plannen Kruisland € 71.000;
- Toegangspad sportpark vv Steenberg € 102.000;
- Kwaliteitsimpuls Stadspark Steenberg € 435.000;
- Investerings riolering 2023 € 435.000;
- Investerings in wegen, bruggen ed, openbare verlichting € 439.000;
- Auto handhaving € 50.000;
- Beveiliging gemeentelijke accommodaties € 52.000;

- Led- en noodverlichting sporthal 't Cromwiel € 67.000;
- Led- en noodverlichting sporthal de Buitelstee € 78.000;
- Milieuparkjes bovengronds => ondergronds € 69.000.

Financiële vaste activa	31-12-2022	vermeerdering	vermindering	aflossing	31-12-2023
Overige leningen	311	325	14		622
Kapitaalverstrekking SVN (Startersleningen)	2.685	141			2.826
Idem (duurzaamheidsleningen)	1.204	398			1.602
Totaal leningen	4.202	864	14	-	5.051
Aandelen	135	162			297
Overige uitzettingen > 1 jaar	74	206			280
	4.411	1.232	14	-	5.628

In 2023 is aan de TV Steenberg en een geldlening, ad € 325.000, verstrekt voor de aanleg van padelbanen.

De kapitaalverstrekking SVN betreft de via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting verstrekte geldleningen, waarvan hieronder een meer gedetailleerd overzicht is opgenomen.

SVN lening	uitstaande leningen per 31-12-2022		verstrekking	aflossingen	mutatie rek.crt.	uitstaande leningen per 31-12-2023	
	bedrag	aantal				bedrag	aantal
Startersleningen	2.109	143	1.051	320		2.840	168
Duurzaamheids-/ stimuleringsleningen	1.294	175	642	205		1.731	213
Totaal uitstaande leningen	3.403					4.571	
Rekeningcourant Svn Startersleningen	576				-590	-14	
Idem Duurzaamheids-/ stimuleringsleningen	-90				-39	-129	
	3.889		1.693	525	-629	4.428	

Het uitstaande bedrag van de uitstaande startersleningen bedraagt per 31 december 2023 € 2.840.000. Voor duurzaamheidsleningen is dit € 1.731.000. Het gemiddeld uitstaand bedrag per starterslening betreft € 16.900. Voor de uitstaande duurzaamheids-/ stimuleringsleningen is dat gemiddeld € 8.100. De onder rekeningcourant genoemde bedragen betreffen de per 31 december 2023 beschikbare bedragen voor verstrekking van geldleningen.

Aandelen

Aan het einde van 2023 is het aandelenbezit met € 162.500 toegenomen ten opzichte van het aandelenbezit aan het einde van het vorige jaar, en dit ziet er als volgt uit:

:

- Aandelen BNG (11.583) € 26.300
- Aandelen Rewin € 4.100
- Aandelen Brabant Water (33.862) € 104.400
- Aandelen Saver (1.300) € 162.500

De overige uitzettingen langer dan 1 jaar betreft een 8-tal kredietverstrekkingen aan personen voor aankoop van standplaatsen op diverse woonwagenlocaties.

Flottende activa

Voorraden	31-12-2023	31-12-2022
<i>Onderhanden werk</i>		
Bouwgronden in exploitatie	-8.106	-8.735
Voorziening verliezen grondexploitatie	-381	-456
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>		
Voorraden bevolking	4	5
	-8.483	-9.186

Onderhanden werk betreft de plannen waarbij de gemeente Steenberg een actieve grondpolitiek voert. De plannen waarbij de gemeente Steenberg een actieve grondbeleid voert en die door de raad is vastgesteld betreffen de volgende bouwgronden in exploitatie:

Onderhanden werk	Boekwaarde per 31-12-2022	Herclassificatie	Investerings en overige vermeerderingen	Opbrengsten (verminderingen)	(Tussentijdse) verlies/winstneming	Boekwaarde per 31-12-2023
<i>Bouwgronden in exploitatie:</i>						
<i>Buiten de Veste</i>	-6.557		453	382	-	-6.487
<i>De Pinas</i>	-200		142	-	41	-16
<i>Uitbreiding Reinierpolder 1</i>	-2.132		-1	-	517	-1.616
<i>Centrumplan Welberg</i>	153		29	170	-	13
Totaal Onderhandenwerk	-8.735	-	623	552	558	-8.106

Een gedetailleerd overzicht van het verloop van de gronden in exploitatie luidt als volgt:

Complexen in exploitatie	Totaal geïnvesteerd	Totaal verkocht	(Tussentijdse) verlies/winstneming	Boekwaarde 1-1-2024	Nog te investeren	% van tot.geïnvesteerd	Nog te verkopen	% van totaal te verkopen	Resultaat op netto contante waarde	Verwacht resultaat pos. (=)/ neg. (=+)
<i>Buiten de Veste</i>	7.996	14.483	-	-6.487	16.843	68%	10.488	42%	-119	-132
<i>De Pinas (voorheen Oostgroeneweg)</i>	6.266	5.220	-1.062	-16	1.212	16%	1.212	19%	-13	-14
<i>Reinierpolder I (uitbreiding)</i>	2.786	5.043	642	-1.616	1.307	32%	-	0%	-298	-304
<i>Centrumplan Welberg</i>	1.524	1.511		13	368	19%	-	0%	373	381
Totaal	18.572	26.257	-420	-8.106	19.729		11.699		-58	-70

Bij de bovenstaande gronden in exploitatie gelden de onderstaande parameters:

- Bij de kosten is er rekening gehouden met een stijging (inflatie) van
  - Buiten de Veste 3% in 2024 en 2% vanaf 2025;
  - De Pinas 3% in 2024 en 2% vanaf 2025;
  - Reinierpolder 2,5% in 2024;
  - Centrum Welberg 3% in 2024.
- Bij de opbrengsten is er rekening gehouden met de volgende prijsstijgingen:
  - Buiten de Veste van 2024 tot en met 2027 1% per jaar;
  - De Pinas 2,5% in 2024, 1,5% in 2025 en 2026, 2% in 2027;

- Reinierpolder, niet van toepassing, alle gronden zijn verkocht en deze exploitatie wordt in 2024 naar verwachting afgesloten;
  - Centrum Welberg, niet van toepassing, alle gronden zijn verkocht en deze exploitatie wordt in 2024 naar verwachting afgesloten.
3. Er wordt 1,0% rente toegerekend, omdat de gemeente haar investeringen niet meer volledig uit het eigen vermogen dekt en daarvoor vanaf 2022 ook vreemd vermogen nodig heeft.
4. Er wordt rekening gehouden met een disconteringsvoet van 2% conform de BBV-voorschriften (Besluit Begroting en Verantwoording). Dit is nodig om het saldo van een grondexploitatie bij het einde van een exploitatietermijn te kunnen omrekenen naar een de waarde van nu (netto contante waarde).

Voor een nadere toelichting op de diverse complexen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen (rentetypische looptijd één jaar of minder)	31-12-2023	31-12-2022
Belastingdebiteuren	852	931
Debiteuren sociale zaken	1.236	1.330
Overige debiteuren	5.075	5.962
Voorziening dubieuze debiteuren incl. debiteuren soza	-786	-786
Rekening-courantverhouding met het rijk:		
Schatkistbankieren	22.845	11.466
Totaal	29.222	18.903
<i>Waarvan vorderingen op openbare lichamen</i>	<i>4.458</i>	<i>5.298</i>

Van de belastingdebiteuren stond begin maart 2024 nog € 690.000 open. Hiervan had € 169.000 betrekking op de belastingjaren 2018 t/m 2021, € 248.000 op belastingjaar 2022 en € 273.000 op belastingjaar 2023.

Van het openstaande saldo van de debiteuren sociale zaken was medio maart 2023 € 1.214.000 nog te ontvangen. van het openstaand saldo van overige debiteuren was begin maart 2024 € 4.596.000 nog te ontvangen. Dit betreft onder andere de vordering de Belastingdienst voor BTW CompensatieBelasting € 4.304.000,- (uitbetaling in juli 2024).

Van de openstaande bedragen wordt € 786.000 als dubieus aangemerkt. Hiervan heeft € 464.000 betrekking op debiteuren sociale zaken, € 295.000 op belastingdebiteuren en € 27.000 op de overige debiteuren. Voor deze dubieuze debiteuren zijn voorzieningen gevormd. Hieronder volgt een overzicht van het verloop van de voorziening (exclusief de voorziening dubieuze debiteuren soza) over de afgelopen 5 jaar:

Voorziening dubieuze debiteuren	2019	2020	2021	2022	2023
Stand per 1-1	377.970	285.763	357.749	433.780	322.270
afgeboekte vorderingen niet-belasting debiteuren	-	-	34.210	28.941	
afgeboekte vorderingen belasting debiteuren	208.049	-		148.314	3.374
Toevoeging voorziening dubieuze debiteuren	115.842	71.986	110.241	65.745	2.226
stand per 31-12	285.763	357.749	433.780	322.270	321.122

Bij het opstellen van de jaarrekening worden de dan openstaande vorderingen beoordeeld op hun inbaarheid en vindt een eventuele mutatie van de voorziening dubieuze debiteuren plaats. Voor de debiteuren soza gebeurt dat door de Intergemeentelijke Sociale Dienst.

Liquide middelen	31-12-2023	31-12-2022
Rabobank	534	72
Rabo belastingen	16	20
BNG	195	195
BNG belastingen	5	5
Kas	-	1
Kruisposten		(1)
	750	292

Bij de BNG en de Rabo heeft de gemeente een kredietfaciliteit van respectievelijk € 1 mln en € 0,5 mln.

Schatkistbankieren/drempelbedrag

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. De gelden mogen niet buiten de schatkist worden weggezet. Wel mogen decentrale overheden overtollige middelen aan elkaar uitlenen, zolang er geen sprake is van een toezichtrelatie, om zodoende een beter rendement te halen dan bij de schatkist. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteiten aan. Deelname van decentrale overheden aan het schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector, waardoor de externe financieringsbehoefte van het rijk minder wordt. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld. Voor gemeenten geldt een doelmatigheidsdrempel van het begrotingstotaal. Op grond van artikel 52c van het wijzigingsbesluit BBV is het verplicht om een toelichting over het schatkistbankieren op te nemen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2023					
(1)	Drempelbedrag	1.411			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	221	302	292	338
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.189	1.109	1.119	1.073
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
[1] Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	70.543			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	70.543			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.411			
[2] Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	19.935	27.470	26.883	31.050
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	221	302	292	338

Overlopende activa	31-12-2023	31-12-2022
Vorderingen faciliterend grondbeleid	38	8
Vooruitbetaalde bedragen	661	171
Nog te ontvangen bedragen	786	1.833
	1.485	2.012

De plannen waarbij de gemeente Steenbergem zelf geen actief grondbeleid voert maar waarbij het initiatief bij een andere marktpartij ligt (ABA overeenkomsten) en die niet door de raad zijn vastgesteld worden, als het om vorderingen gaan opgenomen onder de overlopende activa. Er zijn de volgende vorderingen met betrekking tot faciliterend grondbeleid plannen:

Vorderingen faciliterend grondbeleid	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2022
Overeenkomsten:		
Plan Beltmolen Nieuw-Vossemeer	22	
Plan Olmentuin Steenberg	4	
Project Westhavendijk	12	8
Totaal vorderingen faciliterend grondbeleid	38	8

De "Vooruitbetaalde bedragen" betreft met name de vooruitbetaalde subsidie 2024/2025, ad € 455.700,-, aan de stichting Bibliotheek West-Brabant.

De "Nog te ontvangen bedragen" betreft de inmiddels ontvangen rentebate over het 4e kwartaal 2023 van onze uitstaande overtollige liquide middelen bij schatkistbankieren ad € 244.000 en diverse opgenomen vorderingen op openbare lichamen, waaronder de gemeente Roosendaal € 290.000 eindafrekening jeugdzorgplus en het Ministerie van Justitie & Veiligheid € 82.000 bijdrage bekostiging regeling opvang ontheemden.

Passiva

Eigen vermogen

Reserves	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	9.648	8.694
Reserve Transitie Organisatie	-	377
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	179	168
Reserve Economische ontwikkeling	3.036	2.278
Reserve Beheer openbare ruimte	6.712	6.956
Bestemmingsreserve overig	9.751	10.963
Totaal	29.326	29.436

In onderstaande overzichten wordt per reserve het verloop in 2023 opgenomen.

Algemene reserve	Saldo 31-12-2022	Resultaat- bestemming	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	6.043	1.195		547	6.691
Risico reserve	2.387		509		2.896
Onderzoeksbudget raad	10				10
Res. overhev. budgetten	-		838	838	-
Reserve covid- en energiecrisisfonds	254			203	51
Totaal	8.695	1.195	1.347	1.588	9.648

In 2023 is het voordelig resultaat 2022 ad € 2.592.000 met het raadsbesluit van 4 juli 2023 betreffende de vaststelling van de jaarstukken 2022 als volgt bestemd:

- € 375.000 toegevoegen aan de reserve economische ontwikkeling;
- € 838.000 toegevoegen aan de reserve overheveling budgetten;
- € 182.000 toegevoegen aan de voorziening onderhoud gebouwen/sportparken;
- € 1.195.000 toegevoegen aan de algemene reserve.

Aan de algemene reserve is in 2023 totaal € 547.000 onttrokken. Dit betrof de volgende onttrekkingen > € 25.000:

- Aanvulling risicoreserve € 509.000;
- Entrees en Rotondes € 29.000.

Niet alle zaken waarvoor door de raad middelen vanuit de algemene reserve beschikbaar zijn gesteld zijn (helemaal) gerealiseerd. Ook zijn middelen beschikbaar gesteld voor zaken waarvan de uitvoering in latere jaren ligt. Een overzicht van deze op de algemene reserve drukkende verplichtingen luidt als volgt:

- Integraal huisvestingsplan € 15.000;
- Expeditie Nassau € 93.000;
- Canon van Steenberghe € 21.000;
- Kunstwerken per kern € 13.000;
- Sport en beweegtuinten € 90.000;
- Speelterrinen en -toestellen € 31.000;
- Onderzoek energieneutraal gem. gebouwen € 76.000;

- Centrumhaven Dinteloord € 50.000;
- Implementatie omgevingswet € 81.000.

Het totaal van de bovenstaande verplichtingen is € 470.000. In de meerjarenbegroting van 2024-2027 is besloten om in 2025 in elke kern een watertappunt te plaatsen en operationeel te maken, waarvoor € 30.000 wordt onttrokken uit de algemene reserve. Op 31 december 2023 bedraagt de netto vrije ruimte in de algemene reserve € 6.191.000.

Risicoreserve

Deze reserve heeft als bestemming het opvangen van financiële tegenvallers zonder dat het beleid van de gemeente moet worden aangepast. Op basis van de berekening bij de begroting 2023 is € 509.000 aan de risicoreserve toegevoegd. Uit de laatste actualisatie van de risico's, gedaan bij het opmaken van de begroting 2024, was er geen noodzaak om de risicoreserve nader te verhogen. De reserve inclusief het vrije gedeelte van de Algemene Reserve komen uit boven de ondergrens van 1,0 en zelfs boven de 1,4. In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheer is een meer uitgebreide toelichting opgenomen over de totstandkoming van deze reserve en de risico's die hieruit eventueel moeten worden gedekt.

Onderzoeksbudget gemeenteraad

Om niet een structureel beslag te leggen op de budgettaire ruimte van de begroting is voor eventuele inhuur van expertise door de gemeenteraad een reserve gevormd. Jaarlijks zal bekeken worden of en voor hoeveel over deze reserve is beschikt en indien nodig ten laste van de algemene reserve weer wordt aangevuld tot € 10.000.

Reserve overheveling budgetten

In de budgetregeling is opgenomen dat onder bepaalde voorwaarden budgetten mogen worden overgeheveld naar het volgend jaar. In praktische zin wordt voor deze budgetten een bestemmingsreserve gevormd. Per 31 december 2023 zijn geen bedragen ter overheveling opgenomen.

Reserve covid- en energiecrisisfondsen

De jaren 2020/2021 waren de jaren van de coronacrisis. Op 2 april 2020 is er door de raad ingestemd met het vormen van een steunfonds Coronacrisis van € 1 miljoen ten laste van de Algemene Reserve. Tijdens de besluitvormende vergadering van 26 januari 2023 heeft de raad besloten om de reserve COVID-19 (steunfonds) om te zetten naar een reserve covid- en energiecrisisfondsen. Met deze omzetting is de eindstand van de reserve COVID-19 (steunfonds) gelijk aan de beginstand van de reserve covid- en energiecrisisfondsen. In 2023 is € 203.000 voor diverse ondersteuningspakketten beschikbaar gesteld.

Reserve Transitie Organisatie

Reserve Transitie Organisatie	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking / resultaatbestem	Saldo 31-12-2023
Reserve Transitie Organisatie	377		377	-
Totaal	377	-	377	-

Bij de tussenrapportage 2019 is een bestemmingsreserve Transitie Organisatie van € 2.261.000 gevormd voor de periode tot en met het jaar 2023. De reserve is onder meer bedoeld voor het strategisch personeelsbeleid, een vitaliteitsregeling optimaliseren, digitaliseren van processen en het oplossen van knelpunten. De in 2023 gemaakte kosten, ad € 370.000, zijn onttrokken. Het hierna resterend bedrag is vrijgevallen.

Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking/ vrijval	Saldo 31-12-2023
Reserve ruimtelijke ontwikkeling	168	11		179
Totaal	168	11	-	179

In 2023 is € 11.000 toegevoegd aan bovenstaande reserve. Dit betrof de in de anterieure overeenkomst opgenomen bijdrage ruimtelijke ontwikkeling voor de ontwikkeling van een appartementencomplex aan de Westerstraat te Dinteloord.

Reserve Economische ontwikkeling	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2023
Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/natuur	1.684	345		2.029
Res.ruimtelijke ontwikkeling AFCNP/bovenwijken	594	413		1.007
Totaal	2.278	758	-	3.036

In 2023 zijn zowel de ontvangen provinciale bijdragen in 2022 (toegevoegd via resultaatbestemming) als de ontvangen provinciale bijdragen in 2023 aan de reserves toegevoegd.

Reserve Beheer openbare ruimte (BOR)	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Saldo 31-12-2023
Res.openbare ruimte	873				873
Res.vervanging openbaar groen	93				93
Bestemmingsreserve GVVP	260				260
<i>Best.res.ter dekking van afschrijvingslasten:</i>					
Dekk.res.dorpspln NV *	88		4		84
Dekk.res.ecologische verbindingzones *	700				700
Dekk.res.groot onderhoud havenkanaal Dinteloord *	660		30		630
Herinrichting N259 *	2.552		141		2.411
Dekk.reserve centrumhaven Dinteloord *	616		28		588
Dekkingsreserve Herinrichting Haven de Heen *	206		5		201
Dekkingsreserve vervanging brug *	115		5		110
Dekkingsreserve verzwaren 3 asfaltwegen *	267		12		255
Dekkingsreserve Civiele Kunstwerken *	526		19		507
Totaal	6.956	-	244	-	6.712

Reserve openbare ruimte

In 2023 zijn er geen mutaties in deze reserve geweest.

Reserve vervanging openbaar groen

Het saldo per 31 december 2022 is een cumulatie van in voorgaande jaren niet bestede bedragen. Vanaf 2021 worden in dit kader geen budgetten meer beschikbaar gesteld maar komen middelen beschikbaar in de vorm van investeringskredieten. In 2023 zijn geen kosten gemaakt die door deze reserve zouden worden gedekt.

Bestemmingsreserve GVVP (Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan)

Ten laste van de reserve openbare ruimte is een reserve gevormd voor de dekking van de Incidentele exploitatielasten over de periode 2021-2025. In 2023 zijn geen uitgaven gedaan die ten laste van deze reserve moeten worden gebracht.

Dekkingsreserves*

Dit betreft bestemmingsreserves specifiek gevormd voor dekking van de afschrijvingslasten van de gelijknamige investeringen.

Bestemmingsreserve Overig	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 31-12-2023
Res.begr.pl Steenbergseweg	348			348
Nog te besteden overheidsbijdragen	48			48
Kleedlokalen buitensportaccommodaties	115	1		116
Res. Begraafplaats Zuideinde	4			4
Reserve BTW-compensatiefonds	56		8	48
Reserve reclamebelasting	1		1	-
Reserve Bomenfonds	22			22
Reserve onderhoud gebouwen	172		172	-
Reserve onderhoud sportparken	499		499	-
<i>Best.res.ter dekking van afschrijvingslasten:</i>				
Res gemeenschapshuis Dinteloord *	495		23	472
Reserve vernieuwbouw 't Cromwiel/culturele zaal *	935		45	890
Reserve huisvesting *	4.955		208	4.747
Res herinrichting bibliotheek *	72		12	60
Res.sportpark Noordlangeweg Dinteloord *	1.183		63	1.120
Res.div. kredieten investeringstaat 2009 *	121		11	110
Renovatie jachthaven/havenkantoor *	1.355		69	1.286
Huisvesting consultatiebureau Steenbergen *	46		3	43
Res.kunstgrasveld vv Steenbergen *	125		27	98
Res.kunstgrasveld vv NVS *	136		24	112
Res.kunstgrasveld sc Kruisland *	153		27	126
Res. Renovatie Vraagwijzer *	32		10	22
Dekk.res.camerabeveil.centrum *	7		1	6
Dekk.res.toplaag atletiekbaan Steenbergen *	85		10	75
Totaal	10.963	1	1.213	9.751

Begraafplaats Steenbergseweg en Zuideinde

Deze reserves dienen ter vergoeding van (toekomstige) onderhouds- en/of sluitingkosten van betreffende begraafplaatsen.

Nog te besteden rijksbijdragen

Deze reserve betreft van het rijk ontvangen middelen waaraan niet direct een bestedingsverplichting is verbonden. Om deze voor het doel waarvoor zij zijn ontvangen beschikbaar te houden, worden niet bestede middelen, voor latere besteding, aan deze reserve toegevoegd. Onderstaand is het verloop van deze reserve per ontvangen rijksbijdrage opgenomen. In 2023 zijn er geen mutaties geweest.

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedrag	Besteding	Saldo 31-12-2023
Middelen voorschoolse voorziening peuterspeelzaal	25	-	-	25
Middelen uitvoeringskosten inburgering	10	-	-	10
Middelen verbeterde toegang peuterspeelzalen	13	-	-	13
Totaal	48	-	-	48

Kleedlokalen buitensportaccommodaties

Bij de privatisering van de kleedlokalen wordt per vereniging een bedrag beschikbaar gesteld voor een kwaliteitsverbetering aan deze lokalen. Om in aanmerking te komen voor de tegemoetkoming van 50% dient de vereniging een renovatieplan met begroting in te dienen. Een overzicht van de beschikbare bedragen naar vereniging per 31 december 2023 luidt als volgt:

- VV NVS € 94.300;
- VV Prinsenland € 10.800;
- SV Diomedon € 11.000;

BTW-compensatiefonds

Vanwege de invoering van het BTW compensatiefonds is de gemeente gekort op de algemene uitkering. Vanwege de activa problematiek heeft de regering de korting een jaar later in laten gaan en is met dit bedrag een dekkingsreserve gevormd. Jaarlijks wordt ter compensatie van de activa problematiek over deze reserve beschikt. De onttrekking in 2023 bedraagt € 8.000.

Reserve bomenfonds

Deze reserve is gevormd uit diverse, in voorgaande jaren ontvangen, financiële bijdragen voor de herplant van bomen. In 2023 zijn er geen mutaties in deze reserve geweest.

Reserve onderhoud gebouwen en sportparken

De reserves zijn in 2023 omgezet naar één voorziening.

*Reserves ter dekking kapitaallasten (reserves met *)*

Deze reserves zijn/worden gevormd om de uit de bijbehorende investeringen voortvloeiende afschrijvingslasten geheel of gedeeltelijk te dekken.

Voorzeningen

Het verloop van de voorzieningen in 2023 luidt als volgt:

Voorzeningen	31-12-2022	Dotatie	Besteding	Verminderingen	31-12-2023
<i>Voorzeningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
- Pensioenaanspraken wethouders	2.333	64		76	2.321
- Wachtgeldaanspraken voormalige wethouders	480			200	280
- Voorziening spaarverlof personeel	204	247			451
<i>Egalisatievoorzieningen</i>					
- Fonds onderhoud wegen	10.968	1.684	1.607		11.045
- Fonds onderhoud kunstwerken	498	13	182		329
- Onderhoud openbare verlichting	1.270	1	75		1.196
- Baggeren	678	84			762
- Onderhoud gebouwen/sportparken		976	185		791
<i>Voorzeningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.</i>					
- Egalisatie afval	787	320			1.107
- Rioolonderhoud	1.469			302	1.167
	18.686	3.389	2.049	578	19.448

Pensioenfondsen wethouders

De pensioenaanspraken van (ex-) wethouders worden gedekt door de gevormde voorziening. Het saldo is in overeenstemming gebracht met de per 31 december 2023 gemaakte actuariële waardeberekeningen. Hieruit bleek dat aan het fonds een gering bedrag van € 64.000,- moest worden toegevoegd. Daarnaast is er een bedrag van € 76.000 aan uitgekeerde pensioengelden ten laste van de voorziening gebracht.

Wachtgeldaanspraken voormalig wethouders

Voor wethouders die na de gemeenteraadsverkiezingen van 2023 niet zijn teruggekeerd in deze functie, bestaat een wachtgeldverplichting die afhangt van het aantal "dienstjaren". De wachtgeldverplichting loopt tot en met augustus 2025. In 2023 zijn de uitgekeerde wachtgelden ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening spaarverlof personeel

Dit betreft de voorziening Spaarverlof personeel. Per 1 januari 2022 dient een verplichting te worden opgenomen voor de nog niet opgenomen bovenwettelijke verlofuren. Voor 2023 zijn deze berekend op € 451.318 en wordt er € 247.035 toegevoegd aan de voorziening.

Fonds onderhoud wegen/civiele kunstwerken en openbare verlichting

In 2022 is het beheerplan wegen/civiele kunstwerken en openbare verlichting geactualiseerd. Bij het beheerplan wegen is ervoor gekozen om alle wegen op basisniveau en centrawegen op een hoger niveau te brengen. Om het beheersysteem up-to-date te houden wordt gewerkt met een jaar- en een meerjarenplan volgens een gebiedsgerichte aanpak. In 2023 is er € 1.684.000 toegevoegd aan de voorziening. Daartegenover is een bedrag van € 1.278.000 aan de voorziening onderhoud wegen onttrokken voor gemaakte onderhoudskosten. Aan de voorziening onderhoud openbare verlichting is € 1.000 toegevoegd en € 75.000 onttrokken voor gemaakte kosten..

In beheerplan civiele kunstwerken is er gekozen om alle nodige inspectie- en herstelwerkzaamheden uit te voeren en het herstel is gebaseerd op levensduurverlenging. In 2023 is er € 13.000 gedoteerd aan de voorziening Daartegenover is een bedrag van € 182.000 aan onderhoudskosten ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening Baggeren

Op 25-10-2018 is het bagger beheerplan Stedelijk Water 2019-2026 en het bijbehorende kostendekkingsplan door de raad vastgesteld. In 2023 is € 84.000,- ten laste van de exploitatie toegevoegd. Er zijn gedurende het jaar geen kosten gemaakt die ten laste van de voorziening moeten worden gebracht.

Voorziening gebouwen/sportparken

Met het vaststellen van de begroting 2023 is voor de gebouwen en de sportparken een voorziening gevormd voor het groot onderhoud. Vanuit deze onderhoudsvoorziening kunnen de pieken in de onderhoudskosten gebouwen en sportparken worden opgevangen. Er is een inventarisatie gemaakt voor de geplande onderhoudswerkzaamheden bij de gemeentelijke gebouwen en sportaccommodaties, die in eigendom zijn van de gemeente. Dit alles is vastgelegd in een MJOP (meerjarenonderhoudsplan). Met de vorming van deze voorziening worden de kosten voor onderhoud over 10 jaar gelijkmatig uitgesmeerd. Het beginsaldo van de voorziening bestaat uit het resterende saldo van de reserves "onderhoud gebouwen" en "onderhoud sportparken" per 31 december 2022, gezamenlijk een bedrag van € 671.839. Hiervan is in deze jaarrekening een boeking gemaakt. Dit is nader toegelicht bij de verschillenanalyse bij programma 3 taakveld "Wonen en bouwen/exploitatie overige panden" en "mutaties in de reserves". De genoemde reserves kunnen worden opgeheven. Door het inbrengen van deze reserves hoeft er jaarlijks minder te worden toegevoegd aan de nieuwe voorziening. Op basis van het nieuwe MJOP bedraagt de jaarlijkse toevoeging vanaf 2023 aan de deze voorziening € 90.483 per jaar.

Egalisatie afval

In 2023 is er op de exploitatie voor afvalinzameling en -verwerking een positief resultaat van € 320.000 behaald. Dit bedrag is ter nadere besteding aan deze gemeentelijke taak toegevoegd aan de hiervoor gevormde voorziening.

Voorziening rioolonderhoud

Door de gemeenteraad is voor de periode 2020-2023 een verbreed gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld. In het rioleringsplan wordt aangegeven hoe de gemeente invulling moet geven aan zijn wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe dit wordt bekostigd. In 2023 is een bedrag van € 302.000 aan de voorziening onttrokken.

Vaste schulden

Vaste schulden (rentetypische looptijd één jaar of langer)	31-12-2023	31-12-2022
Onderhandse leningen	14.500	5.000
Waarborgsommen	2	157
Totaal	14.502	5.157

In 2022 is bij de Nederlandse Waterschapsbank een langlopende geldlening van totaal € 25 mln met een jaarlijkse rente van 1,37% afgesloten. Deze zal in tranches worden opgenomen. De eerste tranche in 2022 bedroeg € 5 mln. De tranches 2 en 3, ieder €10 mln, komen respectievelijk in 2023 en 2024 beschikbaar. De totale looptijd van de lening is 50 jr. De rentelasten van deze lening bedragen over 2023 € 197.000.

Flottende passiva

Netto-flottende schulden (rentepijpische looptijd korter dan één jaar)	31-12-2023	31-12-2022
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.109	4.797
Totaal	5.109	4.797

De crediteuren waren medio maart 2024 grotendeels afgewikkeld.

Overlopende passiva	31-12-2023	31-12-2022
Nog te betalen bedragen	3.154	1.163
Vooruit ontvangen overheidsbijdragen	4.199	4.439
Overige vooruitontvangen bedragen	16	
Schulden faciliterend grondbeleid	203	154
Totaal	7.572	5.756

De nog te betalen bedragen betreft opgebouwde verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. Medio maart 2024 was van de nog te betalen bedragen € 2.552.000 nog af te wikkelen. Hiervan heeft € 316.000,- betrekking op nog af wikkelen bedragen met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor opgenomen latente verplichtingen voor verhaalbare bijstand in het kader van de bbz-regeling ad € 149.000 en voor verhaalbare kredietverstrekking in het kader van de Tozo-regeling ad € 167.000. Daarnaast zijn er nog niet afgerekende verplichtingen jeugdzorg 2023 € 188.000, de afrekening met de Intergemeentelijke Sociale Dienst voor bijstandsverlening en organisatiekosten 2022/2023 van € 1.467.000 en te verwachten afrekening van de specifieke uitkeringen (spuk) OAB 2019-2022 € 45.000. Vooruit ontvangen overheidsbijdragen bestaan uit ontvangen uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, welke dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Het verloop van deze gelden in 2023 is als volgt:

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Corr.beginsaldo	Ontvangen bedrag (bij)	Besteding/ afrondding (af)	Saldo 31-12-2023
<i>Ontvangen van het Rijk:</i>					
Specifieke uitkering Onderwijsachterstandbeleid spaardeel 2019-2022	303			45	258
Specifieke uitkering Onderwijsachterstandbeleid 2023-2026 niet besteed 2023			109		109
Specifieke uitkering gedupeerden toeslagen problematiek	11				11
Minist.Infra & Waterstaat, spuk stim.verkeersveiligheidsmtrgln 20/21	391			391	-
Minist.Infra & Waterstaat, spuk stim.verkeersveiligheidsmtrgln 22/23	227				227
Minist.OCW, Spuk inhalen covid-19 gerelat.onderwijsvertragingen	159		81	20	220
Minist.I&W, Spuk tijd.impulsreg.klimaatadaptatie 2021-2027	366			201	165
Minist.I&W, Spuk tijd.impulsreg.klimaatadaptatie 2023-2027			1.438	526	912

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Corr.beginsaldo	Ontvangen bedrag (bij)	Besteding/ afroning (af)	Saldo 31-12-2023
Rijksdnt Ondernmd Ned., Spuk reductie energiegebruik won.	6				6
Minist.Sozawe, spuk Wet inburgering 2021	159		-43		116
Rijksdnt Ondernmd Ned., Spuk huisvest.aandachtsgroepen (wwstandpl.)	35				35
Minist. V en RO, Spuk aanpak energiearmoede 2021	511		147	12	646
Minist.Sozawe, spuk Onderwijsroute 2022	21	1			22
Minist.Langdurige Zorg & Sport, spuk IZA 2023-2026			12		12
RVO, spuk verduurzaming slecht geïsoleerde woningen 2023			765		765
Min. VWS, brede spuk GALA, niet besteed 2023			106		106
Min. Sozawe, Spuk Wet inburgering 2021 2023			252	86	166
Minist.OCW, Spuk subsidie lokale bibliotheekvoorziening			365		365
<i>Sub-totaal</i>	<i>2.189</i>				<i>4.141</i>
<i>Ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen:</i>					
Prov. N-B, Stimuleringsregeling goedkope koopwoningen (NL)	16			16	-
Prov. N-B, Subsidie Landschappen van Allure	2.100			2.100	-
VR Midden West Brabant, midd.contr.toegangsbewijzen	28				28
Waterkringwest, saldo baten lasten 2023	106			76	30
<i>Sub-totaal</i>	<i>2.250</i>				<i>58</i>
Totaal	4.439	1	3.232	3.473	4.199

De plannen waarbij de gemeente Steenberg zelf geen actieve grondbeleid voert, maar waarbij het initiatief bij een andere marktpartij ligt (antereure overeenkomsten) en die niet door de raad zijn vastgesteld worden als het om schulden gaat opgenomen onder de overlopende passiva. Er zijn de volgende schulden met betrekking tot faciliterend grondbeleidplannen:

Schulden faciliterend grondbeleid	Stand per 31-12-2023
Overeenkomsten:	
Westcreeke Dinteloord	-
Project Molenweg/Ravelijnstraat	12
Zonneveld de Eendracht	74
BP Hof van Engelbrecht	81
Van Heemskerckstraat/Karel Doormanstraat	25
Westerstraat 56 Dinteloord	11
Totaal schulden faciliterend grondbeleid	203

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Gegarandeerde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen bedragen per 31 december 2023 € 1.581.000. Een overzicht van de gewaarborgde geldleningen luidt als volgt:

Organisatie	Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Gewaardborgd/garantiebedrag per 31 dec. 2023	Gewaardborgd/garantiebedrag per 31 dec. 2022
		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000
Stichting Tante Louise	Diverse projecten	3.491	100%	1.516	1.703
SC Welberg	Nieuwbouw kleedkamers/kantine sportpark	238	100%	42	44
Hypotheke gemeentepersoneel		239	100%	23	112
Totaal		3.968		1.581	1.859

Gegarandeerde geldleningen als achtervang

Naast de geldleningen waarvoor de gemeente volledig garant staat bij niet nakoming van de verplichtingen door de geldnemer, staat de gemeente nog indirect garant voor diverse door woningbouwinstellingen afgesloten geldleningen. Het gaat om leningen waarvoor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw als eerste garant staat. Het risico dat de gemeente loopt bij de achtervang is vrijwel nihil. Van deze achtervang wordt pas gebruik gemaakt als het risicovermogen van het WSW daalt beneden de 25% van de gegarandeerde uitstaande schuldrestanten. In dat geval zullen het Rijk en de gemeenten (ieder 50%) het vermogen van het WSW aanvullen door het verstrekken van renteloze leningen tot die grens. De verdeling van 50% van de gemeenten wordt verder verdeeld. De helft komt ten laste van de gemeente met het project waarvoor het WSW heeft betaald, de andere helft wordt verdeeld via een omslagpercentage over de overige gemeenten naar rato van de restant schuld. Het leningbedrag waarbij de gemeente als achtervang geldt bedraagt per 31 december 2023 totaal € 31.187.000.

Niet opgenomen verlofdagen gemeentepersoneel / uitstaande tijd voor tijd uren

Het in de balans opnemen van verplichtingen van arbeidsgerelateerde kosten is volgens het BBV niet toegestaan.

Per balansdatum bestaat er een verplichting voor nog niet opgenomen verlofdagen en het uitstaande tijd voor tijd uren van het gemeentepersoneel van € 799.926.

Arrangementen jeugdhulp

De gemeente is per ultimo 2023 voor ca € 2.099.825 gebonden aan voorlopige verplichtingen uit contracten Jeugdzorg.

De regio Jeugdhulp West-Brabant West sluit met zorgaanbieders raamcontracten voor de inkoop van jeugdzorg. Met de raamcontracten zijn de algemene randvoorwaarden vastgelegd en krijgt de zorgaanbieder toegang tot de regio West-Brabant West. Met de zorgaanbieders worden door de gemeenten resultaatgerichte arrangementen gesloten, waarin - voor de intensiteiten Perspectief en Intensief en met ingang van 2018 voor hoogcomplex de intensiteiten A en B - twee door de zorgaanbieder te leveren prestaties zijn opgenomen:

- het opstellen van behandelplan en arrangement bij start zorg en
- het behalen van het resultaat bij einde zorg.

NB: Wanneer het resultaat bij einde zorg niet wordt behaald heeft de zorgaanbieder geen recht op het overeengekomen tarief. De gemeente toetst of het resultaat is behaald. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat de succesfactor gemiddeld 92,7% belooft. Het arrangement is

juridisch het contract. In de arrangementen zijn geen afspraken opgenomen over looptijd van het zorgtraject. Het arrangementensysteem van de regio West-Brabant West werkt met Profiel Intensiteit Combinaties (PIC). Een PIC is een doelgroepomschrijving. Het profiel omschrijft de aard van het probleem en de intensiteit de zwaarte van het probleem. De diversiteit van zorg binnen een profiel intensiteit combinatie is groot en aan verandering onderhevig.

Het zorgtraject wordt beïnvloed door de bijdragen die de gemeente, het gezin en het netwerk kunnen leveren. Dat maakt het verloop en de doorlooptijd van ieder zorgtraject weer anders. Statistisch is aangetoond dat de doorlooptijd geen betrouwbare indicator vormt om de niet uit de balans blijvende voorlopige verplichting van de PIC's te kunnen bepalen. Dat betekent dat ten aanzien van de nog niet afgeronde zorgtrajecten de tweede 50% volledig wordt verantwoord bij einde zorg na het behalen van het resultaat.

Meerjarige inkoopcontracten van materieel belang

De gemeente is ultimo boekjaar voor circa € 6.864.165 gebonden aan meerjarige financiële verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen.

In artikel 53 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is onder a opgenomen dat de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden in de toelichting op de balans worden vermeld. Verder heeft de commissie BBV de stellige uitspraak gedaan dat meerjarige inkoopcontracten die zouden moeten voldoen aan Europese regels in de toelichting op de jaarrekening bij de "niet in de balans opgenomen verplichtingen" opgenomen moeten worden.

Voor de bepaling welke financiële verplichtingen moeten worden opgenomen, is aangesloten bij de drempelwaarde voor Europees aanbesteden voor diensten en leveringen voor 2023. Deze bedroeg € 215.000.

Overzicht gerealiseerde lasten en baten per taakveld

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo	
Programma 1 Mens en samenleving				
0.10	Mutaties reserves	-	80.326	80.326
4.2	Onderwijshuisvesting	866.138	-	-866.138
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.502.431	464.325	-1.038.106
5.1	Sportbeleid en activering	672.612	423.573	-249.039
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.549.292	2.315.283	-234.009
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.697.931	47.188	-2.650.743
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.376.786	238.345	-1.138.441
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.531.945	-	-6.531.945
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	2.326.443	-	-2.326.443
6.73A	Pleegzorg	140.681	-	-140.681
6.73B	Gezinsgericht	1.261.205	-	-1.261.205
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	376.414	-	-376.414
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	159.128	-	-159.128
6.74C	Gesloten plaatsing	24.710	-	-24.710
6.81A	Beschermd wonen (WMO)	29.178	-	-29.178
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	33.855	-	-33.855
6.82A	Jeugdbescherming	283.252	-	-283.252
6.82B	Jeugdreclassering	70.435	-	-70.435
7.1	Volksgezondheid	1.203.298	67.040	-1.136.258
	Totaal programma 1	22.105.733	3.636.081	-18.469.652
2. Kunst en cultuur				
0.10	Mutaties reserves	-	45.087	45.087
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	158.706	12.363	-146.343
5.5	Cultureel erfgoed	163.384	-	-163.384
5.6	Media	530.985	116.721	-414.264
	Totaal programma 2	853.075	174.171	-678.904
3. Leefomgeving en duurzaamheid				
0.10	Mutaties reserves	40.868	2.052.371	2.011.503
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	130.676	-	-130.676
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.868.730	-	-1.868.730

Omschrijving		Lasten	Baten	Saldo
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.348.403	8.418	-1.339.985
2.1	Verkeer en vervoer	4.527.800	228.772	-4.299.028
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	41.314	558.614	517.300
5.2	Sportaccommodaties	1.540.862	523.350	-1.017.512
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.681.170	34.787	-2.646.383
7.2	Riolering	1.731.850	2.121.747	389.897
7.3	Afval	3.497.739	4.456.245	958.506
7.4	Milieubeheer	1.056.226	488.224	-568.002
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	87.167	40.836	-46.332
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.309.378	472.782	-836.597
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.305.085	1.421.440	116.355
8.3	Wonen en bouwen	1.983.400	980.525	-1.002.874
	Totaal programma 3	23.150.668	13.388.110	-9.762.558
4. Economie, werk, toerisme en recreatie				
0.10	Mutaties reserves	382.193	109.298	-272.895
2.3	Recreatieve havens	144.889	11.543	-133.345
3.1	Economische ontwikkeling	575.660	83.753	-491.908
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	38.765	384.255	345.490
3.4	Economische promotie	61.066	90.522	29.456
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	319.993	180.991	-139.002
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	133.441	85.813	-47.628
6.3	Inkomensregelingen	9.246.718	5.449.695	-3.797.023
6.4	WSW en beschut werk	2.969.182	-	-2.969.182
6.5	Arbeidsparticipatie	300.321	-	-300.321
	Totaal programma 4	14.172.228	6.395.870	-7.776.357
5. Bestuur en dienstverlening				
0.1	Bestuur	1.812.374	-	-1.812.374
0.10	Mutaties reserves	509.000	1.134.534	625.534
0.2	Burgerzaken	971.279	253.462	-717.817
0.4	Overhead	12.449.310	366.802	-12.082.508
0.5	Treasury	315.912	872.499	556.586
0.61	OZB woningen	565.792	3.283.250	2.717.458
0.62	OZB niet-woningen	-	2.203.620	2.203.620

Omschrijving		Lasten	Baten	Saldo
0.64	Belastingen overig	-	82.853	82.853
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-	47.435.690	47.435.690
0.8	Overige baten en lasten	2.226	-	-2.226
	Totaal programma 5	16.625.893	55.632.709	39.006.816
	Totaal programma's	76.907.596	79.226.941	2.319.344

Bijlagen

Totaaloverzicht Sociaal Domein

		Begroting 2023 na wijziging	Resultaat 2023
PREVENTIE EN VRIJ TOEGANKELIJKE VOORZIENINGEN			
Onderwijs		806.832	855.902
Bureau Leerplicht		18.302	21.412
Kinderopvang		15.000	46.368
Leerlingenvervoer		773.530	788.122
Volksgezondheid		1.205.083	1.066.352
Openbare gezondheidszorg		333.384	326.468
Jeugdgezondheidszorg		839.601	739.514
Centrum voor Jeugd en Gezin		32.098	370
Samenkracht en burgerparticipatie		1.175.594	1.124.184
Algemeen maatschappelijk werk		496.193	500.004
Ouderenwerk		165.480	152.409
Opvang verblijfsgerechtigden		61.311	85.320
Jeugd- en Jongerenwerk		384.842	374.844
Peuterspeelzalen		67.768	11.607
Wijkteams		883.604	1.049.872
Loket WMO		184.920	179.402
Loket Jeugd		557.590	600.647
Huisvesting Fabrieksdijk		141.094	269.823
MAATWERKVOORZIENINGEN			
Wmo		7.877.830	7.753.180
Woningaanpassingen	<i>Kosten verstrekkingen</i>	232.332	238.280
Vervoersvoorzieningen KCV	<i>Kosten verstrekkingen</i>	383.500	442.585
Rolstoelen	<i>Kosten verstrekkingen</i>	540.000	607.106
Overige voorzieningen	<i>Kosten verstrekkingen</i>	5.000	4.334
Huishoudelijke zorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	3.295.025	3.327.285
Begeleiding	<i>Vergoeding van dienst</i>	3.356.973	3.184.828
Persoonsgebonden budget	<i>Bijdragen aan particulieren</i>	220.000	171.214
Eigen bijdrage	<i>Bijdragen van particulieren</i>	-155.000	-222.452
Jeugd		4.170.909	4.168.967

		Begroting 2023 na wijziging	Resultaat 2023
Niet vrij toegankelijk jeugdzorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	3.369.454	3.481.567
Jeugdzorgplus, zorg in instellingen		233.467	24.710
Landelijk gecontracteerde zorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	55.200	159.128
Pleegzorg	<i>Vergoeding van diensten</i>	170.000	140.681
Persoonsgebonden budget	<i>Bijdragen aan particulieren</i>	10.000	9.194
Veiligheid Jeugdzorg (o.a. AMHK)	<i>Bijdrage aan GR</i>	332.788	353.687
Inkomensregelingen		1.673.971	1.729.104
Bijdrage aan de ISD	<i>Bijdrage aan GR</i>	1.423.421	1.468.201
Bijstandsbesluit zelfstandigen		2.550	-25.509
Algemene bestaanskosten WWB	<i>Uitkeringen</i>	5.500.000	5.577.402
Algemene bestaanskosten WWB	<i>Uitkering Buig</i>	-5.252.000	-5.290.990
Begeleide participatie		3.385.467	3.256.621
Bijdrage aan WVS	<i>Bijdrage aan GR</i>	3.050.927	2.956.300
Reïntegratietrajecten	<i>Bijdrage aan GR</i>	334.540	300.321
Armoedebeleid/gemeentelijke minimabeleid		924.200	2.080.858
Bijzondere bijstand	<i>Uitkeringen</i>	680.200	1.877.383
Kwijtscheldingen gemeentelijke belasting	<i>Kwijtschelding</i>	189.000	155.541
Gemeentelijke kredietbank	<i>Subsidies en bijdragen</i>	55.000	47.934
UITVOERINGSKOSTEN EIGEN ORGANISATIE		1.509.454	1.519.480
Onderwijs		32.380	34.268
Volksgezondheid		47.539	50.302
Samenkracht en burgerparticipatie		283.180	292.180
Wijkteams		1.100.709	1.094.421
Inkomensregelingen en participatie		33.475	35.427
Armoede / minimabeleid		12.171	12.882
Totaal		23.612.944	24.604.520

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Voortgangsparagraaf GVVP 2023

Voortgangsrapportage archiefbeheer 2023

